

การวิจัยพหุกรณีเพื่อศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา

นางสาวพริมรส นนทภักดี

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

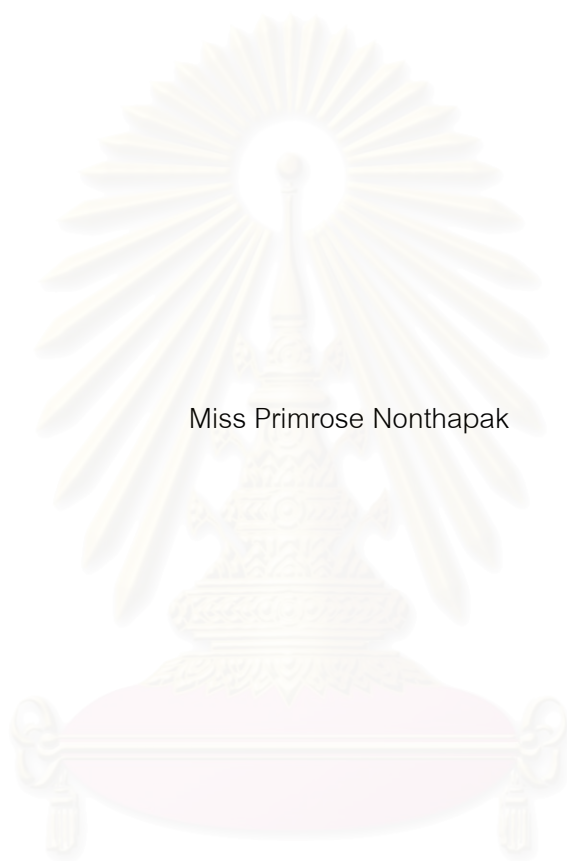
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-2257-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A MULTICASE STUDY RESEARCH FOR STUDYING THE OPERATION OF BILINGUAL SCHOOL

Miss Primrose Nonthapak

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-2257-1

พริมรศ นนทภักดิ์: การวิจัยพหุกรณีเพื่อศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา. (A MULTICASE STUDY RESEARCH FOR STUDYING THE OPERATION OF BILINGUAL SCHOOL) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 308 หน้า. ISBN 974-53-2257-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา 2)ศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา 3)เปรียบเทียบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบพหุกรณีศึกษา 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและเปรียบเทียบ

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนเป็นดังนี้

1. การวางแผนงาน ทั้ง 2 โรงเรียนมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนเบญจมราชูทิศใช้เวลาในการวางแผนเปิดโครงการ 10 เดือน โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงใช้เวลา 4 เดือนและมีโรงเรียนที่เลี้ยงช่วยดูแล
2. การกำหนดโครงสร้างการทำงาน โรงเรียนเบญจมราชูทิศกำหนดโครงสร้างเป็นฝ่ายต่างๆ โดยโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีโครงสร้างการบริหารเป็นของตนเอง ขณะที่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงไม่ได้แยกโครงสร้างบริหารโครงการจากหลักสูตรปกติเพราะนักเรียนในโครงการเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียน
3. การปฏิบัติงาน โรงเรียนเบญจมราชูทิศสอนเป็นภาษาอังกฤษ 4 สาระการเรียนรู้ อาจารย์ในโครงการมีทั้งชาวไทยและต่างชาติ มีการทำสัญญาปีต่อปี ค่าจ้างมีอัตราเดียว มีสวัสดิการ มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และสื่ออุปกรณ์ มีการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีมาก การสอนใช้เฉพาะภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงสอนเป็นภาษาอังกฤษ 6 สาระการเรียนรู้ อาจารย์ในโครงการมีอาจารย์ประจำเป็นชาวต่างชาติและอาจารย์พิเศษเป็นชาวไทย มีการทำสัญญาปีต่อปี ค่าจ้างมีอัตราหลายอัตราขึ้นอยู่กับเชื้อชาติ ไม่มีสวัสดิการ มีอาคารสถานที่ค่อนข้างพร้อมแต่สื่อและอุปกรณ์ยังไม่พร้อมเท่าที่ควร มีการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระยะเริ่มต้นของโครงการยังไม่ได้แต่ต่อมามีการพัฒนาดีขึ้น การสอนใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและใช้ภาษาไทยเสริม
4. การประเมินผลโครงการ ทั้ง 2 โรงเรียนมีการประเมินผลโครงการจากนักเรียนและผู้ปกครองทุกปีการศึกษา
5. ปัจจัยสนับสนุนที่เหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน ประกอบด้วย ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนและการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปัจจัยสนับสนุนที่ต่างกัน สำหรับโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ได้แก่ ชื่อเสียงโรงเรียน ความพร้อมด้านสื่ออุปกรณ์ ผลสอบศึกษาต่อ การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ คุณภาพของนักเรียน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ได้แก่ ระบบจัดการของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โครงการ ความเชี่ยวชาญของอาจารย์พิเศษ
6. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่เหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน ประกอบด้วย การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างของอาจารย์ อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียนและความคาดหวังของผู้ปกครอง ปัจจัยอุปสรรคที่ต่างกัน สำหรับโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ได้แก่ เวลาที่เสียไประหว่างเปลี่ยนคาบเรียน ความยากลำบากในการสรรหาอาจารย์ ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ได้แก่ เวลาของอาจารย์พิเศษที่มีให้กับนักเรียนค่อนข้างน้อย

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา..... layมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา...วิจัยการศึกษา..... layมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ปีการศึกษา....2547..... layมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

468 37183 27 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH AND PSYCHOLOGY

KEY WORDS: ENGLISH PROGRAM / BILINGUAL SCHOOL

PRIMROSE NONTHAPAK : A MULTICASE STUDY RESEARCH FOR STUDYING THE OPERATION OF BILINGUAL SCHOOL. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.DUANGKAMOL TRIWICHITKHUN, Ed.D., 308 pp. ISBN 974-53-2257-1.

The purposes of the research were 1) to study the operation of Bilingual schools, 2) to study supportive and obstacle factors in operating of Bilingual school, 3) to compare the operation of supportive factors and the obstacle factors' of Bilingual schools in Bangkok metropolitan and up country area. Employing qualitative research as a multicase study research for two schools consisted of Benjamarachutit and Wat Nairong School. The research data were collected by analyzing related documents, employing participatory and non-participatory observations as well as interview and focus group technique. The research data were analyzed by employing content analysis, inductive conclusion and comparison.

The research results were as follows:

1) The operation planning were found that both of two cases study had a systematic operation planning. Benjamarachutit School used 10 months for planning the opening of the program, while it took Wat Nairong School 4 months under the surveillance of the assistant school.

2) The structure organizing were found that Benjamarachutit School organized the structure into 4 sections. Mean while the English Program had its own organized structure. Wat Nairong School didn't separate its structure form the regular program (the main school) because students in the program were the majority of the school.

3) Executing were found that Benjamarachutit School offered the English program in four group of subjects which were taught by Thai and English teachers who worked for annual contract. There were only payment rate that depended on races, the welfares were provided, the buildings and media were available, the allocation of fiscal was impartially. Strong relationship existed between schools and communities. English is compulsory used in class. However, Wat Nairong school offered English program in six group of subjects. There were foreigner boarding teachers and Thai special teachers who worked for annual contract. Payment rate depended on races and no welfares provided. Buildings and classrooms were quite convenient and ready unlike medias. School budgets were systematic organized. The relationship between school and community was poor when international program was firstly started but it had been developing in positive ways later. The main language used in class is English but with Thai translation sometime.

4) Evaluating result of two cases study were found that there were project evaluation from students and guardians every years.

5) The similar supportive factors in both of two schools consisted of appropriate class size, systematic fiscal management, students' family background and participation of guardians. The different supportive factors of Benjamarachutit School consisted of school reputation, medias and instruments availability, furthering study result, development of teacher quality, student quality and Wat Nairong School consisted of systematic school management, project's public relations and the proficiency of special teachers.

6) The similar obstacle factors in both of two schools consisted of giving up teachers' contract, the teachers who were not graduated in education, non readiness on language of students and the guardians' expectation. The different obstacle factors of Benjamarachutit School were the time for period changing and the difficulty in finding teachers and Wat Nairong School consisted of the special teachers' time for students was less.

Department Educational Research and Psychology Student's signature.....

Field of study...Educational Research..... Advisor's signature.....

Academic year .....2004..... Co-advisor's signature.....-

กิตติกรรมประกาศ

เบื้องหลังความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ มีความรัก ความเมตตากรุณาและความร่วมมือของบุคคลหลายต่อหลายท่าน ที่มีส่วนร่วมในการประสิทธิ์ประสาทวิชาและผลักดันให้ผู้วิจัยมีความรู้ มีกำลังใจ มีความมานะพยายามจนสามารถประสบความสำเร็จได้ระดับหนึ่งในวันนี้

ท่านแรกที่ขอกล่าวถึงคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำที่ดี ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนทุ่มเทเวลาอันมีค่า ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งแล้วครั้งเล่า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติดา บวรกิตติวงศ์และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยเล่มนี้ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้คำแนะนำต่างๆ แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

งานวิจัยเล่มนี้คงจะไม่สามารถสำเร็จได้อย่างดี หากขาดความช่วยเหลือและคำปรึกษาด้านข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ของ ดร.อัญชลี เกษสุริยงค์ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าโครงการ รองหัวหน้าโครงการ อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราชและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการลงนามเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ภาควิชาการศึกษา ผู้เป็นกัลยาณมิตร คอยช่วยเหลือ ห่วงใยและเป็นกำลังใจ ทำให้ 2 ปีที่ผ่านมาเป็น 2 ปีที่มีค่าควรจดจำยิ่งของผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบเท้าขอบพระคุณคุณปู่ คุณย่า คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้การศึกษา ให้ความรักความห่วงใยและเป็นกำลังใจจนได้เป็นมหาบัณฑิตในวันนี้ กราบขอบพระคุณญาติผู้ใหญ่ทุกท่านที่ให้การอุปถัมภ์และขอบคุณน้องทั้ง 2 คนที่เป็นกำลังใจเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
.	ฅ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนผัง.....	ฏ
สารบัญภาพ.....	
บทที่	1
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 ลักษณะของโครงการและวงจรรวบรวมแผนโครงการ.....	22
ตอนที่ 2 โครงการโรงเรียนสองภาษา.....	33
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
ตอนที่ 4 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
การเลือกกรณีศึกษา.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การลดทอนข้อมูล.....	72
การตรวจสอบข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	

	การนำเสนอข้อมูล.....	74
4	บริบทของพหุกรณีศึกษา.....	75
	ส่วนที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ.....	76
	ส่วนที่ 2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	90
	ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบบริบทของกรณีศึกษาทั้ง 2 แห่ง.....	99
5	การดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา.....	102
	ส่วนที่ 1 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศ.....	103
	1.1 การดำเนินงาน.....	104
	1.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ.....	161
	ส่วนที่ 2 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	182
	2.1 การดำเนินงาน.....	184
	2.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ.....	235
	ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียนเบญจม ราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	250
6	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	261
	สรุปผลการวิจัย.....	261
	อภิปรายผลการวิจัย.....	283
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	290
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	292
	รายการอ้างอิง.....	294
	ภาคผนวก.....	299
	ภาคผนวก ก หนังสือขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล.....	300
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	303
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	311

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	จำนวนโรงเรียนสองภาษาจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	31
2.2	รูปแบบการจัดการศึกษาโครงการโรงเรียนสองภาษาจำแนกตามระดับชั้น.....	31
2.3	ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นจากการอุดหนุนการศึกษาที่รัฐจัดให้.....	32
2.4	รายละเอียดโรงเรียนสองภาษารูปแบบ English Program.....	32
3.1	โรงเรียนสองภาษาที่จัดการเรียนการสอนรูปแบบ English Program จำแนกตามที่ตั้ง.....	64
3.2	รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
4.1	จำนวนนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ปีการศึกษา 2547.....	83
4.2	จำนวนอาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชาและงาน ปีการศึกษา 2547.....	84
4.3	จำนวนนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ปีการศึกษา 2547.....	95
4.4	จำนวนอาจารย์โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	96
4.5	เปรียบเทียบบริบทของโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	99
5.1	ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน.....	105
5.2	ข้อมูลการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 - 2547.....	114
5.3	โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	116
5.4	อาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนใน 4 สาระการเรียนรู้.....	117
5.5	อุปกรณ์ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2542-2546.....	138
5.6	การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของโครงการภาคภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2542 – 2545.....	142
5.7	ผลการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	157
5.8	อาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนใน 6 สาระการเรียนรู้.....	194
5.9	เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	251

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	วงจรกิจกรรมวางแผนโครงการ.....	15
2.2	ความต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
2.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62
5.1	ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ.....	181
5.2	ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	249

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนผัง

แผนผังที่		หน้า
4.1	ที่ตั้งของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ.....	76
4.2	บริเวณโรงเรียนเบญจมราชูทิศ.....	80
4.3	ที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	90

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
4.1	แผนผังอาคารเรียนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	93
5.1	ห้องเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศ.....	135
5.2	สื่ออุปกรณ์ภายในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ...	137
5.3	ห้องเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.....	210
5.4	ห้องพักอาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง....	210
5.5	สื่ออุปกรณ์ภายในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.	212

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศ ภารกิจที่สำคัญของโรงเรียนและการจัดการศึกษา คือ การผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ เตรียมคนให้มีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี เตรียมคนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีกระบวนการคิดอย่างเป็นรูปธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยในตนเองและเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมโลก ในอนาคต การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การศึกษาเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนและครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด จึงมีหน้าที่ร่วมกันในการให้ความรู้ความเข้าใจในวิชาการต่างๆ การพัฒนาความคิดและสติปัญญา การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมให้อยู่ในวิถีทางที่ถูกต้อง การสร้างทัศนคติค่านิยมที่ถูกต้อง การสร้างมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในชีวิตของผู้เรียนเป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างเป็นองค์รวม ทั้งการพัฒนาร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2542)

ปัจจุบันสังคมโลกอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนเป็นสังคมแห่งความรู้ซึ่งสังคมสมัยใหม่นี้ ข่าวดสารข้อมูลเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่การสื่อสารถ่ายทอดถึงกันทั่วโลกปัญหาที่อาจตามมาในอนาคตคือ ความหลากหลายของภาษาที่ใช้กันอยู่ในโลกที่ไม่อาจจะทำความเข้าใจได้ ดังนั้นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศจึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์

ภาษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือสื่อความหมายเท่านั้นแต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการคิดแนวทางในการแสดงความคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตมนุษย์ การส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาที่ถูกต้องจึงช่วยให้นักเรียนแสดงความคิดความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเพื่อใช้ในการรับส่งข้อมูล ทักษะทั้ง 4 นี้ควรได้รับการพัฒนา

ไปพร้อมๆกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการฟังและพูดถือเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน ถ้าผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาคอบทุกด้านอย่างเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น (วราภรณ์ รัทวิชัย, 2527 อ้างถึงใน จุฑามาศ รุกคำ, 2540)

ประเทศไทยเริ่มจัดการศึกษาโดยบรรจุภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2503 โดยกำหนดให้นักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งต่อมาก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนในหลายรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ จนขณะนี้ภาษาอังกฤษได้แพร่ขยายไปสู่การเรียนการสอนในทุกๆระดับ แต่เป็นที่ทราบกันว่าผลที่ได้ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับหลายๆประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ ทั้งๆที่ประเทศเหล่านั้นมีภาษาพื้นเมืองของตนเองอยู่แล้ว เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น แต่ในประเทศเหล่านี้ประชาชนสามารถติดต่อกันโดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนไม่ได้เกิดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในสภาพการณ์จริงนอกห้องเรียนได้เกือบทุกโอกาส การเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจึงนับว่าบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างน่าพึงพอใจสำหรับในประเทศไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น แม้ว่าจะมีการสอนภาษาอังกฤษกันมาเป็นเวลานานแต่ก็พบว่าคนไทยอ่อนภาษาอังกฤษกันมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียด้วยกัน ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การจัดการสอนที่ไม่ถูกวิธี ขัดกับหลักทางภาษาศาสตร์ไม่ได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นธรรมชาติเน้นเรื่องไวยากรณ์ การท่องจำคำศัพท์ การแปลความหมายจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษและจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพราะเชื่อว่าวิธีการดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ แต่ผลปรากฏว่าผู้เรียนมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษแต่ไม่สามารถใช้ในการสื่อสารได้ ขาดทักษะด้านการฟังและพูดอย่างมาก ส่วนความสามารถด้านการอ่านและเขียนก็มีเพียงเล็กน้อย (อรพิน พจนานนท์, 2528) นอกจากนี้สภาพแวดล้อมของประเทศก็ไม่ได้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เมื่อผู้เรียนเรียนไปแล้วไม่มีโอกาสได้ใช้ประโยชน์ขาดการปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติเกิดความไม่พร้อมในแง่ของบุคลากรที่เป็นผู้สอน ทั้งด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของครู เทคนิคการสอน การสร้างแรงจูงใจให้เด็กตั้งใจเรียนและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษตลอดจนการขาดสื่อการสอนที่ดี (จารุณี ฤกษ์สันหัต และขวัญหทัย ป็องประภา, 2539) นอกจากนี้ลักษณะของคนไทย สังคมและวัฒนธรรมมีแนวโน้มที่จะอบรมให้เด็กไทยมีนิสัยเรียบร้อยไม่กล้าแสดงออก ทำให้เด็กไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษอย่างถูกต้อง ส่งผลให้ผู้ปกครองบางส่วนที่ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษและมีฐานะทางการเงินนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนต่างประเทศ เพื่อหวังให้บุตรหลานมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสูงแต่เนื่องจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในประเทศไทย ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งก็ส่งบุตรหลานไปเรียนต่างประเทศประสบปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องนำ

บุตรหลานกลับมาเรียนในประเทศไทย แต่ยังคงต้องการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านภาษา ซึ่งหากส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ (โรงเรียนนานาชาติ) ค่าเล่าเรียนจะสูงใกล้เคียงกับการเรียนในต่างประเทศ จากปัญหานี้เองและประจวบเหมาะกับการตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษของสังคมไทยที่เพิ่มมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายในการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ด้วยการเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในระดับสากลและเพื่อที่จะกระตุ้นให้โรงเรียนในสังกัดพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการและมีคุณภาพการจัดการศึกษาทัดเทียมต่างประเทศ จึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตั้งโครงการนี้ได้ตระหนักถึงความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

ข้อ 2 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

ข้อ 5 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

ข้อ 6 การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ

มาตรา 10 วรรคท้าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

ข้อ 4 ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา

เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(พระราชบัญญัติการศึกษา, 2542)

ปัจจุบันโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อใช้ชื่อว่าโครงการโรงเรียนสองภาษา มีจำนวนทั้งสิ้น 138 โรงเรียนทั่วประเทศในระดับชั้น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 67 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,2546) สังกัดคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 71 โรงเรียน (คณะกรรมการการส่งเสริม การศึกษาเอกชน, 2546) หากแบ่งตามประเภทของโรงเรียนสามารถแบ่งเป็นโรงเรียนประเภท สามัญศึกษา 127 โรงเรียน โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา 11 โรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนโครงการโรงเรียนสองภาษานับว่าเป็นเรื่องใหม่ในประเทศไทย ที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนและแสดงให้เห็นถึงความพยายาม ที่จะปรับปรุงวิธีการ รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการสร้าง มิติใหม่ของการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนาความรู้และเพิ่มพูนทักษะทางภาษาให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบัน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้โรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษา อังกฤษเป็นสื่อการสอน พ.ศ. 2541 โดยใช้ชื่อว่าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (สำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา, 2547) โรงเรียนที่เข้าร่วมจัดการเรียนการสอนโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษจะเรียกว่าโรงเรียนสองภาษา ซึ่งนอกจากเขตกรุงเทพมหานครแล้วโรงเรียนที่ เข้าร่วมโครงการนี้ยังกระจายครอบคลุมในส่วนภูมิภาคอีกด้วย นับได้ว่าโครงการโรงเรียนสอง ภาษาได้รับความสนใจจากโรงเรียนต่างๆทั่วประเทศเป็นอย่างมากแต่โครงการนี้เพิ่งจะเริ่มต้น เมื่อเปรียบเทียบกับวิวัฒนาการทางการศึกษาของประเทศไทย การดำเนินงานของโครงการจึงเป็น สิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงและแม้ว่าโครงการโรงเรียนสองภาษาจะใช้หลักสูตรของ กระทรวงศึกษาธิการเหมือนกับการศึกษาภาคปกติ แต่นโยบาย เป้าหมาย การดำเนินงานย่อมจะ แตกต่างและปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นจึงสมควรที่จะต้องมีการศึกษาถึง การดำเนินงานของโครงการว่าเป็นอย่างไร สอดคล้องกับนโยบายที่ตั้งไว้หรือไม่และมากน้อย เพียงไร เพราะผลจากการดำเนินงานจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของโครงการ โดยคำนึง ถึงคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นผลผลิตที่สำคัญในการจัดการศึกษาและเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อไป ในอนาคต จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนสองภาษาพบว่ามีงานวิจัยเพียง 3 เรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับโครงการนี้ โดยงานวิจัยเรื่องที่ 1 ศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพของโครงการโรงเรียนสองภาษา ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ครอบคลุมบริบทของโรงเรียน สองภาษาเฉพาะสังกัดคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเป็นงานวิจัยที่ใช้เทคนิค เดลฟายในการวิจัย ไม่ได้ลงไปศึกษาในโรงเรียนอย่างลึกซึ้ง งานวิจัยเรื่องที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับ

การประเมินโครงการโรงเรียนสองภาษา ใช้กรณีศึกษาในการวิจัยเป็นโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร งานวิจัยเรื่องที่ 3 ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาโครงการโรงเรียนสองภาษาในการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนสองภาษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่ายังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษาอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษาในลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพทั้งโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค เพื่อจะได้ข้อมูลการดำเนินงานทั้งในด้านการวางแผนงาน การกำหนดโครงสร้าง การปฏิบัติงานและการประเมินผลโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษาต่อไป

คำถามวิจัย

1. โรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนสองภาษามีการดำเนินงานอย่างไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุนให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาประสบความสำเร็จ
3. ปัจจัยใดบ้างที่เป็นอุปสรรคให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาไม่ประสบความสำเร็จและมีแนวโน้มจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร
4. โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคมีการดำเนินงาน มีปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรณีศึกษา 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนที่อยู่ส่วนภูมิภาคและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. การดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษาผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะส่วนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษใน 4 ด้าน คือ 1) การวางแผนงาน 2) การกำหนดโครงสร้าง 3) การปฏิบัติงาน 4) การประเมินผลโครงการ

3. แหล่งข้อมูลในการศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนสองภาษามาจากเอกสารในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาโครงการโรงเรียนสองภาษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนสองภาษา หมายถึง โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ใน 2 รูปแบบ คือ ภาคปกติและภาคภาษาอังกฤษ

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ดำเนินการสอนในโรงเรียนสองภาษา

การดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการโครงการ ครอบคลุมในด้านต่างๆ ดังนี้ การวางแผนงาน การกำหนดโครงสร้าง การปฏิบัติงานและการประเมินผลโครงการ

การวางแผนงาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในระยะเริ่มต้นโครงการ

การกำหนดโครงสร้าง หมายถึง การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบโครงการออกเป็นฝ่ายต่างๆ

การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ครอบคลุมในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านบริหารบุคลากรทางการสอน ด้านบริการและกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและธุรการ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและด้านการเรียนการสอน

การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการและผลการประเมินโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่โรงเรียนสองภาษาได้จัดขึ้น

ปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษาโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ หมายถึง สิ่งที่ช่วยให้การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ หมายถึง สิ่งที่ทำให้การดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่ประสบความสำเร็จ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในโรงเรียนสองภาษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขที่เกิดขึ้น ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการโครงการนี้ของโรงเรียนต่อไป
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่ต้องการจะจัดการศึกษาโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ นำไปใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาโครงการนี้ได้อย่างมีคุณภาพตรงตามจุดหมายที่ตั้งไว้
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่สนใจจะเข้าศึกษาโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
4. เพื่อจะได้ข้อมูลตามสภาพจริงให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนสองภาษาให้ดียิ่งขึ้น

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะของโครงการและวงจรรววางแผนโครงการ
- ตอนที่ 2 โครงการโรงเรียนสองภาษา
- ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ตอนที่ 4 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ลักษณะของโครงการและวงจรรววางแผนโครงการ

ปัจจุบันมีโครงการต่างๆเกิดขึ้นมากมายในหลายๆ ด้าน ด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกัน มีโครงการต่างๆเกิดขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาปรับปรุงการศึกษาของประเทศไทยให้ดีขึ้น เช่น โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โครงการโรงเรียนสองภาษา ฯลฯ ซึ่งก่อนที่จะทำความเข้าใจในตัวโครงการแต่ละโครงการจำเป็นต้องมีความเข้าใจในลักษณะของโครงการก่อน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอลักษณะของโครงการในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1) ความหมายของโครงการ 2) ลักษณะของโครงการ 3) วงจรรววางแผนโครงการ 4) การดำเนินโครงการ

1. ความหมายของโครงการ

คำว่า “โครงการ” มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Project” และ “Program” (ดำเนิน การเด่น และเสฐียรพงษ์ วรรณปก, 2538) แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาโครงการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการปรากฏว่ามักใช้คำว่า “Program” มากกว่า “Project” แต่หากพิจารณารูปศัพท์เดิมของคำว่า “Project” กับ “Program” จะมีความหมายไม่เหมือนกัน โดย “Project” หรือ “โครงการ” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ว่า หมายถึง “แผนหรือเค้าโครงตามที่กำหนดไว้” ส่วนคำว่า “Program” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้บัญญัติให้แปลเป็นภาษาไทยไว้ว่า หมายถึง “กำหนดการ” ซึ่งหมายถึง “ระเบียบการที่บอกขั้นตอนของงานที่ต้องทำตามลำดับ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

เนื่องจากคำว่า “Project” กับ “Program” มักจะนำมาใช้ในความหมายที่คาบเกี่ยวกันหรือทดแทนกัน ผู้วิจัยจึงขออนุญาตความหมายของทั้งสองคำในการวิจัยครั้งนี้ว่ามีความหมายเหมือนกันคือ “โครงการ” โดยคำว่าโครงการมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

Samuel (1969 อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2529) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง กิจกรรมเชิงระบบที่สามารถอธิบายได้ว่า องค์การหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงาน บุคคลประเภทใดและลักษณะใดที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ชนิดใดสนับสนุน มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อใช้ดำเนินการอย่างไร สถานที่ดำเนินงานอยู่ที่ไหน จะใช้เวลาในการดำเนินงานยาวนานเท่าใด โดยจะเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใดและผลที่เกิดขึ้นคืออะไร และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

Gittinger (1982 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ, 2545) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทน นั่นคือจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีการใช้จ่ายเงินหรือมีการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมนั้นให้ผลตอบแทนในระยะเวลาที่กำหนด

วีระพล สุวรรณนันต์ (2526) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง การนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาผสมผสานซึ่งกันและกัน โดยก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายในเวลาที่กำหนดไว้

นิตา ชูโต (2527) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง ผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวางไว้ในโครงการนั้นๆ วางแนวความคิด การจัดกิจกรรมหรือกลุ่มของกิจกรรมที่ดำเนินการอันเป็นระบบระเบียบ มีงบประมาณและระยะเวลาดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

อุทัย บุญประเสริฐ (2530) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง ลักษณะงานใหม่ที่แตกต่างจากการทำงานประจำปกติ หรือเป็นการทำงานเฉพาะพิเศษที่แตกต่างจากการทำงานตามปกติประจำทั่วไป

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2535) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง แผนย่อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน หรือกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ระบุไว้

สมคิด พรหมจ้อยและคณะ (2545) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและแต่ละกิจกรรมมีเป้าหมายเดียวกัน มีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงานและมักจะเป็นงานพิเศษแตกต่างจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วยงาน (task) กิจกรรม (activity)

จากความหมายของโครงการข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โครงการเป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานและความคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่าจะต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด ในการดำเนิน

งานจะต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน จะต้องมีส่วนที่ในการดำเนินงานเพื่อให้การบริการและสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลในพื้นที่นั้นและจะต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงาน

โครงการทุกโครงการมีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญ 3 ประการดังนี้ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2529)

1. เพื่อการผลิตและการให้บริการ
2. เพื่อการเพิ่มพูนสมรรถภาพของแผนงาน
3. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตโดยการปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

โครงการจัดเป็นกิจกรรมที่ได้รับการจัดทำขึ้น แล้วนำไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โครงการทุกโครงการที่ได้กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องและสนับสนุนแผนงาน มีรูปแบบการดำเนินงานที่ได้จัดเตรียมไว้อย่างมีระบบ การดำเนินงานของโครงการจะต้องเป็นที่ยอมรับและรับรู้กันทุกฝ่าย โครงการทุกโครงการจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการรวมทั้งจะต้องได้รับการสนับสนุนเอาใจใส่ดูแลจากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและที่สำคัญโครงการจะต้องได้รับการตรวจสอบและการประเมินผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการบรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ประชุม รอดประเสริฐ, 2529)

2. ลักษณะของโครงการ

จากความหมายของโครงการดังกล่าว โครงการจึงต้องประกอบด้วย ส่วนประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ 2.1 วัตถุประสงค์โครงการ 2.2 ขอบเขตของโครงการ 2.3 สถานที่ตั้งของโครงการ

2.1 วัตถุประสงค์โครงการ

โครงการทุกโครงการต้องมีวัตถุประสงค์ (objective) ซึ่งได้แก่ผลลัพธ์ที่ต้องการบรรลุผลหรือสิ่งที่โครงการมุ่งจะได้รับภายในเวลาที่กำหนด วัตถุประสงค์ของโครงการจึงเป็นข้อความของผลรับที่คาดว่าจะบรรลุผลเมื่อการผลิตผลผลิตของโครงการประสบผลสำเร็จ

คำว่าประสบผลสำเร็จต้องมีหลักเกณฑ์ในการวัด ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้วัด เรียกว่า “เกณฑ์วัดผลสำเร็จ” (success criteria) หรืออาจเรียกว่า “target” ของผลผลิตหรือผลงานก็ได้ เป้าหมายหรือเกณฑ์วัดผลสำเร็จจึงเป็นมาตรฐานด้านปริมาณหรือคุณภาพที่ใช้วัดผลสำเร็จของการผลิตผลผลิตหรือผลงานสำคัญของโครงการหรือใช้วัดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

ดังนั้นโครงการจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อผลผลิตหรือผลงานโครงการได้มาตรฐานตามที่กำหนด เป้าหมายจึงเป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อวัดผลสำเร็จ ถ้าปราศจากเป้าหมายดังกล่าว วัตถุประสงค์ก็จะเป็นไม่สมบูรณ์ คำว่าวัตถุประสงค์โครงการและเป้าหมายโครงการ

จึงสามารถนิยามแบบรวมกันหรือแยกจากกันก็ได้ ถึงแม้ว่าเป้าหมายจะเป็นส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์ของโครงการก็ตาม ในกรณีแยกกันวัตถุประสงค์โครงการจะเป็นข้อความของผลที่ต้องการบรรลุผล ส่วนเป้าหมายโครงการจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้วัดผลสำเร็จของผลผลิตหรือผลงาน วัตถุประสงค์โครงการจึงควรแสดงถึงผลลัพธ์ที่วัดได้ที่ต้องการบรรลุผล เมื่อการผลิตผลผลิตหรือผลงานโครงการประสบผลสำเร็จ

วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งที่โครงการมุ่งจะได้รับหรือบรรลุภายในเวลาที่กำหนด วัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดทิศทางและแนวทางในการบริหารและควบคุมโครงการ การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้และระยะเวลาที่โครงการต้องดำเนินการแล้วเสร็จ (ทวีป ศิริวัศมี, 2544)

2.2 ขอบเขตของโครงการ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่ละโครงการต้องมีการกำหนดกิจกรรมต่างๆที่จะดำเนินการให้แน่นอน และก่อนที่จะตกลงว่าจะมีกิจกรรมใดจะต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ว่ากิจกรรมนั้นมีผลเพียงพอที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ นอกจากนี้จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาของการดำเนินงานให้แน่ชัดด้วยว่าจะเริ่มดำเนินการเมื่อไรและคาดว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด ขอบเขตดังกล่าวนี้เรียกทั่วไปว่า ขอบเขตของโครงการ (Project boundaries) ตามนัยนี้ขอบเขตของโครงการจึงมี 2 ประเภทดังนี้ (ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ, 2545)

1. ขอบเขตด้านกายภาพ (physical boundaries) ซึ่งได้แก่ ขอบเขตทางด้านกิจกรรมต่างๆ ที่เสนอเพื่อการดำเนินงานและอาจรวมถึงขอบเขตด้านสถานที่ตั้งว่าจะดำเนินการอะไรที่ไหนด้วย

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา (time boundaries) ซึ่งได้แก่ ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดการดำเนินงานตามที่คาดว่าโครงการนั้นๆ จะสำเร็จเสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวนี้โดยทั่วไปจะสอดคล้องกับอายุของโครงการ

2.3 สถานที่ตั้งของโครงการ

โดยทั่วไปโครงการต่างๆ ต้องการสถานที่ตั้งเพื่อดำเนินงานและเมื่อได้เลือกสถานที่ใดเป็นที่ตั้งของโครงการแล้ว สถานที่ตั้งนั้นย่อมมีผลกระทบต่อโครงการทั้งทางด้านผลตอบแทนและค่าใช้จ่าย และทำให้การพิจารณาผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายสามารถเป็นไปได้อย่างสมจริง สถานที่ตั้งจึงเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในกระบวนการวางแผนและวิเคราะห์โครงการ เพื่อเลือกสถานที่ตั้งที่เหมาะสม สะดวก และประหยัดค่าใช้จ่าย

ในหลักการแล้วการเลือกสถานที่ตั้งของโครงการต้องพิจารณาในหลายๆด้านด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านปัจจัยการผลิตที่ต้องการ อันได้แก่ วัตถุดิบ แรงงาน การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตและสภาพแวดล้อมทั่วไป ความสะดวกในการขนส่งและการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ หากขาด

การพิจารณาด้านสถานที่ตั้งของโครงการแล้ว การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทน รวมตลอดถึงการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการติดตามผลจะเป็นไปได้โดยยาก (ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ, 2545)

3. วงจรการวางแผนโครงการ

วงจรการวางแผนโครงการ หมายถึง ลำดับขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นระบบ การพิจารณาโครงการลักษณะนี้นอกจากจะมีความสะดวกแล้วยังมีประโยชน์อีกด้วย เพราะช่วยให้เห็นภาพรวมอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันของงานและขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการหนึ่งๆ รวมตลอดถึงภาระหน้าที่ที่จะปฏิบัติโดยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังสามารถใช้ขั้นตอนการดำเนินงานมาเป็นกรอบในการรวบรวมวิเคราะห์และบริหารข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับโครงการได้อีกด้วย

ขั้นตอนในการวางแผนโครงการหนึ่งๆ จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของงานอย่างมีเหตุมีผล ตามหลักการของการวางแผนที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักๆ ดังนี้(ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ, 2545)

ขั้นตอนแรก ได้แก่ การวางแผนโครงการ (Project planning) หมายถึง การวิเคราะห์และจัดเตรียมโครงการ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะดำเนินงานตามโครงการนั้นหรือไม่

ขั้นตอนที่สอง ได้แก่ การปฏิบัติและดำเนินงานตามโครงการ ภาระหน้าที่ส่วนใหญ่ของขั้นตอนนี้ ได้แก่ การนำโครงการที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติแล้วมาปฏิบัติและดำเนินการจริงและรวมถึงการแจกจ่ายผลผลิตและบริการของโครงการไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เมื่อขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติและดำเนินการจริง จึงย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายประเภทการลงทุน เช่น ค่าก่อสร้าง ค่าซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายบำรุงรักษา เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันขั้นตอนนี้จะก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทนด้วยเช่นกัน ซึ่งอาจปรากฏในรูปของการเพิ่มผลผลิตและรายได้ การปรับปรุง คุณภาพ การลดค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ขั้นตอนที่สาม ได้แก่ การติดตามและประเมินผลโครงการ เมื่อโครงการได้ดำเนินการมาตลอดจนช่วงอายุของโครงการแล้ว ทั้งนี้เพื่อประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้หรือไม่

สำหรับการประเมินโครงการนั้นโดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ การประเมินก่อนการดำเนินงานซึ่งก็คือขั้นตอนที่เกี่ยวกับการวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ การประเมินระหว่างการทำงานและการประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

สรุป วงจรการวางแผนโครงการจะให้ภาพรวมเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดโครงการอย่างเป็นระบบ วงจรการวางแผนโครงการจึงเป็นเครื่องมือด้านการบริหารโครงการที่มีประโยชน์

ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกโครงการไม่ว่าจะเป็นโครงการของรัฐและเอกชน ดังนั้นเพื่อความเข้าใจในวงจรการวางแผนโครงการ จึงขอยกตัวอย่างวงจรการวางแผนโครงการ ดังนี้

3.1 วงจรการวางแผนโครงการของ Rondinelli

Rondinelli (1977) ได้แบ่งขั้นตอนของวงจรการวางแผนโครงการออกเป็น 12 ขั้นตอน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเน้นให้เห็นถึงวงจรการวางแผนและการบริหารโครงการ แล้วเรียงลำดับขั้นตอนดังกล่าวว่า “วงจรการวางแผนและการจัดการโครงการ” (project planning and management cycle) ซึ่งขั้นตอนของวงจรการวางแผนโครงการดังกล่าวมี 12 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดและนิยามโครงการ (project identification and definition)
2. การร่างโครงการ การเตรียมและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ (project formulation, preparation and feasibility analysis)
3. การออกแบบโครงการ (project design)
4. การประเมินโครงการ (project approval)
5. การคัดเลือกโครงการ การเจรจาต่อรองและการอนุมัติโครงการ (project selection, negotiation and approval)
6. การจัดกิจกรรมและหน่วยงานโครงการ (project activation and organization)
7. การนำโครงการไปปฏิบัติและการดำเนินการ (project implementation and operation)
8. การนิเทศ ติดตามและควบคุมโครงการ (project supervision, monitoring and control)
9. การสิ้นสุดโครงการ (project completion or termination)
10. การโอนงานมาสู่การบริหารตามปกติ (output diffusion and transition to normal administration)
11. การประเมินผลโครงการ (project evaluation)
12. การวิเคราะห์การติดตามและการดำเนินการ (follow-up analysis and action)

3.2 การวางแผนโครงการของ Goodman and Love

Goodman and Love (1980) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาพรวมของการวางแผนและการจัดการโครงการแบบบูรณาการ (integrated project planning and management cycle หรือที่ชื่อย่อว่า IPPMC) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน การประเมินและการออกแบบโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือก การอนุมัติและการจัดกิจกรรมของโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติ การควบคุมและการส่งมอบงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข

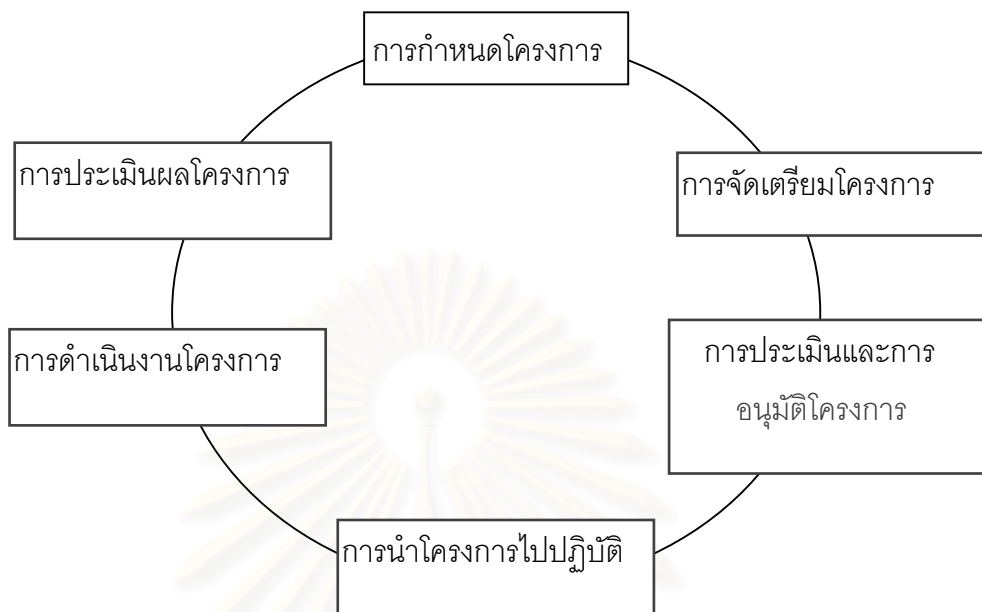
ภายใต้ขั้นตอนทั้ง 4 ดังกล่าว ในแต่ละขั้นตอนยังประกอบไปด้วยภารกิจหลักๆ ที่ต้องปฏิบัติรวมทั้งสิ้น 10 ภารกิจด้วยกัน ดังนั้นวงจรการวางแผนโครงการตามแนวคิดของ Goodman and Love จึงประกอบไปด้วย 10 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดและการร่างโครงการ (identification and formulation)
2. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการประเมินโครงการ (feasibility analysis and appraisal)
3. การออกแบบโครงการ (design)
4. การคัดเลือกและการอนุมัติโครงการ (activation)
5. การจัดกิจกรรมโครงการ (activation)
6. การนำโครงการไปปฏิบัติ (implementation)
7. การนิเทศและการควบคุม (supervision and control)
8. การเสร็จสิ้นโครงการและการส่งมอบงาน (completion and handover)
9. การประเมินผลการติดตาม (evaluation and follow-up)
10. การปรับปรุงแก้ไขนโยบายและการวางแผน (refinement of policy and planning)

ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ (2545) ได้สรุปวงจรการวางแผนโครงการจากแนวคิดของ Rondinelli (1977) กับ Goodman and Love (1980) แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดโครงการ (identification)
2. การจัดเตรียมโครงการ (preparation)
3. การประเมินและการอนุมัติโครงการ (appraisal and approval)
4. การนำโครงการไปปฏิบัติ (implementation)
5. การดำเนินงานโครงการ (operation)
6. การประเมินผลโครงการ (evaluation)

จากวงจรการวางแผนโครงการทั้ง 6 ขั้นตอนสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 วงจรการวางแผนโครงการ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ “การดำเนินงานโครงการ” เนื่องจากโครงการโรงเรียนสองภาษาในขณะนี้ได้ผ่านพ้นขั้นตอนของการกำหนดโครงการ (identification) การจัดเตรียมโครงการ (preparation) การประเมินและการอนุมัติโครงการ (appraisal and approval) การนำโครงการไปปฏิบัติ (implementation) แล้วและกำลังเข้าสู่ขั้นตอนของการดำเนินงานโครงการ (operation) ซึ่งรายละเอียดของการดำเนินงานโครงการนำเสนอไว้ในส่วนที่ 4 ดังนี้

4. การดำเนินงานโครงการ

โครงการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ งานแต่ละงานอาจประกอบด้วยโครงการหลายโครงการ และโครงการแต่ละโครงการจะสามารถดำเนินการไปด้วยดีประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพได้ ย่อมต้องขึ้นอยู่กับการดำเนินงานโครงการอย่างมีคุณภาพ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการดำเนินงานโครงการไว้ ดังต่อไปนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2529) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานโครงการหรือการบริหารโครงการว่า หมายถึง การจำแนกกิจกรรมของโครงการออกเป็นส่วนย่อยๆ แล้วมอบหมายให้เป็นความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยภายในองค์การ กำหนดตัวบุคคลและวิธีการใน

การประสานงาน ทั้งระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรและหน่วยงานนอกองค์กร การนำโครงการไปปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ จะต้องมีการควบคุมตรวจสอบและเสนอแนะเพื่อมิให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้าหรือความผิดพลาดเสียหายอย่างรุนแรงหรือสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย โดยไม่เกิดผลประโยชน์ต่อโครงการตามเกณฑ์ ตามเป้าหมายหรือตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ (2545) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานโครงการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เมื่อโครงการได้ก่อสร้างเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ววันต่อวันเป็นเวลาหลายปีติดต่อกันไป เพื่อทำการผลิตสินค้าและบริการ การจัดการด้านการตลาดและการจำหน่าย การดำเนินงานตามโครงการจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อโครงการให้ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบของสินค้าและบริการ และเพื่อให้โครงการสามารถให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุด ในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ก็จะต้องมีการบำรุงรักษาเพื่อให้โครงการมีอายุยืนยาวนานที่สุดเท่าที่จะนานได้

โครงการมีความสำคัญมากที่สุดในขั้นตอนการดำเนินงาน เพราะโครงการจะแสดงรายละเอียดในการดำเนินงานของแผนอย่างชัดเจน กล่าวคือ แสดงถึงเป้าหมาย แสดงถึงกิจกรรม แสดงถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การแตกแผนเป็นโครงการหรือรายละเอียดในการปฏิบัติงานแล้วนำโครงการเหล่านั้นไปดำเนินงานให้บรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ในที่สุด

หลังจากโครงการได้รับการจัดเตรียมและได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการได้แล้ว การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารโครงการจะได้รับการกำหนดขึ้น เช่น การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการดำเนินงาน การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับบุคคล กลุ่มบุคคลและหน่วยงานรวมทั้งขอบเขตของการประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายนอกและภายในโครงการ

นอกจากนี้การประสานงานยังต้องเกี่ยวข้องกับการนิเทศงานหรือการให้คำแนะนำปรึกษาในการปฏิบัติงานโครงการ โดยการแต่งตั้งคณะบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่นี้ซึ่งผู้นิเทศงานอาจร่วมปฏิบัติการอยู่กับโครงการอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาก็ได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการแต่ละบุคคลแต่ละส่วนได้ทันทีที่ต้องการ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานโครงการเป็นไปโดยราบรื่น ประหยัดค่าใช้จ่าย และได้ผลงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2529)

Baum and Tolbert (1985) กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานโครงการที่ดี ต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1. ต้องมีแหล่งเงินทุนที่ใช้ดำเนินงานเพียงพอ
2. ต้องมีผู้จัดการโครงการที่มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทางเทคนิค
3. ได้รับความร่วมมือสนับสนุนด้วยดีจากชุมชน
4. มีการดูแลบำรุงรักษาโครงการตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม

จากความหมายของการดำเนินงานโครงการที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยพบว่าการดำเนินงานโครงการกับการบริหารโครงการมีความหมายเช่นเดียวกัน โดยหมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้และต้องมีการควบคุมตรวจสอบ เมื่อนำการดำเนินงานโครงการและการบริหารโครงการมาเทียบเคียงในบริบทของการจัดการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านแบ่งการดำเนินงานและการบริหารภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

การกำหนดขั้นตอนหรือการดำเนินงานต่างๆภายในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ได้ดังนี้ (สมบุญ วรรณภาพ, ม.ป.ป.)

ขั้นที่ 1 การวางแผนงาน หรือการวางโครงการ (Planning)

ขั้นที่ 2 การจัดองค์การ หรือการกำหนดโครงสร้าง (Organizing)

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Executing) หมายถึง การเริ่มต้นปฏิบัติการของหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่จะกำหนดไว้ในแผนงาน หรือโครงการการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลงาน (Evaluating) ได้แก่ การติดตามผลของการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน เพื่อรายงานให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาได้ทราบเป็นระยะๆ หากมีอุปสรรคก็จะได้รีบหาทางแก้ไขหรือป้องกันได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมทั้งการประเมินผลงานขั้นสุดท้าย เพื่อสรุปผลงานว่าได้ผลหรือสัมฤทธิ์ผลตรงตามความมุ่งหมายหรือไม่

ในวงการด้านการศึกษานิยมใช้คำว่า การบริหารการศึกษามากกว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับด้านการศึกษาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

Carter V. Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา คือ การอำนวยความสะดวกและการดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหลายของโรงเรียนรวมทั้งงานธุรการด้วย ลักษณะหน้าที่ทั้งหลายของโรงเรียนนั้นจะต้องคำนึงถึงผลสุดท้ายของการศึกษาเป็นหลัก

สาโรช บัวศรี (2504) สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลในการที่จะจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กนั่นเอง

ภิญโญ สาร (2523) สรุปความหมายคำว่า “การบริหารการศึกษา” ไว้ว่า คือกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ดังนั้นสามารถสรุปความหมายของ การบริหารการศึกษาได้ว่า หมายถึง “กระบวนการในการร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างเหมาะสม”

ทฤษฎีด้านการบริหารนั้นผู้เขียนเกี่ยวกับหลักการและวิธีการไว้เป็นจำนวนมาก แต่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ กระบวนการบริหารของ (Luther Gulick, 1973 อ้างถึงใน ภิญโญ สาร, 2523) ซึ่งมี 7 ประการด้วยกัน คือ POSDCoRB ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละกระบวนการ ดังนี้

1. Planning (P) หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้างๆว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ

2. Organizing (O) หมายถึง การจัดรูปโครงการหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อย หรือของตำแหน่งต่างๆของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่องานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นกันไป

3. Staffing (S) หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ทุกประเภทของหน่วยงาน การบริหารงานของบุคคลดังกล่าวรวมทั้งตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลที่ได้แต่งตั้งไว้แล้วการบำรุงขวัญการเลื่อนขั้นการลดขั้นตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป

4. Directing (D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ หลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณางานโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆในฐานะผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน

5. Coordinating (Co) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์ หน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆภายในองค์การหรือสำนักงานใหญ่ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพไม่มีการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันแต่ทุกหน่วยงานทำงานประสานกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การหรือหน่วยงานใหญ่ร่วมกัน

6. Reporting (R) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่าง การเสนอรายงานทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สอดคล้องกับการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ในขณะเดียวกันควรเสนอรายงานให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ที่อยู่ใต้การบังคับบัญชาได้ทราบด้วยจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกันและเป็นการบำรุงขวัญไปในตัว การเสนอรายงานจำเป็นที่จะต้องมีการบันทึกหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไว้เป็นระยะๆ มีการวิจัย การประเมินผล และการตรวจสอบเป็นระยะๆ จึงสามารถทำรายงานได้อย่างถูกต้องรัดกุมและสมบูรณ์

7. Budgeting (B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน การบัญชี และการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินหรือตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบและรัดกุม

Tead (1973 อ้างถึงใน ภิญญา สาร, 2523) กล่าวว่า ชั้นสำคัญสำหรับการดำเนินการบริหารงานมี 10 ชั้น คือ

1. การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจนและรัดกุม
2. การจัดทำแผนแบบอย่างกว้างๆ ของโครงสร้างขององค์การหรือหน่วยงานขึ้น
3. บรรจุและจัดระเบียบหรือกำหนดขอบข่ายของอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารทุกคน
4. การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้อื่นรับงานไปทำเป็นส่วนๆไป
5. ควบคุมการดูแลการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินไปด้วยดี
6. ปฏิบัติการทุกอย่างที่จำเป็น เป็นการรักษาระดับปริมาณและคุณภาพของงานให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ
7. จัดให้มีการติดต่อสัมพันธ์กันหน่วยงาน และทุกตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกันโดยอาศัยคณะกรรมการต่างๆ ทำหน้าที่ประสานงาน
8. ดำเนินการทุกอย่างในการบำรุงขวัญ กระตุ้นและให้กำลังใจ เพื่อให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ทุกคนทั้งหน่วยงาน ทำงานอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ
9. ประเมินผลงานโดยเปรียบเทียบกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แต่ต้น

10. พิจารณางานในอนาคตและตั้งความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงานไว้รับสถานการณ์ในอนาคต พร้อมกับเตรียมลู่ทางตลอดจนเครื่องมือต่างๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับปฏิบัติงานขั้นต่อไปในอนาคต

ในวงการบริหารการศึกษา (Sears, 1950 อ้างถึงใน สมบูรณ์ พรหมภาพ, ม.ป.ป.) สรุปว่ามีกระบวนการบริหารอยู่ 5 อย่าง ดังนี้

1. การวางแผนหรือโครงการ (planning)
2. การจัดเค้าโครงการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งงานต่างๆ ให้แน่นอนและรัดกุม (Organizing)
3. การวินิจฉัยสั่งการและมอบหมายงาน (directing)
4. การประสานงาน (coordinating)
5. การควบคุม และติดตามดูแลการปฏิบัติงาน (controlling)

ประมาณ 5 ปีหลังจากข้อเสนอของ Sears สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrators อ้างถึงใน ประเสริฐ เศรษฐพันธ์, 2542)

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือโครงการสำหรับปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำ วิธีทำและวัตถุประสงค์รายย่อยของการทำงานนั้นๆ ขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย
2. การจัดสรรทรัพยากรการบริหาร (Allocation) หมายถึง การแสวงหาและกำหนดตัวบุคคลและวัตถุทุกชนิดที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติงานตามแผน หรือได้แก่การจัดหาทรัพยากรการบริหารและการใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานทุกประการ
3. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ
4. การประสานงาน (Coordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก
5. การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขทุกระยะและการประเมินผลขั้นตอนสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบผลงานที่ได้กับเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่ต้น เพื่อวางแผนใหม่สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

นอกจากการบริหารการศึกษาที่นักวิชาการได้จำแนกงานการบริหารไว้คล้ายคลึงกันแล้ว ยังมีการจัดแบ่งการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่แยกย่อยลงไปอีก เช่น

Campbell & Gregg (1957 อ้างถึงใน ประภาพรรณ ไชยวงศ์ 2544) แบ่งงานของโรงเรียน ออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน
2. งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน
3. งานบริการนักเรียน
4. งานด้านอาคารสถานที่
5. งานด้านงบประมาณและธุรการ
6. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

Kimbrough & Nunnery (1988 อ้างถึงใน ประภาพรรณ ไชยวงศ์ 2544) กล่าวถึงภาระงานในโรงเรียน โดยจำแนกออกเป็น 9 ด้าน คือ

1. งานด้านจัดโครงสร้างองค์กร
2. งานด้านบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน
3. งานการเงินทางการศึกษา
4. งานบริการสนับสนุนการจัดการของสถานศึกษา
5. งานบริหารงานบุคคล
6. งานบริการนักเรียน
7. งานอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
8. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
9. งานความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษามาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา โดยยึดหลักการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆภายในโรงเรียนของ สมบูรณ์ พรธนาภพ ที่กำหนดไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนงาน หรือการวางโครงการ (Planning)

ขั้นที่ 2 การจัดองค์การ หรือการกำหนดโครงสร้าง (Organizing)

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Executing) หมายถึงการเริ่มต้นปฏิบัติการของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่จะกำหนดไว้ในแผนงาน หรือโครงการการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลงาน (Evaluating)

โดยในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยศึกษาใน 6 ด้านคือ 1)ด้านหลักสูตรและการสอน 2)ด้านบริหารบุคลากรทางการสอน 3)ด้านบริการนักเรียน 4)ด้านอาคารสถานที่ 5) ด้านงบประมาณและธุรการ 6)ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ตอนที่ 2 โครงการโรงเรียนสองภาษา

ในปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งคนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลา การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเตรียมคนในชาติให้มีความสามารถในการปรับตัว ก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและมีความสามารถในการแข่งขัน ภาษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นยิ่งในสังคมของการเรียนรู้ เพราะจะใช้เป็นสื่อกลางของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางของการติดต่อสื่อสารรวมถึงเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อสังคมปัจจุบันและอนาคตเป็นอันมาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้เป็นอันมาก การที่นักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเด็กไทย ซึ่งการเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากเกินที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าเรียนได้ กรมสามัญศึกษาได้จัดทำโครงการนำร่องทดลองใช้หลักสูตรเพื่อดูประสิทธิภาพและความเป็นไปได้ในโครงการโรงเรียนสองภาษา ผลปรากฏว่านักเรียนมีความรู้ภาษาอังกฤษดี ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นจากผู้ปกครองและได้รับความนิยมนจากผู้ปกครองและนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

กรมสามัญศึกษาจึงได้จัดโครงการโรงเรียนสองภาษา (English Program) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด นอกจากนี้จะสนองตอบต่อความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมแล้ว ยังเป็นการเติมเต็มให้กับนักเรียนได้พัฒนาด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษได้เต็มตามศักยภาพ โรงเรียนสองภาษาใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนกับโรงเรียนปกติทั่วไปเพียงแต่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในได้ทุกรายวิชา ยกเว้น วิชาภาษาไทย (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547) ซึ่งโรงเรียนสองภาษาจะแตกต่างกับโรงเรียนนานาชาติ ตรงหลักสูตรการเรียนการสอนที่โรงเรียนสองภาษาใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการแต่โรงเรียนนานาชาติใช้หลักสูตรตามแต่เครือข่ายของตนเอง เช่น หลักสูตรของประเทศอังกฤษ หลักสูตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 10 วรรค 1 ซึ่งการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแต่

กรมสามัญศึกษา(เดิม) พิจารณาเห็นว่าโครงการดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมดำเนินการเสริม การเรียนการสอนตามปกติจึงถือเป็นความต้องการเฉพาะบุคคลของผู้ปกครองและนักเรียน โดย ผู้ที่จะเข้าเรียนในโครงการนี้จะต้องเข้าเรียนตามความสมัครใจและพร้อมที่จะเสียค่าใช้จ่ายตามที่ โครงการกำหนด

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญที่ ชัดเจน คือ ต้องการที่จะพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ส่วนปรัชญาของการจัดการศึกษามีความแตกต่างกันในแต่ละระดับ กล่าวคือ ในระดับอนุบาลเน้น สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และกิจกรรม เพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้เป็นรากฐาน ความเข้าใจของเด็ก ในระดับประถมศึกษาจะจัดการศึกษาโดยเน้นการวางรากฐานการพัฒนา ภาษาอังกฤษให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาในระดับสูงขึ้น สำหรับระดับมัธยมจะคำนึง ถึงการพัฒนาความรู้ความคิดให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในผู้เรียน ส่วนของโรงเรียนระดับอาชีว ศึกษาจะเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546)

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิต ประจำวัน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และการประกอบอาชีพในอนาคต
2. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพแห่งตน และใช้ภาษาอังกฤษได้ในระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย
3. เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้เรียน จบการศึกษาตามเงื่อนไขที่หลักสูตรกำหนด
2. จัดโครงการ (Program) การเรียนภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนเรียนวิชาต่างๆ โดยใช้ภาษา ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ยกเว้นวิชาภาษาไทย และในวิชาสังคมศึกษา เฉพาะสาระหน้าที่พลเมือง ประวัติ ศาสตร์ วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมต้องสอนโดยครูที่เป็นคนไทย
3. จัดเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี สามารถปรับวิถีคิด วิถีทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์

(สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547)

จากคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก1065/2544 เรื่อง ให้อำนาจนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษและคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ 43/2546 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ มีรายละเอียด ดังนี้

นโยบาย

เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดจัดเป็นภาษาไทยสามารถจัดเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีคุณภาพ มีความเท่าเทียม และเป็นธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดได้เป็นบางวิชาเท่านั้น
2. ในกรณีที่สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ มีการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มจากผู้ปกครอง สถานศึกษาต้องจัดเงินส่วนหนึ่งเป็นกองทุนสำหรับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความสามารถให้ได้เรียนตามต้องการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
3. การบริหารการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องเอื้อประโยชน์ไปยังระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในเรื่อง การใช้สื่ออุปกรณ์ การใช้ห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการวิชาอื่นๆ และบุคลากรในสถานศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ต้องคงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษาไทย ศิลปะไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทย
5. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบเป็นระยะๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดและตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
7. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเป็นไปตามข้อกำหนดในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.)

หลักเกณฑ์และวิธีการ

1. การบริหารจัดการ

1. สถานศึกษาที่มีความพร้อม สามารถจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นต้นไป สถานศึกษาใดประสงค์จะจัดการเรียนการสอนเป็น ภาษาอังกฤษจะต้องเสนอโครงการให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาตามลำดับ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติ จากกระทรวงศึกษาธิการก่อนการเปิดการสอน หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำหนดหัวข้อเรื่องและ วิธีการในการเขียนโครงการ

2. การขออนุมัติโครงการ

2.1 สถานศึกษาเสนอโครงการต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

2.2 หน่วยงานต้นสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการ

2.3 คณะกรรมการตรวจสอบความพร้อมที่สถานศึกษา

2.4 คณะกรรมการประเมินผลการตรวจสอบ และแจ้งผลการประเมินต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด

2.5 หน่วยงานต้นสังกัดให้ความเห็นชอบ

2.6 หน่วยงานต้นสังกัดเสนอขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ

3. สถานศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการแล้ว ให้ดำเนินการภายใน 2 ปี ถ้าไม่ ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าโครงการนั้นสิ้นสุด

4. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษแล้วมีความประสงค์จะหยุด ดำเนินการจะต้องแจ้งต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ปกครองนักเรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 2 ปี ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการจบตัวประโยชน์ของนักเรียนชั้นสุดท้ายที่รับเข้าเรียนด้วย

5. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่จัดเป็นภาษาไทย และกลุ่มที่ จัดเป็นภาษาอังกฤษ ต้องกำหนดให้มีกิจกรรมการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษ สำหรับกลุ่มที่จัด เป็นภาษาไทยไว้ในโครงการอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสาร ได้เหมือนเจ้าของภาษา

6. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องจัดให้มีคณะกรรมการ สถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งระบบโดยมุ่งเน้น คุณภาพของผู้เรียนทั้งคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วจัดทำเป็นรายงานประจำปี เสนอหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่อง

7. เวลาและวิชาที่เปิดสอน

7.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษไม่เกินร้อยละ 50 ของเวลาที่จัดกิจกรรม

7.2 ระดับประถมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเฉพาะ วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และพลศึกษา โดยคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของศาสตร์นั้น ควบคู่กับภาษาอังกฤษ

7.3 ระดับมัธยมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

8 ครูผู้สอน

8.1 ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติต้องสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามสำเนียงเจ้าของภาษาและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารง่ายๆได้ หรือจัดให้มีครูไทยที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เข้าไปมีส่วนร่วมตลอดเวลา

8.2 จัดให้ครูผู้สอนทำตามสัญญาปฏิบัติงาน ให้ครบ 1 ปีการศึกษาเป็นอย่างน้อยและมีบทลงโทษที่เข้มงวดหากละเมิดสัญญา

8.3 ครูผู้สอนทุกคนต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และต้องมีหลักฐานการศึกษาในสาขาวิชาที่จะสอนหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

8.4 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในการสื่อสารเหมือนเจ้าของภาษาและได้คะแนนสอบ TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 หรือ IELTS ไม่น้อยกว่า 5.5 หรือ TOEIC ไม่น้อยกว่า 600 หรือได้รับหลักฐานการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษเทียบเท่าเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จากสถาบันที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

8.5 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเด็ก และวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักฐานการศึกษาด้านการสอน ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หรือหลักฐานที่แสดงว่าได้ผ่านการอบรมด้านวิชาการศึกษา จากหน่วยงานหรือสถาบันที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หากยังไม่ได้รับการศึกษา ผ่อนผันให้เข้ารับการศึกษากายในระยะเวลา 1 ปีหรือมีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู หรือมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยได้รับการรับรองจากหน่วยงานเดิม

8.6 ครูผู้สอนชาวต่างประเทศต้องได้รับการอบรมด้านหลักสูตรของประเทศไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย อย่างน้อย 15 ชั่วโมง

8.7 สถานศึกษาต้องจัดให้ครูผู้สอนทุกคน ทั้งที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

8.8 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีโอกาสได้รับการพัฒนา โดยได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ในประเทศหรือต่างประเทศ อย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง

9 การรับนักเรียน

9.1 รับนักเรียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

9.2 สถานศึกษาสามารถกำหนดเงื่อนไขความสามารถของผู้เรียนได้ตามความเห็นชอบของหน่วยงานต้นสังกัด

9.3 ให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถผ่านเกณฑ์ ได้เข้าเรียน โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนในโครงการ

9.4 การจัดจำนวนนักเรียนแต่ละห้องเรียนควรเป็น ดังนี้

- ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เกินห้องละ 25 คน
- ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น – ปลาย ไม่เกินห้องละ 30 คน
- ระดับวิชาชีพ (ปวช.) ไม่เกินห้องละ 30 คน
- ระดับวิชาชีพ (ปวส.) ไม่เกินห้องละ 30 คน

10 การเก็บค่าเล่าเรียน และการจัดสรรงบประมาณ

10.1 การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่นในสถานศึกษาเอกชน และค่าใช้จ่ายในส่วนเพิ่มจากการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในสถานศึกษาของรัฐ ให้หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดในอัตราที่เหมาะสม

10.2 สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งให้เพียงพอต่อการสนับสนุนให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการและมีความสามารถผ่านเกณฑ์ ให้เข้าเรียนในโครงการอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนแต่ละปีและเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปกติ

11 การจัดการทรัพยากรและกิจกรรมของสถานศึกษา

11.1 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษต้องบริหารจัดการ บุคลากร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และสถานที่ต่างๆ ให้ครูและนักเรียนทุกคน

ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาของรัฐซึ่งใช้งบประมาณของรัฐ ต้องดูแลให้เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

11.2 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม ต้องจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. การจัดการเรียนการสอน

1. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. การจัดการเรียนการสอน ควรจัดในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานความเป็นสากล โดยมุ่งเน้นความรักท้องถิ่น ประเทศชาติและความเป็นไทย

3. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนทุกวิชา โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม สร้างความมั่นใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาในการสื่อสาร

4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษก่อนประถมศึกษา ต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน ความพร้อม ความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ควรจัดกิจกรรมง่ายๆ ที่ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน สร้างความกระตือรือร้นและประสบความสำเร็จ เช่น การร้องเพลง การฟังนิทานประกอบภาพ การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นเกมการศึกษา เป็นต้น

3. สื่อการเรียนการสอน

1. สถานศึกษาต้องจัดให้มีหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับที่เปิดสอนทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ครูทุกคนได้ศึกษา

2. สถานศึกษาจัดหาหนังสือเรียนที่เป็นภาษาไทยครบถ้วนตามหลักสูตร ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด อย่างน้อย 10 ชุดไว้ในห้องสมุด

3. ในกรณีที่สถานศึกษาจัดทำหนังสือเรียนขึ้นเองและมีการบังคับซื้อหนังสือเรียนนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาก่อน

4. สถานศึกษาต้องจัดเอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือแบบฝึกหัดหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เป็นภาษาอังกฤษครบทุกวิชา ในจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระตามหลักสูตร โดยระบุรายการจำนวนหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

5. สถานศึกษาต้องจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนอย่างครบถ้วน เพียงพอ และจัดบริการใช้สื่อดังกล่าวให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

4. ห้องปฏิบัติการ อาคาร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีห้องเรียน ห้องประกอบ ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงานสำหรับนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างน้อย

5. การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร/ข้อกำหนดในหลักสูตร โดยจัดทำหลักฐานแสดงผลการเรียนเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องใช้การทดสอบ TOEFL หรือ IELTS ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอนมีการประเมิน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบทุกด้านเต็มตามศักยภาพและจัดทำผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน

6. การกำกับ ติดตาม และประเมินโครงการ

1. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาต้องจัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านความพร้อม ในด้านการเตรียมการของสถานศึกษา การบริหารจัดการ การดำเนินงานของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน

2. กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของการจัด การเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การลดค่าใช้จ่าย คุณภาพของครูผู้สอน และวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

3. กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.)

การจัดการเรียนการสอนตามโครงการโรงเรียนสองภาษา ถือได้ว่าเป็นลักษณะรูปแบบและวิธีการใหม่ในการจัดการทางการศึกษาของประเทศไทย หากแต่การจัดการศึกษาโครงการนี้ได้รับความสนใจจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและทวิจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วประเทศ ซึ่งปัจจุบันนี้มีโรงเรียนสองภาษาทั้งหมด 138 โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนสองภาษาจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

สังกัด	จำนวนโรงเรียน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	67
สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	71
รวม	138

โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้ดำเนินโครงการจัดการศึกษารูปแบบโรงเรียนสองภาษา 2 รูปแบบ คือ

1. English Program (EP) คือ โครงการโรงเรียนสองภาษาซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ อย่างน้อย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้และไม่ต่ำกว่า 15 ชั่วโมง/สัปดาห์มีจำนวน 8 โรงเรียน

2. Mini English Program (MEP) คือ โครงการโรงเรียนสองภาษาฉบับย่อ ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ อย่างน้อย 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8-14 ชั่วโมง/สัปดาห์ ปีการศึกษา 2546 มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมโครงการนี้ทั่วประเทศทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 59 โรงเรียน ซึ่งรายละเอียดของจำนวนโรงเรียนในแต่ละระดับชั้น แสดงในตารางที่ 2.2

(สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547)

ตารางที่ 2.2 รูปแบบการจัดการศึกษาโครงการโรงเรียนสองภาษาจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น \ รูปแบบ	English Program (EP)	Mini English Program (MEP)
ระดับประถมศึกษา	-	37
ระดับมัธยมศึกษา	8	42
รวม	8	79

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546

การจัดการศึกษาทั้ง 2 รูปแบบ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) จะแตกต่างกันที่จำนวนเวลา จำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ และค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บ ดังแสดงในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นจากการอุดหนุนการศึกษาที่รัฐจัดให้

รูปแบบ	ระดับ	อัตราค่าธรรมเนียม/ภาค
EP	ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น	ไม่เกิน 35,000 บาท
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เกิน 40,000 บาท
MEP	ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น	ไม่เกิน 17,500 บาท
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เกิน 20,000 บาท

ที่มา: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547

หากโรงเรียนที่จัดการสอนรูปแบบ Mini English Program (MEP) โรงเรียนใดมีความพร้อมก็สามารถยกระดับเป็นโรงเรียนรูปแบบ English Program (EP) ได้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาโรงเรียนที่จัดการศึกษารูปแบบ English Program (EP) เพราะมีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนได้อย่างเต็มรูปแบบมากกว่า (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547) ซึ่งขณะนี้ก็มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสองภาษาที่จัดรูปแบบ English Program (EP) จำนวน 8 โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 รายละเอียดโรงเรียนสองภาษารูปแบบ English Program (EP)

ปีการศึกษา	โรงเรียน	จังหวัด
2541	โยธินบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
2542	เบญจมาชุกติศ	นครศรีธรรมราช
	มกุฎเมืองราชวิทยาลัย	ระยอง
	สามัคคีวิทยาคม	เชียงราย
2543	สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี
2544	สอาดเผดิมวิทยา	ชุมพร
	วรรณวีเฉลิม	สงขลา
2545	มัธยมวัดนายโรง	กรุงเทพมหานคร

ที่มา: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547

จากตารางที่ 2.4 พบว่าโรงเรียนสองภาษารูปแบบ English Program (EP) ตั้งอยู่ที่ กรุงเทพมหานคร 2 โรงเรียนและส่วนภูมิภาคอีก 6 โรงเรียน โดยตั้งอยู่ภาคเหนือ 1 โรงเรียน ภาคตะวันออก 1 โรงเรียนและตั้งอยู่ในภาคใต้มากถึง 4 โรงเรียน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนสองภาษามีทั้งหมด 3 เรื่อง ดังนี้

สุทธิพงศ์ ยงค์กมล (2543) ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน” ด้วยเทคนิคเดลฟาย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมี 12 ด้านและรายการสำคัญที่สุดของปัจจัยแต่ละด้านมีดังนี้ คือ 1) โครงสร้างองค์การ : การกำหนดบทบาทหน้าที่และการประสานงาน 2) เทคโนโลยีองค์การ : เทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงานและประสานงาน 3) วัฒนธรรมองค์การ : การถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วยการอบรมบุคลากร 4) บรรยากาศองค์การ : การทำงานสัมพันธ์เป็นทีม 5) การรับรู้ของบุคลากร : การรับรู้ในบทบาทหน้าที่และกฎระเบียบ 6) ทักษะและค่านิยมของบุคลากร 7) บุคลิกภาพของบุคลากร : บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับหน้าที่ 8) การเรียนรู้ของบุคลากร : กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา 9) การจูงใจของบุคลากร : การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละคน 10) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ : ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายทรัพยากร 11) การกำหนดกลยุทธ์ : การจัดทำวัตถุประสงค์ ทั้งในส่วนที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียน 12) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ : การเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและกำกับติดตามตรวจสอบ การใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์ รายการปัจจัยทั้ง 12 ด้านเป็นรายการที่ผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการเทคนิคเดลฟาย มีความเห็นสอดคล้องกันว่าส่งผลต่อประสิทธิผลในระดับมากและมากที่สุด ยกเว้นปัจจัยด้านบุคลิกภาพของบุคลากรเท่านั้น ที่ไม่มีรายการใดส่งผลต่อประสิทธิผลในระดับมากที่สุด

อุทุมพร ขึ้นวิญญา (2545) ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนโยธินบูรณะ กรมสามัญศึกษา” โดยมีกรอบการวิจัยตามแบบจำลองชิป และศึกษากับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินตามแบบประเมิน CIPP และแบบศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 9 ในส่วนของแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ปัจจัยเบื้องต้นด้านโครงสร้างหลักสูตรและจำนวนหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ครู ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอนและมีประสิทธิภาพในการสอนอยู่ในระดับมาก นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกมีความพร้อมทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก หลักสูตรสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก ยกเว้นความหลากหลายของวิชาเลือกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านอาคารสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนห้องปฏิบัติการมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลางแต่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย ห้องสมุดมีตำราวิชาการข่าวสารเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนห้องน้ำมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ด้านกระบวนการการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง มีการจัดสอนเสริมกับนักเรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์และช่วงเวลาการจัดสอนเสริมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการนิเทศครูผู้สอนมีการนัดหมายก่อนและผลการนิเทศ สามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้ในระดับมาก การจัดครูเข้าสอนตรงตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครูอยู่ในระดับมาก และการสนับสนุนสื่อวัสดุครุภัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลผลิตตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการสื่อสารให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาอังกฤษมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง

พุทธรักษ์ จินดาโรจน์ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในจังหวัดขอนแก่น” กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครูและนักเรียน ในโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในจังหวัดขอนแก่น 2 โรงเรียน เป็นผู้ปกครองจำนวน 326 คน ครูจำนวน 52 คน และนักเรียนจำนวน 326 คน รวมทั้งสิ้น 704 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับ “มาก” ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยผู้ปกครองพึงพอใจด้านปัจจัยมากที่สุด รองลงมาคือด้านผู้เรียนและด้านกระบวนการ โดยทั้งสองด้านมีความพึงพอใจเท่ากัน ครูมีความพึงพอใจด้านกระบวนการมากที่สุด รองลงมาคือด้านปัจจัยและด้านผู้เรียนตามลำดับ นักเรียนมีความพึงพอใจด้านกระบวนการมากที่สุด รองลงมาคือด้านปัจจัยและด้านผู้เรียนตามลำดับ ทั้งผู้ปกครอง ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่าการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนควรพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้เรียนทั้งด้านผู้เรียนด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยโดยเน้น ด้าน การพัฒนาทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ตามวัยและระดับชั้นของนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนสองภาษาพบว่า มีเพียง 3 เรื่อง โดยงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องได้ศึกษาโครงการโรงเรียนสองภาษาในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้ เรื่องที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนด้วยเทคนิคเดลฟาย เรื่องที่ 2 ประเมินโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ตามแบบจำลองชิป เรื่องที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาโครงการโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จะแบ่งนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ
1.การวิจัยพหุกรณีศึกษา 2.เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1 การวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research)

การวิจัยพหุกรณีศึกษาในตอนนี้จะแยกนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้
1.1 ลักษณะของการวิจัยพหุกรณีศึกษา 1.2 องค์ประกอบและขั้นตอนการวิจัยคุณภาพ 1.3 วิธีการวิจัย : เทคนิคการวิจัยภาคสนาม 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ลักษณะของการวิจัยพหุกรณีศึกษา

การวิจัยพหุกรณีศึกษา เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดระบบของข้อมูลจากกรณีตัวอย่างในการวิจัยตั้งแต่ 2 กรณีตัวอย่างขึ้นไป เพื่อที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่ต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับบริบทที่ใกล้เคียงได้มากขึ้นเพราะการวิจัยแบบพหุกรณีศึกษาเป็นวิธีการวิจัยที่ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสมบูรณ์มากกว่าการวิจัยรายกรณี ซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพทั่วๆไปนั้น สนใจลักษณะของข้อมูลที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมมองภาพรวมของปรากฏการณ์ ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ เน้นการศึกษาติดตามเจาะลึก โดยที่นักวิจัยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ในบริบทการวิจัยนั้นๆ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่ผลการวิจัยที่ได้มีจุดอ่อนในการสรุปอ้างอิงสู่บริบทการวิจัยอื่น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยพหุกรณีศึกษา

Yin (1994) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของกรณีศึกษามี 3 ข้อ คือ เพื่ออธิบาย (Explanation) เพื่อบรรยาย (Description) และเพื่อแสวงหา (Exploratory) ส่วนประกอบของกรณีศึกษา จำแนกตามการออกแบบการวิจัย สามารถแบ่งกรณีศึกษาออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) กรณีศึกษาเดี่ยว (Single Case Study) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มบุคคล กลุ่มคนปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง หรือกรณีใดกรณีหนึ่งเพียงกรณีเดียวภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน เพื่อแสวงหาคำตอบที่จะอธิบายหรือหาเหตุผลของการเกิดปรากฏการณ์นั้น เพื่อการตรวจสอบหรือเป็นการศึกษานำร่องเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างทฤษฎี เช่น การศึกษากรณีโรงเรียนที่มีปัญหาในการปฏิรูป การศึกษาถึงชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งในบริบทเดียวกัน เป็นต้น

2) การวิจัยพหุกรณี (Multiple Case Study) เป็นการศึกษากรณีเฉพาะหลายๆ กรณี โดยสนใจทำการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบและมุ่งหาความสัมพันธ์จากข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อนำไปสู่การสรุปเป็นทฤษฎี

การวิจัยพหุกรณีศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีลักษณะสำคัญ คือ การแสวงหาความรู้ โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้เวลาในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ซึ่งจะขยายความเป็นลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้ (สุรางค์ จันทวานิช, 2543)

1. เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุมการศึกษา ปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุมหรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดอันใดอันหนึ่งเป็นหลัก ไม่พิจารณาปรากฏการณ์อย่างเป็นเสี่ยงเดียวหรือดูเพียงด้านใดด้านหนึ่งแต่ดูให้เห็นภาพเต็มรูป

2. เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์สังคมซึ่งมีความเป็นพลวัตการวิจัยจึงมักกินเวลาเป็นปี เพื่อจะให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงในระยะต่างๆ นอกจากนั้นก็เป็นการศึกษาเจาะลึก เช่น การศึกษาเฉพาะกรณีหรือการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อให้ทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถมองเห็นภาพได้จากหลายแง่มุม

3. ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง มักมีการวิจัยสนาม (Field research) ในการวิจัยคุณภาพจะไม่มีกรอบควบคุมและทดลองในห้องปฏิบัติการเพราะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

4. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัยให้ความสำคัญและเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ไม่นำข้อมูลของผู้ถูกวิจัยไปเผยแพร่ไปใช้ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกวิจัยไม่ฝืนใจถ้าผู้ถูกวิจัยไม่เต็มใจหรือไม่ต้องการให้ความร่วมมือ

5. ใช้การพรรณนาและการคิดวิเคราะห์แบบอุปนัย ในการศึกษาชุมชนหรือการศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อให้เห็นภาพรวมในขั้นแรกนักวิจัยเชิงคุณภาพจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนหรือกรณีศึกษาในลักษณะของการพรรณนา ส่วนในการวิเคราะห์นักวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (induction) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่สำคัญวิธีการนี้คือการนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อยๆ หลายๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมโดยการพิจารณาลักษณะร่วมที่พบในการวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นการวิเคราะห์แบบอุปนัยมากกว่าการใช้สถิติตัวเลข

6. เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมาย ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม นักวิจัยเชิงคุณภาพเชื่อว่าองค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิดและความหมายคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมา จำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้

1.2 องค์ประกอบและขั้นตอนการทำวิจัยคุณภาพ

นิตา ชูโต (2545) ได้เสนอแผนภาพองค์ประกอบและขั้นตอนในการวางแผนการวิจัยคุณภาพ เพื่อให้ให้นักวิจัยพร้อมที่จะทำงานตามขั้นตอนต่างๆ ได้ดังนี้

การวางแผน

- ปัญหาชั่วคราว
- เลือกพื้นที่
- เวลาที่ศึกษา
- ตัวแปรต่างๆ ที่จะศึกษา

สมมติฐานในการทำงาน

- สมมติฐานชั่วคราว
- ได้ปัญหาวิจัย

การเก็บข้อมูล

- สัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม
- ข้อมูลเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

- ลดทอนขนาดข้อมูล, จัดทำให้เป็นระบบ
- ตรวจสอบสมมติฐานและทฤษฎี
- การสรุป

การเขียนรายงาน

- รูปแบบ, การพิมพ์
- การตรวจสอบ ฯลฯ

ขั้นตอนแรกของการเริ่มงานวิจัย คือ การเตรียมตัวในสนามซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก “สนาม ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ปรากฏการณ์สังคมที่เราจะศึกษานั้นเกิดขึ้น” (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2543) เป็นปรากฏการณ์ที่เป็นจริงโดยธรรมชาติ ปรากฏการณ์ในสนามประกอบด้วย ฉาก (SETTING) ทั้งทางกายภาพที่ไม่มีชีวิต เช่น สถานที่ตั้งบ้านเรือน ถนน หมู่บ้านหรือโรงเรียน เป็นต้นและสิ่งมีชีวิตอันได้แก่ ผู้คน กลุ่มคน (ACTORS) ซึ่งจะรวมทั้งตัวหลักและตัวรองหรือ

ตัวประกอบต่างๆ ซึ่งมีบทบาท (ROLE) ปฏิสัมพันธ์ (INTERACTIVE) และการแสดงออกกิจกรรมต่างๆ ในโอกาสและเหตุการณ์ต่างๆกัน (ACTIVITIES AND EVENTS) (นิตยา ชูโต, 2545)

1.3 วิธีการวิจัย : เทคนิคการวิจัยภาคสนาม

การเลือกสนามวิจัย

การเลือกสนามหรือสถานที่วิจัย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ทั้งที่เกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาว่าเหมาะสมกับสถานที่วิจัย และ/หรือนักวิจัยจะสามารถเข้าไปเก็บข้อมูลได้หรือไม่ รวมทั้งนักวิจัยมีความรู้เดิมคุ้นเคยเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มาก่อน การเลือกสนามในช่วงระยะแรกๆ และการให้เหตุผลในการเลือกส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของความเหมาะสมและเหตุผลทางหลักการต่างๆ ไป และหลังจากเข้าไปสำรวจ “สนาม” แล้ว บางครั้งอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นประเด็นสำคัญในการเลือกสนามจึงขึ้นอยู่กับว่า

1. นักวิจัยสามารถจะเข้าไปศึกษาในสถานที่ หรือสนามที่ตั้งใจจะเข้าไปศึกษานั้นได้หรือไม่
2. บทบาทที่จะเป็น หรือบทบาทที่จะสวมเข้าไปในสถานการณ์นั้นๆ จะช่วยให้เข้าถึงข้อมูลที่สนใจได้มากน้อยพอเพียงหรือไม่

นักวิจัยไม่มีทางรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังกล่าวมาก่อน จนกว่าจะได้ทดลองเข้าไปสำรวจดูช่องทางความเป็นไปได้ด้วยตนเองก่อน พร้อมทั้งประยุกต์ใช้วิธีการต่างๆ ในการเข้าถึง “สนาม” ให้ได้ (นิตยา ชูโต, 2545)

การใช้เวลาในสนาม

การใช้เวลาในสนาม นักวิจัยต้องหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดช่วงเวลาที่อยู่ในสนามคือ จะเข้าสนามช่วงไหน ใช้เวลานานเท่าใด และจะออกจากสนามช่วงเวลาใด นักวิจัยต้องคำนึงถึงกิจกรรมของชุมชนที่ตนควรเข้าไปมีส่วนร่วม (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2543)

การเตรียมตัวเข้าสู่สนาม

การเตรียมตัวเข้าสู่สนาม คือ การพยายามที่จะเข้าไปอยู่ในสนามอย่างดีที่สุดที่ผู้ศึกษาสามารถกลืนที่สุดและพร้อมที่สุด สิ่งที่ต้องเตรียม คือ ภาษา ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ได้ใช้ภาษาเดียวกับที่ใช้ในสนาม การแต่งกายนักวิจัยควรแต่งกายให้เหมือนกับคนในสังคมที่เราจะเข้าไปศึกษา เพื่อให้คนในสังคมนั้นยอมรับ เตรียมอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานภาคสนาม เช่น กล้องถ่ายรูป เทปบันทึกเสียง อุปกรณ์เหล่านี้ช่วยให้การเก็บบันทึกข้อมูลสมบูรณ์ขึ้น (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2543)

ยุทธวิธีเข้าสู่สนาม

นักวิจัยมียุทธวิธีใหญ่ๆ 2 แบบอย่างในการแสดงออกถึงสถานภาพของนักวิจัย ได้แก่ แบบเปิดเผย คือ นักวิจัยขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเปิดเผย สถานภาพการเป็นนักวิจัย และแบบปกปิดสถานภาพนักวิจัย เมื่อต้องการได้ข้อมูลสนามแบบ “ปิด” ต่อคนภายนอกกรณีดังกล่าวนักวิจัยจะสวมบทบาทเป็นคนอื่นปะปนเข้าสนามโดยไม่แจ้งให้ผู้คนในสนามรู้บทบาทที่แท้จริงของตัวเอง (นิศา ชูโต, 2545) การเลือกบทบาทชนิดเปิดเผยหรือปกปิดขึ้นกับการคาดการณ์ว่า ถ้าคนในชุมชนทราบบทบาทของนักวิจัยแล้วจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชาวบ้านหรือไม่ (สุภางค์ จันทวานิช, 2543)

การสร้างสัมพันธภาพในสนาม

เมื่อนักวิจัยได้รับอนุญาตเข้าไปในสนามแล้ว สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเก็บข้อมูลราบรื่นและได้ข้อมูลที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับการสร้างสัมพันธภาพ การปฏิบัติตนให้เข้ากับบรรยากาศของสนาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย กิริยา วาจา การประพฤติ การปฏิบัติตนซึ่งไม่ควรจะมากหรือน้อย เกินมาตรฐานของบุคคลในสนามที่ศึกษาอยู่ (นิศา ชูโต, 2545)

ในวันแรกๆ ของการเตรียมตัวทำงานภาคสนาม เทคนิคที่จะช่วยให้นักวิจัยสร้างความสัมพันธ์ได้ดีมีดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2543)

1. วางท่าที่สงบเสงี่ยม ไม่ทำตัวให้เด่นจนผิดสังเกต
2. หลีกเลี่ยงการถามคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบรู้สึกอึดอัด และจำเป็นต้องปกป้องตนเอง
3. อย่าทำตัวทัดเทียมผู้นำของชุมชน
4. พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่เกี่ยวข้องอย่างสงบและพร้อมที่จะช่วยเหลือจะทำให้ได้รับการยอมรับจากชาวบ้านเร็วขึ้น
5. หาใครคนหนึ่งเป็นผู้แนะนำให้เรารู้จักกับชาวบ้าน
6. เมื่อมีความรู้สึกอึดอัดให้เข้าใจว่าเป็นความรู้สึกปกติธรรมดา เพราะเรากำลังเข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่
7. ให้ถือว่าสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในสนาม โดยเฉพาะการกระทำของเราไม่ใช่เรื่องส่วนตัวแต่เป็นเรื่องของงาน
8. อย่าคาดหวังว่าจะทำอะไรได้มากในวันแรกๆ การสร้างความสัมพันธ์ใช้เวลาเป็นเดือนๆ
9. เป็นมิตรกับทุกคน

การรวบรวมข้อมูลในสนาม

ยุทธวิธีสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามคือ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบลุ่มลึก และการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสนาม

การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำควบคู่กันไป กล่าวคือ เมื่อได้ข้อมูลมาไม่ว่าจะได้จากเอกสาร สังเกตหรือสัมภาษณ์ นักวิจัยจะวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องจากแหล่งต่างๆ ในสนาม โดยการสังเกตสัมภาษณ์ซ้ำจากแหล่งผู้ให้ข้อมูลหลายคนด้วยวิธีการหลายๆวิธีการ แล้วค่อยๆปรับสมมติฐานชั่วคราวไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเกิดความชัดเจนในข้อมูลและการตีความหมาย (นิศา ชูโต, 2540)

การจากสนาม

การจากสนามเป็นเรื่องที่นักวิจัยตัดสินใจว่าควรสิ้นสุดเมื่อใดและควรจะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมสำหรับนักวิจัยเองและผู้ให้ข้อมูลซึ่งเริ่มจะเบื่อหน่ายในกรณีที่ไม่มีปัญหาผิดปกติ (นิศา ชูโต, 2545)

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลาย ความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมหนึ่ง การอธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อให้เห็นความหลากหลายของปรากฏการณ์มากกว่าที่จะเสนอความสัมพันธ์และความคล้ายคลึงที่วัดได้ด้วยค่าทางสถิติ ความหลากหลายของปรากฏการณ์ต่างๆที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันเพราะเชื่อมโยงกัน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่มีอยู่จริงในสังคมทุกๆ ด้านเพื่อให้ได้ภาพรวม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอาจทำได้หลายวิธีตามลักษณะงานวิจัย

แนวการวิเคราะห์ข้อมูลสนามในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์ ข้อมูลภาคสนามส่วนใหญ่นั้นอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของทฤษฎีใหญ่ๆ ทางปรากฏการณ์วิทยา วัฒนธรรมการเรียนรู้ ดังนั้นแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามจึงเป็นเรื่องที่นักวิจัยจะนำรายละเอียดและประสบการณ์ในสนามมาแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยอย่างไรโดยวิเคราะห์ให้เห็นรายละเอียดที่ลึกซึ้งให้เห็นรูปแบบประสบการณ์วิถีคิด กรอบของวัฒนธรรมสนามหรือเพียงแค่ต้องการแสดงภาพตัวอย่างเพื่อประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่างของแต่ละกรณี และ/หรือต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาทฤษฎีเฉพาะจากข้อมูลรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การได้มาซึ่งทฤษฎีอื่นๆ ได้คำอธิบายใหม่ ทฤษฎีใหม่ๆ ต่อไป

เมื่อตระหนักในความคิดดังกล่าวแล้วนักวิจัยก็สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างทฤษฎีจากข้อมูลรูปธรรมในสนามเป็นข้อมูลนามธรรมได้ โดยวิธีการอุปนัยต่อไปว่าจะวิเคราะห์ข้อมูลในระดับใด ระดับอธิบายปรากฏการณ์จะเชื่อมโยงความคิดคนใน – คนนอก จะจัดทำสารบบคำ วิธีคิดจะสร้างเป็นรูปแบบหรือทฤษฎี และการเขียนรายงานการวิจัยก็เป็นผลผลิตของรูปแบบการวิเคราะห์ที่ได้คิดสร้างตามแนวที่ได้วางไว้นั้นเอง (นิศา ชูโต, 2545)

การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นขณะที่เก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการสังเกต การสัมภาษณ์ ข้อมูลเอกสารในสนามนั้น นักวิจัยจะใช้เวลาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ควบคุมกันไปและนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการปรับ แนวคิด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วนเพิ่มความแม่นยำของการวิจัยยิ่งขึ้น

ดังนั้นช่วงการเก็บข้อมูลกับการวิเคราะห์จึงมิได้แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดเป็นสองช่วง แต่เป็นกระบวนการที่ควบคุมกันไป เพียงแต่ความเข้มข้นของกิจกรรมในแต่ละช่วงแตกต่างกัน (Lofland, 1971 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2545)

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงเริ่มกระทำไปเรื่อยๆตั้งแต่อยู่ในสนามและหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จก็เป็นช่วงที่นำเอาแนวคิดต่างๆ ที่ได้พัฒนาไว้ก่อนมาวิเคราะห์ทำเป็นระบบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะทำให้งานวิเคราะห์เป็นระบบและทำได้สะดวกไม่ยุ่งยาก

สิ่งสำคัญที่นักวิจัยพึงระมัดระวัง คือ อย่าทิ้งให้ข้อมูลกองไว้เป็นตั้งๆ โดยมีได้วิเคราะห์หรือแม้แต่อ่าน นักวิจัยจะต้องอ่านบันทึกต่างๆ ที่เขียนบันทึกไว้ในสนามไม่ว่าจะบันทึกสนามที่เขียนเองหรือบันทึกสนามที่ผู้ช่วยวิจัยหรือผู้ร่วมวิจัยเขียน ข้อมูลบันทึกสัมภาษณ์ที่พิมพ์ถ่ายถอดจากเทปบันทึกและข้อมูลจากเอกสารต่างๆ การอ่านเพื่อวิเคราะห์นั้นจะต้องอ่านแล้วอ่านอีกหลายครั้ง อ่านวิเคราะห์ เชื่อมโยงและอ่าน อาจจะเป็น 4 หรือ 5 ครั้งถ้าจำเป็น และถ้าคิดว่ายัง “สกัดแก่นสาร” จากข้อมูลได้ไม่ครบถ้วน การอ่าน คิด วิเคราะห์ เชื่อมโยง สังเคราะห์ หลายๆ ครั้งนี้เปรียบเสมือนการซักถามพูดคุยกับข้อมูลจนรู้อย่างทะลุปรุโปร่ง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต้องใช้เวลาและความละเอียด นักวิจัยไม่มีทางเลือกอื่นๆ ให้อีกนอกจากจะอุทิศเวลาและพลังกำลังให้งานนี้อย่าลืมนะว่า “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการค้นหาค้นคิดที่ต่อเนื่องตลอดเวลาในการวิจัย” (นิศา ชูโต, 2545)

การจัดระบบเอกสารข้อมูล

ในขณะที่เก็บข้อมูลนักวิจัยมีเอกสารมากมาย จึงต้องจัดทำเอกสารเหล่านี้ให้เป็นระบบ โดยสร้างระบบแยกเป็นหมวดหมู่ (File) เพื่อการสืบค้นได้ง่าย เมื่อแยกเป็นหลายหมวดหลายแฟ้มก็ต้องทำสำเนาหลายชุดและจะต้องเก็บต้นฉบับทุกสิ่งทุกอย่างไว้ 1 ชุด ในแฟ้มต้นฉบับเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ต้นฉบับทุกชนิดไม่ว่าจะจะเป็นเอกสารหรือเทปบันทึกต่างๆ เมื่อนำออกไปจากแฟ้ม

ต้นฉบับเพื่อทำสำเนาเสร็จแล้วต้องรีบเก็บทันที เมื่อมีข้อมูลใหม่ก็ต้องรีบทำสำเนาต้นฉบับเข้าแฟ้มต้นฉบับทันที แฟ้มสำคัญที่ควรจัดทำนอกจากแฟ้มต้นฉบับแล้ว ควรจัดทำแฟ้มข้อมูลดังนี้ (นิตยา ชูโต, 2540)

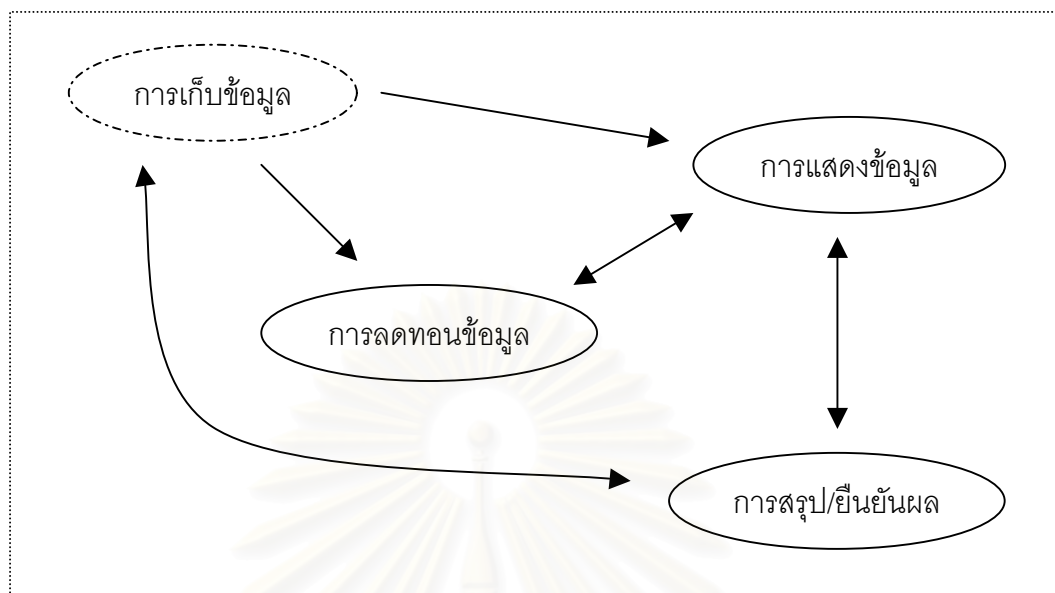
1. หมวดเรื่องทั่วไป เพื่อติดตามเรื่องราวต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็วควรแยกเป็นแฟ้มบุคคล สถานที่ องค์กร เอกสาร รู้ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นกับใครที่ไหนอย่างไร
2. หมวดข้อมูลสนาม นักวิจัยควรแยกแฟ้มข้อมูลการสังเกต แฟ้มการสัมภาษณ์ และแฟ้มบันทึกเกี่ยวกับกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้โดยเฉพาะ เพื่อช่วยในการเขียนวิธีการและกระบวนการเก็บข้อมูลสำหรับรายงานการวิจัย
3. หมวดการวิเคราะห์ ในขณะที่เก็บข้อมูลและเริ่มตั้งวิเคราะห์ นักวิจัยก็เริ่มจะมีแนวคิดเกี่ยวกับ หัวเรื่อง หัวข้อเกิดขึ้นแล้วจึงสามารถเริ่มทำแฟ้มหัวเรื่องต่างๆ แยกเก็บเหตุการณ์และบันทึกความคิดในการวิเคราะห์ ฯลฯ เมื่อเวลาเก็บข้อมูลผ่านไปแฟ้มการวิเคราะห์ก็จะเพิ่มจำนวนเอกสารและหัวเรื่องมากขึ้นๆ ถ้านักวิจัยมีงบประมาณเพียงพอจะทำสำเนาเรื่องต่างๆ เรื่องละแผ่นแยกเข้าแฟ้ม แต่ถ้างบประมาณจำกัดก็ใช้ดินสอขีดเขียนหรือใส่หัวเรื่องไว้ แล้วแยกคิด ปะติด เก็บใส่ในแต่ละแฟ้มหัวเรื่อง

การยกแฟ้มไว้เป็นหมวดหมู่ให้เป็นระบบนี้ จะช่วยในการวิเคราะห์และเขียนต่อไป แม้ว่าการแยกและเก็บแฟ้มจะต้องใช้เวลามากก็ตามแต่ถ้าทำให้เป็นระบบเสียแต่แรกจะประหยัดเวลาในภายหลัง

กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมการวิเคราะห์นั้นประกอบด้วย กิจกรรมการลดทอนขนาดและปริมาณข้อมูล (Data Reduction) การเลือกข้อมูลเพื่อแสดงหลักฐาน (Data display) การสร้างข้อสรุปและการทดสอบยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) กิจกรรมทั้ง 3 นี้ ต้องต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังรูป (Miles and Huberman, 1967 อ้างถึงใน นิตยา ชูโต, 2540)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.2 ความต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การลดทอนข้อมูล (Data Reduction)

การลดทอนข้อมูล หมายถึง วิธีการ “เลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจ อันจะทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บจากสนาม” การปรับลดทอนข้อมูลดิบนั้นนักวิจัยทำอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่การเลือกสนาม การตัดสินใจว่าจะเก็บข้อมูลอะไรที่จะแสดงแนวคิดและในช่วงการเก็บข้อมูล ก็กระทำเช่นเดียวกัน คือ การลงรหัส การทดสอบแนวคิด รวมเป็นกลุ่มแบ่งเป็นส่วนๆ เขียนข้อสรุปชั่วคราวและแปลงข้อมูลอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเขียนรายงานเสร็จ นักวิจัยเป็นผู้ตัดสินใจว่าข้อมูลกลุ่มไหนจะลงรหัส กลุ่มไหนจะใช้สรุป กลุ่มไหนไม่ใช้เพราะซ้ำกับกลุ่มก่อน ฯลฯ การลดทอนข้อมูลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นพวก เป็นประเภท เป็นรูปแบบ หาค่าที่น่าสนใจและปรับลด เพิ่ม หาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปจนเป็นที่ น่าสนใจ

2. การแสดงผลข้อมูล (Data display)

การแสดงผลข้อมูล หมายถึง “กระบวนการวิเคราะห์ การจัด เลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูล หรือสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์หรือ การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของ บุคคลสำคัญ ฯลฯ แสดงประกอบเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว” เพื่อแสดงตัวอย่างให้เห็น และก่อให้เกิดความเข้าใจว่า เกิดอะไรขึ้นก่อนหลังอย่างไรและทำไม อันจะโยงไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

3. การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification)

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ หมายถึง “การสังเคราะห์ ประติดปะต่อข้อสรุปย่อยๆ ในช่วงแรกๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย” เมื่อนักวิจัยได้ข้อมูลมาในช่วงแรกและเริ่มวิเคราะห์เขาจะมองเห็นความหมาย ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง ความอาจจะเป็นไปได้และรูปแบบต่างๆ ได้ชั่วคราว ซึ่งควรต้องสรุปเก็บไว้พลางๆ ก่อนแล้วจึงค่อยๆ เก็บข้อมูลต่อเนื่อง ทดสอบแนวคิดของการสรุปชั่วคราวนั้นๆ ไปเรื่อยๆ อีกเพราะข้อสรุปยังไม่มั่นคง หรือยังเคี้ยวไม่ตก “ตะกอน” ยังต้องการหลักฐานพิสูจน์ยืนยันให้ชัดเจน

การพัฒนาข้อสรุปย่อยๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่ๆ เรื่อยๆ ขึ้นไปนี้เป็นก้าวย่อยๆ ก้าวแรกของการพัฒนาทฤษฎีการสภาพเฉพาะ ไปสู่ข้อสรุป (Generalized) ทั่วๆ ไป นั่นคือ กระบวนการประมวลความคิดอันเกิดจากข้อมูลรูปธรรมในสนามไปสู่แบบที่เป็นนามธรรมจนเป็นแนวคิดทฤษฎี (Grounded Theory) ตามวิธีการแบบอุปนัย (Inductive) นั่นเอง

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมทั้ง 3 ประการ ในช่วงการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเชื่อมโยงใยซึ่งกันและกันเกี่ยวเนื่องไปยังช่วงในการเก็บข้อมูล เมื่อเก็บข้อมูลแล้วก็ต้องลดทอนลง จนได้ความคิดแล้วนำไปสู่การแสดงผลข้อมูลไปสู่การสรุปชั่วคราว พร้อมทั้งเพื่อทดสอบเก็บข้อมูล ลดทอน สรุป แสดงหลักฐานอีกจนกว่าจะได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมั่นคง

2. เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด 3 เทคนิค คือ 2.1 การสังเกต 2.2 การสัมภาษณ์และ 2.3 การสนทนากลุ่ม ซึ่งแต่ละเทคนิคมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 การสังเกต (Observation)

การสังเกต หรือการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยเชิงคุณภาพ เน้นที่ความสัมพันธ์ของคนในสังคมมากกว่าสังเกตตัวคนแต่ละคน การสังเกตพฤติกรรมทางสังคมจึงต้องทำอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเชิงคุณภาพจึงต้องพักอยู่ในชุมชนที่ตนทำการวิจัย การสังเกตมี 2 แบบ (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2543) คือ

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) คือ การเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือร่วมกิจกรรมด้วย เช่น ไปร่วมในพิธีแต่งงาน ผู้วิจัยจะเห็นพฤติกรรมหรือขั้นตอนต่างๆ ผู้วิจัยจะพบเห็นแบบแผนพฤติกรรม ความสัมพันธ์ของบุคคลและความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยก็ควรพูดคุยและสัมภาษณ์ ซักถามพร้อมๆ กันไปเช่นเดียวกัน

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non - participant observation) เป็นการสังเกตโดยที่ผู้วิจัย ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ผู้วิจัยเป็นคนที่ยืนนอกกิจกรรมที่เกิดขึ้น จึงไม่สามารถเก็บ

ข้อมูลได้ละเอียดเหมือนการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจึงเหมาะในการเข้าสู่สนามในช่วงแรกๆ หรือขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น การสังเกตการประชุมกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ที่ผู้จัดไม่อนุญาตให้บุคคลอื่นเข้าร่วมประชุม เป็นต้น

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมอาจเกี่ยวเนื่องกันได้ เช่น ระยะแรกๆ ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แต่เมื่อผู้วิจัยคุ้นเคยกับชุมชนดีแล้วอาจขออนุญาตเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมได้ ผู้วิจัยจึงต้องตระหนักว่าจะสังเกตอะไรปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มคนเป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ส่วนการบันทึกนั้นถ้าเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมก็สามารถกระทำได้ในขณะสังเกตแต่ถ้าเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการบันทึกอาจจะไม่สะดวก ควรบันทึกเมื่อเสร็จจากการสังเกตแล้ว ในขณะที่สังเกตหรือบันทึกนั้นผู้วิจัยต้องคิด (หรือตีความ) และตรวจสอบลักษณะต่างๆ ของกิจกรรมไปด้วย การสังเกตจะให้ประโยชน์แก่ผู้วิจัย คือ ทำให้เห็นพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติ ทำให้ได้ข้อมูลที่คนไม่ยอมบอกหรือไม่อาจตอบได้และจะเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การสังเกต หมายถึง การเฝ้าดูหรือการศึกษาเหตุการณ์หรือเรื่องราวโดยละเอียด ซึ่งนักวิจัยไม่สามารถจะสังเกตทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสนามได้หมด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีศูนย์กลางของการสังเกต กรอบของปรากฏการณ์ในฉากสนาม (Social Setting) ไม่ว่าจะเป็นองค์การ โรงเรียน ชุมชน มุมนอน ฯลฯ ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นศูนย์กลางของการสังเกต ตั้งแต่เล็กไปหาใหญ่ได้ ประมาณ 6 หน่วย (Lofland, 1971 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2545) ดังนี้

1) การกระทำ (Acts) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์หนึ่งในช่วงเวลาสั้นๆ คือ ตั้งแต่ วินาที นาที ไปจนถึงชั่วโมง

2) กิจกรรม (Activities) หรือการกระทำของหลายๆคนในฉากซึ่งแสดงความสำคัญและความผูกพันการกระทำที่เกี่ยวข้องกับหลายคนมากกว่าเป็นส่วนบุคคล หรือส่วนตัวซึ่งใช้เวลาเป็นหน่วยวัน สัปดาห์ เดือนหรือเป็นช่วงฤดู ปลูก หว่านไถ เป็นต้น

3) ความหมาย (Meanings) คือการให้ความหมายของการกระทำหรือกิจกรรม โดยคำพูดที่แสดงออกของผู้ให้ข้อมูล (Actor's Verbal) อธิบายให้คำจำกัดความและทิศทางของการกระทำต่อสิ่งของ เหตุการณ์และคุณลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ทำตามนวัตกรรม ความเชื่อ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ภาพตายตัวหรือภาพเหมารวม (stereotype) อคติต่างๆ ทั้งทางบวกและทางลบ

4) การมีส่วนร่วม (Participation) ของบุคคลต่างๆ ในสถานการณ์หรือฉากที่เราศึกษา ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์การที่มีรูปแบบอยู่แล้วในฉากเช่น ร่วมอยู่ในทีมนักกีฬา เป็นกรรมการกลุ่มอาชีพ ทำหน้าที่เป็นกรรมการทำงานในโรงงาน กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

กลุ่มผู้ใช้แรงงานหรืออาจเป็นรูปแบบอันเกิดจากการคิดสร้าง โดยคุณสมบัตินั้นเป็นส่วนร่วมในฉากหนึ่งๆ (Constructing Pattern)

5) ความสัมพันธ์ (Relationship) ของบุคคลต่างๆ ลักษณะของความสัมพันธ์อันเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน ความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่เชื่อมโยงในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางแนวตั้งหรือแนวนอน ทางมิตรหรือปรปักษ์ ทางปกป้องหรือละเลย ฯลฯ รวมทั้งด้านความตระหนักในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานภาพของมนุษย์ เช่น ความเจ็บป่วยในกลุ่มผู้เป็นโรคเอดส์ ความตาย ฯลฯ

6) สถานที่ (Setting) รูปแบบทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้ “สภาพศึกษา” ซึ่งถือเป็นหน่วยการวิเคราะห์ อาจเป็นสถาบันรูปแบบต่างๆ เช่น โรงเรียน โรงงาน โรงพยาบาล โรงแรม ฯลฯ หรืออาจเป็นระบบ เช่น ระบบราชการ ระบบเอกชน ฯลฯ ซึ่งถ้ามีหลายหน่วยงานการวิเคราะห์ ก็อาจแยกเป็นอนุระบบ (Sub Setting) เช่น การศึกษาเต็มรูปแบบของโรงเรียนราษฎร์หรือโรงเรียนขนาดเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน

เมื่อสามารถแตกปรากฏการณ์ทางสังคมออกเป็นหน่วยย่อยๆ แล้ว เราก็จะสามารถบอกได้ว่า ภายใต้สภาพการณ์ศึกษาของเรา เราสังเกตคุณลักษณะใด รูปแบบใด ช่วงเวลาใด ให้บุคคลหรือกลุ่ม หรือสถานที่ใดเป็นหน่วยการวิเคราะห์ ภายใต้หน่วยย่อย เราให้ภาพนิ่ง (Static) ณ จุดเวลาหนึ่งเหมือน “รูปถ่าย” หรือจะแสดงภาพต่อเนื่องเหมือน “ภาพยนตร์” ในช่วงระยะเวลา นานเท่าใด วิเคราะห์รูปแบบใด ฯลฯ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละเรื่อง

ช่วงระยะเวลาของการสังเกต

การสังเกตสนาม อย่างมีระบบนั้น Spradley (1980 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2545) แบ่งการสังเกตในสนามไว้เป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือ

ช่วงระยะแรก การสังเกตทั่วไป (Descriptive) ของทุกสิ่งทุกอย่างในฉาก เช่น โครงสร้างด้านกายภาพ สถานที่ต่างๆบ้านเรือน การแต่งกายของบุคคล ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้ง่ายชัดเจน ในช่วงนี้ นักวิจัยจะสังเกตและจัดเตรียมทำแผนผังของเขตแผนที่ สถานที่ต่างๆ ของฉาก

ช่วงระยะสอง การสังเกตแบบมีศูนย์กลาง (Focused) หลังจากคุ้นเคยกับสนาม ฉากและบุคคลต่างๆรวมทั้งมีโอกาสได้เข้าถึงฉากต่างๆทางสังคมมากขึ้นแล้ว อาจมุ่งประเด็นสังเกตเฉพาะบางกิจกรรมที่สนใจเท่านั้น ซึ่งต้องอาศัยการสัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วยด้วย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเกณฑ์การสังเกต เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแรกแล้วช่วงนี้จะเป็นระบบมากกว่า

ช่วงระยะสาม การสังเกตแบบเลือกเฟ้น (Selective) เป็นการสังเกตต่อจากช่วงที่สอง โดยเน้นประเด็นประเภทของกิจกรรมแต่ช่วงนี้จะมุ่งประเด็นเรื่องความแตกต่างของกิจกรรม เพื่อตรวจสอบให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นนั่นเอง

ส่วนใหญ่การสังเกตจะทำให้คู่ไปกับการสัมภาษณ์บางกรณีอาจจะสังเกตโดยอิสระได้ เช่น พฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่มีภาษาเกี่ยวข้องหรือเรื่องพิเศษที่ต้องรอจังหวะช่วงเวลาของการสั่งสม การกระทำหลายๆเรื่อง การเลื่อนฐานะทางสังคมของบุคคลในสนามหรือการเปลี่ยนแปลงของบริบทของสนาม เป็นต้น

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่ใช้กันโดยทั่วไปในแขนงวิชาทางสังคมศาสตร์ เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ฉะนั้นจึงใช้ได้ทั่วไปโดยไม่จำกัดว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีระดับการศึกษาสูงต่ำเพียงใด ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่นผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายความหรือซักถามคำถามเพิ่มเติมต่อกัน เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ในขณะที่สัมภาษณ์สามารถสังเกตพฤติกรรมต่างๆของผู้ตอบได้ ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสังเกตสีหน้าท่าทาง ความรู้สึกปฏิกิริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะที่พูดไม่พูด (สุภางค์ จันทวานิช, 2543)

ประเภทของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยอาจแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) การสัมภาษณ์แบบนี้มีลักษณะคล้ายกับการใช้แบบสอบถาม และเป็นวิธีที่ใช้ได้ค่อนข้างง่ายสำหรับนักสัมภาษณ์เพราะคำถามต่างๆ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นไว้ประกอบกับการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นวิธีการที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพและเป็นแบบที่มักจะควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมักจะใช้กับการวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณาซึ่งต้องการข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชน ข้อมูลที่ได้ต้องถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนของการสัมภาษณ์

การเตรียมการสัมภาษณ์ ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์ เตรียมงานขั้นต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างวางแผนการสัมภาษณ์โดยเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า กำหนดเวลาสัมภาษณ์ให้

เหมาะสม ซ้อมสัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ เพื่อจะได้แก้ไขคำถามให้สมบูรณ์ถูกต้อง เตรียมอุปกรณ์จดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์โดยนัดหมายไว้ล่วงหน้า

ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคือ แนะนำตนเองของผู้ถูกสัมภาษณ์ สร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์พร้อมให้คำสัญญาว่าจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ถ้าจำเป็นต้องจดบันทึกหรือใช้เครื่องบันทึกเสียงต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ

ขั้นสัมภาษณ์ นักวิจัยควรปฏิบัติ ดังนี้ ใช้คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ควรเป็นนักฟังที่ตั้งใจ ฟังและติดตาม ใช้ภาษาที่สุภาพเข้าใจง่ายทำให้ผู้สัมภาษณ์รู้สึกว่าจะเปิดเผยระหว่าง การสัมภาษณ์เป็นเรื่องพิเศษเฉพาะตัว

ขั้นบันทึกข้อมูลและสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ควรจดบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง รีบทำบันทึกการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นทันที รวบรวมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แนบไว้กับบันทึกการสัมภาษณ์ด้วย

วิธีการสัมภาษณ์มีจุดเด่นตรงที่เป็นวิธีการที่ใช้ได้กับผู้ให้ข้อมูลทุกคนไม่ว่าจะอ่านออกเขียนได้หรือไม่ เป็นวิธีที่นักวิจัยได้เผชิญหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์ทำให้สามารถอธิบายคำถามให้ผู้ตอบเข้าใจ ชัดเจนได้ และใช้คำถามเพิ่มเติม หรือตะล่อมถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนได้มากขึ้น และสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้ตอบได้ด้วย

2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการอันหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความนึกคิด จิตใจ และพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้นๆ และยังทำให้ทราบถึงปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า การสนทนากลุ่มมีลักษณะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางของผู้เข้าร่วมสนทนากันเอง และนักวิจัย การถกประเด็นสนทนามีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการโต้แย้งปัญหาหรือหัวข้อของการสนทนาถูกกำหนดโดยนักวิจัย (จอห์น โนเดล, อภิชาติ จำรัส ฤทธิวงศ์ และนิพนธ์ เทพวัลย์, 2530 อ้างถึงใน วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และโยธิน แสงวงดี, 2536)

การสนทนากลุ่มมีวิวัฒนาการมาจากการนั่งสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion, Focused Interview) ของนักวิจัยในเชิงคุณภาพกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยทั่วไป เพียงแต่กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (สมาชิกกลุ่มสนทนา) โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเข้ากลุ่ม นอกจากนี้ยังกำหนดเวลาของการสนทนา สถานที่ และบรรยากาศของการสนทนาให้เป็นกันเองมากที่สุด รายละเอียดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่มจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนคือ ความหมายของการสนทนากลุ่ม องค์ประกอบในการจัดการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม การวางแผนและการออกแบบการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม บทบาทในการดำเนินการสนทนา ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.1 ความหมายของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม คือ การรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนากับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) เป็นกลุ่มซึ่งผู้ร่วมสนทนากลุ่มนี้จะได้มาจากการเลือกสรรตามหลักเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนดไว้ว่าจะเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่สนใจศึกษาได้มากที่สุด ขนาดของกลุ่มสนทนาควรประกอบด้วยผู้เข้าร่วมสนทนา 9-12 คน ซึ่งนับว่าเป็นขนาดที่กำลังเหมาะที่จะก่อให้เกิดการถกประเด็นปัญหาและการสนทนากลุ่ม

การวิจัยแบบสนทนากลุ่มมีผู้นำไปใช้ในการวิจัยได้หลายสาขาและเป็นที่ยอมรับ เนื่องจากสามารถช่วยประหยัดเวลาได้มากกว่าการสัมภาษณ์รายบุคคล มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้สูง เช่น ใช้เพื่อสำรวจความคิดเห็น ทศนคติ หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การทดสอบแนวคิด หาข้อยุติหรือ การทำนาย การประเมินการวิจัยหรือโครงการอบรม ประเมินความต้องการจำเป็น ทดสอบแบบสอบถาม ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือไม่ชัดเจน โดยการเชื่อมโยงกับระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆ การศึกษานำร่อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป เป็นต้น ซึ่งมีการปรับปรุงและนำไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณา การแพทย์ การศึกษา การกีฬา การบริหาร ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังพบเห็นการนำการวิจัยแบบสนทนากลุ่มมาบูรณาการกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งข้อมูลทั้งสองประเภทมีประโยชน์และสามารถใช้สนับสนุนซึ่งกันและกันได้ดี และเมื่อนำมาใช้ร่วมกันเพื่อวิเคราะห์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็สามารถให้ภาพที่สมบูรณ์กว่าที่จะใช้ข้อมูลดังกล่าวแยกออกจากกัน ในขณะที่ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพให้ข้อมูลที่เร้าความรู้สึกแก่ผู้วิจัย และความรู้สึกนั้นจะเป็นที่เข้าใจได้ดียิ่งขึ้นเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับความรู้สึกอันหนักแน่นที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณ

2.3.2 องค์ประกอบในการจัดการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

การวิจัยแบบสนทนากลุ่มเป็นวิธีวิทยาการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคและวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาตอบสนองการวิจัย คือมีการกำหนดประเด็นการศึกษาที่ชัดเจนและการได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษานั้น การจัดการวิจัยแบบสนทนากลุ่มที่ทำให้เกิดประสิทธิผลก็พบว่าต้องมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันหลายอย่าง จากการศึกษาที่มีผู้แบ่งองค์ประกอบได้ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดประเด็นหรือตัวแปร 2) แนวคำถามหรือกรอบคำถาม 3) ผู้เข้าร่วมสนทนา 4) บุคลากรในการจัดสนทนากลุ่ม 5) อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม 6) สถานที่ 7) เวลาที่ใช้ 8) ของที่ระลึก (โยธิน แสงวงดี, 2530 และวิชฌุ ทวีทรัพย์สมบัติ, 2541)

1) กำหนดประเด็นหรือตัวแปร

หัวข้อเรื่องที่จะทำการศึกษาอาจจะเกิดมาจากสภาพปัญหาต่างๆในสังคมขณะนั้น หรือเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจตลอดจนแนวคิดและทฤษฎี สำหรับตัวแปรหรือประเด็นสามารถหาได้จาก

การแยกแยะวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบสามารถกำหนดประเด็นหรือสมมติฐานและตัวแปรออกมาแล้วนำมาสร้างเป็นแนวคำถามวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับหัวข้อเรื่องที่ใช้ในการสนทนากลุ่มควรจะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกลุ่มหรือสาธารณชนมากกว่าเรื่องส่วนบุคคลหรือเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความรู้สึกอับอาย

2) แนวคำถามหรือกรอบคำถาม

หลักเกณฑ์ของคำถามแต่ละคำถามต้องตั้งอยู่บนสมมติฐานย่อยหรือข้อคิดทางทฤษฎีเป็นคำถามในเชิงเป็นเหตุเป็นผล ทำไม เพราะอะไร อย่างไร เป็นต้น วิธีการสร้างแนวคำถามสามารถทำได้หลายวิธี เช่น อาจกำหนดประเด็นจากนั้นแยกย่อยออกเป็นหลายๆคำถาม หรืออาจทำได้โดยการกำหนดตัวแปรและตั้งสมมติฐานแล้วจึงนำมาสร้างเป็นคำถามที่จะนำคำตอบไปสรุปให้ตรงกับแต่ละประเด็นนั้นได้

ประวีต เอราวรณ (2539) แบ่งประเภทของคำถามว่ามี 9 ประเภทได้แก่ 1) คำถามหลัก 2) คำถามนำ 3) คำถามตรวจสอบ 4) คำถามเข้าสู่ประเด็น 5) คำถามแบบชี้ข้อ 6) คำถามในข้อเท็จจริง 7) คำถามความรู้สึก 8) คำถามลับ 9) คำถามโดยใช้ความเงียบ

การจัดเรียงแนวคำถามควรจะมีการเรียงคำถามที่เป็นเรื่องทั่วไป ที่มีลักษณะง่ายต่อความเข้าใจก่อน เพื่อสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนา จากนั้นจึงเข้าสู่คำถามหลักหรือคำถามในประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วจบลงที่คำถามเบาๆอีกครั้งหนึ่งเพื่อผ่อนคลายบรรยากาศผ่อนคลายความคิดหรือในช่วงท้ายนี้อาจเติมคำถามเสริมเข้าไปอาจเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน เป็นคำถามที่ปรากฏขึ้นมาระหว่างการสนทนา หรือคำถามที่ผู้ดำเนินการสนทนาเห็นว่าถ้าถามก็จะทำให้คำตอบชัดเจนมากยิ่งขึ้นแต่ไม่ควรเป็นคำตอบที่ยาวเกินไปนัก

3) ผู้เข้าร่วมสนทนา

ผู้เข้าร่วมสนทนาถือว่าเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด การคัดเลือกอาจทำเป็นบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามย่อยๆ หรือเป็นตารางคัดเลือกก็ได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่ผู้วิจัยกำหนด เมื่อใช้แล้วในแต่ละครั้งควรเก็บไว้เพราะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไปในช่วงของการวิเคราะห์ข้อมูล

ประวีต เอราวรณ (2539) กล่าวว่า การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาสามารถทำได้ 3 ประการ คือ

3.1 ลักษณะที่ใช้แบ่งกลุ่ม (break characteristic) เป็นลักษณะของผู้เข้าร่วมสนทนาที่จะใช้แบ่งกลุ่มสนทนาในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน เช่น ต้องการศึกษารื่องค่านิยมในการส่งลูกเรียนต่อของผู้ปกครองในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยก็อาจใช้ภูมิภาคและลักษณะท้องถิ่นเมืองและชนบทเป็นคุณลักษณะในการแบ่งกลุ่มศึกษา ซึ่งในกรณีนี้อาจแบ่งเป็นกลุ่มผู้ปกครองใน

ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคใต้ ซึ่งแต่ละภูมิภาคก็จะแบ่งเป็นผู้ปกครองที่อยู่ในเขตเมืองและชนบท ซึ่งแบ่งได้เป็น 10 กลุ่มเป็นต้น

3.2 ลักษณะควบคุมให้ภายในกลุ่มเหมือนกัน (uniform control characteristic) เป็นลักษณะที่แต่ละกลุ่มต้องควบคุมให้มีเหมือนกัน เช่น ต้องนับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทย จบการศึกษาไม่ต่ำกว่า ม.6 เป็นต้น

3.3 ลักษณะควบคุมให้องค์ประกอบของกลุ่มเหมือนกัน (composition control characteristic) เป็นลักษณะที่เป็นองค์ประกอบที่ทุกกลุ่มสนทนาจะต้องมีเหมือนกัน เช่น การใช้คุณลักษณะเรื่องเพศ และสถานภาพสมรสเป็นองค์ประกอบของกลุ่ม ดังนั้นทุกกลุ่มสนทนาต้องมีเพศชายและเพศหญิง และมีทั้งคนที่สมรสและยังไม่สมรส เป็นต้น

4) บุคลากรในการจัดสนทนากลุ่ม

4.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้ถามคำถามและเป็นผู้นำการสนทนาตลอดจนกำกับการสนทนาของกลุ่มให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนละเอียดที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

4.2 ผู้จดบันทึกคำสนทนา (Note-taker) เป็นผู้ที่คอยจดบันทึกคำสนทนา จะทำหน้าที่จดทุกคำพูดที่ชัดเจน รวมทั้งการจดกิริยาท่าทางของสมาชิกผู้เข้าร่วมด้วยเพราะการไม่พูดและการนั่งอยู่เฉยๆ อาจไม่ใช่การไม่มีความเห็น แหวตา ท่าทางก็อาจแสดงความเห็นด้วยหรือคำตอบการพยักหน้า การส่ายหน้า และสีหน้านั้น เป็นการแสดงออกถึงคำตอบได้ ผู้จดบันทึกการสนทนา นอกจากจะช่วยจดบันทึกแล้วบางครั้งยังมีหน้าที่สะกิดเตือนหรือบอกผู้ดำเนินการสนทนา ในกรณีที่ผู้ดำเนินการสนทนาลืมถามหรือข้ามคำถามและสิ่งสำคัญที่ผู้จดบันทึกต้องทำคือ เมื่อการสนทนาจะเริ่มสนทนาจะต้องเขียนผังการนั่งสนทนากลุ่มให้ผู้ดำเนินการสนทนาด้วย เพราะจะช่วยให้ผู้ดำเนินการสนทนาทราบว่าในกลุ่มมีใครบ้าง ชื่ออะไร นั่งอยู่ตรงไหน ซึ่งช่วยให้บันทึกง่ายขึ้น

4.3 เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป (Provider) เป็นบุคคลที่คอยเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่อยู่ในกลุ่มสนทนา มีหน้าที่คอยบริการ น้ำดื่ม ขนม บันทึกลงเทป ตลอดจนคอยกันผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องในวงสนทนากลุ่มเข้าไปเสนอความคิดเห็นในกลุ่ม หรือเข้าไปรบกวนสมาธิของสมาชิกกลุ่ม

5) อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม

อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ คือ เทปบันทึกเสียงเพราะในการสนทนากลุ่มจะมีการถกประเด็นปัญหา การโต้แย้งบางครั้งจะเป็นการแสดงความคิดเห็นที่พร้อมกันหรือแย้งกันพูดซึ่งจะมีเสียงหลายเสียงของบุคคลในเวลาเดียวกันหรืออาจจะเป็นเสียงพูดเสริมหรือพูดแทรกของผู้ร่วมสนทนา ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผู้ดำเนินการสนทนาอาจฟังไม่ทัน เทปบันทึกเสียงจะเป็นอุปกรณ์บันทึก ข้อมูลที่ดีที่สุดที่สามารถเก็บเหตุผลรายละเอียดและข้อคำตอบต่างๆได้ทั้งหมด

ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นที่สุด อีกทั้งช่วยในการวิเคราะห์ ตีความข้อมูลเหลือมเวลาอันประมาณ 5-10 นาที เพราะระหว่างการเปลี่ยนเทปจะมีเสียงขาดหายไป และเป็นประโยชน์ในการป้องกันการบันทึกข้อมูลถ้าหากเครื่องใดเครื่องหนึ่งเกิดขัดข้อง

อุปกรณ์เสริมในการจัดการสนทนา ได้แก่ ป้ายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนา ซึ่งช่วยให้ผู้ดำเนินการสนทนาจำบุคคลดังกล่าวได้รวดเร็วขึ้นในการสร้างความคุ้นเคย บรรยากาศแบบเป็นกันเอง “การนั่งจับเข่าคุยกัน” โดยการมีเครื่องดื่ม อาหารว่าง ของขบเคี้ยวเล็กน้อยๆ ทำให้การสนทนาไม่ตึงเครียดจนเกินไป แนะนำว่าไม่ควรให้อาหารที่กรอบเพราะเสียงอาจเข้าไปในขณะที่ยัดเข้าไปได้ นอกจากนี้ อุปกรณ์ที่ช่วยเสริมคำอธิบายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ รูปภาพ แผ่นผัง เป็นต้น

6) สถานที่ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ควรมีการกำหนดให้แน่นอน เป็นสถานที่ที่ผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดี อาจจัดในห้องถ้ำ หมูบ้านเพื่อให้สะดวกแก่ผู้มาร่วมสนทนากลุ่มมากที่สุด บรรยากาศเงียบสงบ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่เป็นสถานที่ที่รบกวนความคิดของผู้เข้าร่วมสนทนาอันจะทำให้ผู้ร่วมสนทนาไม่กล้าแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น ฉะนั้นสถานที่ที่จัดสนทนาควรเป็นสถานที่ที่ทุกคนรู้สึกสบายใจที่จะพูดถึงความคิดเห็นหรือทัศนวิสัยของตนได้อย่างปลอดภัย

7) เวลาที่ใช้ในการสนทนา

Popham (1993 อ้างถึงใน กนกวรรณ ชูชีพ, 2543) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มแต่ละครั้งควรใช้เวลาประมาณ 1.30 – 2.30 ชั่วโมง แต่ Vaughn และคณะ (1996) ให้ข้อเสนอแนะว่าเวลาที่เหมาะสม คือ 90 นาที หรือ 1.30 ชั่วโมง

8) ของที่ระลึก

เป็นสิ่งที่ผู้จัดสนทนากลุ่มควรเตรียมมอบให้กับผู้เข้าร่วมสนทนา เพื่อเป็นการขอบคุณที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาแสดงความคิดเห็นทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ซึ่งไม่ใช่เป็นของมีค่ามากหรือค่าจ้าง แต่เป็นสิ่งที่มอบให้เพียงเพื่อระลึกว่าครั้งหนึ่งตนได้มานั่งถกประเด็นปัญหา และร่วมแสดงความคิดเห็นไว้ในเรื่องนี้

2.3.3 การวางแผนและการออกแบบการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนการออกแบบการวิจัยแบบสนทนากลุ่มมีลักษณะเหมือนการวิจัยโดยทั่วไปที่เริ่มต้นจากประเด็นปัญหาวิจัยและจบลงที่รายงานการสรุปผลการวิจัย เพียงแต่การวิจัยแบบสนทนากลุ่มมีวิธีการเฉพาะบางอย่างที่แตกต่างกันของแต่ละขั้นตอนบ้างเท่านั้น

Vaughn และคณะ (1996) มีขั้นตอนการออกแบบในลักษณะที่ให้ผู้ดำเนินการสนทนาจะเข้ามามีบทบาทในการวิจัยตลอดทั้งกระบวนการโดยถือเป็นทีมผู้วิจัยคนหนึ่ง แบ่งขั้นตอนการทำสนทนากลุ่มออกเป็น 9 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป 2) การกำหนดผู้ดำเนินการ

สนทนา 3) การค้นหาเป้าหมายของการวิจัย 4) การคัดเลือกผู้เข้ากลุ่มสนทนา 5) การกำหนดจำนวนกลุ่มในการสนทนา 6) การจัดเตรียมความสะดวกร่างกายในการสนทนา 7) การพัฒนาแนวการสัมภาษณ์ 8) การดำเนินการสนทนา 9) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา

1) การกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป

เป็นการทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ทั่วไป ซึ่งโครงสร้างของวัตถุประสงค์นี้จะรวมถึงหัวข้อของงานวิจัยและวัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการที่เหมาะสม

2) การกำหนดผู้ดำเนินการสนทนา

ผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้ที่ทำให้กลุ่มเกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เข้าร่วมสนทนา มีหน้าที่คอยกำกับติดตามให้สนทนาไปตามประเด็นของการศึกษา คอยรักษาบรรยากาศของการสนทนาให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีความเป็นกลาง นอกจากนี้ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมกลุ่มสนทนาและรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล

ทั้งนี้ผู้ดำเนินการอาจเป็นสมาชิกของทีมงานวิจัยหรือเป็นมืออาชีพที่ถูกจ้างมา เพื่อดำเนินการสนทนาโดยเฉพาะ ผู้ดำเนินการสนทนาจะต้องมีทักษะการสัมภาษณ์ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผล ทักษะในกระบวนการของกลุ่ม และที่สำคัญจะต้องมีความรู้ที่ดีในวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3) การค้นหาเป้าหมายของการวิจัย

หลังจากที่ได้ทำการวางโครงสร้างวัตถุประสงค์ทั่วไปแล้วจำเป็นที่จะต้องค้นหาให้ลึกลงไปอีก ถึงจุดที่สนใจจริงๆ ซึ่งอาจจะมีเพียงจุดเดียวหรือหลายจุด เริ่มต้นโดยการสร้างรายการของข้อมูลเฉพาะ ชนิดของข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการและไม่ต้องการจากการสนทนา กลุ่ม มีการรวมข้อวิจารณ์ก่อนการวิจัย ซึ่งจะเป็นการศึกษาทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของการศึกษานั้นๆ ความสำเร็จของการสนทนาสามารถวัดได้จากรายการหรือข้อมูลที่เราต้องการในขั้นตอนนี้

4) การคัดเลือกผู้เข้ากลุ่มสนทนา

ผู้ร่วมสนทนาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ในเรื่องที่จะศึกษาและสามารถให้ข้อมูล (Key information) ที่เป็นประโยชน์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ ผู้ร่วมสนทนาจะถูกเลือกตามวัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัย จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนาควรอยู่ระหว่าง 6-12 คน เพราะถ้ามากกว่านี้แล้วจะทำให้ควบคุมประเด็นและดำเนินการสนทนาลำบาก การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้น้อย ทำให้ไม่ได้ข้อมูลเท่าที่ควรจะเป็น แต่ถ้าหากน้อยกว่า 6 คน อาจทำให้ปฏิสัมพันธ์หรือการเคลื่อนไหวในกลุ่มมีน้อยเกินไป

สิ่งสำคัญในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา คือ ภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีภูมิหลังคล้ายคลึงกัน (Witkin and Altschold, 1995) มิฉะนั้นอาจทำให้การสนทนาดำเนินไปอย่างไม่ราบรื่น กล่าวคือ ผู้ร่วมสนทนาแต่ละกลุ่มควรมีสถานภาพสังคมใกล้เคียงกันและไม่มีทัศนคติที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง อีกทั้งเพื่อให้ผู้ร่วมสนทนามีความรู้สึกสบายใจ แสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือโต้แย้งซึ่งกันและกันได้อย่างเปิดเผย ในหัวข้อที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกที่อยู่ภายในหรือเรื่องสะเทือนอารมณ์ เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกมัก ได้แก่ ลักษณะทั่วไปทางภูมิหลัง เช่น เพศ การศึกษาหรือระดับรายได้ ส่วนในหัวข้อที่จะศึกษาโดยตรง เช่น เรื่องพฤติกรรมทางเพศ ของวัยรุ่น ผู้ร่วมสนทนาควรมีความคล้ายกันในเรื่องความกระตือรือร้นเรื่องเพศ ซึ่งความแตกต่างหรือความเหมือนของแต่ละกลุ่มทำให้เราสามารถสำรวจได้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลได้

ข้อสังเกตอีกประการที่พบในการสนทนากลุ่มที่ว่าผู้ร่วมสนทนาควรจะเป็นคนแปลกหน้าคนที่คุ้นเคยกันอย่างไรถึงจะดี Vaughn (1996) แนะนำว่าในการสนทนากลุ่ม ควรจะให้เป็นคนแปลกหน้ากัน ทั้งนี้เพราะในแต่ละคนจะมีความโอเนอชิงเข้าหาตัวเองหากเกิดกรณีความขัดแย้งกันในประเด็น สามารถแสดงความคิดเห็นเปิดกว้างได้อย่างเสรีได้

5) การกำหนดจำนวนกลุ่มในการสนทนา

จำนวนกลุ่มในการสนทนาขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัยที่ต้องการศึกษา การทำสนทนากลุ่มเพียงกลุ่มเดียวนั้นอาจยังไม่เพียงพอ คำตอบจะแตกต่างกันไปในประชากรที่มีภูมิหลังและประสบการณ์ที่ต่างกัน ผู้วิจัยควรจัดให้มีการสนทนากลุ่มให้ครบตามความแปรผันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและจะหยุดก็ต่อเมื่อผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีคำตอบที่แตกต่างไปจากที่ได้รับมาอีกแล้ว

6) การเตรียมความสะดวกร่างกายในการสนทนากลุ่ม

เมื่อมีการพิจารณาสถานที่ในการสนทนากลุ่มและเพื่อการส่งเสริมให้การสนทนา มีประสิทธิภาพมากขึ้น ความสบายใจของผู้สนทนาจึงเป็นสิ่งสำคัญควรจัดเตรียมความสะดวกร่างกายต่างๆ ที่จำเป็นให้กับผู้ร่วมสนทนา เช่น ยานพาหนะในการมายังสถานที่ ที่จอดรถ เป็นต้น แนะนำว่าควรอยู่ในจุดศูนย์กลางหรือที่รู้จักและหาได้ง่าย

7) การพัฒนาแนวการสัมภาษณ์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยและคำถามที่ตั้งขึ้นในขั้นที่ 1 และ 3 นั้นจะถูกพัฒนาเป็นคำถามที่ชัดเจนขึ้น เพื่อใช้ในการทำสนทนากลุ่ม เป็นคำถามที่เจาะจงเพียงพอที่จะทำให้ผู้ดำเนินการสนทนาซักถามได้ดีกับข้อมูลที่ต้องการ

8) การดำเนินการสนทนากลุ่ม

เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ต่างๆ ก่อนที่ผู้ร่วมสนทนาจะมาถึงและเมื่อผู้ร่วมสนทนามาถึงสถานที่ที่จัดไว้ ผู้ดำเนินการสนทนาอาจแจกเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่จะสนทนา

(เช่นแบบตอบรับ แบบสอบถามที่เป็นตาราง) ทำการแนะนำตัวเองต่อผู้เข้าร่วมสนทนาและให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำตัวเองกับกลุ่ม การเปิดสนทนาผู้ดำเนินการสนทนาควรจะกระชับและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิจัยที่กำลังสนใจศึกษา และในตอนท้ายของการสนทนาการกลุ่มผู้ดำเนินการสนทนาควรจะเชิญผู้ร่วมสนทนาที่มีส่วนร่วมในการรายงานผลการวิเคราะห์ และกล่าวขอบคุณผู้ร่วมสนทนาทุกคนที่ได้มาร่วมสนทนาการกลุ่มในครั้งนี้

9) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนาการกลุ่ม

การวิเคราะห์เริ่มต้นโดยการบรรยายตัวอย่าง คำบรรยายนี้ควรจะประกอบไปด้วยขนาดของกลุ่ม ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ซึ่งมีส่วนร่วม และอธิบายถึงภูมิหลังของแต่ละบุคคลนั้น สถานที่ที่ใช้ในการสนทนาการกลุ่มและกระบวนการที่ใช้ในการเลือกผู้ร่วมสนทนา สำหรับการวิเคราะห์และรายงานสิ่งที่ค้นพบในการวิจัยนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ข้อมูลที่ได้ อาจสามารถตีความด้วยวิธีการเบื้องต้นโดยผู้ดำเนินการสนทนา การวิเคราะห์ด้วยวิธีการที่เจาะลึกโดยการถอดเทปสนทนา การเข้ารหัสตามวิธีการต่างๆ ซึ่งโดยปกติการสนทนาการกลุ่มส่วนใหญ่มักจะใช้การถอดเทปและการเข้ารหัส

2.3.4 บทบาทในการดำเนินการสนทนา

1. การแนะนำ

ผู้ดำเนินการสนทนาควรกล่าวแสดงความยินดีที่ผู้ร่วมสนทนา มาแสดงความคิดเห็นและแนะนำผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคน ในการทำการแนะนำไม่ควรกล่าวถึงสถานภาพหน้าชื่อ เช่น ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ เป็นต้น สิ่งที่ต้องทำคือ การรักษาบรรยากาศให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ดำเนินการสนทนากับผู้เข้าร่วมสนทนาและผู้เข้าร่วมสนทนากับผู้เข้าร่วมสนทนา เพราะนั่นอาจทำให้เกิดอิทธิพลต่อคำตอบของผู้เข้าร่วมสนทนาได้

2. การเปิดประเด็นและการพิจารณาข้อมูล

การเริ่มต้นเปิดประเด็น ผู้ดำเนินการสนทนาจะต้องอธิบายให้ชัดเจน ขยายความหรือแนะนำส่วนประกอบอื่นร่วม เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนา รู้ถึงขอบเขตหัวข้อและเข้าใจคำถามที่จะตอบ สิ่งสำคัญของผู้ดำเนินการสนทนาประการหนึ่งคือ การทำความเข้าใจคำตอบของพวกเขาไม่ให้ผิดความหมาย เพราะเนื่องจากข้อมูลและการวิเคราะห์ที่มีลักษณะเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ การตัดสินใจอัตตวิสัย ของผู้วิจัยจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการแปลความหมาย และตีความบนพื้นฐานของบริบทที่ผู้เข้าร่วมสนทนา กล่าวถึง รวมกับข้อมูลจากแหล่งอื่นๆเพื่อร่วมพิจารณา ทั้งนี้ เพราะการร่วมแสดงความคิดเห็นของคนหนึ่งคนนั้นมีคุณค่า บางครั้งผู้ดำเนินการสนทนาอาจ

เพิ่มเติมข้อสนับสนุนของกลุ่มได้ เพราะฉะนั้นการดำเนินการสนทนาต้องทำให้ชัดเจนใน concept ของเรื่องและคำถามคำตอบที่ยากต่อความเข้าใจ

3. การดูแลให้ความสะดวกและสร้างบรรยากาศที่ดี

ผู้ดำเนินการสนทนาต้องคอยดูแลให้เป็นที่พอใจในฐานะเจ้าภาพโดยการเชื้อเชิญ สร้างรูปแบบสำหรับการนำเข้าสู่การสนทนา เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ชัดเจน และเปิดเผย สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองโดยเชิญให้รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม การจัดอำนวยความสะดวกต่างๆ

4. การควบคุมให้ไปตามหัวข้อเรื่อง

สนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งเมื่อจบ การสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาไม่สามารถติดต่อเพื่อขยายคำตอบได้อีก ผู้ดำเนินการสนทนาจึง ควรให้ได้ข้อมูลหลักในการสนทนาแต่ละครั้ง ซึ่งอาจจะต้องอาศัยเทคนิคทางจิตวิทยาและ การสื่อสาร การแปลความหมาย ผู้ดำเนินการสนทนาต้องขยายความในคำบางคำเพื่อให้เกิด ความเข้าใจและให้ได้ข้อความที่สมบูรณ์ สิ่งที่สามารถทำให้สนทนากลุ่มประสบความสำเร็จต้อง ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการจำเป็น ต้องกล้าถามในคำถามที่น่าสนใจ ต้องให้ความสะดวกและให้ ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วม

ผู้ดำเนินการสนทนาจะเริ่มคำถามทั่วไปก่อนแล้วค่อยลำดับเรื่องที่อยู่ในขอบเขต ผู้ดำเนินการ สนทนาต้องพูดกล่าวด้วยความสนใจอย่างแท้จริงในคำตอบของแต่ละคน และคำถามที่ไม่เป็น การถามเหมือนการทดสอบหรือประเมินผล ผู้ดำเนินการสนทนาต้องคอยรักษาประเด็นโดย การมองบุคลิกภาพและพฤติกรรม ซึ่งถ้าพบว่ากลุ่มมีลักษณะเกาะกลุ่มกันไปอาจแสดงถึง ข้อบกพร่องของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาต้องพยายามให้บทบาทแต่ละคน คนที่ พูดมากเกินไป ผู้ดำเนินการสนทนาต้องหยุดชั่วคราวและถามคนอื่นๆในกลุ่ม หรือถ้าเป็นไปได้ให้ พัฒนาคำถามใหม่ ผู้ดำเนินการสนทนามีโอกาสในการวิจารณ์หรือวางแนวทางไปสู่คำวิจารณ์ มีส่วนในการร่วมสรุปและถามคำถามซ้ำ บางครั้งพบว่ามีการใช้เทคนิคโพลล์ (Poll) ช่วย อีกทั้ง ผู้ดำเนินการสนทนาควรเลือกใช้ภาษาท่าทางกับชายหรือหญิงให้เหมาะสม ซึ่งเป็นอิทธิพลข้อหนึ่ง การใช้สายตากับคนที่ไม่พูดเพื่อให้เข้าพูดหรือไม่ใช้สายตากับคนที่พูดมากเกินไป คำนี้ถึงเสมอว่า ถ้อยคำจากการมีส่วนร่วมจะให้ดีที่สุดต้องมาจากพลวัตของกลุ่ม

5. การจบการสนทนา

การจบการสนทนาเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ดำเนินการสนทนามีหน้าที่คอยควบคุมไม่ให้เกินจาก เวลาที่กำหนดไว้และก่อนที่จะจบการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาอาจสรุปจุดสำคัญที่ได้จาก การสนทนาให้กับกลุ่มทราบ ถามความคิดเห็นครั้งสุดท้ายเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็น หรือยอมให้มี

ส่วนร่วมคิดในเรื่องโดยทั่วไป รวมทั้งการให้กลุ่มได้วางแนวทางในการรายงานสรุปผลซึ่งสามารถทำได้

2.3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

ข้อดีของการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

1. ก่อให้เกิดการเสวนากันในเรื่องที่สนใจ ไม่มีการปิดบังหรือไม่ค่อยปิดบังเพราะทุกๆ คนก็เปิดเผยเรื่องเดียวกันออกมา
2. การสนทนากลุ่มจะเป็นการสร้างบรรยากาศให้สมาชิกกลุ่มกล้าคุยกล้าแสดงความคิดเห็น
3. คำตอบจากการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นคำตอบเชิงเหตุผล คล้ายๆกับการรวบรวมข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้เป็นประโยชน์เสริมในการอธิบายข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ
4. ประหยัดเวลาและงบประมาณของนักวิจัยในการศึกษาเชิงคุณภาพ
5. ทำให้ได้รายละเอียดสามารถตอบคำถามประเภททำไม และอย่างไรได้อย่างแตกฉาน ลึกซึ้งในประเด็นหรือเรื่องที่ไม่ได้คิดหรือเตรียมไว้ก่อนก็ได้

ข้อจำกัดของการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

1. ผู้ดำเนินการสนทนาต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะเด่นเฉพาะ
2. ความครอบคลุมในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา
3. การตั้งคำถามที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
4. ภาษาโดยเฉพาะภาษาท้องถิ่น
5. ผู้เข้าร่วมสนทนาที่พูดมากหรือน้อยเกินไป
6. เรื่องมีความเหมาะสมกับการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม (โยธิน แสงวงดี, 2530)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 2 ประเด็น คือ การบันทึกการสนทนากลุ่มและระดับของการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การบันทึกการสนทนากลุ่ม

Bertrand Brown and Ward (1992 อ้างถึงใน ประวิต เอรารวรรณ์, 2539) กล่าวถึงบันทึกการสนทนากลุ่มว่าสามารถทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1. การจดบันทึกและการถอดความอย่างละเอียดทุกคำพูด การบันทึกบทบรรยายภาคการสนทนาด้วยวิธีนี้เหมาะสำหรับข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น มีเวลาเพียงพอไม่เร่งรีบและจุดประสงค์ของการศึกษาต้องการรายละเอียด เพื่อให้เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างในกลุ่มประชากรที่ต่างกัน เช่น แยกตามเพศ อายุ กลุ่ม สถานะทางสังคม ภูมิภาค เป็นต้น
2. การจดบันทึกการสนทนาและบันทึกเทปประกอบ วิธีนี้จะเน้นการจดบันทึกอย่างละเอียดไม่มีการถอดเทป เมื่อมีข้อสงสัยก็จะฟังจากเทปประกอบเท่านั้น วิธีนี้เหมาะสำหรับการวิจัยที่มีเวลาจำกัด การสนทนาใช้เวลามากและจุดประสงค์ของการวิจัยต้องการเพียงข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่มประชากร เพื่อการตัดสินใจเท่านั้น
3. การจดบันทึกอย่างเดี่ยวโดยไม่ต้องบันทึกเทป วิธีนี้เหมาะสำหรับการวิจัยที่ใช้เวลาน้อย ประเด็นการวิจัยเป็นเรื่องง่ายๆ ไม่ซับซ้อนหรือจัดกลุ่มสนทนาเพื่อศึกษาประกอบเทคนิคอื่น

ระดับการวิเคราะห์ข้อมูล

Brodigan (1992 อ้างถึงใน ประวิต เอรารวรรณ์, 2539) กล่าวว่า ผู้ที่ถอดรหัสควรเป็นผู้ดำเนินการสนทนา นักวิจัย หรือผู้ช่วยวิจัยที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและรับผิดชอบในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อก่อให้เกิดความแม่นยำและการถอดรหัสที่ดีที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถวิเคราะห์ได้ 2 ระดับ คือ การวิเคราะห์เบื้องต้นและการวิเคราะห์อย่างละเอียด

1. การวิเคราะห์เบื้องต้น คือ การวิเคราะห์ผลการสนทนาโดยร่วมกันสรุปและเสนอความคิดเห็นในกลุ่มของผู้จัดสนทนา ซึ่งจะดำเนินการทันทีเมื่อการสนทนาแต่ละกลุ่มสิ้นสุดลง เพื่อเป็นการหาผลสรุปเบื้องต้นจากข้อค้นพบที่ได้จากการสนทนาและเพื่อหาข้อผิดพลาดในการดำเนินการเพื่อนำไปปรับปรุงในการจัดสนทนาครั้งต่อไปและป้องกันการหลงลืมของนักวิจัยเอง เนื่องจากข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและมีจำนวนมาก
2. การวิเคราะห์อย่างละเอียด คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มทั้งหมดมาจัดกระทำตามขั้นตอนโดยสรุป ดังนี้

2.1 ระบุแนวคิดหลัก (Identifying the Big Ideas) ซึ่งได้แก่ คำพูด แนวความคิด การตอบสนองที่เข้มข้นของผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งภาษากาย สีหน้าท่าทางต่างๆที่เกิดขึ้นเหมือนเดิมซ้ำๆ กันของบุคคลในแต่ละกลุ่ม

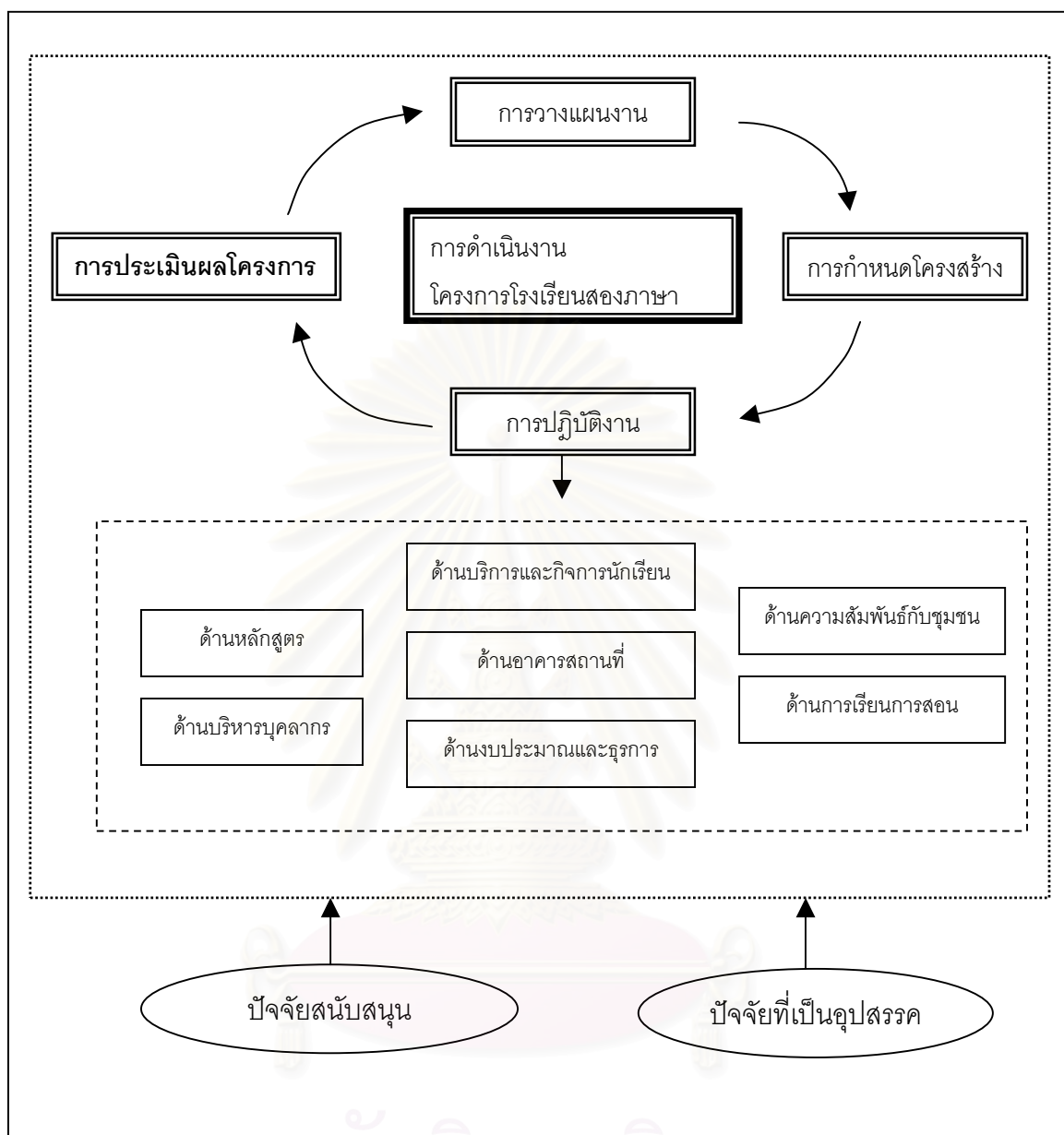
2.2 การแบ่งหน่วยข้อมูล (Unitizing the Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลหลักๆ มาเป็นหน่วยข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งพิจารณาเป็นหน่วยข้อมูลเล็กที่สุด มีความหมายในตัวของมันเอง อาจทำได้ 2 วิธี คือ 1) ใช้ปากกา highlighter กับข้อมูล 2) เข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์คือ โปรแกรมที่ชื่อว่า “ The Ethnograph” โปรแกรมนี้จะใช้การลงรหัสเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้กับผู้วิจัยและสามารถจัดหมวดหมู่ของข้อมูล แยกประเด็นหัวข้อต่างๆ โดยไม่ต้องยุ่งยากเหมือนจัดทำด้วยมือ (Stewart and Shamdasani, 1991) ทุกครั้งที่ควรทำในการรวบรวมหน่วยของข้อมูล ควรอ้างอิงถึงผู้เข้าร่วมสนทนา

2.3 การแยกประเภทหน่วยข้อมูล (Categorizing the Units) หน่วยข้อมูลจะถูกจัดเรียงเข้ากลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกันและในที่สุดก็จะกลายเป็น themes แต่ละลักษณะหรือคุณสมบัติของกลุ่มข้อมูล การจัดแยกประเภทหน่วยข้อมูลสามารถทำได้โดยการนำของที่มีขนาดใหญ่ที่เขียนชื่อประเภทติดบนซองพร้อมกับคำอธิบาย (Lewis Kitano and Lynch, 1992 อ้างถึงใน กนกวรรณ ชูชีพ, 2543) พบวิธีที่สามารถใช้ในการจัดเรียงได้อีกที่เรียกว่า Index cards โดยให้ผู้เข้าร่วมสนทนาเขียนลงใน index cards ขนาด 3x5 นิ้ว ตั้งแต่คำตอบแรกจนถึงคำตอบสุดท้าย จากนั้นผู้ดำเนินการสนทนาลงรหัสด้วยสีใน cards แยกเป็นแต่ละส่วน เพื่อนำมาวิเคราะห์อีกครั้งในภายหลัง

2.4 การพิจารณาประเภทหน่วยข้อมูล (Negotiating Categories) ขั้นตอนนี้เป็น การรวมของผู้วิเคราะห์ข้อมูลที่มี 2 คนหรือมากกว่านั้น โดยให้นักวิเคราะห์ 1 คนเป็นผู้ศึกษาในแต่ละประเภทและเสนอให้นักวิเคราะห์คนอื่นฟัง จากนั้นอภิปรายว่ามีข้อมูลประเภทใดที่คล้ายคลึงกับประเภทนี้หรือไม่ โดยการเปรียบเทียบอย่างง่าย

2.5 ระบุแก่นของเรื่องและการใช้ทฤษฎี (Identifying Themes and Use of Theory) ขั้นตอนนี้เป็น การกลั่นกรองหน่วยข้อมูลและประเภทข้อมูล โดยนักวิเคราะห์และนักวิจัย เพื่อหา themes และศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่สนับสนุน themes นั้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา ทั้งลักษณะของโครงการ รายละเอียดต่างๆของโครงการ ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา การดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษาในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การวางแผนงาน 2) การกำหนดโครงสร้าง 3) การปฏิบัติงาน 4) การประเมินผลงาน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.3 เห็นได้ว่ากรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนงาน การกำหนดโครงสร้าง การปฏิบัติงานและการประเมินผลโครงการ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนสามารถแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 6 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านบริหารบุคลากร ด้านบริการและกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและธุรการ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอแบ่งด้านหลักสูตรและการสอนออกจากกันเพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โดยยึดตามระยะเวลาลำดับขั้นก่อนหลังในการดำเนินงาน ดังนั้นขั้นตอนในการปฏิบัติงานจึงประกอบด้วย 7 ด้านดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านบริหารบุคลากร ด้านบริการและกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณและธุรการ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการเรียนการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research) โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกและตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเลือกกรณีศึกษา

การวิจัยเฉพาะกรณีในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือก โรงเรียนเบญจมราชูทิศ และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นกรณีศึกษา โดยคัดเลือกจากโรงเรียนสังกัดโครงการโรงเรียนสองภาษาที่เป็นโรงเรียนนำร่องของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 8 โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 โรงเรียนสองภาษาที่จัดการเรียนการสอนรูปแบบ English Program จำแนกตามที่ตั้ง

กรุงเทพมหานคร	ส่วนภูมิภาค/จังหวัด
1. โยธินบูรณะ 2. มัธยมวัดนายโรง	1. เบญจมราชูทิศ : นครศรีธรรมราช 2. มกุฏเมืองราชวิทยาลัย : ระยอง 3. สามัคคีวิทยาคม : เชียงราย 4. สุราษฎร์ธานี : สุราษฎร์ธานี 5. สอาดเผดิมวิทยา : ชุมพร 6. วรรณรีเฉลิม : สงขลา

เกณฑ์ในการคัดเลือกกรณีศึกษา มีดังนี้

1. คัดเลือกโรงเรียนจากในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคอย่างละ 1 โรงเรียน
2. คัดเลือกโดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลโครงการโรงเรียนสองภาษาว่าเป็นโรงเรียนที่เหมาะสม ควรเข้าไปศึกษาวิจัย

3. คัดเลือกจากโรงเรียนที่ยินดีและให้ความร่วมมือในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยมีความสะดวกด้านที่พักอาศัย

จากเกณฑ์การคัดเลือกกรณีศึกษาทั้ง 4 ข้อข้างต้นสามารถคัดเลือกกรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวน 2 โรงเรียน คือ 1)โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงในเขตกรุงเทพมหานคร 2)โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 4 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2547 ถึง วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 แต่ก่อนจะลงภาคสนามผู้วิจัยได้ใช้เวลาศึกษาก่อนลงภาคสนาม 4 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2547 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ.2547 รวมระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมด 8 เดือน ดังรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปนี้

การศึกษาก่อนลงภาคสนาม

1. การศึกษาก่อนลงภาคสนามผู้วิจัยเน้นศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสองภาษา โดยเริ่มจากประวัติที่มา วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการจัดโครงการโรงเรียนสองภาษา รายละเอียดในการดำเนินงาน ระเบียบ เกณฑ์ในการจัดตั้งโรงเรียนสองภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจโครงการในเบื้องต้นก่อนลงไปศึกษาในสนามและสามารถกำหนดกรอบการสังเกตและแนวทางคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม
2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนล่วงหน้า เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่จะจัดส่งหนังสืออย่างเป็นทางการจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามไป
3. ผู้วิจัยทำความเข้าใจในวิธีการ ขั้นตอนและประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
4. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก แฟ้มรวบรวมข้อมูล เทปบันทึกเสียง เครื่องเล่นเทป กล้องถ่ายรูป คอมพิวเตอร์และของที่ระลึก

การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเดินทางไปสำรวจสถานที่ตั้งของโรงเรียน และเส้นทางในการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลล่วงหน้าก่อนเข้าสู่สนามจริง เพื่อความสะดวกในการเข้าไปเก็บข้อมูลและสร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลในเบื้องต้น โดยผู้วิจัยเลือกที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศก่อน จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เนื่องจากผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับโรงเรียน

และรู้จักผู้บริหารอาจารย์ของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จึงคิดว่าจะเป็นการสะดวกและง่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสบการณ์ในการทำวิจัย เมื่อผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเพื่อจะทำให้การเก็บข้อมูลง่ายและเป็นระบบมากขึ้น โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลในแต่ละโรงเรียนนานประมาณ 2 เดือน

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลในกรณีศึกษาทั้ง 2 แห่ง เนื่องจากการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ราชการ จึงมีความจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องเปิดเผยสถานภาพที่แท้จริง ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลในกรณีศึกษาทั้ง 2 แห่งแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบุคคลและสภาพแวดล้อม ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหารสถานศึกษานั้น ในส่วนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ผู้วิจัยเข้าไปพูดคุยเพื่อขออนุญาตเข้าไปศึกษาข้อมูลในการทำวิจัยด้วยตนเอง ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ผู้วิจัยได้มีโอกาสพบกับผู้บริหารของโรงเรียน ในงานสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโครงการโรงเรียนสองภาษาจากกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แนะนำผู้วิจัยให้รู้จัก ผู้วิจัยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยพร้อมทั้งขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูล ซึ่งผู้บริหารทั้ง 2 โรงเรียนยินดีให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล

อาจารย์ผู้สอน

หัวหน้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียน เป็นแนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับอาจารย์ผู้สอนในโครงการ ผู้วิจัยอธิบายถึงเรื่องที่ทำการวิจัย วัตถุประสงค์ การเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ในการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน ซึ่งอาจารย์ทุกท่านต่างก็ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยจะนั่งอยู่ในห้องพักครูของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ พูดคุยกับอาจารย์จึงเป็นไปได้ง่าย แต่เนื่องจากอาจารย์ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีทั้งอาจารย์ชาวไทยและต่างชาติ ฉะนั้นในการพูดคุยกับอาจารย์หากเป็นอาจารย์ชาวไทยหรืออาจารย์ต่างชาติที่สามารถพูดภาษาไทยได้ก็จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารแต่สำหรับอาจารย์ต่างชาติที่ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

นักเรียน

การสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการแนะนำตัวเอง ให้นักเรียนรู้จักว่าเป็นใคร มาจากไหน มาทำอะไร โดยผู้วิจัยจะนั่งสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในห้องสมุดและที่มานั่งพักผ่อน เมื่อมีเวลา ก็จะพูดคุยกับนักเรียน ทักทายกัน หลังจากสนทนากลุ่มและสังเกตการสอน

นักเรียนจะมีความคุ้นเคยกับผู้วิจัยมากขึ้น เข้ามาพูดคุย ทักทายและแนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักกับนักเรียนคนอื่นๆต่อไป นักเรียนจะให้ความสนิทสนมกับผู้วิจัยค่อนข้างมากเพราะผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปในฐานะอาจารย์ผู้สอนแต่จะเข้าไปในฐานะพินิสิตปริญญาโท นักเรียนจึงรู้สึกเป็นกันเองกับผู้วิจัย

ผู้ปกครอง

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนจะแตกต่างกัน โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ไปแนะนำตัวเองกับผู้ปกครอง ว่าเป็นใคร มาจากไหน มาทำอะไร จากนั้นจึงขอนัดสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงผู้วิจัยจะส่งหนังสือแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ฝากไปกับนักเรียน และมีส่วนให้ผู้ปกครองตอบกลับว่ายินดีให้สัมภาษณ์หรือไม่

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนครอบคลุม เพื่อตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์และศึกษาเอกสาร โดยศึกษาเอกสารต่างๆ ของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คำสั่งของโรงเรียน นโยบาย บันทึกการประชุม ผลงานของนักเรียนและโรงเรียน
2. การสังเกต ประกอบด้วย การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยจะสังเกตสภาพโรงเรียนและกิจกรรมต่างๆไป ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน โรงอาหาร กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมก่อนเริ่มเรียนชั่วโมงแรก กิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน ลักษณะการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน การใช้ภาษาสื่อสารในห้องเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยสังเกตการปฏิบัติงาน การสอนในชั้นเรียน โดยมีหลักสำคัญคือ มีการวางแผนการสังเกตอย่างรอบคอบ ชัดเจน มีการจดบันทึกการสังเกตอย่างเป็นระบบและมีการระมัดระวังในเรื่องของความตรงและความเที่ยงในการแปรผลการสังเกต

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สังเกตโดยยึดกรอบแนวคิดของ (Lofland, 1971 อ้างถึงใน นิสิต ชูโต, 2545) ซึ่งประกอบด้วยกรอบแนวคิด 6 ด้านดังนี้

- 1) การกระทำ (Acts) คือ การสังเกตพฤติกรรมต่างๆของ ผู้บริหาร ครู นักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนสองภาษา
- 2) กิจกรรม (Activities) คือ การสังเกตการกระทำหรือกิจกรรมที่บุคคลในโรงเรียนสองภาษาได้ทำร่วมกัน
- 3) ความหมาย (Meanings) คือ การให้ความหมายของการกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการโดยอาจได้จาก คำจำกัดความจากครู ผู้บริหาร นักเรียน หรือผู้ปกครอง

4) การมีส่วนร่วม (Participation) คือ การมีส่วนร่วมของบุคคลที่อยู่ในโครงการโรงเรียนสองภาษา ว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงไร

5) ความสัมพันธ์ (Relationship) ของบุคคลต่างๆ ที่อยู่ในโครงการโรงเรียนสองภาษารวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

6) สถานที่ (Setting) เป็นการสังเกต สถานที่ที่เกี่ยวข้องของกับโครงการโรงเรียนสองภาษา ได้แก่ อาคารสถานที่ตั้ง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนสองภาษา ฯลฯ

3. การสัมภาษณ์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการโรงเรียนสองภาษา ดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้าโครงการ
- อาจารย์ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ 8 คน โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง 12 คน
- นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ชั้นละ 3 คน รวมทั้งหมด 9 คน
- ผู้ปกครอง โรงเรียนเบญจมราชูทิศ 9 คน ประกอบด้วยผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นละ 3 คน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง สัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 ระดับชั้นละ 4 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สัมภาษณ์ 3 คนรวมทั้งหมด 11 คน

4. การสนทนากลุ่ม สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนจากนักเรียนในโครงการโรงเรียนสองภาษา โดยการสนทนากลุ่มจะจัดดำเนินการโรงเรียนละ 3 กลุ่มแบ่งตามระดับชั้นที่ศึกษา (ม.1-ม.3) ชั้นละประมาณ 9-12 คน โดยผู้เข้าร่วมสนทนาแต่ละกลุ่มจะถูกคัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เริ่มต้นจากการจำแนกนักเรียนออกตามระดับชั้น จากนั้นจัดกลุ่มนักเรียนแต่ละระดับชั้นตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มสูง กลุ่มกลางและกลุ่มต่ำแล้วจึงสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละกลุ่มกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อเข้าร่วมการสนทนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล แสดงในตารางที่ 3.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
22 พ.ย. 2547	นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากภาควิชามอบให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ พบหัวหน้าโครงการ แนะนำตัวกับอาจารย์ผู้สอนในโครงการ
23-26 พ.ย. 2547	สังเกตอาคารสถานที่และสภาพโดยรอบของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษและโรงเรียน วิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน
29 พ.ย. 2547	ขอเอกสารจำนวนอาจารย์และผลการเรียนของนักเรียนในโครงการ เพื่อสัมภาษณ์ และจัดกลุ่ม focus group
30 พ.ย. 2547	สัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการ นัด focus group นักเรียน โดยขอความกรุณาอาจารย์หัวหน้าแต่ละระดับชั้นช่วยนัดหมายนักเรียนตามรายชื่อที่ผู้วิจัยสุ่มได้
1 ธ.ค. 2547	วิเคราะห์เอกสารของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับการวางแผนโครงการ การกำหนดโครงสร้างการบริหาร focus group นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2 ธ.ค. 2547	วิเคราะห์เอกสารของโครงการ เกี่ยวกับหลักสูตรการสอน การสอบคัดเลือก การจัดวิชาเรียน
3 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์อาจารย์คณิตศาสตร์ สังเกตการสอน focus group นักเรียน ม.3
7 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สังเกตการทำงานของผู้บริหาร การจัดโครงสร้างการบริหาร
8 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์และสังเกตการสอนอาจารย์สังคม สัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
9 ธ.ค. 2547	Focus group นักเรียน ม.2 สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ที่ห้องสมุดโครงการ English Program
13 ธ.ค. 2547	วิเคราะห์เอกสารของโครงการ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ งบประมาณค่าใช้จ่าย สังเกตการสอน สัมภาษณ์นักเรียน ม.3
14 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์อาจารย์สังคม วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสัญญาการจ้าง กฎระเบียบบุคลากร การจัดสัมมนา
15 ธ.ค. 2547	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ที่ห้องสมุดโครงการ English Program สัมภาษณ์อาจารย์วิทยาศาสตร์ และผู้ปกครองนักเรียน ม.3
16 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์อาจารย์สังคม
17 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์อาจารย์วิทยาศาสตร์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พูดคุย สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในคาบว่างที่มานั่งหน้าอาคาร 6
18 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.2 และรองหัวหน้าโครงการ ฝ่ายบริการ
19 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.2
20-21 ธ.ค. 2547	สำรวจอาคารเรียนต่างๆ ในโรงเรียน ห้องน้ำ บริเวณพักผ่อน ฯลฯ พูดคุย กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของโครงการ
22 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.2 สังเกตพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอนใน โครงการที่ห้องพักอาจารย์
23 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังเกตการสอน
24 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.1 วิเคราะห์เอกสารของโครงการ หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
27 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.3
28 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์อาจารย์คณิตศาสตร์ รองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการ เจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาดโครงการ
29 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์อาจารย์ภาษาอังกฤษ
30 ธ.ค. 2547	สัมภาษณ์หัวหน้าโครงการ
4 ม.ค. 2548	ลาอาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนเบญจมราชูทิศเพื่อออกจากสนาม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
10 ม.ค. 2548	นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากภาควิชามอบให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดนายตรง พบหัวหน้าโครงการ แนะนำตัวกับอาจารย์ผู้สอนในโครงการ
11-13 ม.ค. 2548	วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ และข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน
14 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์
17 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ สังเกตบริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่
18 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์สังคมศึกษา สัมภาษณ์นักเรียนชั้น ม.1
19 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์คอมพิวเตอร์ วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดวิชาเรียน ตารางสอน
20-21 ม.ค. 2548	วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
24 ม.ค. 2548	Focus group นักเรียน ม.3 สังเกตการสอน
25 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์สังคมศึกษา งานบ้านและสังเกตการสอน
26 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่โรงอาหารในตอนเที่ยง พูดคุยกับแม่ค้าในโรงเรียน
27 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์หัวหน้าโครงการ และ focus group นักเรียน ม.1
28 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
31 ม.ค. 2548	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ม.2
1 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์คณิตศาสตร์ พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของโครงการ
2 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์สุขศึกษา focus group นักเรียน ม.2
4 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ม.1
7 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สัมภาษณ์นักเรียนชั้น ม.2
8 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ม.1
9 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์อาจารย์วิทยาศาสตร์ สังเกตการสอน
10-18 ก.พ. 2548	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน
21-25 ก.พ. 2548	วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อตรวจสอบอีกครั้งว่าข้อมูลครบถ้วนหรือไม่ สัมภาษณ์หัวหน้าโครงการเพิ่มเติมในบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือควบคู่ไปกับศึกษาเนื้อหาที่จะไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ (ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก)

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต คือ แบบสังเกตสภาพโรงเรียนและแบบสังเกตชั้นเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ครูและแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ แนวทางการสนทนากลุ่มกับนักเรียน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนต่อไปที่ต้องทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การจัดกระทำข้อมูล ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล

4. การลดทอนข้อมูล

การศึกษาคาสนามในแต่ละวันผู้วิจัยจะจดบันทึกข้อมูลภาคสนามแบบละเอียด (full field note) หลังจากนั้นผู้วิจัยนำมาอ่านทบทวน ลงรหัส และลงความคิดเห็นเบื้องต้นแล้วจะพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นใดในการศึกษา เพื่อจะนำมาเขียนลงการ์ดเก็บไว้โดยเขียนหัวข้อเรื่อง (categories) เอาไว้ให้ชัดเจน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้เพิ่มเติมข้อคิดเห็นหรือประเด็นวิเคราะห์ในเรื่องนั้นๆลงในหมายเหตุที่อยู่ส่วนล่างของการ์ด การจัดเก็บการ์ด ผู้วิจัยทำการแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ (files) เพื่อง่ายต่อการสืบค้นและเป็นการตรวจสอบความเพียงพอและความตรงของข้อมูล

5. การตรวจสอบข้อมูล

ในระหว่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยจะต้องทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้มาด้วย ทั้งด้านความตรงและความเที่ยงของข้อมูล โดยใช้วิธี

6.1 การตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว จะทำการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล เป็นการตรวจสอบด้านความถูกต้องของข้อมูลว่า เมื่อเวลาต่างกัน ต่างสถานที่กันและผู้ให้ข้อมูลที่ต่างบุคคลกันแล้วข้อมูลที่ได้มาจะเหมือนกันหรือไม่

- แหล่งเวลา ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันแต่ต่างเวลา
- แหล่งสถานที่ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันแต่ต่างสถานที่
- แหล่งบุคคล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันแต่ผู้ให้ข้อมูลต่างกัน

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) สามารถตรวจสอบได้โดยการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร

6.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบถามซ้ำ คือ การพิจารณาข้อมูลที่เก็บมาได้ หากข้อมูลใดเป็นที่สนใจผู้วิจัยก็ตรวจสอบความตรงภายในด้วยการสอบถามซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

6.3 ตรวจสอบการบันทึกให้เป็นระบบ ละเอียด ครอบคลุม แยกแยะข้อมูลที่ได้ การสังเกต สัมภาษณ์และความคิดของผู้วิจัยออกจากกันอย่างเป็นระบบ ลงบันทึกวันที่ จัดทำดัชนีให้ชัดเจน คงเส้นคงวาเป็นระบบ จัดทำรหัสของคำ กลุ่มคำ กระบวนการ ความหมาย การตีความและตัวอย่าง

6.4 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลในแง่มุมต่างๆที่เกิดขึ้นว่า “สมเหตุสมผลหรือไม่” ข้อมูลหลักฐานอ่อนไปหรือไม่ สมควรจะหาหลักฐานต่างๆ ต่อไปอีกหรือไม่

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นเนื้อหาที่อิงจากกรอบแนวคิดการวิจัยและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

2. การวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุป คือ

- การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Analysis) ใช้การตีความหมายเพื่อสร้างข้อสรุปจากเหตุการณ์ที่ได้จากสังเกต สัมภาษณ์ และวิเคราะห์เอกสาร
- การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ ทั้งโดยวิธีที่ใช้แนวคิดทฤษฎีและแบบไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี

3. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล คือ การที่ผู้วิจัยนำเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่ได้จำแนกข้อมูลนั้นแล้วมาเปรียบเทียบกัน

7. การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้นำเสนอข้อมูลในลักษณะของการบรรยายเป็นหลัก ประกอบกับนำคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์อ้างอิงในเนื้อหา เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น การนำเสนอผลการวิจัยเป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของสนามที่ใช้ในการวิจัย
2. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา
3. ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน
4. เปรียบเทียบการดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

บริบทของพหุกรณีศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ พหุกรณี โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ซึ่งเป็นโรงเรียนสองภาษา 2 ใน 8 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบ English Program โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นกรณีศึกษาในส่วนภูมิภาค (จังหวัดนครศรีธรรมราช) และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นกรณีศึกษาในส่วนกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาของทั้ง 2 โรงเรียนได้อย่างลึกซึ้งจึงจำเป็นต้องศึกษาบริบทโดยรอบที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 โรงเรียน เป็นข้อมูลพื้นฐาน

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
- ส่วนที่ 2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
- ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบบริบทของกรณีศึกษาทั้ง 2 แห่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนผังที่ 4.1 แสดงที่ตั้งของโรงเรียนเบญจมราชูทิศจะเห็นได้ว่าโรงเรียนตั้งอยู่ห่างออกมาจากย่านชุมชนเนื่องจากโรงเรียนมีเนื้อที่ค่อนข้างมาก ฉะนั้นการเดินทางไปโรงเรียนนักเรียนจะต้องมาขึ้นรถโดยสารเล็กเส้นทางศาลหลักเมือง-โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ที่ศาลหลักเมืองซึ่งตั้งอยู่กลางย่านชุมชนในตอนเช้า รถโดยสารจะไปส่งถึงหน้าโรงเรียนราคาคนละ 5 บาท และในตอนเย็นจะมีรถโดยสารมารับจากหน้าโรงเรียนมาส่งบริเวณหน้าสถานีรถไฟ

ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศก่อตั้งเมื่อ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2441 รวมระยะเวลาก่อตั้งถึงปัจจุบัน 107 ปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อปี พ.ศ.2441 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ขณะที่ประทับแรมอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชพระมหารามวง รตนธโช (พระรัตนธัชมุนี) เจ้าอาวาสวัดท่าโพธิ์ ได้เข้าเฝ้าหลายครั้ง ทรงได้ถามถึงการพระพุทธศาสนาในจังหวัดนี้ ท่านได้ชี้แจงเป็นที่ขึ้นชอบพระราชอัธยาศัย ทรงเห็นว่าเป็นผู้ทรงธรรมวินัยอันน่าเลื่อมใสหลายประการและทรงทราบว่าเป็น “สหชาติ” กับพระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระราชาคณะมีราชทินนามว่า “พระศิริธรรมมุนี”

ในปี พ.ศ. 2442 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้อำนวยการศึกษา เป็นเจ้าคณะมณฑลนครศรีธรรมราชตลอดถึงปัตตานีด้วยได้จัดตั้งคณะสงฆ์การศึกษาและการศาสนาจึงเกิดผลสมพระราชประสงค์ ดังปรากฏในรายงานการศึกษา ร.ศ. 119 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2443 จำนวนโรงเรียนซึ่งท่านได้ก่อตั้งทั้งหมด 21 แห่ง โดยโรงเรียนหลวงหลังแรกตั้งอยู่ที่วัดท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีชื่อว่า “สุขุมภิบาล” ได้พระยาสุขุมนัยวินิต (ปั้น สุขุม) สมุหเทศาภิบาลเป็นผู้อุปถัมภ์

ในปีการศึกษา 2447 พระศิริธรรมมุนี (ม่วง รตนธโช) ได้สร้างอาคารเพิ่มเติมอีก 1 หลัง และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “ศรีธรรมราช” โดยประสงค์ให้เป็นโรงเรียนประจำจังหวัด และโอนกิจการให้กรรมการดำเนินการ การเรียนการสอนก็เปลี่ยนไปตามแบบกรมศึกษาธิการ ขยายเวลาเรียนออกเป็น 5 ปี ตั้งแต่ชั้นมูลถึงชั้นประถมปีที่ 4 และยังได้เปิดแผนกฝึกหัดครูขึ้นในโรงเรียนด้วย

ในปี พ.ศ. 2456 พระศิริธรรมมุนี ซึ่งได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระธรรมโกษาจารย์ ได้สร้างตึกชั้นเดียวให้เป็นสถานที่เรียน ณ.บริเวณนอกกำแพงวัดท่าโพธิ์ ทางทิศใต้และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “เบญจมราชูทิศ” อันเป็นมงคลนามที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ปี พ.ศ. 2479 ได้ย้ายโรงเรียนจากวัดท่าโพธิ์มาอยู่สนามหน้าเมือง ในเขตวัดพระสูง

ปี พ.ศ. 2490 เปิดสอนระดับเตรียมอุดมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์และแผนกอักษรศาสตร์

ปี พ.ศ. 2504 ย้ายเตรียมอุดมศึกษาแผนกอักษรศาสตร์ไปที่โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช

ปี พ.ศ. 2514 โรงเรียนได้เข้าอยู่ในโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมและได้จัดซื้อที่ดิน บริเวณหมู่ที่ 3 ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้งบประมาณก่อสร้างประมาณ 30 ล้านบาท

ปี พ.ศ. 2519 โรงเรียนได้ย้ายจากสนามหน้าเมือง มาเรียนที่สถานที่ปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2523 โรงเรียนได้จัดสร้างรูปหล่อพระรัตนธัชมุนี (ม่วง รตนธโช) ผู้ให้กำเนิดโรงเรียน และอัญเชิญจากวิหารหลวงวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารมาประดิษฐานไว้ ณ ศาลาหน้าอาคาร 1

ในวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์ ทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงเปิดหอสมุดเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ปี พ.ศ. 2542 โรงเรียนเปิดสอนนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 กลุ่ม

ปี พ.ศ. 2543-2546 จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ให้ฝ่าย/หมวด/งานต่าง ๆ

ปี พ.ศ. 2544

- พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใช้ใยแก้วนำแสง

- ต่อเติมได้ทุนอาคารเรียน 6 เป็นหอประชุมประดับดวง พร้อมอุปกรณ์ใช้เงินงบประมาณของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ 1,600,000 บาท

ปี พ.ศ. 2545

- โรงเรียนเปิดสอนนักเรียนโครงการความเป็นเลิศทางภาษา เรียนวิชาภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- ถมดินที่ลุ่มหลังอาคารอเนกประสงค์และหน้าอาคาร 6 ใช้เงิน 220,000 บาท

- ซื้อรถยนต์ตู้ TOYOTA COMMUTER 1 คัน ใช้เงินงบประมาณโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ คิดเป็นเงิน 1,004,000 บาท

ปี พ.ศ. 2546 ต่อเติมอาคารเรียน 6 ด้านทิศตะวันออกทั้ง 4 ชั้น เพื่อรองรับการขยายห้องเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษตามแผนการจัดชั้นเรียน เป็น 4 : 4 : 4 โดยใช้เงินงบประมาณของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เป็นเงินประมาณ 3,000,000 บาท

ปี พ.ศ. 2547

- ทาสีอาคารเรียน 6 และอาคารโรงฝึกงานทุกหลังใช้เงินทั้งสิ้น 190,225 บาท
- ปรับปรุงสถานที่ทิ้งขยะและท่อระบายน้ำ ด้านทิศตะวันออกของอาคารเรียน 6 ใช้เงินประมาณ 84,600 บาท

สภาพทั่วไปของโรงเรียน

การนำเสนอสภาพทั่วไปของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

- บริเวณโรงเรียน
- อาคารเรียนและห้องเรียน
- การจัดการเรียนการสอน
- จำนวนนักเรียนและบุคลากร ดังนี้

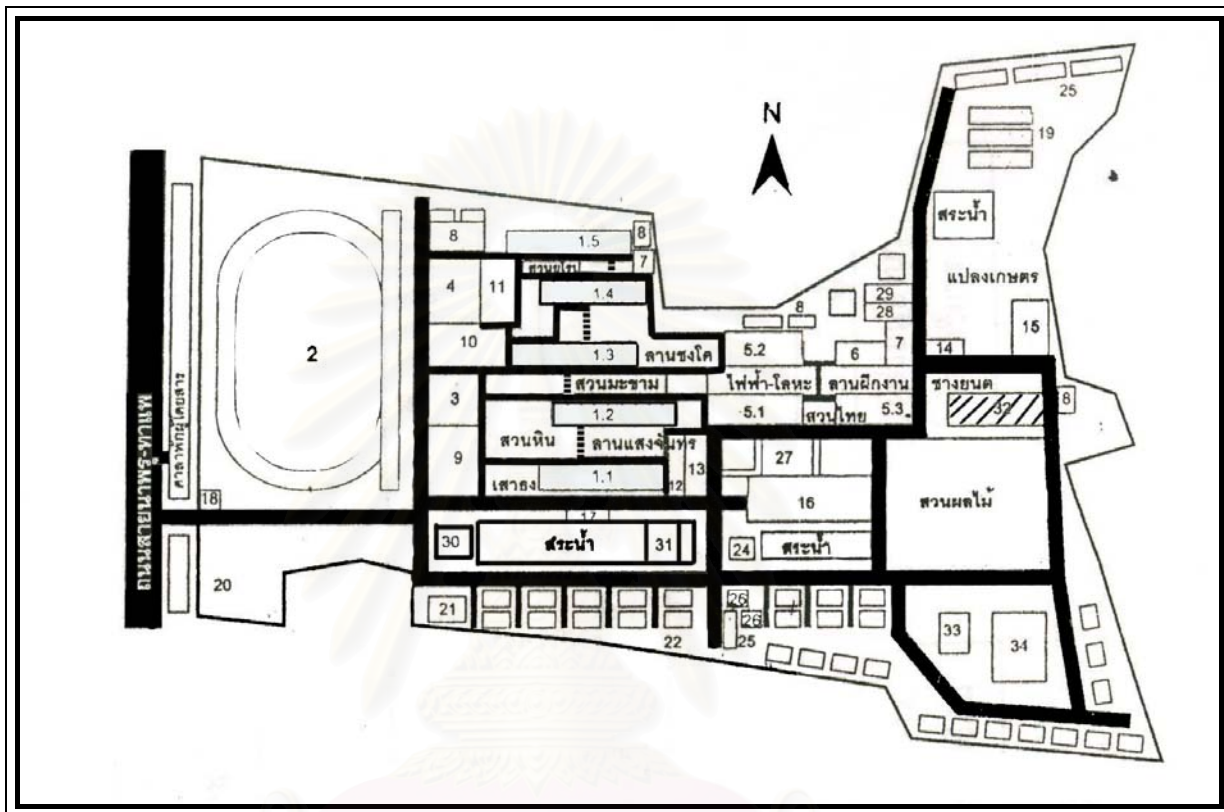
บริเวณโรงเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีบริเวณกว้างขวาง เนื่องจากมีพื้นที่มากถึง 88 ไร่ หากจัดแบ่งบริเวณโรงเรียนออกเป็นส่วนๆ สามารถแบ่งได้ ดังนี้ อาคารเรียนและอาคารประกอบอื่นๆ เช่น หอสมุด โรงอาหาร เรือนเพาะชำ สถานที่พักผ่อนสำหรับนักเรียน ศูนย์กีฬา โรงยิม สนามกีฬา บ้านพักครู ฯลฯ

เมื่อเข้าสู่บริเวณโรงเรียนจะพบกับพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ 5 ตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่บนถนนทางเข้าโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศถือกำเนิดขึ้นตามพระราชประสงค์ของพระองค์ท่าน ดังนั้นสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนจึงเป็นรูปมงกุฎครอบอยู่บนเลข ๕ ด้านซ้ายมือของถนนทางเข้าเป็นสนามฟุตบอล หอประชุมและลานเข้าแถว หลังพระบรมราชานุสาวรีย์มีสระน้ำขนาดใหญ่ตรงกลางสระน้ำมีหอสมุดเฉลิมพระเกียรติ ขนาด 2 ชั้น ตรงข้ามหอสมุดเป็นอาคารเรียนซึ่งตั้งเรียงแถวกันตั้งแต่อาคาร 1 ถึงอาคาร 5 นอกจากอาคารเรียนหลักแล้ว โรงเรียนยังมีส่วนของอาคารโรงงานต่างๆสำหรับเรียนวิชาเลือก วิชาเฉพาะที่เน้นทางด้านการศึกษาปฏิบัติ เช่น โรงงานช่างโลหะ โรงงานช่างยนต์ โรงงานช่างไฟฟ้าและอาคารอเนกประสงค์ที่ใช้เป็นหอประชุม โรงอาหาร ร้านสหกรณ์และห้องเรียนวิชานาฏศิลป์ ดนตรีและคหกรรม นอกจากนั้นแล้วโรงเรียนยังมี อาคารเกษตร โรงเพาะชำ สวนผลไม้และแปลงเกษตรให้นักเรียนได้ลงมือเพาะปลูกจริงๆ ถัดจากนั้นลึกเข้าไปด้านหลังจะเป็นที่ตั้งของอาคาร 6 ซึ่งเป็นอาคารที่สร้างล่าสุดและปัจจุบันเป็นที่ตั้งโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นโรงเรียนเบญจมราชูทิศยังมีศูนย์กีฬา สนามฟุตบอลขนาดมาตรฐาน ลู่วิ่ง สนามตะกร้อ สนามเทนนิส สนามบาสเกตบอลในร่ม 2 สนาม

สนามวอลเลย์และสระว่ายน้ำขนาด 50 เมตร ด้านขวาของสระน้ำเป็นบ้านพักของผู้อำนวยความสะดวก อาจารย์และบุคลากร ดังแสดงไว้ในแผนผังที่ 4.2

แผนผังที่ 4.2 บริเวณโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

1.1 อาคารเรียน 1	9. ลานเข้าแถว	23. บ้านพักนักร้อง
1.2 อาคารเรียน 2	10. สนามตะกร้อ	24. โรงสูบน้ำ
1.3 อาคารเรียน 3	11. สนามเทนนิส	25. ที่พักนักร้อง
1.4 อาคารเรียน 4	12. บ่อเก็บน้ำฝน	26. หอดัง-บ่อเก็บน้ำใส
1.5 อาคารเรียน 5	13. โรงเก็บรถ	27. ศาลา 100 ปี
2. สนามกีฬา	14. โรงงานปรับซ่อม	28. แปลงพุ่มหมอก
3. หอประชุม	15. ห้องเรียนเกษตร	29. โรงจอดรถ
4. โรงฝึกพลศึกษา	16. อาคารอเนกประสงค์	30. พระบรมราชานุสาวรีย์ ร.5
5.1 โรงงานช่างไฟฟ้า-ก่อสร้าง	17. ศาลาอนุสรณ์ 100 ปี	31. หอสมุดเฉลิมพระเกียรติ
5.2 โรงงานช่างโลหะ	18. บ่อมยามรักษาการ	32. อาคารเรียน 6

5.3 โรงงานช่างยนต์	19. โรงเรียนเลี้ยงสัตว์	33. ศูนย์กีฬา
6. อาคารเกษตร	20. สวนวรรณคดี	34. สระว่ายน้ำ
7. เรือนเพาะชำ	21. บ้านพักผู้อำนวยการ	
8. ห้องน้ำนักเรียนชาย	22. บ้านพักครู	

อาคารเรียนและห้องเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีอาคารเรียน 4 ชั้น 6 อาคาร โดยอาคารเรียนที่ 1 - 5 จะมีทางเดินเชื่อมต่อกันเหมือนอาคารโรงพยาบาล พื้นที่ว่างระหว่างอาคารเรียนแต่ละอาคารจะมีสวนหย่อมและลานนั่งพักผ่อนสำหรับนักเรียนในเวลาว่าง เช่น สวนหิน สวนมะขาม ลานชงโค ฯลฯ ส่วนอาคารเรียน 6 จะอยู่ห่างออกไปเนื่องจากเป็นอาคารที่สร้างขึ้นมากในภายหลัง แต่ละอาคารเรียนจะมีห้องพักรู้อย่างน้อย 1 หมวดวิชา ครูในแต่ละหมวดวิชาจะนั่งรวมกันทุกระดับชั้น โดยฝ่ายวิชาการจะจัดตารางสอนให้ทุกวิชาในกลุ่มสาระใช้ห้องเรียนบนชั้นหรืออาคารประจำหมวด เพื่อสะดวกในการใช้ห้องปฏิบัติการและสื่อการสอน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายบริการ และฝ่ายธุรการตั้งอยู่ที่อาคารเรียน 1 ทั้งหมด นอกจากอาคารเรียนยังมีอาคารประกอบอื่นๆ เช่น โรงยิม สระว่ายน้ำ ศูนย์กีฬาอาคารเกษตร เรือนเพาะชำ โรงงานช่างโลหะ ช่างยนต์ ฯลฯ รูปแบบของห้องเรียนเหมือนห้องเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป ไม่มีอุปกรณ์เสริมอื่นใด กระดานที่ใช้เป็นกระดาน white board มีพัดลม 4 ตัว ซึ่งต่างจากอาคาร 6 ที่เป็นอาคารเรียนของนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ที่มีโต๊ะเรียนซึ่งสั่งทำเป็นพิเศษ แก้อัฟพลาสติก ภายในห้องมีโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์อย่างละ 1 เครื่อง

ทุกห้องติดเครื่องปรับอากาศ 2 เครื่อง เฉพาะนักเรียนภาคภาษาอังกฤษเท่านั้นที่มี locker ไว้สำหรับเก็บของ นักเรียนทั้ง 2 หลักสูตรจะมีห้องเรียนประจำที่ต้องรับผิดชอบดูแลเรื่องความสะอาด

การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศจัดการเรียนการสอน 2 รูปแบบคือ หลักสูตรภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งโรงเรียนได้ให้โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษใช้อาคาร 6 เป็นสถานที่ตั้งของโครงการ การจัดวิชาเรียนให้กับนักเรียนทั้ง 2 หลักสูตรเหมือนกัน แบ่งเป็น 3 ประเภทวิชาคือ วิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี รายวิชาประเภทวิชาบังคับนักเรียนจะเรียนเหมือนกันทั้งห้อง แต่นักเรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีที่ตนสนใจโดยโรงเรียนได้เตรียมไว้ให้เลือกมากกว่า 20 รายวิชา โดยนักเรียนแต่ละคนจะเลือกเรียนเพียง 1-2 รายวิชาใน 1 ภาคเรียนเท่านั้น ดังนั้นนักเรียนแต่ละคนในห้องจะมีวิชา

เลือกเสรีที่แตกต่างกัน และในคาบวิชาเลือกเสรีนักเรียนจะแยกย้ายไปเรียนวิชาที่ตนเลือกไว้โดยจะเรียนรวมกับเพื่อนนักเรียนจากห้องอื่นๆที่เลือกวิชาเดียวกัน โรงเรียนเบญจมราชูทิศจัดตารางสอนแบบเดินเรียน โดยห้องเรียนส่วนใหญ่ที่นักเรียนต้องเดินไปเรียนจะอยู่บนชั้นหรืออาคารที่ตั้งของหมวดวิชานั้นๆ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์นักเรียนจะต้องมาเรียนที่อาคาร 4 ซึ่งเป็นที่ตั้งของหมวดวิทยาศาสตร์ ถ้าเป็นคณิตศาสตร์จะเรียนที่อาคาร 5 สังคมศึกษา พระพุทธศาสนาเรียนที่อาคาร 2 แต่การเรียนการสอนของนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษส่วนใหญ่จะใช้อาคาร 6 เป็นหลัก เพราะต้องเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อโดยมีครูต่างชาติหรือครูไทยเฉพาะต่างหากออกไป แต่นักเรียนก็ต้องมาเรียนที่อาคารอื่นบ้างในวิชาเลือกหรือวิชาเฉพาะต่างๆ เช่น วิชาแนะแนว วิชาพระพุทธศาสนา พลศึกษา ฯลฯ

เนื่องจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ภายในโรงเรียนที่กว้างมากถึง 88 ไร่ การเดินเรียนในบางครั้งก็ก่อให้เกิดความล่าช้าเพราะแต่ละอาคารเรียนค่อนข้างอยู่ห่างกัน ยิ่งหากนักเรียนไม่ได้อยู่ในอาคารเรียน เช่น ไปเรียนพลศึกษาที่ศูนย์กีฬา นักเรียนจะต้องใช้เวลาเดินมาอาคารเรียนอย่างน้อย 10-15 นาที ทำให้เสียเวลาเรียนในคาบต่อไปนับเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง

คาบเรียนในแต่ละวันจะมี 10 คาบ โดยปกติจะเรียนคาบละ 50 นาทีเริ่มคาบแรก 8.10 น. หากมีกิจกรรมพิเศษอื่น เช่น กีฬาภายในโรงเรียน จะมีการร่นคาบเหลือคาบละ 45 นาที ซึ่งมี 2 กรณีคือ ถ้ากิจกรรมนั้นทำตอนเช้า เช่น ไหว้ครู การร่นคาบจะเริ่มเรียนคาบที่ 1 ในเวลาคาบที่ 2 ของการเรียนปกติ นั่นคือเริ่มคาบ 1 เวลา 9.00 น. แล้วเรียนคาบละ 45 นาที แต่หากมีกิจกรรมตอนเย็นก็จะเริ่มคาบที่ 1 ตามการเรียนปกติแต่คาบที่ 10 ก็จะเลิกเร็วขึ้น 45 นาทีแล้วจัดกิจกรรมนั้นๆ นักเรียนจะมีคาบว่างระหว่างวันสัปดาห์ละ 4 คาบ ในวันที่นักเรียนมีคาบว่างซึ่งนักเรียนสามารถไปทำกิจกรรมที่ตนสนใจได้ เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ พักผ่อนคุยกับเพื่อน ฯลฯ แต่ห้ามออกนอกบริเวณโรงเรียน

การที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีนักเรียนมากถึง 3,000 กว่าคนจึงต้องจัดให้นักเรียนพักกลางวันไม่พร้อมกันโดยบางห้องพักคาบ 5 เวลา 11.30 – 12.20 น. บางห้องพักคาบ 6 เวลา 12.20 – 13.10 น. และหากนักเรียนมีคาบว่างในคาบใดก็ตามสามารถไปรับประทานอาหารได้ตลอดเวลา โดยโรงอาหารจะเปิดตั้งแต่ 7.00 – 15.00 น. และนักเรียนต้องแลกคูปองในการใช้บริการซื้ออาหาร

จำนวนนักเรียนและบุคลากร

โรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน ห้องเรียน จึงค่อนข้างมาก ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ปีการศึกษา 2547

ชั้น	จำนวนห้องเรียน		จำนวนนักเรียน		รวม
	ภาคปกติ	ภาคภาษาอังกฤษ	ภาคปกติ	ภาคภาษาอังกฤษ	
ม.1	8	4	433	112	545
ม.2	8	4	463	112	575
ม.3	8	3	429	81	510
รวม ม.ต้น	24	11	1,325	305	1,630
ม.4	12	-	575	-	575
ม.5	12	-	544	-	544
ม.6	12	-	540	-	540
รวม ม.ปลาย	36	-	1,659	-	1,659
รวม	60	11	2,984	305	3,289

จากตารางที่ 4.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 แบ่งเป็นหลักสูตรภาคปกติ 8 ห้อง หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ 4 ห้องรวมมีห้องเรียนทั้งหมด 12 ห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็นหลักสูตรภาคปกติ 8 ห้องหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ 3 ห้องรวมมีห้องเรียนทั้งหมด 11 ห้อง จำนวนนักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษในแต่ละห้องจะไม่เกินห้องละ 28 คน ในขณะที่จำนวนนักเรียนภาคปกติในแต่ละห้องจะมากถึงห้องละ 54-56 คน อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนภาคภาษาอังกฤษจะมีห้องเรียนละ 1 ท่านแต่ภาคปกติจะมีห้องเรียนละ 2 ท่าน เพื่อจะได้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง นักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นนักเรียนส่วนน้อยของโรงเรียนเพราะมีจำนวนแค่ 308 คนในขณะที่นักเรียนภาคปกติมีมากถึง 2,981 คน

นักเรียนที่จบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเบญจมราชูทิศทุกคนทั้งหลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีสิทธิเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยต้องสอบแยกแผนการเรียนในช่วงปลายภาคเรียนที่ 2 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีให้เลือก 3 แผนการเรียนคือ กลุ่มวิทย์-คณิต, กลุ่มศิลป์-คณิตและ กลุ่มศิลป์-ภาษา นักเรียนจะต้องแสดงความจำนงก่อนว่าต้องการเข้าแผนการเรียนใด ทั้งนี้จะใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน และเมื่อเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนทั้ง 2 หลักสูตรต้องมาเรียนรวมกันเนื่องจากในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ และจำนวนนักเรียนที่มีมากถึง 3,000 กว่าคน จำนวนอาจารย์ของโรงเรียนจึงต้องมีมากตามไปด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวน อาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชาและงาน ปีการศึกษา 2547

หมวดวิชา/งาน	จำนวน			ระดับ		
	ชาย	หญิง	รวม	อาจารย์ 3	อาจารย์ 2	อาจารย์ 1
1. ฝ่ายบริหาร	5	-	5	-	-	-
2. ภาษาไทย	1	11	12	4	8	-
3. สังคมศึกษา	8	11	19	1	17	1
4. วิทยาศาสตร์	10	12	22	1	20	1
5. คณิตศาสตร์	2	13	15	-	14	1
6. ภาษาอังกฤษ	3	21	24	1	21	2
7. ภาษาฝรั่งเศส	1	3	4	2	2	-
8. พละนาฏย	8	4	12	-	12	-
9. ศิลปศึกษา ก	4	2	6	-	6	-
10. ศิลปศึกษา ข	3	2	5	-	4	1
11. เกษตรกรรม	7	1	8	1	7	-
12. คหกรรม	-	5	5	-	5	-
13. ธุรกิจ	-	4	4	1	3	-
14. อุตสาหกรรม	7	1	8	-	7	1
15. คอมพิวเตอร์	2	3	5	-	5	-
16. การเงิน	-	3	3	-	3	-
17. ทะเบียน-วัดผล	-	2	2	-	1	1
18. แนะแนว	1	3	4	1	3	-
19. บรรณารักษ์	-	3	3	-	3	-
20. พัสดุ	-	1	1	-	1	-
21. อนามัยโรงเรียน	-	1	1	-	1	-
22. ธุรการ	-	1	1	-	1	-
23. ประชาสัมพันธ์	1	-	1	-	1	-
24. อาจารย์พิเศษ	13	10	23	-	-	-
รวม	76	117	193	12	144	8

จากตารางที่ 4.2 พบว่าจำนวนครู อาจารย์ในหมวดวิชาภาษาอังกฤษมีมากที่สุดถึง 22 คนและอาจารย์ส่วนใหญ่ของโรงเรียนเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานานและมี

หลายท่านเป็นผู้ชำนาญการสอนและมีผลงานด้านวิชาการ ดังจะเห็นได้จากตำแหน่งงานของอาจารย์ในโรงเรียนเป็นระดับอาจารย์ 2 และอาจารย์ 3 ถึง 156 คนและมีอาจารย์ 1 เพียง 8 คนเท่านั้น

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ มุ่งมั่นพัฒนาให้นักเรียนทุกคนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ

ตระหนักความเป็นไทย

- ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย
- ผู้เรียนเห็นคุณค่า และภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะ และวัฒนธรรมของไทย

ภาคภูมิใจในตน

- ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพทางกายและสุขภาพจิตที่ดี
- ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา
- ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

- ผู้เรียนมีความรู้และทักษะจำเป็นตามหลักสูตร
- ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ มีวิจารณญาณไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

คู่คุณธรรม

- ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

นำเทคโนโลยี

- ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติและกระบวนการของเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จินตนาการและความคิดอย่างเป็นระบบในการออกแบบสิ่งของเครื่องใช้
- ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

มีจิตสาธารณะ พัฒนาสิ่งแวดล้อม

- ผู้เรียนมีจิตสำนึก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ พลังงานและ พัฒนาสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

- พันธกิจที่ 1 บริหารจัดการโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม จัดสรรงบประมาณมุ่งเน้น ผลงาน ให้มีความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมพัฒนาให้ บุคลากรทุกคนเป็นมืออาชีพ การประกันคุณภาพทางการศึกษามีคุณภาพ
- พันธกิจที่ 2 ดำเนินการให้มีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น จัดให้มีสื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย มี แหล่งเรียนรู้หลากหลาย จัดบรรยากาศทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน เชื้อ ต่อการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพมาตรฐานทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข
- พันธกิจที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมี วินัยในตน มีความรับผิดชอบ ประหยัด เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม มีความชื่นชมต่อศิลปะ ดนตรี และกีฬา มีคุณ ลักษณะอันพึงประสงค์
- พันธกิจที่ 4 มีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของชุมชน

โรงเรียนจัดหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตร แล้วจะเกิดผลสัมฤทธิ์ 4 ประการ คือ

1. เห็นคุณค่าของตน มีวินัยในตนเอง
2. มีทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
3. มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย ตลอดจนจงความรักต่อประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
4. เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โลกอย่างมีความสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 และวิสัยทัศน์ของโรงเรียนตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามของสังคมไทย มีความเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศทุกคนจะต้องมี คือ

1. เป็นคนดี
  - 1.1 มีวินัยต่อตนเองและสังคม
  - 1.2 มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย
  - 1.3 มีจิตใจดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม
2. เป็นคนเก่ง
  - 2.1 มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี
  - 2.2 ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี
  - 2.3 มีความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้
3. มีความสุข
  - 3.1 ร่างกายแข็งแรง ร่าเริง แจ่มใส จิตใจเข้มแข็ง
  - 3.2 มีความสุขในการเรียนรู้ และการทำงาน
  - 3.3 มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีมนุษยสัมพันธ์ดี ปลอดภัยจากอบายมุข

เป้าหมายของโรงเรียน

เป้าหมายของโรงเรียน เป็นการกำหนดสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังให้เกิดขึ้น หรือจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เป้าหมายของโรงเรียนครอบคลุมภาระงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเป้าหมายของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มี 6 ด้าน ดังนี้

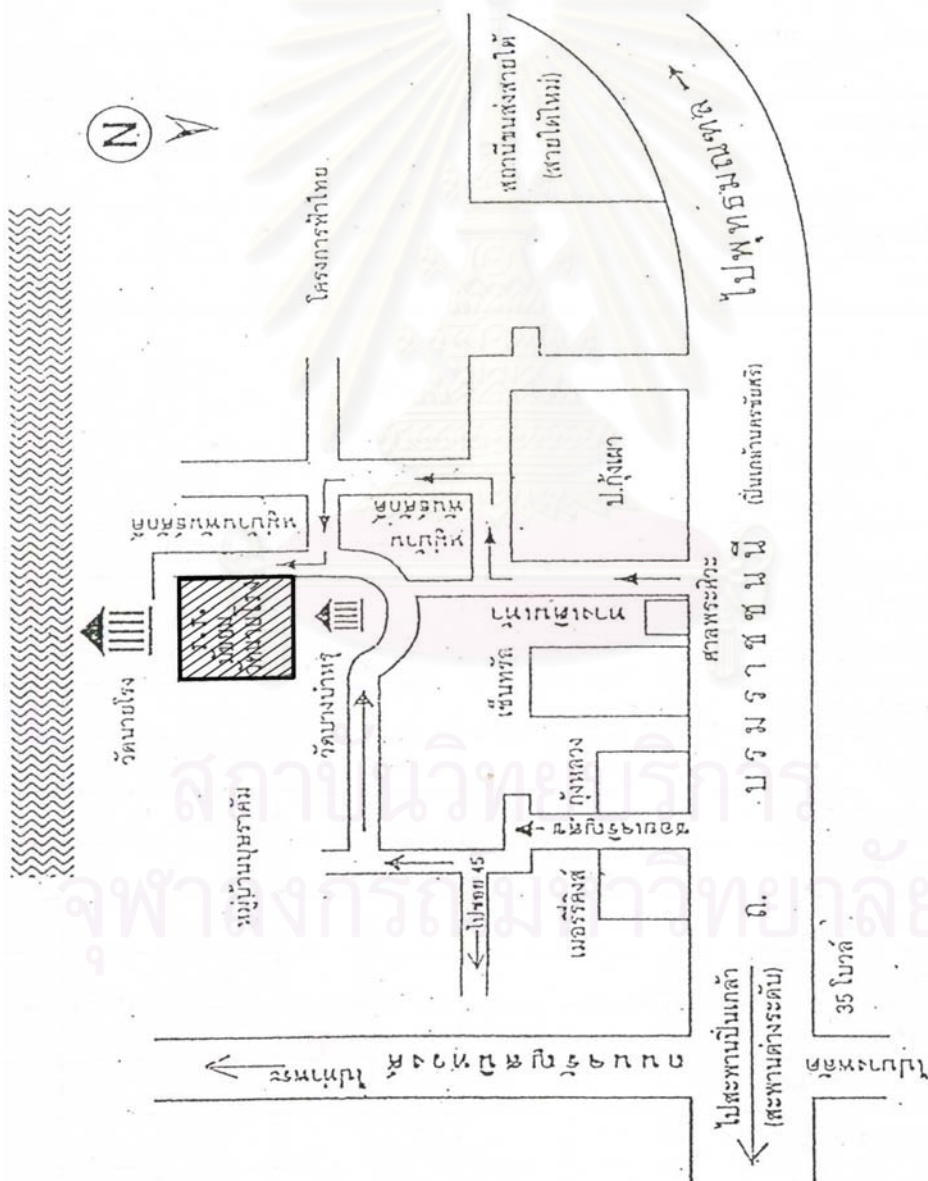
1. ด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้
  - หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
  - การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
  - ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีการพัฒนาทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เรียนต่อ และประกอบอาชีพได้

2. ด้านระเบียบวินัยและคุณธรรม จริยธรรม
  - ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ประหยัด เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความซื่อสัตย์
3. ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร
  - สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีทันสมัย
4. ด้านชุมชน แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
  - โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน
  - โรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น
5. ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ และสิ่งแวดล้อม
  - ผู้เรียนมีความชื่นชมและชอบกิจกรรมด้านศิลปะดนตรี/นาฏศิลป์และกีฬา/นันทนาการ
  - สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้
6. ด้านการบริหารและการจัดการ
  - ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ และมีจำนวนเพียงพอ
  - ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน
  - แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย
  - งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน
  - การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
  - การบริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม
  - การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ประเภทโรงเรียนสหศึกษา ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 658/2 ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 มีเนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 21 ตารางวา ดังแสดงไว้ในแผนผังที่ 4.3

แผนผังที่ 4.3 ที่ตั้งโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

จากแผนผังที่ 4.3 แสดงที่ตั้งโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง พบว่าแม่สถานที่ตั้งของโรงเรียนไม่ได้อยู่ติดกับถนนสายหลัก (ถนนบรมราชชนนี) แต่โรงเรียนก็ไม่ได้ตั้งอยู่ในซอยที่ลึกมากนัก การเดินทางไปโรงเรียนค่อนข้างซับซ้อน ถนนบริเวณหน้าโรงเรียนค่อนข้างแคบ และที่ตั้งของโรงเรียนใกล้กับชุมชนของย่านปิ่นเกล้าที่มีห้างสรรพสินค้าทั้ง เซ็นทรัล เมเจอร์ พาร์ค ตั้งอยู่ ระยะเวลาดำเนินทางจากโรงเรียนมายังห้างสรรพสินค้าใช้เวลาประมาณ 10-15 นาทีเท่านั้น

ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดสอนครั้งแรกวันที่ 17 พฤษภาคม 2498 โดยมีรายละเอียดของโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ชื่อเดิมคือ “โรงเรียนวัดนายโรง” ซึ่งเป็นชื่อของวัดอันเป็นที่ตั้งคือ “วัดนายโรง” เนื่องด้วย “เจ้ากรับ” ซึ่งเป็น “นายโรง” ละครนอกที่มีชื่อเสียงสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นผู้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างวัด จึงได้ชื่อว่าวัดนายโรงและเป็นชื่อของโรงเรียน โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2498 บนที่ดินของวัด 2 วัด คือ วัดนายโรงและวัดบางบำหรุ โดยพระอธิการแนบ เจ้าอาวาสวัดนายโรงได้มอบที่ดินให้เช่าจำนวน 5 ไร่ 2 ตารางวา และพระครูรัตนโสภณ เจ้าอาวาสวัดบางบำหรุได้มอบที่ดินให้อีก 119 ตารางวา รวมเนื้อที่ทั้งหมด 5 ไร่ 1 งาน 21 ตารางวา เปิดสอนครั้งแรกวันที่ 17 พฤษภาคม 2498 รวมระยะเวลา 50 ปี โดยอาศัยศาลาการเปรียญของวัดนายโรง สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียน 77 คน ครู 3 คนและทำการเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปีการศึกษา 2521 โรงเรียนวัดนายโรงได้ขออนุมัติเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง” ในวันที่ 6 กันยายน 2539

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นได้รับรางวัลพระราชทานของกรมสามัญศึกษา 2 ครั้ง ในปีการศึกษา 2524 และ 2534 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (The International Standard School Project หรือ ISSP) ในปีการศึกษา 2545 ได้รับอนุมัติให้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษเป็นปีแรก

สภาพทั่วไปของโรงเรียน

การนำเสนอสภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

- บริเวณโรงเรียน
- อาคารเรียนและห้องเรียน
- การจัดการเรียนการสอน
- จำนวนนักเรียนและบุคลากร ดังนี้

บริเวณโรงเรียน

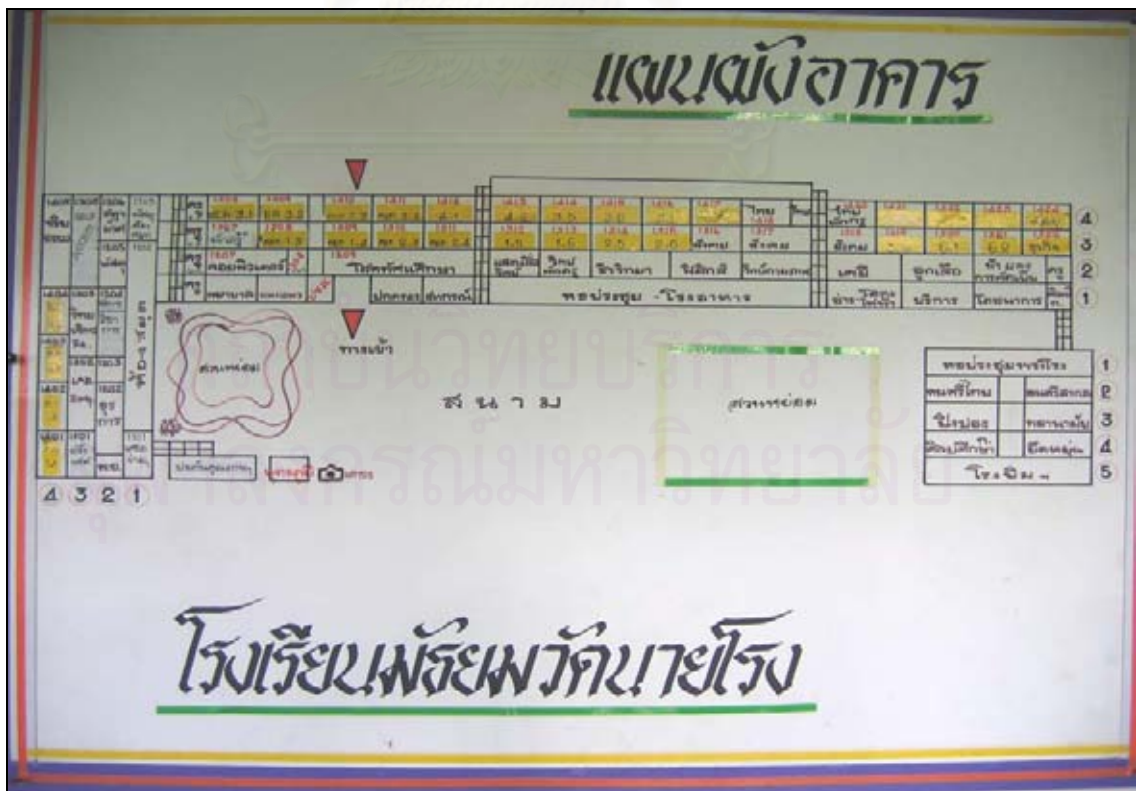
โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีบริเวณโรงเรียนไม่กว้างมากนัก โดยมีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ หากจัดแบ่งบริเวณโรงเรียนออกเป็นส่วนต่างก็สามารถแบ่งเป็นส่วนใหญ่ๆได้ ดังนี้ ส่วนของอาคารเรียน ,สถานที่พักผ่อนสำหรับนักเรียนและ ลานเข้าแถว

เมื่อเข้าสู่บริเวณโรงเรียน ทางเข้าของโรงเรียนจะลอดผ่านใต้อาคารเรียน และจะพบกับ ลานเข้าแถวบริเวณซ้ายมือ ขวามือจะเป็นสวนพักผ่อน อาคารเรียนของโรงเรียนจะสร้างบริเวณรอบพื้นที่ของโรงเรียนลักษณะอาคารเรียนเป็นอาคาร 4 ชั้น เรียงกันเป็นรูปตัว Γ นอกจากอาคารเรียนแล้วยังมีอาคารโรงยิมอีก 1 หลังสร้างอยู่บริเวณด้านทิศตะวันออกของกลุ่มอาคารเรียน ดังนั้น หากดูลักษณะของอาคารทั้งโรงเรียนจะมีลักษณะเป็นรูป Γ

อาคารเรียนและห้องเรียน

ลักษณะอาคารเรียนและการจัดห้องเรียนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะจัดแบ่งตามหลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอน แสดงไว้ในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แผนผังอาคารเรียนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

จากภาพที่ 4.1 การจัดห้องเรียนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจัดแบ่งตามหลักสูตรการสอนทั้ง 3 แบบที่เปิดสอน โดยให้ห้องเรียนของนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบ English Program ม.1 ม.2 และ ม.3 อยู่ติดกัน ต่อด้วยห้องเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบ Mini English Program ม.1 ม.2 และ ม.3 จากนั้นจึงเป็นห้องเรียนของนักเรียนหลักสูตรภาคปกติ โดยแต่ละระดับชั้นจะมีห้องเรียนหลักสูตรภาคปกติระดับชั้นละ 2 ห้องมีทั้งหมด 6 ระดับชั้นรวมห้องเรียนภาคปกติทั้งหมด 12 ห้อง สำหรับห้องเรียนของนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 แบบจะติดเครื่องปรับอากาศ ภายในห้องเรียนจะมีโทรทัศน์และ locker สำหรับนักเรียน โต๊ะนักเรียนเป็นโต๊ะพลาสติก แต่ห้องเรียนนักเรียนหลักสูตรภาคปกติไม่ได้ติดเครื่องปรับอากาศ ไม่มีโทรทัศน์และ locker เหมือนห้องเรียนภาคภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้เปิดสอนโครงการภาคภาษาอังกฤษ (English Program) รุ่นแรกปีการศึกษา 2545 โดยได้รับความร่วมมือทางด้านวิชาการจากโรงเรียนโยธินบูรณะ ภายใต้การกำกับดูแลจากกรมสามัญศึกษา (ในขณะนั้น) จากนั้นได้เปิดโครงการ Mini English Program สำหรับนักเรียนที่สนใจภาคภาษาอังกฤษเป็นพิเศษแต่ไม่พร้อมที่จะเรียนภาคภาษาอังกฤษเต็มรูปแบบ ทำให้ขณะนี้โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดทำการสอน 3 แบบ คือ

1. แบบหลักสูตรภาคปกติ
2. แบบ Mini English Program คือ สอนเน้นภาษาอังกฤษ โดยแบ่งเป็น 2 สาขา คือ
  - 2.1 เรียนเน้นวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นภาษาอังกฤษ
  - 2.2 เรียนเน้นวิชาภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คอมพิวเตอร์ เป็นภาษาอังกฤษ
3. แบบ English Program คือ สอนเป็นภาษาอังกฤษ 7 วิชา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ สังคมศึกษา การงานอาชีพ สุขศึกษาและวิชาพุทธศาสนา

การจัดชั้นเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแต่ละชั้นปีประกอบด้วยนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบบ English Program 2 ห้องคือห้อง 1 และห้อง 2 แบบ Mini English Program 2 ห้องคือ ห้อง 3 และห้อง 4 นักเรียนหลักสูตรภาคปกติ 2 ห้องคือ ห้อง 5 และห้อง 6 ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีสัดส่วนของนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมากกว่านักเรียนหลักสูตรภาคปกติ (2:1 ห้อง)

การจัดการเรียนการสอนในแต่ละวันแบ่งเป็น 8 คาบ คาบละ 55 นาที เริ่มคาบแรกเวลา 8.20 น. โดยแบ่งเป็นช่วงเช้า 4 คาบ และช่วงบ่าย 4 คาบ พักเที่ยงเวลา 12.00 – 12.55 น. พร้อมกันทุกระดับชั้น นักเรียนมีห้องประจำของตนเองไม่ต้องเดินเรียน และโรงเรียนเป็นผู้กำหนดวิชาเลือกเสรีให้กับนักเรียนโดยนักเรียนจะเรียนเหมือนกันหมดทุกระดับชั้น โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนห้องละไม่เกิน 30 คนทั้งในหลักสูตรภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ จึงมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีอาจารย์ที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 ท่าน ซึ่งห้องเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษอาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นชาวไทย 1 ท่านและชาวต่างชาติ 1 ท่าน นอกจากนี้โรงเรียนยังมีระบบอาจารย์พ้อ อาจารย์แม่ที่จะให้คำปรึกษากับนักเรียนอย่างใกล้ชิดอีกด้วย โดยอาจารย์แต่ละท่านจะต้องเป็นอาจารย์พ้อ (อาจารย์ผู้ชาย) หรืออาจารย์แม่ (อาจารย์ผู้หญิง) ของนักเรียนประมาณ 5-10 คน ซึ่งมาจากหลายระดับชั้น หลายห้องเรียน ทำให้นักเรียนที่อยู่กับอาจารย์พ้อ อาจารย์แม่เดียวกันมีโอกาสมาพบปะพูดคุยกัน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่นักเรียนจะได้ทำความรู้จักกันระหว่างระดับชั้นและระหว่างห้องเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียนดูแลสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนเรียนอ่อนเรียนช้า ในช่วงโมงสุดท้ายของทุกวัน และมีการสอนเสริมศักยภาพนักเรียนเรียนดีในวันเสาร์

จำนวนนักเรียนและบุคลากร

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนค่อนข้างน้อย ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ปีการศึกษา 2547

ชั้น	จำนวนห้องเรียน			จำนวนนักเรียน			รวม
	ภาคปกติ	ภาคภาษาอังกฤษ		ภาคปกติ	ภาคภาษาอังกฤษ		
		EP	Mini EP		EP	Mini EP	
ม.1	2	2	2	81	61	60	202
ม.2	2	2	2	77	52	62	191
ม.3	2	2	2	53	50	59	162
รวม ม.ต้น	6	6	6	211	163	181	555
ม.4	2	-	-	31	-	-	31
ม.5	2	-	-	43	-	-	43
ม.6	2	-	-	37	-	-	37
รวม ม.ปลาย	6	-	-	111	-	-	111
รวมทั้งสิ้น	12	12	12	322	344	344	666

จากตารางที่ 4.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีระดับชั้นละ 6 ห้องเรียน แบ่งเป็นห้องเรียนหลักสูตรภาคปกติ 2 ห้องเรียน ห้องเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบ English Program 2 ห้องเรียนและห้องเรียนหลักสูตรภาคปกติแบบ Mini English Program 2 ห้องเรียน แต่ในส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีเฉพาะห้องเรียนของหลักสูตรภาคปกติระดับชั้นละ 2 ห้องเรียนเท่านั้น จากจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถึง 444 คน เห็นได้ว่าจำนวนนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมาจากนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เพราะก่อนเปิดหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนประสบปัญหาการลดลงของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า การลดลงของจำนวนนักเรียนเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในซอยเล็กการเดินทางไม่สะดวก นักเรียนและผู้ปกครองส่วนหนึ่งรู้สึกว่าการเดินทางของโรงเรียนไม่ไพเราะหรูหรา ประกอบกับละแวกที่ตั้งของโรงเรียนมีโรงเรียนมัธยมอื่นๆ ตั้งอยู่อีกหลายโรง จึงเป็นการแย่งเด็กนักเรียนระหว่างโรงเรียนกันเอง ปัจจุบันนี้สถานการณ์เกี่ยวกับจำนวนเด็กนักเรียนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเริ่มดีขึ้นนับตั้งแต่โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 4.4 จำนวนอาจารย์โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ฝ่าย	หมวด	วุฒิการศึกษา			รวม
		ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	
ฝ่ายบริหาร		2	-	-	2
สนับสนุนการสอน		-	2	1	3
ภาษาไทย		-	3	-	3
สังคมศึกษา		-	2	-	2
คณิตศาสตร์		1	2	-	3
วิทยาศาสตร์		-	4	-	4
ภาษาต่างประเทศ		-	6	-	6
พลานามัย		-	3	-	3
ศิลปศึกษา		-	3	-	3
การงานอาชีพและเทคโนโลยี		-	5	1	6
รวม		3	30	2	35

จากตารางที่ 4.4 พบว่าอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีจำนวนค่อนข้างน้อย โดยมีจำนวนอาจารย์ในแต่ละหมวดอยู่ระหว่าง 2- 4 คน อาจารย์หมวดภาษาต่างประเทศมีจำนวนมากที่สุด 6 คน

วิสัยทัศน์

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะมุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ใฝ่หาความรู้มุ่งสู่สากล ดำรงความเป็นไทย อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

เป็นคนดี มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา

- ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
- ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมในระบบอบประชาธิปไตย
- ผู้เรียนมีจิตสำนึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ใฝ่หาความรู้

- ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้
- ผู้เรียนมีวิจาร์ญาณ ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

มุ่งสู่สากล

- ผู้เรียนมีความคิดเป็นระบบ สามารถตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิตและสังคมโลก
- ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ พัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง
- ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดำรงความเป็นไทย

- ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย
- ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

อยู่ในสังคมอย่างสงบสุข

- ผู้เรียนมีสุขภาพกายที่สมบูรณ์แข็งแรง
- ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด
- ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พันธกิจ

1. จัดการเรียนการสอนสนองความต้องการของนักเรียนอย่างหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดการเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกรมวิชาการ
3. จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้อาจารย์เจ้าของภาษาอย่างเต็มรูปแบบ
4. จัดสอนเสริมให้แก่นักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ นักเรียนที่ด้อยโอกาสและนักเรียนเรียนซ้ำหรือค่อนข้างอ่อน
5. มุ่งวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน
6. ส่งเสริมสนับสนุนครูอาจารย์นำรูปแบบการวิจัย เทคโนโลยีระบบการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน
7. ประสานความร่วมมือจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง ระดมทรัพยากรจากหน่วยงานเอกชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานประกอบการในการจัดการศึกษาร่วมกัน
8. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการอาจารย์พี่อาจารย์แม่
9. พัฒนابรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งบรรยากาศทางวิชาการและทางกายภาพ

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม มีจิตสาธารณะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนเห็นคุณค่าและซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม ดนตรีไทย สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้อย่างน้อยคนละ 1 ชิ้น
3. เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ สามารถพัฒนาตนเองให้รู้วิธีคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา
4. ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องสามารถใช้เทคโนโลยีและใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ในการสื่อสาร ค้นคว้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการศึกษาต่อหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาได้

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบบริบทของกรณีศึกษาทั้ง 2 แห่ง

จากข้อมูลบริบทของกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง 2 โรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบบริบทของโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

บริบท	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
ที่ตั้งของโรงเรียน	โรงเรียนตั้งอยู่บนถนนสายหลัก แต่ห่างจากแหล่งชุมชนบริเวณรอบ โรงเรียน ระยะ 2 กิโลเมตรมีเพียงร้านขายของชำ ร้านอาหารตามสั่งและหอพักนักเรียนเท่านั้น	โรงเรียนตั้งอยู่ในซอยที่ซับซ้อนแต่ไม่ลึกนัก ใกล้ชุมชนบริเวณรอบ โรงเรียน ระยะ 2 กิโลเมตร มีห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ ร้านอาหารและร้านขายเสื้อผ้า ฯลฯ
ขนาด/พื้นที่	โรงเรียนขนาดใหญ่ มีพื้นที่ 88 ไร่ เปิดสอนมา 107 ปี	โรงเรียนขนาดเล็ก มีพื้นที่ 5 ไร่ เปิดสอนมา 50 ปี
อาคารสถานที่	อาคารเรียนมี 6 อาคาร อาคารประกอบอื่น ๆ อีก 11 อาคาร ภายในโรงเรียนร่มรื่น มีต้นไม้ขนาดใหญ่ บริเวณสวนพักผ่อน 6 แห่ง	อาคารเรียน 4 อาคาร อาคารประกอบ (โรงยิม) 1 อาคาร ภายในโรงเรียนจัดบริเวณสวนพักผ่อนที่ ร่มรื่นให้นักเรียน 1 แห่ง
ที่ตั้งโครงการภาคภาษาอังกฤษ	ตั้งอยู่ที่อาคาร 6 แยกออกจากนักเรียนภาคปกติ	ตั้งอยู่ภายในอาคารเรียนร่วมกับนักเรียนภาคปกติแต่จัดโครงการอย่างเป็นสัดส่วน
หลักสูตรที่เปิดสอน	เปิดสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบบ English Program	เปิดสอน 2 หลักสูตร แต่มี 3 รูปแบบ คือ หลักสูตรภาคปกติ หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบบ English Program และแบบ Mini English Program

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

บริบท	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
วิชาเลือกเสรี	นักเรียนเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีตามความต้องการ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนในห้องจะเรียนแตกต่างกัน	โรงเรียนเป็นผู้กำหนดวิชาเลือกเสรีให้นักเรียนเรียน โดยนักเรียนทั้งห้องต้องเรียนวิชาเดียวกัน
ตารางสอน	ลักษณะการเรียนแบบเดินเรียนและนักเรียนจะมีคาบว่าง สัปดาห์ละประมาณ 4 คาบ	นักเรียนมีห้องประจำไม่ต้องเดินเรียน แต่นักเรียนจะไม่มีคาบว่างระหว่างวัน
คาบเรียน	เรียนคาบละ 50 นาที ในแต่ละวันมี 10 คาบเรียน เริ่มเรียนคาบแรกเวลา 8.10 น.	เรียนคาบละ 55 นาที ในแต่ละวันมี 8 คาบเรียน เริ่มเรียนคาบแรกเวลา 8.20 น.
จำนวนห้องเรียน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมี 35 ห้อง ภาคปกติ 24 ห้อง ภาคภาษาอังกฤษ 11 ห้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 36 ห้อง รวมทั้งโรงเรียน 71 ห้อง	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมี 18 ห้อง ภาคปกติ 6 ห้อง ภาคภาษาอังกฤษ 12 ห้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 6 ห้อง รวมทั้งโรงเรียน 24 ห้อง
ลักษณะภายในห้องเรียน	ลักษณะห้องเรียนระหว่างหลักสูตรภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแตกต่างกัน โดยห้องเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะติดเครื่องปรับอากาศ มีเครื่องคอมพิวเตอร์และโทรทัศน์ติดตั้งภายในห้อง	ลักษณะห้องเรียนระหว่างหลักสูตรภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแตกต่างกัน โดยห้องเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะติดเครื่องปรับอากาศ มีเครื่องคอมพิวเตอร์และ Locker ติดตั้งภายในห้อง
จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนต่อห้องแตกต่างกันมาก ระหว่าง 2 หลักสูตร หลักสูตรภาคปกติมีนักเรียนต่อห้องประมาณห้องละ 55 คน แต่ในหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีห้องละ 28 คน จำนวนนักเรียนภาคภาษาอังกฤษ 305 คน ภาคปกติ 2,984 คน	จำนวนนักเรียนต่อห้องไม่แตกต่างกัน ระหว่าง 2 หลักสูตร โดยมีนักเรียนต่อห้องประมาณ ห้องละ 30 คน ทั้ง 2 หลักสูตร จำนวนนักเรียนภาคภาษาอังกฤษ 344 คน ภาคปกติ 322 คน

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

บริบท	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
จำนวนอาจารย์	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด 193 คน	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด 35 คน
จำนวนห้องเรียน ภาคปกติ/ภาค ภาษาอังกฤษ	จำนวนห้องเรียนภาคปกติมีจำนวนมาก กว่า โดยมีระดับชั้นละ 8 ห้องเรียน แต่ ห้องเรียนภาคภาษาอังกฤษมีระดับชั้นละ 3- 4 ห้องเรียน คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 2:1	จำนวนห้องเรียนภาคปกติมีจำนวนน้อย กว่า โดยมีระดับชั้นละ 2 ห้องเรียน แต่ ห้องเรียนภาคภาษาอังกฤษมีระดับชั้นละ 4 ห้องเรียน คิดเป็นสัดส่วน 1:2
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษาภาคปกติห้องละ 2 คน แต่อาจารย์ที่ปรึกษาภาคภาษาอังกฤษ ห้องละ 1 คน	อาจารย์ที่ปรึกษาภาคปกติห้องละ 1 คน แต่อาจารย์ที่ปรึกษาภาคภาษาอังกฤษ ห้องละ 2 คน
การพักกลางวัน	นักเรียนพักกลางวันไม่พร้อมกันแบ่งเป็น 2 คาบคือ คาบ 5 เวลา 11.30 – 12.20 น. และคาบ 6 เวลา 12.20 – 13.10 น. นัก เรียนสามารถไป รับประทานอาหารในคาบว่าง ได้และต้องแลกคูปองในการใช้บริการซื้อ อาหาร	นักเรียนพักกลางวันพร้อมกันทุกระดับชั้น เวลา 12.00 – 12.55 น. นักเรียนไม่ สามารถมารับประทานอาหารได้ก่อน เวลาที่กำหนดไว้ นักเรียนใช้เงินสดใน การซื้ออาหาร

บทที่ 5

การดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา

การดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินงานโครงการนี้ใน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการดำเนินงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

1.1 การดำเนินงาน

1.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

2.1 การดำเนินงาน

2.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

โรงเรียนเบญจมราชูทิศเปิดหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 เนื่องจากทางโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาสากลในการสื่อสาร และเพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีวาระครบ 100 ปี โดยโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่เปิดสอน มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและการประกอบอาชีพในอนาคต
2. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพแห่งตน และใช้ภาษาอังกฤษได้ในระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย
3. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะและบุคลิกภาพที่เป็นสากล มีระเบียบวินัยในตน มีความภาคภูมิใจในตน มีทักษะในการจัดการ คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาได้และอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข

เป้าหมาย

1. ด้านปริมาณ

นักเรียนห้องละ 26 คน ระดับชั้นละ 3 ห้องเรียน รวม 3 ระดับ จำนวน 9 ห้องเรียน รวมนักเรียน 234 คน (รับเพิ่มเป็นระดับชั้นละ 4 ห้องเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546)
2. ด้านคุณภาพ

นักเรียนทุกคนที่เรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ประการ คือ

  - 2.1 ความเป็นสากล มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี สามารถปรับวิถีคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
  - 2.2 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียน และการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อสังคมโลก
  - 2.3 มีทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
  - 2.4 มีวินัยในตน และเห็นคุณค่าของตน

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศ นำเสนอใน 2 ส่วน คือ

- 1.1 การดำเนินงาน 1.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 การดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศผู้วิจัยจะนำเสนอใน 4 ขั้นตอนตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การวางแผนงาน
2. การกำหนดโครงสร้าง
3. การปฏิบัติงาน

งานด้านหลักสูตร

- การสอบคัดเลือก
- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

- การคัดเลือกบุคลากร
- สัญญาและอัตราค่าจ้าง
- การพัฒนาบุคลากร
- การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

งานด้านบริการและกิจการนักเรียน

งานด้านอาคารสถานที่

- อาคารสถานที่
- สื่ออุปกรณ์

งานด้านงบประมาณและธุรการ

งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

งานด้านการเรียนการสอน

- ความเข้าใจในหลักสูตร
- แผนการสอน / การสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียน

4. การประเมินผลโครงการ

1. การวางแผนงาน

เมื่อตัดสินใจเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการเตรียมความพร้อมและวางแผนงานตั้งแต่ปี 2541 โดยเริ่มจากการตั้งคณะกรรมการดำเนินการโครงการ อันประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระต่างๆ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นก็มีการไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนโยธินบูรณะและโรงเรียนนานาชาติ เพื่อศึกษาต้นแบบวิธีการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดหาครูผู้สอน ซึ่งขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานต่างๆ สามารถสรุปได้ดัง ตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน

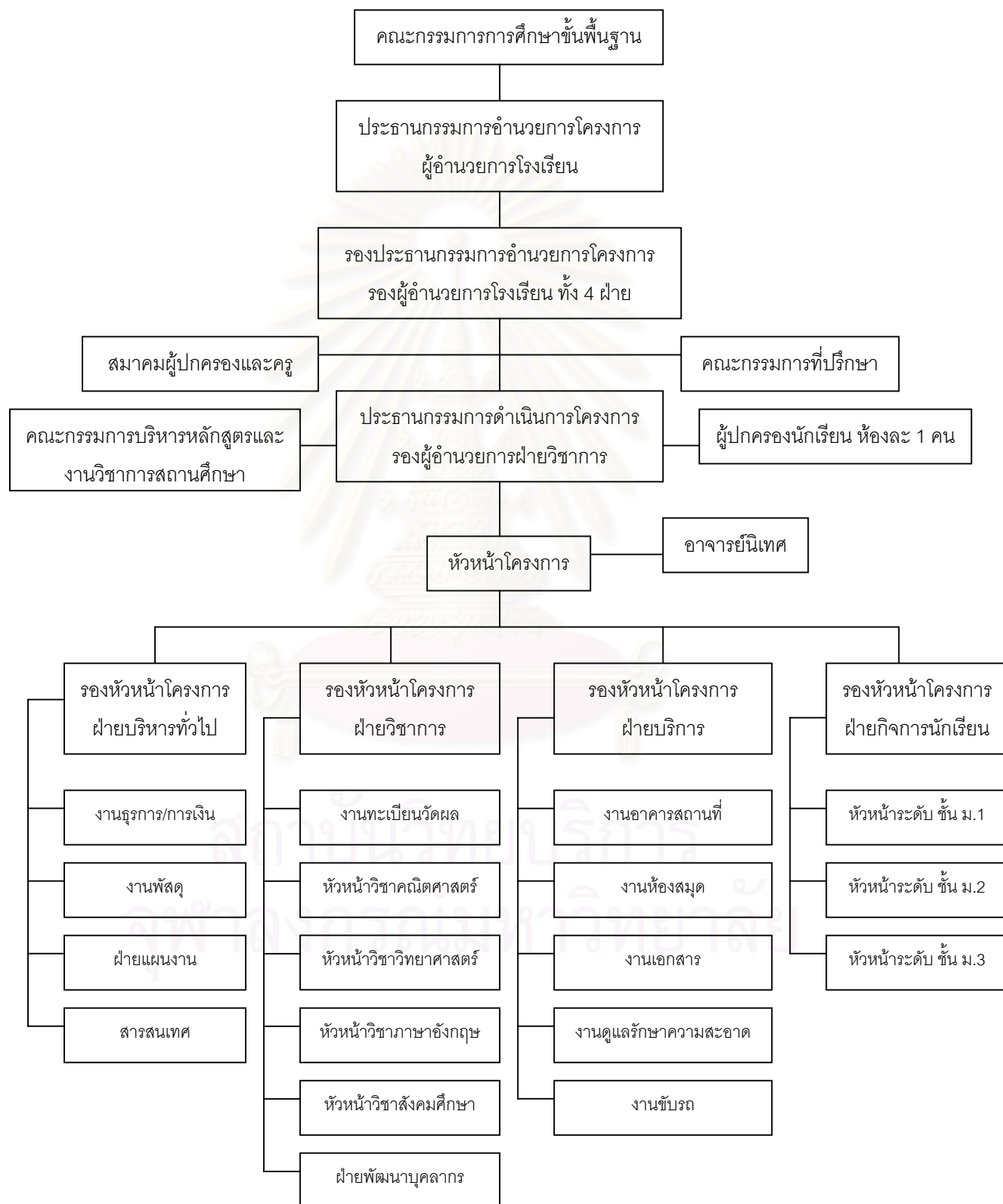
กิจกรรม	วัน เดือน ปี
1. ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือ	กรกฎาคม 2541
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ	กรกฎาคม 2541
3. เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากกรมสามัญศึกษา	กรกฎาคม 2541
4. ศึกษาดูงาน <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาดูงานที่โรงเรียนโยธินบูรณะ และโรงเรียนนานาชาติ ISB และ NIS - ศึกษาดูงานโรงเรียนนานาชาติดัลวิช (Dulwich International School) - ศึกษาดูงาน Singapore American School ณ. ประเทศสิงคโปร์ 	สิงหาคม 2541
5. ประชุมวางแผนดำเนินงาน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน	สิงหาคม – กันยายน 2541
6. ประชาสัมพันธ์โครงการให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ	ตุลาคม – ธันวาคม 2541
7. รับสมัครและสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ	มกราคม 2542
8. จัดหาครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา และครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ซึ่งเป็นเจ้าของภาษาและ/หรือชาวต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ หรือคนไทยที่จบการศึกษาจากต่างประเทศหรือสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ทัดเทียมกับเจ้าของภาษา	กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542
9. ปรับปรุงห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนและจัดทำแผนการเรียนการสอน	มีนาคม 2542
10. ปรับพื้นฐานภาษาอังกฤษนักเรียนในโครงการ	เมษายน 2542
11. เปิดเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542	พฤษภาคม 2542

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการวางแผนงานโครงการภาคภาษาอังกฤษ เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2541 - เดือนพฤษภาคม 2542 รวมระยะเวลา 11 เดือน ซึ่งทางโรงเรียน มีเวลาค่อนข้างนานในการเตรียมการ และเมื่อได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าทางโรงเรียน ได้ส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนหลายแห่ง ดังนั้นการเตรียมการของโรงเรียนจึงน่าจะ เตรียมได้อย่างค่อนข้างสมบูรณ์ อีกทั้งโรงเรียนยังประชาสัมพันธ์โครงการให้ครูภาคปกติได้รับรู้ ความก้าวหน้าของโครงการไปพร้อมๆกับคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อให้ครูทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วม ในการเตรียมโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่ชี้แจง ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการที่ทางโรงเรียนออกให้ครูภาคปกติได้รับทราบ

2. การกำหนดโครงสร้าง

เมื่อโรงเรียนเบญจมราชูทิศเปิดดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในเดือน พฤษภาคม 2542 มีนักเรียนรุ่นที่ 1 ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนจึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษชุดใหม่อย่าง เต็มรูปแบบ เนื่องจากคณะกรรมการชุดแรกที่ตั้งไว้นั้นมีเพียงแต่ผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ ที่ ทางโรงเรียนเชิญมาเป็นคณะกรรมการ ยังขาดตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยคณะกรรมการชุดใหม่นี้ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานกรรมการ อำนาจการโครงการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน) ตัวแทนสมาคมครูและผู้ปกครองโรงเรียน คณะกรรมการที่ปรึกษา (ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายอาชีพ) ประธานกรรมการดำเนินการ โครงการ (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ) ตัวแทนผู้ปกครอง หัวหน้าโครงการ รองหัวหน้าโครงการ 4 ฝ่าย (วิชาการ บริการ อุตสาหกรรม กิจกรรมนักเรียน) หัวหน้ากลุ่มสาระทุกกลุ่มสาระ นายทะเบียน วัตถุประสงค์ทั้งหมดข้างต้นนี้ คือคณะกรรมการใหญ่ของโครงการซึ่งจะประชุมเดือนละ 1 ครั้ง แต่เพื่อ ความสะดวกในการดำเนินงานจึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นประธานและมีคณะกรรมการทั้งหมดประมาณ 16 ท่าน กรรมการชุดนี้จะประชุม เดือนละ 1 ครั้ง ส่วนอาจารย์ผู้สอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะประชุมในวันศุกร์ สัปดาห์เว้นสัปดาห์ โดยมีหัวหน้าโครงการเป็นประธานในการประชุม ส่วนการประชุมอาจารย์รวมทั้ง โรงเรียนนั้น อาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่เป็นชาวต่างชาติไม่ต้องเข้าร่วม ประชุมเพราะในที่ประชุมใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร แต่อาจารย์ในโครงการที่เป็นชาวไทยต้อง เข้าร่วมประชุมด้วยจากนั้นจึงค่อยนำสาระในการประชุมที่สำคัญไปถ่ายทอดให้อาจารย์ต่างชาติ ฟัง จากข้อมูลโครงสร้างโครงการข้างต้นสอดคล้องกับเอกสารของทางโรงเรียนที่แสดงโครงสร้าง การบริหารงาน ดังนี้

แผนผังที่ 5.1 โครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ปีการศึกษา 2547

จากแผนผังที่ 5.1 พบว่าโครงสร้างการบริหารงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้ปกครอง อาจารย์ หัวหน้ากลุ่มสาระต่างๆ ที่สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ การบริหารงานมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน โดยเลียนแบบโครงสร้างของโครงการมาจากโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งแท้จริงแล้วในทางปฏิบัติโครงการภาคภาษาอังกฤษก็ยิ่งขึ้นตรงกับโรงเรียนแทบทั้งสิ้นและจากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าหัวหน้าระดับชั้นในแต่ละระดับชั้นจะเป็นอาจารย์คนไทย เนื่องจากอาจารย์คนไทยของโครงการภาคภาษาอังกฤษต้องเข้าประชุมอาจารย์ของโรงเรียนด้วย ทำให้อาจารย์คนไทยเข้าใจทั้งการดำเนินงานของโรงเรียนและของโครงการ อีกทั้งอาจารย์คนไทยสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างโครงการกับภาคปกติได้ดีกว่าอาจารย์ต่างชาติ จากข้อมูลเอกสารแสดงโครงสร้างของโครงการสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ดังนี้

“ มีคณะกรรมการบริหารทั้งหมด 16 คนอันนี้คือภายในโรงเรียนแล้ว บอร์ดของ English Program จริงๆยังมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งบุคคลภายนอก จากกรรมการสถานศึกษาจากตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนครู นั่นคือบอร์ดใหญ่จริงๆ เรียกกรรมการที่ปรึกษาโครงการหรือกรรมการอำนวยการก็ได้นะ ที่นี้ภายในโรงเรียนจะมีกรรมการบริหารมีผู้อำนวยการเป็นประธาน และมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นรองประธาน แล้วก็มีบุคลากรที่มีความเหมาะสมในการทำหน้าที่ตรงนี้ ยกตัวอย่างเช่น หัวหน้ากลุ่มสาระทุกกลุ่มสาระ นายทะเบียนวัดผล หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานแนะแนวพวกนี้ก็มาเป็นกรรมการด้วย”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“ในโครงสร้างตรงนี้ นอกจาก ผอ.ที่เป็นประธานโครงการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นรองประธานโครงการ เราก็เชิญกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมาเป็นที่ปรึกษา ตัวแทนผู้ปกครองสมาคมครู ผู้ปกครองและนักเรียน แล้วหัวหน้ากลุ่มสาระ โดยเฉพาะสาระที่เราเปิดเป็นภาษาอังกฤษ สังคม วิทย์และกณิตเนี่ย ก็มาเป็นคณะกรรมการ มาช่วยดูแลโครงการตรงนี้”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

จากแผนผังแสดงโครงสร้างการบริหารงานและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า นอกจากผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการแล้ว ในการโครงสร้างการบริหารยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย ซึ่งการจากรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยพบว่าในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษผู้ปกครองค่อนข้างจะเข้ามามีส่วนร่วมมาก ตั้งแต่ก่อนเริ่มก่อตั้งโครงการ เมื่อทางโรงเรียนริเริ่มจะเปิดโครงการนี้ก็เชิญผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นศิษย์เก่าหรือไม่ก็เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนภาคปกติในปัจจุบันเข้ามาเป็นหนึ่งในคณะกรรมการเตรียมโครงการ จากนั้นในปีการศึกษาแรกก็ได้เลือกตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมาเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการดำเนินการโดยทางโครงการจะเชิญตัวแทนผู้ปกครองมาประชุมถึงสภาพและปัญหาภายในโครงการทอมละ 1 ครั้งและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองท่านอื่นๆ ได้เสนอแนะเพิ่มเติมในวันประชุมผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ปกครอง ดังนี้

“ก่อนจะก่อตั้งพอเราคิดว่าจะเปิดโครงการก็ประชุมกรรมการของโรงเรียน กรรมการบริหารพวกหัวหน้าหมวดอะไรต่างๆ ทั้งหมดว่าจะเปิดโครงการนี้เมื่อตกลงว่าจะเปิดโรงเรียนก็เลือกตัวแทนของแต่ละหมวดไปดูงานแล้วก็ผู้ปกครองไม่ใช่ ผู้ปกครองนักเรียนปัจจุบันแต่เป็นคนในชุมชนที่เราสนิท ผู้ทรงคุณวุฒิหรือว่าคนที่มาช่วยการศึกษาได้มาประชุมกันอะไรกันก็มีอยู่บ้าง พอหลังจากนั้นเราก็เลือกตัวแทนผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองมาประชุม”

“ปีแรกๆ เราก็เชิญผู้ปกครอง มีตัวแทนผู้ปกครองมีการประชุมกันบ้างช่วงหลังๆ ก็เลิกไปเพราะช่วงนั้นเราไม่มีเวลาที่จะเชิญผู้ปกครองมาประชุม เราเชิญเค้ามาประชุมเค้าก็ไม่รู้ว่าเค้าจะทำอะไรเพราะของเรามันไม่มีปัญหา แล้วผู้ปกครองก็ไม่ได้มีส่วนมาบริจาค บางแห่งเค้ามีผู้ปกครองมาส่วนในการรณรงค์บริจาคต่างๆ แต่ของเราภาวะทางการเงินเราไม่ได้ลำบาก เราไม่ได้ประสบปัญหาตรงนั้น และถ้าเราจะเชิญผู้ปกครองมาประชุมก็ไม่ได้มีวาระอะไรที่น่าจะมาประชุมตรงนั้น ก็เลยเลิกไปแต่พอระเบียบใหม่เค้าบอกว่าคณะกรรมการบริหารโครงการเนี่ยต้องมีตัวแทนผู้ปกครองด้วย เมื่อประชุมคราวที่แล้วก็เลือกตัวแทนผู้ปกครองขึ้นมาห้องละท่าน เราเอา ม.1 กับ ม. 2 เพราะ ม.3 นี้จะจบแล้วแต่ก็ในที่สุดก็..... ถ้าประชุมก็ไม่รู้จะประชุมเรื่องอะไรกันเราก็เลือกตัวแทนผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองมาประชุมว่าตอนนี้โครงการเรามีปัญหาอะไรบ้างให้เค้าได้รับรู้แต่พอหลังๆ ก็ไม่ค่อยจะมีปัญหาอะไรแล้ว ผู้ปกครองมาช่วยเวลาเราไปที่อื่นไปทัศนศึกษา ผู้ปกครองก็มาช่วย มาดูแลเรื่องที่พัก อาหารอะไรอย่างนี้ก็มาช่วยเรา มาดูแล”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“ผู้ปกครองเป็นตัวแทนของบอร์ดแรกที่พูดถึงเข้ามาเป็นกรรมการโดยให้
ผู้ปกครองเลือกกันเอง โดยเราบอกจุดมุ่งหมายบอกเป้าหมายบอกลักษณะงานใน
บอร์ดของตัวแทนผู้ปกครองมีทั้งเปลี่ยนทุกปีและส่วนหนึ่งไม่เปลี่ยนแต่ในส่วนของ
ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่เปลี่ยน”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“มีการประชุมผู้ปกครองปีละครั้ง แล้วก็เค้าจะถามว่าผู้ปกครองมีความคิด
เห็นอย่างไรบ้างแต่ก่อนอื่นเค้าก็ต้องเล่าเรื่องราวเค้าบริหารยังไง แล้วก็ให้ดูกิจกรรม
ว่าเด็กได้ทำอะไรบ้างภายในปีที่ผ่านมา แล้วก็ที่ประชุมมาเมื่อครั้งที่ 2 นี้มีการตั้ง
ตัวแทนผู้ปกครองเพื่อให้มีส่วนเข้าไปแสดงความคิดเห็นผ่านตัวแทนผู้ปกครองได้
เพราะว่าบางทีเด็กไม่กล้าบอกครูโดยตรงอาจจะมาบอกผู้ปกครอง แล้วผู้ปกครอง
มาบอกครูแทน มีตัวแทนผู้ปกครองห้องละ 1 คน”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (19 ธันวาคม 2547)

“มีการประชุมแล้วก็ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นว่าควรเปลี่ยนแปลง
หรือเพิ่มเติมอะไร ก็ตามลักษณะคนไทยนะจะค่อนข้างน้อย แต่อาจเป็นเพราะ
โครงการนี้ไม่ใช่โครงการที่เพิ่งเริ่มใหม่คือเค้าก็ปรับปรุงของเค้าเปลี่ยนมาเรื่อยๆ ก็
มีข้อที่เค้าแก้ไขไปบ้างแล้ว”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (27 ธันวาคม 2547)

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ
ของโรงเรียน โดยไม่ได้แยกออกไปจากโครงสร้างการบริหารงานหลักของโรงเรียนอย่างชัดเจน
แต่ในโครงการเองก็จะแยกการบริหารออกไปตามหน้าที่ต่างๆ คล้ายกับในโรงเรียน เช่น มีฝ่าย
วิชาการ ฝ่ายบริการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายธุรการ ซึ่งทุกฝ่ายต่างก็มาขึ้นตรงกับฝ่ายต่างๆ ใน
โรงเรียนตามปกติ ทั้งด้านบริการ กิจการนักเรียนและบริการทั่วไป แต่ฝ่ายวิชาการที่แม้จะขึ้นต่อ
ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนนั้นลักษณะการดำเนินงาน จะแตกต่างออกไปบ้างเพราะแม้ว่าภาคภาษา
อังกฤษจะสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกันกับภาคปกติ แต่การสอนโดยใช้
ภาษาอังกฤษเป็นสื่อทำให้รายละเอียดในการปฏิบัติงานค่อนข้างจะมีมากกว่าภาคปกติ
จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 3 ท่านพบว่าข้อมูลที่ได้สอดคล้องกันดังนี้

“เริ่มต้นแนวคิดเราก็คือว่าโครงการเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนไม่ได้แตกแยกออกไปแต่เนื่องจากเป็นโครงการพิเศษมันก็มีลักษณะการบริหารงานที่แตกต่างกันบ้างในบางส่วนโดยเราให้โครงการนี้ขึ้นกับฝ่ายวิชาการโดยตรง... เราย่อรูปมาจากโครงสร้างของโรงเรียนมาเป็นโครงสร้างของโครงการ โดยมีภาระหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงกันมา... แต่ว่าทุกอย่างก็มาขึ้นกับโรงเรียนตามปกติหมด เช่น การต่อเติมดูแลอาคารสถานที่ของโครงการก็ฝ่ายบริการ โรงเรียนเป็นผู้ดูแล ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“โครงสร้างการทำงานใหม่ๆจะมีปัญหาด้านหนึ่ง เนื่องจากว่าทั้งครูและนักเรียนไม่คุ้นเคยกับโครงการนี้ จึงมีความรู้สึกว่่านักเรียนที่เรียนโครงการนี้แปลกแยกไปจากนักเรียนปกติ... มันจะไม่เป็นโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ ถ้าเมื่อไหร่ที่เป็นโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่โอกาสที่จะแตกแยกจะมีสูง มันจะเกิดความขัดแย้งมากเพราะฉะนั้นนี่จะไม่จัดเป็นโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“นอกจากครูผู้สอนในโครงการแล้วโครงสร้างในการทำงานก็จะมีผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ จะแบ่งเหมือนโรงเรียนเลย มีฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการหรือบริหารทั่วไป ฝ่ายบริการ เหมือนกับโรงเรียนเลยแต่ทุกอย่างยังขึ้นอยู่กับโรงเรียนเหมือนเดิม”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

3. การปฏิบัติงาน

การนำเสนอการปฏิบัติงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมี 7 ด้าน ดังนี้

3.1 งานด้านหลักสูตร

- การสอบคัดเลือก
- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

- การคัดเลือกบุคลากร
- สัญญาและอัตราค่าจ้าง
- การพัฒนาบุคลากร

- การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- 3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน
- 3.4 งานด้านอาคารสถานที่
  - อาคารสถานที่
  - สื่ออุปกรณ์
- 3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ
- 3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
- 3.7 งานด้านการเรียนการสอน
  - ความเข้าใจในหลักสูตร
  - แผนการสอน
  - การสอน
  - การวัดและประเมินผลการเรียน

3.1 งานด้านหลักสูตร

งานด้านหลักสูตรของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- การสอบคัดเลือก
- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การสอบคัดเลือก

การสอบคัดเลือกเข้าโครงการภาคภาษาอังกฤษจะเริ่มสอบก่อนการสอบเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคปกติ โดยทั่วไปแล้วทางโรงเรียนจะจัดสอบปลายเดือนมกราคม โดยจะสอบวัดความรู้วิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยและสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่อประกาศผลสอบเรียบร้อยแล้วก็จะให้นักเรียนมารายงานตัวและมอบตัวประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งผู้ปกครองจะต้องชำระค่าเล่าเรียนเทอมแรกในวันมอบตัวและหากผู้ปกครองท่านใดต้องการให้นักเรียนสอบเข้าภาคปกติที่โรงเรียนอีกครั้งก็มีสิทธิที่จะทำได้แต่หากนักเรียนสอบเข้าได้และต้องการไปเรียนภาคปกติทางโรงเรียนจะไม่คืนเงินที่มอบตัวโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษให้ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ทางกรมสามัญศึกษาให้สิทธิพิเศษในการรับนักเรียนเพราะว่าเป็นทางเลือก เราจะไปรับพร้อมกับนักเรียนปกติไม่ได้ เพราะถ้าไปรับพร้อมกับนักเรียนปกติแล้วเด็กไม่ได้โครงการนี้ขึ้นมาเด็กจะไปเรียนที่ไหน นี่เป็นทางเลือกเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายต้องทำให้เสร็จสิ้นก่อนเดือนกุมภาพันธ์ หลักการเดิมะในสมัยที่อยู่กรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษานุญาตให้โรงเรียนรับนักเรียนให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งนักเรียนปกติจะรับในเดือนมีนาคม”

“มีส่วนหนึ่งที่สอบได้แล้วไม่เอา ค่าก็ไปจับฉลากแล้วก็สอบคัดเลือกในหลักสูตรปกติ ค่าก็ได้ ได้ค่าก็ทิ้ง English Program เรามีวิธีแก้ก็คือ โครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษที่ว่าให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นในเดือนกุมภาพันธ์ หมายถึงว่าเราเก็บค่าเล่าเรียนอะไรเสร็จ เหมือนกับมัดจำ เพราะฉะนั้นค่าก็ต้องทิ้ง 25,000 ค่าต้องยอมไม่มันถ้าค่าทิ้งกันหมดนี่โครงการเราล้มแน่ และที่ว่าดี ๆ นั่นก็คือยังมีคนรอคิวเยอะ พวกสำรองจะได้เข้าที่นี้แย่งกันเข้า”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

การรับนักเรียนในปี 2542 – 2545 รับนักเรียน 3 ห้องเรียนแต่ปีการศึกษา 2546 และ 2547 รับนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 4 ห้องเรียนเนื่องจากความต้องการของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ดังตารางที่ 5.2 ข้อมูลการรับนักเรียน ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 ข้อมูลการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ปีการศึกษา 2542 - 2547

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน		ห้องเรียน	รับสมัคร	สอบคัดเลือก	ประกาศผล	มอบตัว
	สมัคร	รับได้					
2542	167	78	3	10 - 13 ม.ค. 42	24 ม.ค. 42	29 ม.ค. 42	7 ก.พ. 42
2543	353	84	3	10 - 14 ม.ค. 43	23 ม.ค. 43	31 ม.ค. 43	12 ก.พ. 43
2544	269	82	3	10 - 13 ม.ค. 44	21 ม.ค. 44	21 ม.ค. 44	18 ก.พ. 44
2545	328	81	3	10 - 14 ม.ค. 45	20 ม.ค. 45	20 ม.ค. 46	9 ก.พ. 45
2546	467	112	4	10 - 14 ม.ค. 46	19 ม.ค. 46	19 ม.ค. 46	9 ก.พ. 46
2547	557	112	4	11 - 18 ม.ค. 47	25 ม.ค. 47	30 ม.ค. 47	8 ก.พ. 47

จากตารางที่ 5.2 พบว่าจำนวนนักเรียนต่อห้องจะไม่เกินห้องละ 28 คน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดว่าจำนวนนักเรียนห้องละไม่เกิน 30 คน นักเรียนที่สมัครสอบเข้าโครงการภาคภาษาอังกฤษมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปีการศึกษา 2542 จนถึงปีการศึกษา 2547 มีนักเรียนมาสมัครเพิ่มขึ้นถึง 390 คน เห็นได้ว่าความต้องการของนักเรียนที่อยากจะเข้ามาเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีมากขึ้นโดยอัตราส่วนผู้ที่สมัครต่อจำนวนนักเรียนที่สามารถรับได้เป็น 5:1 ซึ่งเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

เนื่องจากโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษถือเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการโรงเรียน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือ โครงการจำเป็นต้องมีการจัดการด้านวิชาการที่มีคุณภาพ ซึ่งโรงเรียนเบญจมราชูทิศได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ช่วงชั้นที่ 3) ของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน 6 รายวิชา

วิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

วิชาสังคมศึกษา	1	รายวิชา	จำนวน	4	คาบ/สัปดาห์
วิชาคณิตศาสตร์	2	รายวิชา	จำนวน	6	คาบ/สัปดาห์
วิชาวิทยาศาสตร์	1	รายวิชา	จำนวน	4	คาบ/สัปดาห์
วิชาภาษาอังกฤษ	2	รายวิชา	จำนวน	6	คาบ/สัปดาห์

โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงไม่แตกต่างกับโครงสร้างหลักสูตรภาคปกติ เพราะใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันตรงภาษาที่ใช้เป็นสื่อในการสอนเท่านั้น โดยหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน 4 สาระการเรียนรู้ ดังรายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เราใช้หลักสูตรกระทรวง เนื้อหาสาระที่ใช้สอนเราไม่ใช่เนื้อหาของต่างประเทศหรือของโรงเรียนนานาชาติเราใช้เนื้อหาที่นักเรียนปกติเรียน สมมติว่าวิชาคณิตศาสตร์เรียนเรื่องการคูณ โครงการภาคภาษาอังกฤษก็สอนเรื่องการคูณแต่เรียนเป็นภาษาอังกฤษ ..... แต่เนื้อหาสาระจะเหมือนกับหลักสูตรปี 44 ทำไมจึงต้องใช้เนื้อหาสาระที่เป็นหลักสูตรปี 44 เพราะนักเรียนเหล่านี้เมื่อ จบ ม.3 แล้วนี่จะต้องไปสอบแยกแผนเหมือนนักเรียนปกติ ถ้าเราไปเอาหลักสูตรนานาชาติ

ผู้ปกครองไม่ยอมแน่นอนเพราะเราเปิดแค่ชั้น ม.3 เพราะฉะนั้นหลักสูตรก็ดี เนื้อหาสาระก็ดี จะต้องไม่ต่างไปจากภาคปกติเพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าโครงสร้างของภาคบริหารจะมีตัวแทนของครูของหมวดวิชาต่างๆเข้าไปในเทศการสอน “

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

รายวิชาอื่นๆที่นอกเหนือจาก 4 สาระการเรียนรู้ข้างต้นนี้เรียนเหมือนนักเรียนหลักสูตรภาคปกติ ดังได้แสดงโครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ไว้ในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สาระการเรียนรู้	คาบ/ สัปดาห์		
	ม.1	ม.2	ม.3
1. ภาษาไทย	4	4	4
2. สังคมศึกษา	5	5	5
3. คณิตศาสตร์	5	5	5
4. วิทยาศาสตร์	3	3	3
5. ภาษาอังกฤษ	6	6	6
6. การงานอาชีพ	2	2	2
7. ศิลปะ	1	1	1
8. พละนามัย	3	3	3
9. วิชาเลือกเสรี	4	4	4
10. กิจกรรม (ลูกเสือ) (เนตรนารี) (ยุวกาชาด) (ผู้บำเพ็ญประโยชน์) (แนะแนว) (ชุมนุม)	3	3	3
รวม	36	36	36

หมายเหตุ

1. วิชาเลือกเสรี โรงเรียนดำเนินการให้นักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเลือกเรียนรายวิชาต่างๆ ร่วมกับนักเรียนภาคปกติ มีวิชาเลือกเสรี ให้นักเรียนเลือกเรียนภาคเรียนละประมาณ 20 – 25 รายวิชา แต่ให้นักเรียนเลือกเพียง 1-2 รายวิชา

2. กิจกรรมชุมนุมนักเรียนจัดตั้งเองหรือเลือกตามที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยให้เรียนและทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนภาคปกติ

3. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและบำเพ็ญประโยชน์ จัดให้นักเรียนในโครงการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนในภาคปกติ

4. นักเรียนแต่ละคนมีคาบว่างประมาณ 6 คาบ/สัปดาห์ (โรงเรียนเปิดเรียนสัปดาห์ละ 47 คาบ) ซึ่งนักเรียนสามารถใช้เวลาดังกล่าวทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น การศึกษาเพิ่มเติมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ด้านศิลปะ ดนตรี ฯลฯ

หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อทั้งหมด 4 กลุ่มสาระ วิชาเลือกเสรี กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ นักเรียนจะมีสิทธิเลือกเรียนเองตามความสนใจและในชั้นเรียนนักเรียนจะต้องเรียนร่วมกับนักเรียนภาคปกติและเรียนกับผู้สอนที่เป็นอาจารย์จากภาคปกติ ดังนั้นนักเรียนในหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษและนักเรียนหลักสูตรภาคปกติจะมีโอกาสได้ทำความรู้จักกัน เรียนและทำกิจกรรมด้วยกันจะเป็นการช่วยลดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างนักเรียนภาคปกติและภาคภาษาอังกฤษ ลักษณะการเรียนเป็นการเดินเรียนนักเรียนจะต้องย้ายห้องเรียนไปเรียนตามวิชาต่างๆ นอกเหนือจากนั้นทางโรงเรียนยังจัดตารางสอนให้นักเรียนได้มีคาบว่างซึ่งนักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจาก internet เข้าห้องสมุด เล่นกีฬาหรือพักผ่อนได้ตามความสนใจของนักเรียน

อาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีจำนวน 12 คน เป็นอาจารย์ต่างชาติ 8 คน อาจารย์ชาวไทย 4 คน อาจารย์ทั้งหมดรับผิดชอบสอนเฉพาะรายวิชาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อใน 4 สาระการเรียนรู้ ดังแสดงในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 อาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนใน 4 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้	วิชา	ระดับ ม.1		ระดับ ม.2		ระดับ ม.3	
		ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
คณิตศาสตร์	คณิตพื้นฐาน		✓		✓	✓	
	คณิตเพิ่มเติม	✓		✓		-	-
วิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตร์		✓		✓		✓
ภาษาอังกฤษ	อังกฤษพื้นฐาน		✓		✓		✓
	อังกฤษเพิ่มเติม		✓		✓		✓
สังคมศึกษา	สังคมศึกษา	✓		✓		✓	

จากตารางที่ 5.4 แม้ว่ามีเพียง 4 สาระการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อแต่จำนวนวิชาที่นักเรียนต้องเรียนมีทั้งหมด 6 รายวิชา ซึ่งพบว่า วิชาภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ ทั้ง 3 ระดับชั้น อาจารย์ผู้สอนเป็นชาวต่างชาติ วิชาสังคมศึกษาอาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ไทย ทั้ง 3 ระดับชั้นเช่นกัน ส่วนวิชาคณิตศาสตร์จะมีอาจารย์ผู้สอนทั้งอาจารย์ไทยและอาจารย์ต่างชาติ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนนอกเหนือจากหลักสูตรการเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ โดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดเพิ่มเติมซึ่งแบ่งออกได้ 3 ประเภท ดังนี้ การสอนเสริม กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กิจกรรมทักษะชีวิต)

การสอนเสริม

การสอนเสริมที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การสอนเสริมก่อนเปิดภาคการศึกษา ซึ่งนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนต้องเรียนปรับพื้นฐานภาษาอังกฤษและเข้ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในเดือนเมษายน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนโดยทางโรงเรียนเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม 2,000 บาท

2. การเรียนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้ดำเนินการสอนเสริม เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ทันกับผู้อื่น เช่น ในปีการศึกษา 2542 - 2544 จัดเรียนเสริมวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ในคาบว่างวิชาละ 1 คาบ/สัปดาห์ สอนโดยอาจารย์ประจำวิชาในภาคปกติหรือในระหว่างปิดภาคเรียนที่ 1 จัดสอนเสริมภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าต้องปรับปรุงการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งการสอนเสริมจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม แต่ปัจจุบันจะไม่มีการสอนเสริมโดยอาจารย์จากภาคปกติแต่จะมีการสอนเสริมเด็กนักเรียนที่เรียนอ่อนโดย อาจารย์ผู้สอนในโครงการภาคภาษาอังกฤษในคาบว่างหรือวันอังคารระหว่างเวลา 14.30 - 16.30 น. ที่นักเรียนมีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งจะเป็นการนัดหมายกันเองระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับเด็กนักเรียน ดังข้อมูลที่ได้ต่อไปนี้

“วันอังคารมีเรียนเสริมเพราะจะเลิกเร็ว พวก EP คนอื่นๆ ก็จะมาเรียนทักษะชีวิต ถ้าใครไม่เข้าใจก็ต้องมาเรียนเสริม”

Focus group นักเรียน ม.1 (1 ธันวาคม 2547)

“กิจกรรมเสริม คือคลินิกทางวิชาการ เด็กที่อ่อนวิชาไหนครูประจำวิชาจะรายงานมาทางหัวหน้าโครงการและรองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการ เราจะจัดสอนเสริมเป็นกลุ่ม”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“ปีก่อนมีการสอนเสริมให้เด็กก่อน ปีนี้จะไม่มีการเสริมแต่ที่เด็กมาสอบ
แก้ตัวจะเป็นเหมือนการเสริมเด็กก่อนเพราะว่าการสอบแก้ตัวเราก็จะไปเดินดู
เค้าด้วย ถ้าเค้าไม่เข้าใจเราก็จะอธิบายเพราะการสอบแก้ตัวเค้าต้องเขียนคำ
อธิบายทั้งหมด”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2548)

“No special course ธรรมดาเมื่อเด็กไม่เข้าใจผมช่วยเค้าในห้องเรียน ผม
จะไปยื่นตรงเด็กที่มีปัญหาแล้วอธิบายอีกครั้ง บางครั้งมีเด็กไม่เข้าใจมาถามผมที่
office ผมก็อธิบายอีกครั้งหนึ่ง”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2548)

กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้กับนักเรียนในโครงการ
ภาคภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องโดยเนื้อหาต่างๆ ในการเรียนรู้นอกห้องเรียนจะใช้ภาษาอังกฤษใน
การสื่อสารอธิบายให้นักเรียนเข้าใจและทุกครั้งทีออกไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียนนักเรียนจะต้อง
บันทึก หรือทำรายงานส่งอาจารย์ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- การทัศนศึกษาระยะสั้น (One-day Trip) ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทัศนศึกษาแบบไปเช้าเย็นกลับ
ไม่ค้างคืน สถานที่ที่ไปโดยส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ภายในจังหวัด เช่น ลุ่มแม่น้ำปากพนัง หมู่บ้าน
คีรีวง โดยโปรแกรมทัศนศึกษาไม่แน่นอนตายตัวปรับเปลี่ยนไปในแต่ละปี

- การทัศนศึกษาระยะไกล (Long Trip) โปรแกรมทัศนศึกษาจะแน่นอนตายตัว
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทัศนศึกษาจังหวัดภูเก็ต ระยะเวลา 3 วัน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทัศนศึกษาประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ระยะเวลา 5 วัน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทัศนศึกษาโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญ ๆ ของประเทศ
ไทย ณ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร สุโขทัยและเชียงใหม่ระยะเวลา 7 วัน

การทัศนศึกษาทั้ง 2 ประเภทนี้นักเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ข้อมูลที่ศึกษาจาก
เอกสารสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ปกครองดังนี้

“การทัศนศึกษาเนี่ยมันมี 2 ประเภท ประเภทแรกเรียกว่า one day trip ก็
คือไปเช้าเย็นกลับระยะใกล้ เช่น ม.1 ไปคีรีวงเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ม.2 ไป
ลุ่มน้ำปากพนัง ม.3 ไปดูที่เกาะยอแต่ก็มีปรับเปลี่ยนบ้างนะ one day trip

ภาคเรียนละครั้ง ส่วน long trip ระยะไกลนั้นอันนี้มีโปรแกรมแน่นอน ม.1 เราจะพาไปภูเก็ต 3 วัน 2 คืน ม.2 ไปสิงคโปร์ 6 วัน 5 คืน ม. 3 ไปศึกษาสุขภาพ อยู่ชุกยา 7 คืน 8 วัน ทุกอย่างนักเรียนไม่ต้องจ่ายเพิ่มเลยรวมอยู่ใน 25,000 นั้นแล้ว”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“เค้าเก็บค่าเล่าเรียนนักเรียนภาคเรียนละ 25,000 บาท แต่ว่าในรายละเอียดของค่าใช้จ่ายหลังจากที่เราจ่ายเงินส่วนนี้ออกไปแล้วนะเค้าจะไม่เก็บเงินเพิ่มใดๆ เกี่ยวกับการออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ “

ผู้ปกครอง นักเรียน ม.1 (24 ธันวาคม 2547)

“เด็ก English Program นี้เสียค่าเทอมๆ ละ 25,000 ก็คือค่าทุกอย่างอยู่ในนั้นหมด ลงสระว่ายน้ำ ไปเที่ยวไปไหน อาหารการกินตอนทัศนศึกษาที่อยู่ในนั้นหมดแล้ว”

ผู้ปกครอง นักเรียน ม.3 (15 ธันวาคม 2547)

“ไป trip สนุกดีค่ะ ชอบ ... วิทยากรอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ แล้วเราก็ต้องบันทึกลงในใบงานที่อาจารย์แจกให้ด้วย”

นักเรียน ม.2 (23 ธันวาคม 2547)

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีคุณค่าต่อตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษของนักเรียนนอกเวลาเรียน ให้นักเรียนเลือกกิจกรรมทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ในวันอังคารระหว่างเวลา 14.30 – 16.30 น. และวันเสาร์ ระหว่าง เวลา 9.00 – 12.00 น. และ 13.30 – 15.30 น. ซึ่งนักเรียนทุกคนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและความถนัด ดังข้อมูลต่อไปนี้

“กิจกรรมเสริมหลักสูตร เราใช้คำว่าเพิ่มทักษะชีวิต นักเรียนในโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษจะได้รับการเสริมทักษะด้านกีฬา ดนตรี และศิลปะ ด้านกีฬาแล้วแต่ลูกเลือกลูกจะเลือกอะไร เราจะจ้างอาจารย์พิเศษมาให้ลูกได้เรียนโดยเฉพาะในเวลาวันอังคารคาบบ่ายหลังบ่าย 2 โมง เพราะวันอังคารเราเรียนครึ่งวันและวันเสาร์ภาคเช้า ทางด้านดนตรีเนี่ย ที่นี้จะมีวงมินิออร์เคสตรา ลูกสามารถเลือกเรียนคีย์บอร์ด กีตาร์ กลอง ขลุ่ย ไวโอลิน จะจ้างอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากข้างนอกปีละ

เป็นล้าน หรือศิลปะก็จ้างบางที่จ้างครูเราด้วยนอกเหนือเวลาวันเสาร์นะ ทำพวก
บาติก พวกวาด พวกเพนท์อะไรต่างๆ แล้วแต่นักเรียน หรือดนตรีไทยแล้วแต่ลูก
เลือกทุกคนต้องเลือกอย่างหนึ่งอย่างใด ค่าใช้จ่ายก็รวมไปแล้ว”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“เรามีความเชื่อจากงานวิจัยหลายชิ้นบอกว่าสมาธิทำให้เกิดปัญญาและ
ผลงานวิจัยบอกว่า ดนตรี ศิลปะทำให้เกิดสมาธิ เด็กต้องใช้กีฬา ดนตรี หรือว่า
ศิลปะให้เค้าเกิดสมาธิเพื่อให้เกิดปัญญา ถ้าเค้ามีพื้นฐานทางนี้นอกเหนือจากการ
เรียนรู้ปกติในห้องเรียนเราเชื่อว่าเค้าเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เราเชื่อว่ากิจกรรม
ตรงนี้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดสมาธิ .....โครงการ
กำหนดเลยว่าคุณต้องเลือกเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นข้อกำหนดของโครงการเรา
แต่โรงเรียนอื่นไม่มี ความจริงเด็กปกติ เราก็อยากทำอย่างนี้เพราะเราเชื่อตรงนี้แต่ทำ
ไม่ได้เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนไม่เพียงพอ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“วันเสาร์ต้องมาเรียนทักษะชีวิต ชอบค่ะ เลือกเรียนดนตรี กีฬา ศิลปะ
ปีนึงเลือกได้ 1 อย่าง”

Focus group นักเรียน ม.1 (1 ธันวาคม 2547)

นอกเหนือจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น
โรงเรียนเบญจมราชูทิศยังจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในช่วงต้นของ
การประชุมผู้ปกครองจะประชุมรวมกันที่ห้องประชุมของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนจะมาพบกับ
ผู้ปกครอง จากนั้นจึงแยกผู้ปกครองเข้าตามห้องเรียนของนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสพบ
กับอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนซึ่งจะมีห้องละ 1 คน นักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
บางห้องก็จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นชาวต่างชาติ เมื่อประชุมผู้ปกครองทางโรงเรียนจะจัดอาจารย์
ชาวไทยจากโครงการหรือจากหมวดภาษาอังกฤษเข้าไปคุยกับอาจารย์ต่างชาติด้วย เพื่อช่วยใน
การสื่อสารระหว่างอาจารย์ต่างชาติกับผู้ปกครองบางท่าน แต่ระยะหลังทางโรงเรียนจะให้นักเรียน
เป็นคนแปลคำพูดของอาจารย์ให้ผู้ปกครองฟัง อาจารย์ที่ปรึกษาที่ค่อนข้างจะดูแลนักเรียนได้
อย่างทั่วถึงเนื่องจากจำนวนนักเรียนในห้องน้อย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์
และผู้ปกครองสอดคล้องกันดังนี้

“ประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละครั้ง ตรงนี้ครูจะรู้จักนักเรียนอย่างดีทุกคน ผู้ปกครองก็มีอะไรจะโทรศัพท์มาจะมีเบอร์โทรศัพท์ของหัวหน้าโครงการกับของ อาจารย์ผู้สอนมีอะไรก็โทรมาปรึกษาตลอด ความสัมพันธ์ตรงนี้นับว่าดีทีเดียว ... เวลาประชุมผู้ปกครองเค้าจะเข้าเป็นห้อง ถ้าเป็นฝรั่งเราจะมีครูไทยเข้าประกบอีก คนหนึ่ง อาจเอาครูจากหมวดภาษาอังกฤษเข้าไปช่วยแต่จะแยกจากเด็กภาคปกติ พี่เคยเข้า ม.2 ถามผู้ปกครองว่าต้องการคนแปลไหม ผู้ปกครองว่าต้องการ พี่ขออาสาสมัคร เด็กออกไปพอเข้า ม.1 ลองทำแบบ ม.2 ขออาสาสมัครเด็กลุกขึ้นเลย เด็ก ม.1 นะ ประชุมทอม 1 นะ เราไม่ได้บอกล่วงหน้าว่าต้องให้แปล เราคิดว่าจะ แปลเอง เราแปลเองเราเก็บไม่หมด เด็กเก็บหมดเด็กแปลได้ดีกว่าพี่ Mark บอกว่า For me number it's not important เด็กแปลอาจารย์ Mark บอกว่าสำหรับ อาจารย์คะแนนนั่นไม่สำคัญ ถ้าเราแปลเราคงบอกว่าตัวเลข ผู้ปกครองเค้าก็ทิ้ง พ่อเค้าบอกว่าเค้าไม่คิดว่าลูกเค้าจะเก่งขนาดนี้ “

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“ผมเป็น advisor 2/9 ผมโชคดีห้องของผมเก่งมากไม่เคยมีปัญหา ผมต้อง ทำ record เกี่ยวกับ behavior ... เวลาประชุมผู้ปกครองผมพูดภาษาไทย ธรรมดา อาจารย์ฝรั่งมีอาจารย์ไทยมาด้วย แต่ไม่มีอาจารย์พอสำหรับอาจารย์ฝรั่งทุกคน สำหรับผมพูดภาษาไทยได้บ้างจึงไม่มีอาจารย์ไทย”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

“ I'm adviser for class 1/10. We've parents meetings. And then I have to speak for all parents, Explain how the chart is doing in not only my subject but in all subjects.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“อาจารย์ประจำชั้นของลูกเป็นชาวต่างชาติ เวลาประชุมผู้ปกครองก็จะมี อาจารย์คนไทยนั่งคู่ไปด้วย เค้าประชุมตัวต่อตัวให้แม่กับลูกเค้าไปทีละคู่แล้วเค้าให้ อาจารย์ประจำชั้นบอกว่าเด็กเป็นยังไงแล้วให้เด็กแปลให้ผู้ปกครองฟัง ถ้าผู้ปกครองมีอะไรก็จะมีอาจารย์ไทยแปลให้ เค้าจะประชุมรวมก่อนแล้วค่อยแยก เข้าไปในห้องแต่ละห้องเด็กแค่ 27 คนก็แป็บเดียว ถ้าลูกเราไม่มีปัญหาเค้าก็บอกว่า

ลูกของท่านดีนะ คนที่มีปัญหาก็จะคุยนานหน่อย คนที่ไม่มีปัญหาเค้าก็จะถามเรา ว่าเรามีอะไรไหม ถ้าเราไม่มีอะไรก็กลับบ้านได้”

ผู้ปกครอง นักเรียน ม.3 (15 ธันวาคม 2547)

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

การคัดสรรบุคลากรผู้สอนเข้ามาในโครงการ การกำหนดภาระงานของบุคลากร และการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพราะหากโครงการได้บุคลากรที่ดี มีความรู้ความสามารถผลดีย่อมจะส่งต่อนักเรียนโดยตรง ดังนั้นด้านบุคลากรผู้วิจัยจึงขอเสนอใน 4 ส่วน เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น คือ การคัดเลือกบุคลากร สัญญาและอัตราค่าจ้าง การพัฒนาบุคลากร และการร่วมงานระหว่างครูหลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

การคัดเลือกบุคลากร

การบริหารงานโครงการภาคภาษาอังกฤษให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หนึ่งในปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงนั่นก็คือ ผู้สอนที่มีคุณภาพ ทางโรงเรียนเบญจมราชูทิศได้ตระหนักถึงความสำคัญในจุดนี้ จึงเริ่มทำการหาครูผู้สอนในโครงการภาคภาษาอังกฤษ โดยจะคัดเลือกจากอาจารย์ชาวต่างชาติที่เป็น native speaker หรือไม่ก็เป็นอาจารย์ชาวไทยที่มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ภาษาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยอาจารย์ชาวต่างชาติทางโรงเรียนจะลงประกาศทาง web site หากสนใจก็สามารถส่ง E-mail ติดต่อมาได้ที่หัวหน้าโครงการ จากนั้นจะมีการนัดสัมภาษณ์ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นโดยมารองหัวหน้าโครงการ ฝ่ายวิชาการจะเป็นผู้สัมภาษณ์ ส่วนอาจารย์ชาวไทยในโครงการนั้นมักจะเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาจนมีความชำนาญ โรงเรียนเบญจมราชูทิศจะไม่มีช่วงทดลองงานแต่ในช่วงแรกๆ ก็จะมีอาจารย์พี่เลี้ยง (รองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการ) คอยดูแลและมีอาจารย์นิเทศจากภาคปกติ (ตามวิชาที่สอน) เข้ามานิเทศการสอน

“เราลงรับสมัครทางอินเทอร์เน็ตทาง Ajarn.com แล้วให้สมัครมา E-mail มาถึงพี่แล้วให้โทรศัพท์มาก็ได้ คนไหนที่เราสนใจก็ติดต่อกลับไป โทรให้มาสัมภาษณ์ คนไหนอยู่ต่างประเทศก็สัมภาษณ์กันทางโทรศัพท์ คือถ้าเค้าไม่อยู่ใกล้ เราก็โทรศัพท์คุยกันก่อน”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“การคัดเลือกก็โดยวิธีการสัมภาษณ์ การโทรศัพท์ ก็แล้วคุณสมบัติพื้นฐานตรงนี้ก่อน แล้วเราก็มาสัมภาษณ์ ปีก่อนๆเรายังมีโอกาสคัดเลือกได้มาก แต่ 2 ปี

หลังโดยเฉพาะปีสุดท้ายนี้ยอมรับได้เลยว่าแทบจะไม่มีโอกาสคัดเลือก คือคัดเลือกได้เฉพาะคุณสมบัติเบื้องต้นเท่านั้นเอง แต่คุณภาพเราแทบไม่ได้คัดเลือก เพราะสถานการณ์ภาคใต้ทำให้ครูฝรั่งเค้าไม่กล้าเข้ามา ที่นี้การเติมเต็มครูพวกนี้ต้องใช้ครูนิเทศ เรามีครูนิเทศรายวิชา ครูประจำการไปนิเทศเค้าในเรื่องของกระบวนการ หลักการสอนวิธีสอนการวัดผลประเมินผล มันก็มีปัญหาเหมือนกันเพราะว่าบางทีครูนิเทศกับฝรั่งคุยกันไม่ค่อยรู้เรื่องก็ต้องมีสื่อกลาง”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“ลงประกาศหาจากอินเทอร์เน็ต ของส่วนกลางมาสัมภาษณ์ มาดูว่าจบการศึกษาโดยตรงไหม สามารถสอนได้ไหม ทดลองสอนเอาครูไทยมาดู มาสอบ ..... อาจารย์ปกติเข้าไปนั่งเลย ดูกันจริง ฝรั่งเนี่ยบางทีเค้าก็ไม่เข้าใจนะเหมือนที่เราเข้าไปก้าวก่ายสิทธิส่วนบุคคล เราต้องบอกกันก่อนในช่วงที่ปฐมนิเทศว่าเราต้องทำอย่างนี้เพราะไม่รู้ว่าคุณเอาเนื้อหาอะไร เอาหลักสูตรอะไรมาสอนลูกเรา เพราะฉะนั้นเราต้องขอนิเทศ เค้าก็เข้าใจต้องบอกเค้าก่อน”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“The first English Program I know about was this English Program at Benjama. I saw an advertisement in the Internet. I saw that at this school was looking for Math's and Science teachers. And I was thinking I could go but I didn't know the meaning of the word English Program. It's only when I came here that I understood what English Program is. And only later did I learn that other schools have the English Program too.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“I looked at web sites. And the web site for teaching in Thailand is the Ajarn.com ..... They chose me. I put a resume on the web site. And they needed an English teacher quickly. And they saw my resume, my experience and they called me in America. ”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

สัญญาและอัตราค่าจ้าง

เมื่อทางโรงเรียนตัดสินใจจ้างผู้สอนคนใดคนหนึ่ง ก็จะต้องมาทำสัญญาจ้างซึ่งเป็นสัญญาปีต่อปี อัตราค่าจ้างอาจารย์ผู้สอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในปี 2542 เริ่มต้นที่ 26,000 บาท แต่ปัจจุบันนี้เริ่มต้นที่ 30,000 บาท เนื่องจากโรงเรียนอื่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชเริ่มต้นที่ 30,000 บาท ทำให้โรงเรียนเบญจมราชูทิศจำเป็นต้องเพิ่มเงินเดือนเริ่มต้น มิฉะนั้นทางโรงเรียนจะประสบปัญหาขาดแคลนผู้สอน เมื่อทำงานครบ 2 ปีจะขึ้นเงินเดือนเป็น 32,000 บาทและ 2 ปีต่อมาขึ้นเป็น 34,000 บาท ซึ่งเป็นเพดานบนของเงินเดือนอาจารย์หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ในขณะที่ เงินเดือนอัตรานี้เท่ากันทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกจากเงินเดือนแล้วทางโรงเรียนมีสวัสดิการอื่นๆ เช่น ทำประกันสังคม ดูแลเรื่องการต่อ visa จ่ายภาษี ส่วนด้านที่พักอาศัยทางโรงเรียนไม่ได้จัดหาที่พักให้แต่อาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษด้วยกันจะเป็นคนช่วยเหลือแนะนำจัดหาที่พักให้สำหรับอาจารย์ชาวต่างชาติที่ยังไม่มีที่พัก ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแสดงอัตราเงินเดือนของอาจารย์ เอกสารสัญญาจ้างและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สอดคล้องกัน ดังนี้

“start เนี่ยมันขึ้นมาตามเวลาเมื่อก่อนเราเริ่มจาก 26,000 แต่ตั้งแต่ปี 45 เราเห็นว่า 26,000 นี้เราหาครูไม่ได้แน่นอนเราก็เพิ่มมาเป็น 30,000 จะ 30,000 อยู่ 2 ปี ปีที่ 3 ขึ้น 32,000 ปีที่ 4 ขึ้น 34,000 แล้วก็หยุดอยู่แค่นั้น แต่เรามีสวัสดิการอย่างอื่นเช่น ภาษี แล้วนอกจากประกันสังคมแล้วเนี่ย รักษาพยาบาลที่เบิกได้ คนละไม่เกินปีละ 5,000 บาท”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“เมื่อทางโรงเรียนตกลงจะรับครูเข้าทำงานในโครงการภาคภาษาอังกฤษ จะมีการทำสัญญาเป็นปีต่อปี และทางโรงเรียนจะช่วยดูแลเรื่องการต่อ visa ทำประกันสังคมให้ แต่ถ้าเราจะไม่ต่อสัญญาเราก็บอกเค้าล่วงหน้า ก็มีน้อยคนนัก ถ้าเค้าคิดว่าจะไม่ต่อสัญญากับเราก็ให้เค้าบอกล่วงหน้าอย่างน้อย 2 เดือน เวลา 2 เดือนหาครูไม่ทันหรอก อย่างน้อยต้อง 3 เดือน ..... เปรียบเทียบโรงเรียน EP ทั่วประเทศของเรานี้จะสูงสุดแล้ว เราให้ค่าไปต่อ visa ประมาณ 2,500 เราจ่ายค่า work permit ให้ เราจ่ายภาษี ซึ่งโรงเรียนอื่นๆ เค้าจะไม่จ่ายภาษีให้ แล้วเราประกันสังคมให้ครึ่งหนึ่งประมาณ 700 กว่าบาทต่อเดือนหักของเค้าด้วยครึ่งหนึ่ง ... คนไทยที่มาสอน EP เราก็เรียกมาสัมภาษณ์ เงินเดือนครูไทยกับต่างชาติต้องเท่ากันเพราะ ผอ.อรุณบอกว่าคนไทยต้องเท่าเพื่อนทำไมเราต้องมาดูถูกคนไทย

ด้วยกัน เงินเดือนต้องเท่ากัน โรงเรียนอื่นไม่นะ ฟิลิปปีนส์เงินเดือนแค่นี้ คนไทยแค่นี้ เงินเดือนไม่เท่ากันแล้วแต่ประเทศ”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“The School pays me 30,000 baht, one month and they takes out 650 for social security and insurance. .... The work permit. As soon as I signed the contract to work one year, the Thai government gave me a one year visa. And every year when I sign another contact I go and get another one year visa. .... And also Benjama, in addition, gives us 5,000 baht of money each year, if I want to go to my own small clinic for small things quickly, and not go to the big hospital.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“Four percents of our salary is deducted for this insurance that will be about 750 baht and the school provides another 750 baht for this insurance. .... This insurance does not cover accidents but the school says it could have an accident the school will pay for us up to 5,000 baht a year. .... the school supports us with the paper work.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

เมื่อครูผู้สอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เซ็นสัญญาเข้ามาทำงานในโครงการแล้วจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ อาทิเช่น ทำการสอนไม่เกิน 20 คาบ/สัปดาห์ ลาภกิจต้องจัดการแลกคาบสอนให้เรียบร้อยก่อนลา ลาป่วยต้องแจ้งให้หัวหน้าโครงการทราบในตอนเช้าของวันลา เพื่อจัดหาอาจารย์เข้าสอนแทน ต้องเข้าร่วมประชุมภายในโครงการทุกวันศุกร์สัปดาห์เว้นสัปดาห์ อาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่เป็นชาวต่างชาติไม่ต้องเข้าร่วมประชุมครูของทางโรงเรียนเนื่องจากประชุมเป็นภาษาไทยแต่อาจารย์ชาวไทยในโครงการต้องเข้าร่วมประชุม ดังรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ข้างต้น

“กฎระเบียบทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงไปคุมแถว การดูแลนักเรียน การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทุกคนต้องลงแถวเหมือนกัน ทุกคนต้องมาเซ็นชื่อ..... อย่างไรก็ตามคุณต้องเป็นครูเบญจมา ถึงแม้ว่าคุณจะเป็นฝรั่งคุณก็ต้องเป็นครู

เบญจมาจะทำอะไรตามใจของคุณไม่ได้ คุณค่อนข้างจะมีวินัยลึบๆ คุณคุณอยู่ เราก็ต้องพูด การที่จะเป็นครูเบญจมาเนี่ยจะต้องมีจิตสำนึกในการเป็นครูไม่ใช่ทำอะไรก็ได้ นอกกริตนอกรอย แต่เราจะไม่ไปก้าวล่วงเรื่องส่วนตัวแต่อย่างใดคุณต้องตระหนักว่าคุณเป็นครูเบญจมา”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“ก็ตามสัญญา สอนทั้งหมดก็คาบ ต้องทำอะไรบ้าง ต้องมี English Camp .....ภาระงานเหมือนปกติ อาจจะน้อยกว่าก็ได้คือเค้ามีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องของเด็กเท่านั้น ข้าราชการครูปกติบางที่ต้องมาทำหน้าที่เรื่องการเงินเรื่องอันนั้นอันนี้”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“Last year, I taught 18 hours, class hours per week. This year, I teach 16 class hours per week.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“อาจารย์ฝรั่งไม่เข้าใจภาษาไทย แต่ครูไทยที่ EP ต้องไป meeting ของโรงเรียนแล้วหลังจากมี meeting เค้าจะกลับมาอธิบายให้ฟัง ”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2548)

นอกเหนือจากภาระงานที่เกี่ยวกับด้านการสอนแล้ว อาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษต้องรับผิดชอบภาระงานอื่นๆ ด้วย เช่น ผู้สอนทุกคนจะต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา 1 ห้องเรียน ต้องตรวจแถวในตอนเช้า เช็คชื่อนักเรียน ทำคะแนนนักเรียน ต้องเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองและจะต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลนักเรียนเมื่อต้องไปศึกษานอกสถานที่ ในบางครั้งก็ต้องไปประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียนประถมศึกษา

“เค้าต้องเป็นครูประจำชั้น ประชุมผู้ปกครองก็ต้องมา ต้องโฮมรูม ต้องเช็คแถว.....กำหนดตอนแรกว่าครู EP ต้องไป Trip อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยทั่วไป ครู ม.1 ต้องไปภูเก็ตกับเด็ก ม.1 ครู ม.2 ต้องไปสิงคโปร์กับเด็ก ม.2 ครู ม.3 ต้องไปเชียงใหม่กับเด็ก ม.3 ถ้าเป็น one day trip ก็ครูสังคมเป็นคนจัดการแต่พออยู่ไปอยู่ไป ครูเค้าก็เบื่อเพราะต้องไปเหมือนเดิม ถ้าเค้าไปไม่ได้จริงๆเราก็ไม่ไปบังคับเค้าอย่างปีที่แล้วไปเชียงใหม่ฝรั่งไป 2 คนทั้ง 2 คนป่วยลุกขึ้นไม่ไหว เค้าอดทนไม่เพียง

พอ เราให้เค้าเลือกเอาว่าเค้าจะไปที่ไหน อย่างภูเก็ตกับสิงคโปร์เค้าจะไปแต่ เชียงใหม่จะไปน้อย”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“ We’ve to go on trips with M.1 students 3 times a year. There may be a camp that we’re asked to go to or told to go to.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“ตลอดเวลา 8 โมงเช้าจนถึงบ่าย 4 โมง ผมช่วยโรงเรียนดูแลอาจารย์ฝรั่ง ต้องบอกเค้าว่าทำอะไรบ้างและต้องสัมภาษณ์ครูใหม่”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2548)

การพัฒนาบุคลากร

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะจัดอบรม สัมมนาต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรของโครงการอยู่เสมอ แม้ว่าการจัดอบรมค่อนข้างจะยากเพราะการหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านภาษาและด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนต่างจังหวัดนั้นค่อนข้างยากแต่โรงเรียนก็พยายามสรรหาโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัย และนอกจากนั้นหากหน่วยงานใดจัดอบรม สัมมนา ทางโรงเรียนก็พร้อมจะส่งอาจารย์ไปเข้าร่วมโดยสนับสนุนค่าที่พักและค่าเดินทางอีกด้วย ซึ่งจากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนต่างให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“ปกติก็อบรมปีละครั้ง หรือ 2 ปีต่อครั้งก็เชิญวิทยากรมา แต่ก็ยากนะ อบรมครูฝรั่งเรื่องหาวิทยากร เราก็เชิญมาจากราชภัฏ แต่ถ้าอันไหนที่มีการอบรมที่เป็นภาษาอังกฤษเราก็จะส่งไป อย่าง 25 นี้ก็จะส่งไปหาดใหญ่ โครงการจ่ายตั้งคี่ให้ มีเงินอยู่ค่าพัฒนาบุคลากร เราให้เบี่ยเลี้ยงวันละ 200 ถ้าไปวันเดียวนะ แล้วเราก็ให้ค่ารถ ถ้าค้างคืนเราก็จ่ายค่าโรงแรม ค่าอบรม”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“เราคาดหวังให้มีหน่วยงานของรัฐที่จัดการ trainer ครูต่างชาติโดยเฉพาะ เพราะเราเป็นครูต่างจังหวัดโอกาสที่จะหาผู้ทรงคุณวุฒิมาสัมมนา ประชุมค่อนข้างยาก เรามีนักการศึกษาเยอะแต่ปัญหาในการใช้ภาษา และเรามีนักภาษาเยอะแต่

เขาไม่ใช่ นักการศึกษาที่ 2 in 1 มันหายากแต่เราก็ยังดีที่เราจะได้ฟังอาจารย์
วลัยลักษณ์ อาจารย์ราชภัฏ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“มี seminar บางครั้ง ประมาณ 2 ครั้ง ที่จัดที่นี่และก็มีส่งอาจารย์ไป
seminar ด้วย”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

“We go in seminar sometimes this year, I've been to 2 science
seminars; one this year and one science seminar 2 years ago. I didn't
have to go but I was offered to go. It's big expensive for the school. It's
arranged not by the school but by the Committee for the Science
Teaching in Thailand. In Bangkok, they have the seminar with the
American lecturers. This year, we went to Mahidol School, they had the
lecturer from Australian school. And then there are seminars for all
teachers here at the English Program, may be the other teachers too, but
they wouldn't be about science. They would be about other things.
This year we had seminar about games and plays in English. Two years
ago we had a seminar about the New Curriculum; lecturers from
Rachapat Institute. “

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“สำหรับตัวเองนี่ก็ต้องขอบคุณโรงเรียนเหมือนกันเพราะมีการอบรม
เรื่องเศรษฐศาสตร์สำหรับครูที่สอนมัธยม ที่ธรรมศาสตร์ ทางโรงเรียนก็ส่งพวกเรา
ไปฟังบรรยาย ไปฟังเนื้อหาและวิธีการสอนนักเรียน”

อาจารย์สังคม, ไทย (16 ธันวาคม 2547)

“ผมไปสัมมนาที่กรุงเทพเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ สองปีที่แล้วไป
เชียงใหม่เป็นทุกอย่างเกี่ยวกับการสอน English program”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

นอกเหนือจากการพัฒนาบุคลากร โดยการส่งบุคลากรไปเข้าร่วมอบรมและสัมมนาทางวิชาการต่างๆแล้ว โรงเรียนเบญจมราชูทิศยังมีการนิเทศการสอนของอาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษอีกด้วย อาจารย์ภาคปกติที่สอนในรายวิชาและระดับชั้นเดียวกันกับภาคภาษาอังกฤษจะรับผิดชอบเป็นทั้งอาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศในวิชานั้นๆ การนิเทศอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชาจะแตกต่างกันออกไป โดยทางโรงเรียนไม่ได้ตั้งเป็นกฎเกณฑ์อย่างตายตัวว่าจะต้องมีการนิเทศการสอนหรือไม่หรือนิเทศบ่อยครั้งแค่ไหน ฉะนั้นการนิเทศจึงขึ้นอยู่กับอาจารย์นิเทศแต่ละท่านว่าจะมีเวลามานิเทศหรือไม่และขึ้นอยู่กับ feed back ของนักเรียนที่มีต่อผู้สอนท่านนั้นๆ ด้วย จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่า หากผู้สอนท่านใดมีลักษณะการสอนที่ไม่เหมาะสมจะมีเสียงสะท้อนจากนักเรียนมาถึงหัวหน้าโครงการ ทางโครงการก็จะนิเทศการสอนและจับตามดูความประพฤติของอาจารย์ท่านนั้นเป็นพิเศษ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตามกำหนดครูที่เลี้ยงต้องสังเกตการสอนแต่จริงๆ แล้วแทบจะไม่มีบางวิชาไม่มีเลย คนไหนที่มีปัญหาเราก็ดูบ้าง จะมีเสียงมาจากเด็ก เราก็พูดกันบ้าง”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“กำกับ นิเทศ ติดตามโดยผ่านระบบครูนิเทศผ่านระบบการบริหารของโครงการที่รองฝ่ายวิชาการและหัวหน้าโครงการดูแลอยู่ แรกๆ จะนิเทศบ่อยหลังๆ ก็ไม่เท่าไรหรอกแต่เราจะไม่มีการสอนคุณนะ แบบฝรั่งสอนแล้วก็ครูไทยสอนไม่มีเราต้องการให้เด็กเราเรียนรู้จากฝรั่งจริงๆ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“มีอาจารย์มานิเทศเป็นระยะๆ ผมก็ยังมีอาจารย์ที่เลี้ยงอยู่ ... ความถี่ตอนนี้ก็น้อยลง ในปีแรกสัปดาห์ละครั้ง 2 ครั้ง ตอนนี้ความถี่ก็น้อยลงเนื่องจากว่าปีนี้สอนมาเป็นปีที่ 5 แล้วก็ยังมีส่วนน้อยลง ... ผมก็โชคดีที่ได้อาจารย์นิเทศที่เก่งและก็ดี จะมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับผมมาก”

อาจารย์สังคม, ไทย (14 ธันวาคม 2547)

“ไม่เคยมีอาจารย์จากหมวดมา observe แต่เคยส่งแผนการสอนไปให้หมวดดู เคยประชุมกัน ... อาจารย์ทุกคนต้องมีที่ปรึกษาในหมวดนั้นๆ แต่ละระดับ

เลย เองง่ายๆอย่างคณิตศาสตร์ก็จะมีหัวหน้าทีมที่ปรึกษา ตัวอาจารย์สอน ม.3 ก็จะมีที่ปรึกษา ม.3 โดยตรงด้วย”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“They come and observe sometimes during the year, sure, but they come from the Main School, the regular school. .... They evaluate.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ทางโรงเรียนจัดให้อาจารย์ผู้สอนทั้งหลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมหรือร่วมงานกันเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนทั้ง 2 หลักสูตร โดยผู้สอนทั้ง 2 หลักสูตรจะมีโอกาสพบปะพูดคุยกันในงานโรงเรียนต่างๆ เช่น งานเกษียณอายุ งานวันขึ้นปีใหม่ การไปทัศนศึกษาของโรงเรียนที่ครูภาคปกติต้องมาช่วยคูนักเรียน และที่หน้าเสาธงในตอนเช้าเพราะผู้สอนทั้ง 2 หลักสูตรต้องลงไปคูนักเรียนทุกเช้า

“ทำงานร่วมกัน ทัศนศึกษาไม่ว่าจะ one-day trip จะมีครูปกติเข้าไปดูแลด้วย สมมุติว่าเค้าไปศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อมก็จะมีครูสังคมเข้าไปดูแลเด็กด้วย”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“มีบ้างอย่างไปทริปแต่ก็ไม่มากโดยมากครูที่ไปก็คือครูที่ทำงานสัมพันธ์กับ EP งานเลี้ยงโรงเรียน เช่น ปีใหม่พวกนี้เค้าก็มาเจอกัน อย่างต้นๆเราก็ให้ฝรั่งสอนครูไทยเค้าก็จะสนิทกัน อบรมเราก็อบรม เมื่อเราอบรมครู EP ถ้าครูหมวดอังกฤษว่างเราก็อบรม พบกันที่แถวก็คุยกัน ทักทายกัน”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน

งานด้านบริการส่วนใหญ่จะขึ้นตรงกับทางโรงเรียนเพราะนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษถือเป็นนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศเช่นเดียวกัน และสายงานของหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็ไม่ได้แยกออกจากโครงสร้างของโรงเรียนอย่างชัดเจน จะมีก็เฉพาะส่วนของงานด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนที่จะแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด แต่งานส่วนอื่นจะ

ขึ้นอยู่กับโรงเรียนแทบทั้งสิ้น ส่วนของงานบริการนักเรียนที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียน อาทิเช่น การจัดบริการรถรับส่งนักเรียนเพราะโรงเรียนตั้งออกมาไกลจากชุมชนแม้ว่ารถรับส่งนักเรียนจะไม่ใช้รถของทางโรงเรียนโดยตรง แต่โรงเรียนก็เข้าไปมีส่วนในการจัดระเบียบรถโดยสาร กำหนดราคา ค่าโดยสารให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม การจัดน้ำดื่มบริการให้กับนักเรียนตามจุดต่างๆของโรงเรียน หากเป็นงานบริการนักเรียนในส่วนของการภาคภาษาอังกฤษที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมต่ออินเทอร์เน็ตไว้บริการนักเรียนตามจุดต่างๆ ของโครงการไม่ว่าจะเป็น ห้องเรียน ห้องคอมพิวเตอร์และห้องสมุด เพราะงานส่วนใหญ่ที่อาจารย์สั่งนักเรียนจำเป็นต้องค้นหาทางอินเทอร์เน็ต บริการเครื่อง printer สำหรับนักเรียนโดยคิดค่าบริการในอัตราถูก หรือ การซื้อรถยนต์ตู้ 1 คันสำหรับโครงการภาคภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเพื่อความสะดวกในการพานักเรียนและอาจารย์ไปงานวิชาการต่างๆ

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีตำแหน่งรองหัวหน้าโครงการฝ่ายกิจการนักเรียนแต่นักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษก็ยังเป็นนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศใช้กฎระเบียบของโรงเรียนเช่นเดียวกับนักเรียนภาคปกติโดยไม่มีข้อยกเว้น และหากนักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษทำผิดระเบียบโรงเรียนก็เป็นหน้าที่ของฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่ต้องจัดการและโรงเรียนจะประชุมระดับชั้นทุกสัปดาห์ในคาบสุดท้าย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประชุมวันจันทร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประชุมวันศุกร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประชุมวันพฤหัสบดี โดยประชุมรวมกันทั้งภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่หอประชุมของโรงเรียน แต่หากทางโรงเรียนไม่มีการประชุม บางสัปดาห์หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็จะประชุมเฉพาะนักเรียนของโครงการที่อาคาร 6

“ใช้กิจการนักเรียนของโรงเรียน .... ระเบียบอะไรใช้เหมือนกัน”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“ฝ่ายกิจการนักเรียนเราก็ย่อภาระหน้าที่จากโรงเรียนมาดูแลนักเรียน EP โดยเฉพาะ ถ้าเด็ก EP ทำผิดระเบียบก็จะขึ้นกับระบบโรงเรียนปกติเพียงแต่ดูแลเนื่องจากเรามีจุดมุ่งหมายพิเศษของโครงการ แต่ว่าทุกอย่างก็มาขึ้นกับโรงเรียนตามปกติหมด”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

งานด้านอาคารสถานที่ในที่นี้จะครอบคลุมไปถึงสื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนจัดเตรียมไว้ให้สำหรับนักเรียน ดังนั้นในส่วนนี้จะแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ

- อาคารสถานที่
- สื่ออุปกรณ์

อาคารสถานที่

เนื่องจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อโรงเรียนตัดสินใจเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงมีคำสั่งให้ใช้อาคาร 6 เป็นที่ตั้งโครงการ โดยในปีแรกจัดห้องเรียนประจำสำหรับนักเรียน 3 ห้อง ห้องสมุดและสำนักงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ปีต่อมาได้จัดห้องเพิ่มเติมขึ้น เช่น ห้องเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง ฯลฯ ปัจจุบันอาคาร 6 เป็นอาคารเรียนประจำของนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษและนักเรียนแผนการเรียนภาษาฝรั่งเศส ห้องเรียนของนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะแตกต่างจากห้องเรียนของนักเรียนหลักสูตรภาคปกติ โดยห้องเรียนแต่ละห้องติดเครื่องปรับอากาศ 2 เครื่อง มีโทรทัศน์ 1 เครื่อง คอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง โต๊ะนักเรียนเป็นโต๊ะนั่งคู่ ต่างจากโต๊ะนักเรียนปกติและนักเรียนในโครงการทุกคนมี locker ประจำของตัวเอง ดังภาพที่ 5.1

เนื่องจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศจัดการเรียนแบบเดินเรียน ดังนั้นในบางวิชานักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษจึงต้องเดินไปเรียนที่อาคารเรียนปกติ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาแนะแนว วิชาเลือกเสรี (เรียนรวมกับนักเรียนภาคปกติ)

“โครงการภาษาอังกฤษที่เราเห็นชัดๆเด่นๆเนี่ย ระยะเวลาเราก็รู้กันว่าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาของเมืองไทยค่อนข้างจะขาดงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน .... เมื่อเรามีโครงการนี้จะเห็นได้ว่าเราสามารถที่จะทำแผนพัฒนาตรงนี้ โดยที่ผู้ปกครองก็จะให้การยินยอม ที่เก็บ 50,000 บาทเนี่ย ส่วนหนึ่งก็นำมาพัฒนาเทคโนโลยีโดยที่ไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ ส่วนนี้เราจะจัดให้ผู้ปกครองได้เห็นเลย นอกเหนือจากสื่อเทคโนโลยี ที่เป็นคอมพิวเตอร์บ้างอะไรบ้าง ห้อง lab บ้าง ยังพัฒนาห้องสมุดโดยเฉพาะ ของ EP เลยเพราะฉะนั้นหนังสือก็ต้องเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ เราต้องซื้อจากต่างประเทศ”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

ภาพที่ 5.1 ห้องเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ

สื่ออุปกรณ์

นอกจากการปรับปรุงด้านอาคารแล้วทางโรงเรียนยังจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเพราะจำเป็นจะต้องใช้หนังสือประกอบการเรียนที่เป็นภาษาอังกฤษซึ่งทางโรงเรียนไม่มี เมื่อเปิดโครงการนี้จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมหนังสือซึ่งโรงเรียนได้ไปซื้อที่สิงคโปร์และขอบริจาคจากหน่วยงาน นอกจากนี้หนังสือเรียนทางโรงเรียนยังต้องจัดหาอุปกรณ์การสอนวิชาต่างๆ ใหม่ เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ เนื่องจากโครงการนี้เป็นการรับนักเรียนเพิ่มเติมจากภาคปกติทำให้ไม่สามารถใช้

อุปกรณ์ของภาคปกติได้เพราะภาคปกติเองก็มีนักเรียนที่ต้องดูแลและมีตารางการใช้ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการเต็มเวลาแล้ว

“หนังสือเรียนนี้หลากหลายมาก ครูผู้สอนทุกคนนอกจากทำแผนการสอนแล้ว เรามีทั้งห้องสมุดใหญ่และห้องสมุด English Program โดยเฉพาะ ซึ่งหนังสือส่วนใหญ่เราไปซื้อจากลิงคโพร้อย่างน้อยก็ปีละครั้งที่เราไป ครูผู้สอนทุกคนเราให้ไปอยู่กันประมาณ 3 วันไปเลือกหนังสือโดยเฉพาะแล้วค่อยส่งมา หนังสือมีมาก”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“เราไม่มีหนังสือเรียน พอเราเริ่มจะเปิดโครงการเราก็ไปซื้อหนังสือที่กรุงเทพ แล้วก็พาครูไปช่วยกันเลือก พอปีหลังใครไปกรุงเทพก็ตามก็ให้ซื้อหนังสือมาแล้วค่อยมาเบิก บางทีสั่งจากบริษัทที่ลิงคโพรก็ไปซื้อมา 2 ครั้ง ครั้งแรกไปได้มา 1 คันรถตู้ไม่ถึงแสนเพราะเค้าลดราคาพอดี บางเล่มคิดแล้วไม่ถึง 4 บาทหนังสือภาพสี่ร้อยบร้อย บางเล่ม 10 บาท 20 บาทและถ้าอาจารย์ที่เค้ากลับบ้านที่ต่างประเทศเราก็บอกว่าให้ซื้อมาเลยหนังสือที่เค้าต้องการเพิ่มเติมแล้วค่อยมาเบิก”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

จากการสังเกตห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ของโครงการและสัมภาษณ์เกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์ภายในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษพบว่า สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ของโครงการค่อนข้างจะพร้อมและเพียงพอสำหรับนักเรียนให้ค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ซึ่งทางโครงการก็จัดอุปกรณ์ต่างๆ คอยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนและอาจารย์ในโครงการอย่างทั่วถึง อย่างเช่น คอมพิวเตอร์จะมีบริการอาจารย์ผู้สอนภายในห้องพักครู ส่วนนักเรียนก็สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ทั้งในห้องเรียน ห้องคอมพิวเตอร์และห้องสมุด ดังจะเห็นความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ได้จากภาพที่ 5.2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5.2 สื่อ อุปกรณ์ภายในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

จากภาพที่ 5.2 แสดงสื่ออุปกรณ์บางส่วนเฉพาะภายในห้องคอมพิวเตอร์และห้องสมุดเท่านั้น แต่นอกเหนือจากนั้นทางโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษยังจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์ผู้สอนอีกมากมาย เช่น เครื่องฉายมัลติมีเดีย เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โดยมีรายการการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ของโครงการ ดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 อุปกรณ์ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2542- 2546

รายการพัสดุ – ครุภัณฑ์ – อุปกรณ์	ปีการศึกษา/จำนวน				
	2542	2543	2544	2545	2546
1. คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียน	15	26	35	40	40
2. คอมพิวเตอร์สำหรับครู	1	3	5	8	10
3. ห้องสมุด	1	1	1	1	1
4. วิทยุเทป	2	3	4	4	5
5. เครื่องฉายสไลด์	1	1	1	1	1
6. เครื่องฉายมัลติมีเดีย	-	-	-	1	1
7. โทรทัศน์ วีดิทัศน์	2	4	9	9	13
8. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	-	1	1	1	1
9. เครื่องถ่ายเอกสาร + Scanner+ Printer	1	1	1	1	1
10. เครื่องถ่ายเอกสาร	-	-	-	1	1
11. printer สำหรับครูและนักเรียน	2	4	6	8	8
12. เครื่องอัดสำเนา (Copy printer)	-	1	1	1	1
13. ตู้เก็บของสำหรับนักเรียน (Locker)	1	21	21	21	23
14. ตู้เก็บเอกสารสำหรับครู	7	12	18	19	19
15. เครื่องโทรสาร	-	-	1	1	1
14. รถตู้	-	-	-	-	1

จากตารางที่ 5.5 พบว่าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้จัดหาอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ต่างๆ เพิ่มเติมในทุกๆ ปี จำนวนอุปกรณ์ต่างๆ น่าจะเพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรในโครงการและอุปกรณ์ที่ทางโครงการจัดหามานั้นได้ใช้อย่างคุ้มค่าเพราะเป็นอุปกรณ์ที่อาจารย์ผู้สอนเสนอความต้องการที่จะใช้และทางโรงเรียนก็จัดหามาให้ ดังนั้นเมื่อซื้ออุปกรณ์ต่างๆ มาแล้วจึงได้ใช้จริงและคุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป เมื่อผู้สอนต้องการใช้อุปกรณ์ชิ้นใดประกอบการสอนสามารถหยิบอุปกรณ์ไปใช้ได้โดยสะดวก เนื่องจากโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษยังไม่ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลเฉพาะและไม่มีห้องเก็บอุปกรณ์ ดังนั้นการเก็บอุปกรณ์ไว้ในห้องเรียนหรือที่สำนักงานของโครงการจึงไม่มีการเบิกใช้อย่างเป็นระบบ ทำให้ในบางครั้งเมื่อต้องการจะใช้งานจึงไม่ทราบว่าอุปกรณ์อยู่ที่ไหน หรือใครเอาไปใช้ เพราะมีบางครั้งที่ภาคปภคตินำเครื่องฉายภาพ

ข้ามศีรษะไปใช้โดยที่โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่ทราบ ดังนั้นบางครั้งผู้สอนจะใช้จึงเกิดปัญหาขึ้น

นอกจากนี้นักเรียนหลักสูตรภาคปกติก็สามารถมาใช้บริการได้และในขณะเดียวกันนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็สามารถไปใช้บริการอุปกรณ์ของโรงเรียนได้เพราะนักเรียนทั้ง 2 หลักสูตรก็ต่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศเช่นเดียวกัน แต่จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าไม่ค่อยมีนักเรียนภาคปกติเข้ามาใช้บริการอุปกรณ์และห้องสมุดของหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษอาจเนื่องมาจากอุปกรณ์ต่างๆ อยู่ที่อาคาร 6 ซึ่งอยู่ค่อนข้างไกลจากอาคารเรียนของนักเรียนภาคปกติและไม่ใช่ทางผ่านของนักเรียนอีกทั้งที่ภาคปกติก็มีบริการอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ในขณะเดียวกันนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็นิยมที่จะใช้บริการคอมพิวเตอร์และห้องสมุดที่อาคารเรียน 6 มากกว่าที่จะไปใช้ของโรงเรียนรวมกับนักเรียนหลักสูตรภาคปกติ

“ตรงนี้เราตระหนักเป็นอย่างดี ยกตัวอย่างทดลองวิทยาศาสตร์เด็กปกติทดลอง 6 คนใช้ 1 ฟอง ถ้าเป็น English Program 6 คนต้องใช้ 6 ฟอง กล้องจุลทรรศน์อันนี้ 6 คน 1 กล้อง อันนั้น 6 คน 3 กล้องแต่เราก็เอากล้องเนี้ยไปเอื้อเด็กปกติด้วย ถ้าดูในแผนจะเห็นว่าเด็กเรา 300 กว่าคน เฉพาะซื้อสื่ออุปกรณ์เนี้ย ปีละ 1,000,000 ครับ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“In general it's a good science room, easy to work there. I've the equipment that I need. “

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“ ทางโรงเรียนไม่ได้เตรียมไว้ให้ แต่โรงเรียนพร้อมจะสนับสนุนตรงนี้อย่างผมต้องการ Projector ก็ทำเรื่องเสนอไป ..... พอเราเสนอไปโรงเรียนก็จัดให้เลย ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งดี คอมพิวเตอร์เราก็ขอไว้ในห้องเรียนก็จัดให้.....เครื่องโปรเจคเตอร์เราก็หิ้วไปสอนได้เลย ในฐานะที่ผมเป็นครูผู้สอนก็ทำได้เลยซึ่งมันก็สะดวกตรงนี้”

อาจารย์สังคม,ไทย (14 ธันวาคม 2547)

“ปกติซื้อได้ทุกอย่างที่เรากำลังต้องการ แต่ปัญหาเกิดจากไม่มีใครดูแล ครูจะเอาไปใช้ที่ภาคปกติถ้ามีประชุมที่โรงเรียนจะเอา projector เอา video camera ไป แล้วเราไม่รู้ ไม่มีห้องเก็บ ปกติเก็บอยู่ที่ห้องเรียนกับที่ office “

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

เนื่องจากโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นโครงการพิเศษ ดังนั้น นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจึงต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเพิ่มเติมภาคเรียนละ 25,000 บาท (ภาคเรียนแรกเพิ่มค่าเรียนปรับพื้นฐาน 2,000 บาท) โรงเรียนมีวิธีการจัดเก็บ โดยถือว่าเป็นเงินที่ผู้ปกครองบริจาคให้สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการบริหารโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ผู้ส่งจ่ายจะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในฐานะอุปนายกสมาคมเป็นผู้อนุมัติและส่งจ่ายตามแผนงานของโครงการที่จัดสรรไว้ ซึ่งโรงเรียนใช้เกณฑ์ในการปฏิบัติยี่ดะเบียบการบริหารงาน การเงิน บัญชีและพัสดุของกรมสามัญศึกษา (เดิม) เป็นแนวปฏิบัติสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักเรียนที่มาเรียนในโครงการนี้จะต้องชำระค่าใช้จ่าย เราเรียกว่าค่าเล่าเรียนที่กำหนดไว้ไม่เท่ากันของแต่ละโรงเรียน แล้วแต่ว่าโรงเรียนไหนจะใช้อัตราเท่าไรของแต่ละของเบญจมนี้ใช้อัตรา 25,000 บาท/เทอม 25,000 บาท ของเรานะคิดรวมทั้งเรียนเสริมทักษะชีวิตในช่วงวันเสาร์ด้วย One-day trip, Long trip, ไปต่างประเทศอะไรก็อยู่ในนี้หมดเลยบริหารอยู่ในนี้ตามแผนการใช้เงินเสร็จสรรพอยู่ในนี้ ใช้เงินบริหารปีหนึ่งประมาณ 15 ล้านบาทเราแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายให้ผู้ปกครองได้ทราบว่ามันสนับสนุนโรงเรียนเท่าไร ค่าน้ำ ค่าไฟ เท่าไร ให้ชัด”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“งบประมาณการดำเนินงานในส่วนนี้ของโครงการนี้เราจะระดมทุนจากผู้ปกครองทั้งหมด ยกเว้นอาคารสถานที่ที่ใช้ของรัฐ ....เค้ามีเพดานอยู่ว่าของเราระดับ ม.ต้นนี้ปีหนึ่งเค้ากำหนดภาคเรียนละไม่เกิน 35,000 ก็หลายโรงเรียนเก็บเทอมละ 35,000 บางโรงเรียน 30,000 ของเรา 25,000 ..... ที่นี้ถามว่าพอไม่พอ เราต้องดูแผนว่าเราเอามาใช้อะไร เงินที่ได้มานอกจากการจ้างบุคลากรแล้วนี้ ในการบริหารงานส่วนหนึ่งต้องให้ถึงเด็กในโครงการมากที่สุด แต่ต้องเอื้อกับเด็กปกติด้วย

ยกตัวอย่างเช่น โครงการมีอุปกรณ์ดนตรีเยอะเพราะเราให้เด็กเลือกเรียนดนตรีตาม
ความถนัด อุปกรณ์นี้เรานำมาใช้สอนเด็กปกติด้วยมันจะเป็นการเอื้อซึ่งกันและกัน”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่า ค่าเล่าเรียนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ กำหนดโดย
คณะกรรมการบริหารโครงการมาประชุมร่วมกันว่าค่าใช้จ่ายต่อเทอมเท่าไร จากนั้นจึงคำนวณ
ค่าเล่าเรียนว่าควรเก็บจากนักเรียนจำนวนเท่าไร โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงจะ
สามารถดำเนินโครงการได้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าหากทางโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนเทอมละ 35,000 บาท
นั้นยังมีนักเรียนอีกจำนวนมากที่ยินดีจะเข้าเรียนในโครงการด้วยอัตราค่าเล่าเรียน 35,000 บาท
ต่อเทอม แต่ทางโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนเพียง 25,000 บาท ด้วยเหตุผลที่อยากเปิดโอกาสให้
กว้างขึ้นสำหรับนักเรียนฐานะปานกลางและค่าเทอม 25,000 บาท งบประมาณที่ได้ก็เพียงพอ
สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการในแต่ละปีการศึกษา โดยทางโรงเรียนไม่ได้เรียกร้องเงิน
สนับสนุนเพิ่มเติมหรือเงินแรกเข้าจากผู้ปกครองนอกเหนือจากค่าเทอม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้
จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองดังนี้

“ไม่เคยขอเงินเพิ่มเติมเลยคะ English Program จะไม่เคยมี มีแต่จะให้เด็ก
สมมุติว่าเด็กไปตรงนี้ จุดนี้ที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบทาง EP ค่าจะมีเงินเข้าไป
ช่วยจุดนั้นอีก คือเหมือนกับว่าค่ามีจัดทัศนศึกษาออกไปเรียนนอกสถานที่
ผู้ปกครองไม่ต้องจ่ายเงินเพิ่มเติมให้กับเด็กเลย”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (22 ธันวาคม 2547)

“ในส่วนนี้ค่าจะไม่พูดถึงเลยคะ แต่ว่าก็จะมีผู้ปกครองบางท่านที่มี
ความประสงค์ที่จะสมทบเพิ่มเติมซึ่งโรงเรียนค่าจะออกไปเสร็จให้ ส่วนตรงนี้ค่าจะ
ชี้แจงให้ฟังว่า ในส่วนของโครงการนี้ที่ค่าทำขึ้นมาเนี่ย ค่าใช้จ่ายที่ค่าเก็บ
มันสามารถเลี้ยงตัวเองได้”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (24 ธันวาคม 2547)

ตารางที่ 5.6 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของโครงการภาคภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2542 - 2545

ปีการศึกษา	2542		2543		2544		2545	
จำนวนนักเรียน	79		162		241		242	
รายรับจากนักเรียน	3,950,000		8,100,000		12,050,000		12,100,000	
ยอดคงเหลือ	-		190,261		475,893		1,304,716	
ยอดงบประมาณ	3,950,000		8,290,261		12,525,893		13,404,716	
ประเภทแผนงาน	งบจัดสรร	จ่าย	งบจัดสรร	จ่าย	งบจัดสรร	จ่าย	งบจัดสรร	จ่าย
1 แผนงาน การบริหาร การศึกษา	1,500,000 (37.97 %)		3,300,000 (39.81 %)		4,700,000 (32.92 %)		6,321,540 (47.15 %)	
1.1 ค่าจ้างบุคลากร	1,200,000	1,157,875	2,700,000	2,673,773	3,500,000	3,226,739	5,121,540	3,023,397
1.2 โอน เข้า กิจกรรม สนับสนุนนักเรียนภาคปกติ	300,000	300,000	600,000	600,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000
2 แผนงาน คุณภาพการ ศึกษาการจัดการเรียน การสอน	1,800,000 (45.57 %)		4,200,000 (50.66 %)		5,250,000 (36.78 %)		5,081,500 (37.90%)	
2.1 สื่อ, วัสดุอุปกรณ์	1,000,000	979,774	1,000,000	954,258	1,000,000	766,643	1,000,000	993,117
2.2 ระบบอินเทอร์เน็ต	-	-	1,500,000	1,331,190	2,000,000	1,939,083	700,000	512,744
2.3 ห้องสมุด	300,000	287,371	200,000	251,255	200,000	173,103	700,000	546,337
2.4 เรียนรู้นอกห้องเรียน	300,000	302,943	700,000	653,526	1,200,000	1,496,681	1,931,500	651,763
2.5 กิจกรรมทักษะชีวิต	-	-	500,000	502,280	500,000	488,170	400,000	315,533
2.6 สอนซ่อมเสริม	100,000	87,430	100,000	124,940	150,000	105,618	150,000	61,530
2.7 พัฒนาบุคลากร	100,000	151,539	200,000	208,872	200,000	173,993	200,000	117,848
3 แผนงานสนับสนุนและ ส่งเสริมการจัดการศึกษา	530,000 (13.42 %)		550,000 (6.63 %)		1,750,000 (12.26 %)		1,300,000 (9.70%)	
3.1 ปรับปรุงห้องเรียน พักครูภัณฑ์	500,000	456,370	500,000	465,850	1,600,000	1,525,902	1,100,000	786,611
3.2 ประชุมผู้ปกครอง/ กรรมการบริหารโครงการ	30,000	36,437	50,000	48,424	100,000	75,245	120,000	52,828
3.3 ค่าทำวิจัย	-	-	-	-	50,000	50,000	80,000	5,000
4 สรรองจ่าย	120,000 (3.04 %)		240,261 (2.90 %)		825,893 (6.59%)		701,676 (5.23 %)	
รวม	3,950,000	3,759,739	8,290,261	7,814,368	12,525,893	11,221,177	13,404,716	8,321,518

จากตารางที่ 5.6 พบว่าโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการจัดสรรงบประมาณรายรับที่ได้มา อย่างเป็นสัดส่วนที่แน่นอนและเปิดเผยให้รับทราบอย่างชัดเจนว่า รายรับจากค่าเทอมนักเรียน ทั้งหมดนำไปใช้จ่ายในด้านใดบ้าง ซึ่งค่าใช้จ่ายของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลักๆ ดังนี้ ด้านที่ 1 การบริหารการศึกษา ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนและ ด้านที่ 3 การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งในช่วงแรกที่เริ่มเปิดโครงการปีการศึกษา 2542 – 2543 งบประมาณส่วนใหญ่ในการใช้จ่ายจะเน้นไปที่ ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียน แต่ในช่วงหลังปีการศึกษา 2544-2546 ค่าใช้จ่ายของโครงการจะเน้นหนักไปที่ ด้านที่ 1 การบริหาร การศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการจ้างบุคลากรเข้ามาทำงานในโครงการ

งานธุรการของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะขึ้นอยู่กับงานธุรการของโรงเรียน เช่นเดียวกัน โดยไม่ว่าทางโครงการจะดำเนินงานใดๆก็ตามที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการจะต้องผ่าน ธุรการของโรงเรียนเสมอ อาทิเช่น หนังสือติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าหรือออกจากโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษก็ต้องผ่านฝ่ายธุรการของโรงเรียนก่อนจึงจะสมบูรณ์ ด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย ของโครงการ การเบิกจ่าย อนุมัติซื้ออุปกรณ์และค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างบุคลากรล้วนอยู่ในงาน รับผิดชอบของฝ่ายธุรการของโรงเรียนแทบทั้งสิ้น เพียงแต่แยกบัญชีค่าใช้จ่ายของโครงการ หลักสูตรภาคปกติกับหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษออกจากกัน

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศค่อนข้างเป็นไปในทาง ที่ดี เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากชุมชนมานาน ดังนั้น เมื่อโรงเรียนเบญจมราชูทิศเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ จึงได้รับการตอบรับจากชุมชน เป็นอย่างดี ทางโรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการนี้โดยใช้วิธีประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน ประถมศึกษาต่างๆ ภายในจังหวัด ช่วงต้นเดือนธันวาคม โดยมีตัวแทนของบอร์ดบริหาร (ผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ) ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน และตัวแทนนักเรียน ไปอธิบาย เล่ารายละเอียด ถึงลักษณะของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ซึ่งการประชาสัมพันธ์โครงการด้วยวิธีนี้ถือว่า ได้ผลค่อนข้างดี เพราะจากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่รู้จักโครงการ หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจากการที่โรงเรียนไปประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

“ตอนแรกเค้ามาประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียน มีรุ่นพี่ไปเล่าประสบการณ์คะ ก็สนใจเลยไปบอกให้พ่อฟัง พ่อก็ให้มาลองสอบดู”

นักเรียน ม.3 (13 ธันวาคม 2547)

“เปิดตัวโครงการนี้ไม่ได้หมายถึงปีที่เริ่มครั้งแรกนะ ทุกปีก่อนจะรับเด็ก ม.1 เข้ามาก็ต้องเปิดตัวโครงการก่อน แนะนำให้รู้จักโครงการ ทราบข่าวจากโรงเรียน ประถมที่เค้าเรียนอยู่ ว่าจะมีการเปิดตัวโครงการวัน เวลา นี้ การแนะนำให้รู้จักโครงการนี้ก็โรงเรียนทำได้ดีมาก”

ผู้ปกครอง นักเรียน ม.2 (19 ธันวาคม 2547)

“ตอนแรกคือเค้าไปประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียน ลูกชายเค้าก็เอารายละเอียดมาให้ดู”

ผู้ปกครอง นักเรียน ม.3 (27 ธันวาคม 2547)

นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังได้ช่วยเหลือชุมชนโดยการส่งอาจารย์ไปช่วยเหลือ เมื่อหน่วยงานต่างๆ ร้องขออาทิ โรงเรียนประถมศึกษา ธนาคาร โรงพยาบาล ฯลฯ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดอาจารย์ชาวต่างประเทศไปอบรมด้านภาษาให้บุคลากร ค่าตอบแทนที่ได้รับ (ถ้ามี) จะเป็นของอาจารย์ โดยทางโรงเรียนจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว แต่บางครั้งอาจารย์อาจจะไม่ได้รับค่าตอบแทน โรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับอาจารย์ต่างชาติว่าเราอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันและต้องเสียสละเพื่อสังคมในบางโอกาส ซึ่งจุดนี้อาจารย์เข้าใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี การส่งอาจารย์ไปเป็นวิทยากรให้หน่วยงานต่างๆตามที่ได้รับกรร้องขอมานั้นทางโรงเรียนจะเป็นผู้คัดเลือกอาจารย์ในโครงการและต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของอาจารย์ท่านนั้นๆด้วย

“เค้าจะติดต่อมาเอง เราไม่ได้หวังว่าอาจารย์จะได้เงินแต่เราช่วยเหลือชุมชน บอกอาจารย์เค้าว่าจะได้หรือไม่ได้เราก็ต้องช่วยเป็นการช่วยเหลือชุมชน อาจได้เงินบ้าง 300- 400 แต่บางคนเค้าอาสาไปเอง อย่าง Sean นี่เค้าบอกว่าอยากไปสอนโรงเรียนประถมเล็กๆที่ไม่มีเงิน ก็ให้ไป อย่างที่สนามบินเค้าต้องการฝึกพนักงานเพื่อให้ใช้ภาษาอังกฤษเราก็จัดหาคนไปให้ อย่างพนักงานธนาคารก็มีโครงการที่จะทำต่อไปก็จะสอนให้ประชาชนฟรี เป็นภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษนั้นผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาออกเป็นด้านต่างๆ 4 ด้าน ดังนี้

- ความเข้าใจในหลักสูตร
- การสอน
- แผนการสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียน

ความเข้าใจในหลักสูตร

เมื่อมีคัดเลือกผู้สอนเข้ามาในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเรียบร้อยแล้ว ทางโครงการจะมีอาจารย์ที่เลี้ยงคอยแนะนำ อธิบายหลักสูตร ให้ course outline ของเนื้อหาที่จะต้องสอนเพื่อให้ผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตรที่สอนว่าจะต้องครอบคลุมเรื่องใดบ้างและต้องลงลึกในรายละเอียดของเนื้อหาอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งอาจารย์ที่เลี้ยงก็คืออาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นๆ ในหลักสูตรภาคปกติ ดังนั้นอาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่เป็นคนไทยจะสามารถปรึกษากับอาจารย์ที่เลี้ยงได้โดยสะดวกแต่อาจารย์ชาวต่างชาติอาจจะมีปัญหาในการสื่อสารบ้าง ซึ่งทางโรงเรียนได้แก้ไขโดยจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่เป็นภาษาอังกฤษและให้รองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการ ซึ่งเป็นชาวต่างชาติมาช่วยเป็นที่เลี้ยงเพิ่มอีกด้วย หากอาจารย์ชาวต่างชาติมีปัญหาด้านการสอนก็จะมีอาจารย์หมวดวิชาภาษาอังกฤษเป็นล่ามสื่อสารระหว่างอาจารย์ภาคปกติที่เป็นที่เลี้ยงกับอาจารย์ชาวต่างชาติ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน ดังนี้

“จะสอนยึดหลักสูตรจากภาคปกติ จะมีเอกสารทั้งตำราไทยและตำราภาษาอังกฤษ ประกอบการสอน มาทำความเข้าใจในเนื้อหา ถ้ามีอะไรสงสัยก็จะถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาจากหมวดคณิตศาสตร์เพราะว่าเป็นศิษย์เก่าถามง่าย “

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“And the overall curriculum, I only know the EP. Mathayom 1,2 and 3 in Benjama. .... I'm sure of what we teach in English Program. When I came to Benjama, they showed me. They showed me the text book, they showed me what they study M.1, M.2, M.3.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“หลักสูตรก็จะใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาและทางโรงเรียนก็จะมี อาจารย์พี่เลี้ยง ผมก็จะมีอาจารย์พี่เลี้ยงที่เอาหลักสูตรมาให้ดูแล้วก็ทำความเข้าใจ กับหลักสูตรว่าเราจะต้องสอนอะไรบ้างในเนื้อหาวิชา”

อาจารย์สังคม, ไทย (14 ธันวาคม 2547)

“I understand it pretty well because I read it through many times I studied it. .... we’ve the curriculum printed in English. It was translated on a seminar for many EP in English.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

แผนการสอน

ผู้สอนทุกคนในโครงการจะต้องทำแผนการสอนซึ่งโดยส่วนใหญ่จะทำเป็น unit ต่อ unit และต้องทำเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเองซึ่งทางโครงการจะมีหนังสือประกอบการเรียนวิชานั้นๆไว้ให้ ผู้สอนค้นคว้าและบริการ internet ในห้องพักครูสำหรับผู้สอนค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ได้โดยสะดวก หากผู้สอนสงสัยหรือมีปัญหา ก็สามารถสอบถามได้จากรองหัวหน้าโครงการ ฝ่ายวิชาการหรือสอบถามได้จากอาจารย์พี่เลี้ยงประจำวิชานั้นๆ ซึ่งก็มีหน้าที่นิเทศการสอนด้วย ในการทำเอกสารประกอบการสอนมีบ้างบางครั้งทางโครงการจะต้องตรวจเอกสารที่อาจารย์ทำขึ้นเพื่อดูความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งหัวหน้าโครงการและรองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการจะเป็นผู้ตรวจเอกสารประกอบการสอนเหล่านั้น

“ แผนการสอนเขียนเป็นโครงใหญ่ๆ รู้ว่าสอนอะไรยังไงมีจุดประสงค์ การสอนชัดแต่รายละเอียดปลีกย่อยไม่ได้ลงมาก .....ถ้าติดภาษาอังกฤษไม่แน่ใจว่าจะใช้ถูกไหมก็จะปรึกษารองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการ “

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“ ทางโรงเรียนก็ได้ให้เราทำแผนการสอนว่าต้องสอนเรื่องอะไรบ้าง มีเนื้อหาอะไร อันนี้ต้องทำ ..... แล้วจะมีครูพี่เลี้ยงมาดูแล้วว่าจะต้องปรับปรุงอย่างไร “

อาจารย์สังคม, ไทย (14 ธันวาคม 2547)

“ We do it by the needs. We have lesson plan for a whole year, sure. I’ve lesson plan for this book. Any English books only show you

what grammatical form is next how you plan to teach it. In reality, it may not be what you write on the paper. I've 112 students and they are all in the same program. They are all at the same level but I've 4 classes, 28 students but some are more proficiency in English, some are lower proficiency in English. So for the best class I can go more quickly for the lower class I must go slowly and again and again. Explain and practice. What is reality. “

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“2 อาทิตย์ก่อนเปิดเทอมผมจะดูว่า semester นี้ผมต้องสอนอะไร o.k. อาทิตย์นี้สอนนี้อาทิตย์นั้นสอนนั้นแล้วก็ผมทำ lesson plan ..... lesson plan ทำเป็น unit.....เทอมแรกผมสอนเกี่ยวกับ human biology ผมอ่านหนังสือแล้วก็ดูว่านักเรียนจะเข้าใจได้แค่ไหน เพราะเวลาพูดภาษาอังกฤษต้องทำทุกอย่างซ้ำๆ ผมจะไม่สอนเหมือนที่ผมสอนที่อังกฤษเพราะว่าจะเร็วเกินไปและมากเกินไป So ผมอ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดเองดูหนังสือหลายเล่มแล้วก็เอามารวมกัน”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

“ถ้าวิชาภาษาอังกฤษส่วนมากก็ไม่ต้องทำอะไรมาก แต่ถ้าวิชาอื่นต้องทำ sheet เองอย่างสังคมต้องแปลเองก็จะให้อาจารย์ทอมตรวจภาษา ว่าถูกต้องไหม แล้วข้อสอบปลายภาค กลางภาคไม่ว่าวิชาไหนต้องส่งให้หัวหน้าโครงการและรองหัวหน้าโครงการตรวจ อย่างวิทย์เราอาจไม่รู้เนื้อหาที่จริงแต่เราดูว่าภาษาถูกต้องไหม บางคนเค้าเป็น native ก็จริงแต่ก็ยังใช้ภาษาผิด ถ้าเราเองไม่รู้เราก็ต้องเปิด dictionary หาว่าคำนี้ถูกต้องไหมใครทำซีทสังคม คณิต ทอมก็ต้องตรวจ”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

การสอน

ด้านการสอนผู้วิจัยจะแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนคือ รูปแบบการสอน สื่อการสอน การบ้านและรายงาน

รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่จะผสมกันระหว่าง lecture กับ child center แต่ค่อนข้างจะเน้นทาง lecture มากกว่า ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับวิชา เช่น ภาษาอังกฤษก็จะมีกิจกรรม เกมส์

การสอนที่หลากหลายกว่าคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก็จะเป็นการทดลองแล้วให้นักเรียนคิด วิเคราะห์หาข้อสรุป ซึ่งจากการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ข้อมูลที่ได้ค่อนข้างสอดคล้องกัน ดังนี้

“จะ lecture ซะมากกว่า เพราะว่าเคยทำ child center แล้วรู้สึกว่าจะได้ เนื้อหาน้อย เด็กจะเข้าใจคณิตศาสตร์น้อย ส่วนใหญ่จะ teacher center มากกว่า ในตัวคณิตศาสตร์”

อาจารย์คณิตศาสตร์ , ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“I mix 2 styles. .... Sometimes I teach them traditional style, sometimes they work, they do activities and then I suppose it's child centered..... So basically I try to make my classes as clearly as easy as I can. I spend a lot of time to make it simple and easy to understand and I'm happy to teach slowly, to teach again, to use easy words, to be as clear.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“ก็คิดว่าเป็นแบบ lecture ผมจะอธิบายบนกระดาน นักเรียนก็ take note ด้วย Child center ก็มีบ้างก็มีเกมส์บางครั้ง ก็นักเรียนทำ exercise และผมจะช่วยเค้าทำ”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

“We try to make it student centered. But there is difficulty because of the Thai style, traditional style teaching the students are used to, always up to Pratom 6 one style. They wait and they listen. And it's difficult to try to get them active. Thai students are so shy. It's the culture. .... I try to get them to relax and to know it's fine if they make a mistake. No problem. Just try, try to speak O.K. .... We try communicative, you know, activities, try to get them to communicate.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“จะสอนก่อน อธิบายเนื้อหาอาจมีคำถามบ้าง ถ้าสังคมจะสอนแล้วก็ถาม ให้แสดงความคิดเห็น วิทย์จะสอนให้ฟังอย่างเดียวแล้วก็ทดลอง”

นักเรียน ม.3 (8 ธันวาคม 2547)

“สังคมเป็น child center แต่วิทย์ คณิต จะเป็นสอนก่อนแล้วถาม คณิต กับสังคมจะมี sheet ส่วนวิทย์ sheet บางครั้งส่วนมากจะจด”

นักเรียน ม.3 (13 ธันวาคม 2547)

จากการสังเกตการสอนในห้องเรียนและสังเกตพฤติกรรมระหว่างครูกับนักเรียนนอกห้องเรียน พบว่าทั้งในและนอกห้องเรียนนั้นอาจารย์ผู้สอนจะพูดภาษาอังกฤษกับนักเรียนตลอด แม้จะพักทักทายกันระหว่างทางเดิน แต่มีบางกรณีที่อาจารย์ชาวไทยพูดภาษาไทยกับนักเรียน เช่น อธิบายเนื้อหาให้กับนักเรียนที่มาสอบแก้ตัวหรือนักเรียนที่ไม่เข้าใจฟัง นอกจากนั้นก็ยังไม่พูดภาษาไทยกับนักเรียน แต่การสนทนาระหว่างนักเรียนกับนักเรียนจะพูดเป็นภาษาไทยซึ่งตรงนี้อาจารย์โครงการภาคภาษาอังกฤษก็พยายามที่จะแก้ไขให้นักเรียนสื่อสารกันเป็นภาษาอังกฤษ

“มีอธิบายเค้าเป็นภาษาไทยบ้างคะ มีคนมาถามมีนักเรียนบางคนที่ภาษาอังกฤษเป็นปัญหาของเค้าที่เราต้องช่วยเค้า”

อาจารย์สังคม, ไทย (8 ธันวาคม 2547)

“จะต้องทำให้เด็กพูดภาษาอังกฤษในห้องเรียน ในตึก 6 ให้ได้ แต่อย่างว่านะ มันไม่มีบรรยากาศตรงนี้ ถ้าเป็นโรงเรียนนานาชาติอาจจะมีเด็กฝรั่งอยู่ในห้องด้วยก็ต้องพูดภาษาอังกฤษ แต่ของเราบรรยากาศมันไทยเราบังคับเด็กไม่ได้ เคยคุยกันว่าเมื่อขึ้นตึก 6 ให้พูดภาษาอังกฤษใครจะมาคุมเด็กละ แล้วถ้าเด็กไม่พูดจะทำอย่างไร มีเหมือนกันอาจารย์บางคนบอกว่าในคาบ ถ้าคุณพูดภาษาไทยกับเพื่อนถูกปรับเด็กก็จะไม่พูดกลายเป็นเรียบริ้อยไปเลย”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

สื่อการสอน

สื่อการสอนที่อาจารย์ทุกท่านใช้ก็จะเป็นเอกสารประกอบการสอน นอกจากนั้นการใช้สื่อการสอนในห้องเรียนจะขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนและลักษณะของรายวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์จะเน้นไปที่อุปกรณ์การทดลอง สังคมศึกษาจะเกี่ยวกับแผนที่ แผ่นภาพต่างๆ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่

ใช้สื่อประกอบการสอนค่อนข้างน้อยแต่ก็มีบ้างอย่างเช่น รูปทรงต่างๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนค่อนข้างสอดคล้องกัน ดังนี้

“มีทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ แบบเก่าก็อย่างผมสอนเรื่องภูมิศาสตร์เราก็มีแผนที่แบบเก่าๆไปกางให้นักเรียนดูแล้วก็มีสื่อดิจิทัลแบบสมัยใหม่ เรามีพวก CD-Rom ซึ่งแบบเป็นแผ่นฉายเครื่อง projector ให้เด็กดูได้แล้วมีลักษณะเป็น interaction ให้เด็กมาทำได้ สมมุติว่าจะให้ดูแผนที่เอเชียให้เด็กมาเลือกมันมี choice “

อาจารย์สังคม, ไทย (14 ธันวาคม 2547)

“ I use illustrations, use pictures in the sheets that I give them to read ”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

“สื่อส่วนใหญ่จะใช้เอกสารประกอบการสอนที่ทำขึ้นมา ก็แล้วแต่เนื้อหาด้วย บางเนื้อหาเช่น เรขาคณิตก็ต้องมีพีรามิดไปแสดงให้ดู มีวัตถุไปแสดงให้ดู... ทางโครงการมีข้อมูลครบ มีอุปกรณ์ สื่อครบ หนังสือครบ ซีทเอามาจากหลายๆเล่มมารวมกันเป็นของเราอาจจะสร้างโจทย์เองขึ้นมาบ้าง”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“ที่โรงเรียนจะมี model ให้ประกอบการเรียนและบางครั้งผมก็ใช้ LCD projector ... ผมอยากมีหนังสืออีก ถ้าผมอยากมีเค้าซื้อ ไปสิงคโปร์เมื่อ 2 เดือนที่แล้ว เบญจมาศดีมากถ้าเราต้องการอะไรเค้าซื้อผมไม่มีปัญหา”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

“ม.1 เยอะครับ หนังสือ VDO เทปเพลง ม.2 จะมีโปรเจคเตอร์ ฉายแผนที่วิทย์จะเป็นแผนที่เกี่ยวกับเปลือกโลกอะไรอย่างนี้ ม.2 ไม่ค่อยได้ทดลอง แต่ ม.1 ทดลองเยอะ อุปกรณ์พร้อมจนเหลือครับ”

Focus Group นักเรียน ม.2 (9 ธันวาคม 2547)

“เลขไม่มีสื่อเลย วิทย์นี้เป็น power point อังกฤษจะมีบัตรคำ เล่นเกมส์”

นักเรียน ม.2 (23 ธันวาคม 2547)

“วิทยุอาจารย์จะทำ power point แล้วเอามาสอน ส่วนคณิตนี่แล้วแต่
 อย่างเรียนเรื่องปริมาตร อาจารย์ก็จะเอาทรงกรวยมาให้ดู สังคมก็มีแผนที่”

นักเรียน ม.3 (8 ธันวาคม 2547)

การบ้านและรายงาน

นักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะต้องทำการบ้าน และรายงานต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งปริมาณความมากน้อยของการบ้านและรายงานแต่ละวิชาจะแตกต่างกัน วิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษจะสั่งการบ้านมากกว่าวิชาอื่นๆ โดยผู้สอนจะให้ เป็น sheet ให้ นักเรียนกลับไปทำในทุกคาบที่เข้าสอน แต่ในวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาจะไม่สั่งการบ้าน มากนัก โดยจะเน้นไปที่รายงาน หรืองานชิ้นเล็กๆ โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 เทอมจะมีรายงานวิชาละ 1 ชิ้นและมีงานชิ้นเล็กๆอีกประมาณ 2-3 ชิ้น ซึ่งนักเรียนต้องทำรายงานมาส่งเป็นรูปเล่มและออกไป นำเสนอรายงานหน้าชั้นด้วย ส่วนมากนักเรียนจะทำ power point หรือ future board ออกไป นำเสนอประกอบการรายงาน จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า การบ้านจะเยอะเป็นช่วงๆ คือ แต่ละวิชาจะสั่งอย่างละแผ่นสองแผ่นแต่มารวมๆกันหลายวิชาแล้วจะเยอะ ซึ่งลักษณะการบ้าน อาจารย์ก็จะช่วยนักเรียนอย่างคณิตศาสตร์นักเรียนจะไม่ต้องลอกโจทย์เพียงแค่แสดงวิธีคิด ดังตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ทุกคาบหลังการเรียนจะมีการบ้าน sheet ประกอบแบบฝึกหัดทำเอง
 หมดทุกใบ”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“มีงานกลุ่มให้รายงานหน้าห้อง เทอมละ 1 ชิ้นที่เป็นงานกลุ่ม ในการ
 present หน้าห้องบางทีให้เค้าทำเป็น power point มา present บางทีก็ทำมาเป็น
 บอร์ด แต่ว่าก็จะมีประเมินหลังจาก present คือผู้ฟังต้องตอบคำถามให้ได้ว่าเพื่อน
 present เรื่องอะไร มีเอกสารแจกไปก่อนล่วงหน้าแล้วว่าเรื่องที่เค้าจะ present
 เรื่องอะไร”

อาจารย์สังคม, ไทย (8 ธันวาคม 2547)

“ Then they will make 4 written reports that will cover parts of
 what we've been studied not only suggest that we go deep into smaller

parts of what that studying. And they do homework, they've worksheets about 30 -40 worksheets that they have to finish and give to me. When they do the report they also have to present the report in front of the classroom."

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

"เวลาผมให้การบ้านเค้าจะต้องใช้เวลาประมาณ 2 อาทิตย์ เค้าต้องไปหาเอง ผมอธิบายสำหรับวิทยาศาสตร์ ผมพยายามอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าหน้าที่ของนักวิทยาศาสตร์ คือการตั้งคำถาม และค้นหาคำตอบ ดังนั้นผมจึงตั้งคำถามแล้วให้นักเรียนไปศึกษาหาคำตอบเองและนำมาบอกผม ผมพยายามให้เด็กคิดเอง ... รายงาน เทอมหนึ่งมีประมาณ 4-5 ชิ้น บางครั้งต้องมา present หน้าห้อง"

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

"การบ้านมีทุกวันส่วนมากจะเป็นคณิตศาสตร์ ส่วนวิทย์เป็นรายงาน... วันหนึ่งประมาณ ภาษาไทยแผ่น คณิตแผ่น สังคมด้วยประมาณ 3-4 แผ่นต่อวัน การบ้านสังคมส่วนมากจะให้ sheet มาแล้วก็ให้เติม"

นักเรียน ม.2 (23 ธันวาคม 2547)

"วันละแผ่น วิชาระ 1 แผ่นจะให้ เป็น sheet ไม่มีหนังสือเรียน ในsheet จะมีโจทย์ให้เรากลับไปทำที่บ้านวันละ ประมาณ 5-6 แผ่น ... วิทย์ให้ทำเทอมละ 2 งาน เป็นงานเดี่ยว เช่น ให้ไปหารายละเอียดเกี่ยวกับ cell ว่าเป็นยังไงแล้วเขียนรายงานเป็นภาษาอังกฤษ"

นักเรียน ม.1 (17 ธันวาคม 2547)

"บางวิชาให้มาอย่างละนิด อย่างละนิดแต่ว่ามันมีหลายวิชาพอมารวมกัน มันก็เยอะ... แล้วมันก็เป็นภาษาอังกฤษนี่คะ ก่อนเราจะทำเราต้องนั่งแปลศัพท์ก่อน ถึงจะทำได้งานจึงหนักเป็น 2 เท่าไม่ใช่ว่าอ่านแล้วทำได้เลยคะ ... การบ้านเป็น sheet แล้วก็ให้อธิบายวิธีทำคะ คือ EP ที่นี้ส่วนมากเค้าจะไม่ให้ข้อสอบ choice คะ จะนิยมให้นักเรียนอธิบายให้เขียน คำถามเหตุผลแสดงความคิดเห็นของเรา วิทย์จะเน้นในการทดลองส่วนใหญ่จะให้ thinking นะ ... มีรายงาน วิทย์ สังคม present งาน...เค้าให้แบ่งออกไปเป็นกลุ่มๆแล้วก็ให้หัวข้อแต่ละกลุ่มแล้วก็หาเนื้อหาตามหัวข้อที่อาจารย์มอบหมาย เมื่อหาเสร็จบางทีก็นำเสนองานให้เพื่อนๆ ได้ฟังกัน ก็บางที่อาจารย์ก็ให้ใส่บอร์ดก็ออกไป present หน้าห้อง บางที่อาจารย์ให้

ใส่ power point แล้วฉายออก projector แล้วก็ออกไป present อย่างสังคมช่วงนี้ เวลาเพื่อน present เสร็จ อาจารย์ก็จะสอบเก็บคะแนน”

Focus Group นักเรียน ม.3 (3 ธันวาคม 2547)

“เยอะส่วนมากจะเป็นรายงาน บางทีหลายรายงานซ้อนกันบวกกับการบ้านแต่ละวันเยอะอีก ... บางวันก็ไม่มี บางวันก็ 4-5 แผ่นคะ ... เลขมีการบ้านเกือบทุกวันเฉพาะวันสอบที่เค้าจะไม่แจก sheet”

Focus Group นักเรียน ม.2 (9 ธันวาคม 2547)

การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดผลการเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน แต่ละท่านจะเป็นผู้กำหนดสัดส่วนของน้ำหนักคะแนน ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละรายวิชา แต่คะแนนที่ได้จะมาจาก การสอบ รายงาน และพฤติกรรมในห้องเรียนเหมือนกัน โดยลักษณะข้อสอบนั้นจะมีหลากหลายทั้งเขียนตอบยาว-สั้น เต็มคำในช่องว่าง โดยข้อสอบแบบตัวเลือกจะมีน้อยมาก ซึ่งการเขียนอธิบายจะได้รับความนิยมมากที่สุด ในการตรวจให้คะแนนอาจารย์โดยส่วนมากจะคำนึงถึงความถูกต้องของเนื้อหาวิชามากกว่าความถูกต้องของไวยากรณ์ด้านภาษา

“ข้อสอบ, report, presentation แล้วก็จากการที่ต้องสอนวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยก็จะดู ระเบียบ วินัย ความสะอาด ความร่วมมือ ทีมเวิร์ค ก็อีกส่วนหนึ่ง การเก็บคะแนนสมมุติว่าแต่ละ ภาคมี 100% สอบ final 30% สอบ small test 30% 20% เป็น report กับ presentation อีก 20% เป็น participation กับ observation...ข้อสอบหลากหลายคะ matching choice เต็มคำ เขียน ... ข้อสอบเขียน เทอมแรกถ้าเขียนคำศัพท์ถูกไวยากรณ์ผิดไม่เป็นไร แต่เทอมที่ 2 ตัดคะแนนแล้วเพราะเค้าควรจะมีการปรับปรุงตัวเอง เทอมที่ 2 เค้าควรจะทำมากขึ้นเขียนมากขึ้นถ้าสะกดคำผิดก็ไม่ได้แล้ว ก็พยายามจะเน้นนักเรียนตรงนี้ grammar ด้วย ต้องอ่านแล้วรู้เรื่องไม่ใช่ว่าประธานไปเป็นกรรม กรรมไปเป็นประธานอย่างนั้นมันคนละเรื่องเลยใช้ไหมคะ”

อาจารย์สังคม, ไทย (16 ธันวาคม 2547)

“Quizzes worth 45 points in my system for the first semester, 55 for the second. I've 4 quizzes, they worth 5 points, 20. They've as many home works if you want, 10 points. Usually, each long homework always is only 2

points. And participation is 5 points. The nature exam at Benjama is 10 points and the final exam is 20 points. So at all add up to 100 points. (เทอม 1: 20+10+5+10 เทอม 2: 20+10+5+20) ..... They can not show me they know anything if they have multiple choice. It's very important for me for Thai students in my class to learn to understand the vocabulary of my test.. (Last year test was not as good as this year test.) No multiple choice because they can not show me they know how to reproduce or to write the language.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“พี่จะมี work sheet เพื่อวัดความตั้งใจ การตรวจส่วนใหญ่มักจะตรวจในห้องพร้อมกันก่อนเพื่อประหยัดเวลา ... แต่ละ unit จะมี test ... test ย่อยจะให้ความสำคัญกับการเขียน อาจเป็นตอบสั้น 2-3 บรรทัด หรือยาวหน่อยก็ 10 บรรทัด”

อาจารย์สังคม, ไทย (8 ธันวาคม 2547)

“test ดีที่สุดเพราะว่านักเรียน copy ก็ไม่ได้ถ้าเป็นแบบ homework จะยากเพราะหลายคน copy homework คุณครูไม่ทราบว่ามีใครทำได้ ใครทำไม่ได้ จะ test ทุก unit ... mid term 10 % final test 20% อีก 70% เป็นคะแนนเก็บ มี report เป็นงานเดียว ... ผมจะดูว่าเข้าใจวิธีการทางคณิตศาสตร์มากกว่าภาษา”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

“สอบ, report, homework, worksheet, แล้วก็ผมดูพฤติกรรมเค้าด้วย ... test 30% งาน 70% ข้อสอบไม่เคยให้ choice ผมไม่ชอบ สำหรับนักเรียน multiple choice copy ง่ายมากแล้วก็ไม่รู้ว่าเค้าเข้าใจคุณรีเปลา คุณไม่รู้ว่าเค้าเก่งหรือเดา guessing ถ้าเค้าต้องอธิบายจะรู้ว่าเค้าเข้าใจ เค้ารู้จริงๆ ... ธรรมดาสอบ 3 unit รวมกัน one unit one question ผมสอนเกี่ยวกับหัวใจ ก็ให้อธิบายหัวใจ จะมี one piece of paper one question... สำหรับวิทยาศาสตร์ ผมบอกเค้าแล้วผมไม่สนใจ grammar ผมเน้นความเข้าใจ เพราะว่าถ้าผมเช็ค grammar เค้าจะกลัวการเขียน “

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

“การวัดประเมินผลส่วนใหญ่แล้วเนี่ยโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษจะวัดตามสภาพจริงเพราะว่าเด็กมีน้อยดูแลได้ทั่วถึงอันนี้เนี่ยจะเป็นที่พอใจของผู้ปกครอง ข้อสอบจะเป็นแบบเขียน ม.1จะพูดภาษาอังกฤษคล่องแล้ว ประเภท *multiple choice* เนี่ยจะน้อยมากมาก”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“ยากบ้าง ง่ายบ้าง วิทยากรครับต้องอ่านมาก คำถามมีไม่กี่ข้อครับบางทีต้องเขียนบรรยายเยอะนะครับแล้วบางทีก็จำไม่ได้ครับ ... ให้ *explain* ระบบข้อสอบแล้วก็ให้ F4 มาเขียนอธิบายบางคนก็เขียน 4-5 หน้าเลยครับ ... *choice* มีน้อยมากครับ จับคู่มีบ้าง มีเติมคำจะเป็นสังคม อย่างเลขก็จะมีทั้งแสดงวิธีทำและตอบแต่คำตอบ”

Focus Group นักเรียน ม.2 (9 ธันวาคม 2547)

“วิทยากร ม.2 จะอธิบายเป็นหน้า ม.3จะเน้นคำนวณแสดงวิธีทำ สังคมจะเป็นเขียนอาจารย์จะให้แสดงความคิดเห็น แต่ตอน ม1 ม.2 นี้ความจำคะ แต่ตอนนี้แสดงความคิดเห็น เช่น ทำไมประเทศทางแอฟริกาถึงจนทุกอย่างที่มีทรัพยากร “

นักเรียน ม.3 (13 ธันวาคม 2547)

“สังคมจะมี *choice* กับเติมแต่วิชาอื่นเป็นเติมหมดเลย วิทยากรจะเขียนอธิบาย คณิตจะให้แสดงวิธีทำ”

นักเรียน ม.2 (23 ธันวาคม 2547)

การประเมินผลของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะยึดตามเกณฑ์ของหลักสูตรภาคปกติ ฉะนั้นการประเมินผลจึงใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งโรงเรียน

“การตัดเกรดก็จะใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งหมดเหมือนหมวดคณิต”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (3 ธันวาคม 2547)

“ เกณฑ์ในการตัดเกรดก็เป็นมาตรฐานของโรงเรียน”

อาจารย์สังคม, ไทย (14 ธันวาคม 2547)

ผลการเรียนของนักเรียนหลักสูตรภาคปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากข้อสอบที่ใช้เก็บคะแนนทั้งสองย่อยและกลางภาคเรียนไม่เหมือนกัน แม้ว่าเกณฑ์ที่ใช้ตัดเกรดจะเป็นเกณฑ์เดียวกัน และจากตัวอย่างข้อมูลแสดงผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในตารางที่ 5.7 พบว่านักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษส่วนใหญ่จำนวน 48 คนมีผลการเรียนอยู่ในระดับสูงเกรดเฉลี่ยสูงกว่า 3.00

ตารางที่ 5.7 ผลการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ห้อง ผลการ เรียนเฉลี่ย	ห้อง									รวม ปกติ	*** 2/9	*** 2/10	*** 2/11	รวม EP
	2/1	2/2	2/3	2/4	2/5	2/6	2/7	2/8						
3.50 ขึ้นไป	3	31	-	1	2	-	30	5	72	13	9	4	26	
3.00 – 3.49	15	22	1	1	8	4	19	11	81	5	7	10	22	
2.50 – 2.99	9	4	2	8	20	7	6	22	78	7	5	5	17	
2.00 – 2.49	20	1	12	11	16	9	2	11	82	3	6	6	15	
1.50 – 1.99	8	-	20	15	9	19	-	4	75	-	1	1	2	
1.00 – 1.49	2	-	12	4	1	13	-	3	35	-	-	-	-	
0.00 – 0.99	-	-	8	15	2	5	-	-	30	-	-	-	-	
รวม	57	58	55	55	58	57	57	56	453	28	28	26	82	

หมายเหตุ ห้อง 2/9, 2/10, 2/11 (***) คือ นักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

การประเมินผลโครงการ

ส่วนของการประเมินผลโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศได้ทำการประเมินผลไว้มี วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและมาจากหลายแหล่งที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินผลโครงการหลังจากจบภาคการศึกษา นอกจากนั้นโรงเรียนเบญจมราชูทิศยังขอความร่วมมือจากบุคคลภายนอกมาทำวิจัยและประเมินผลโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ดังที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือขอความอนุเคราะห์บุคลากรที่โรงเรียนมีถึงผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อีกทั้งโรงเรียนยังส่งรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษให้กับกระทรวงศึกษาธิการในทุกๆปีการศึกษา และโรงเรียนยังได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ดั่งยืนยันได้จากบทสัมภาษณ์ผู้บริหาร ดังนี้

“การกำกับติดตามค่อนข้างจะเป็นหลักการ นอกจากสำรวจแล้วจะมี การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การบริหารวิชาการเปรียบ

เทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ ... กระทรวงก็ติดตามต้อง
รายงานทุกปี เค้ามียุทธศาสตร์มาให้ ... สมศ. ประเมินรวมกันกับภาคปกติ เพราะ
ว่าในแบบประเมินของเค้ามันไม่มี เค้ามือว่าเป็นนวัตกรรม”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“กระทรวงติดตามเป็นครั้งเป็นคราว อาจเป็นแบบสอบถามมา ส่วนมาก
จะมาติดตามเรื่องการใช้เงิน เค้ามิเคยสั่งการให้เรารายงานแต่เราก็รายงานเป็น
ปกติ ... สมศ.มาประเมินแล้วแต่ไม่ใช่ประเมินโครงการนะ ประเมินโรงเรียนปกติ
ประเมินรวมทั้งหมด”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

ผลการประเมินโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร
ผลการประเมินที่แสดงไว้พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจกับการดำเนินงานของ
โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โดยตัวอย่างผลการประเมินความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน
การสอนของนักเรียนปีการศึกษา 2543 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจด้านอาคารสถานที่
อุปกรณ์สื่อการเรียนและการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆอยู่ในระดับมาก ความเข้าใจใน
การเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ความเข้าใจใน
การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความเครียดของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ที่แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมมีมากมายและ
หลากหลายทั้งในด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ด้านวิชาการ เช่น ผลการแข่งขันที่นักเรียนได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการ
ในงานต่างๆ ซึ่งรางวัลที่ได้รับนั้นไม่ได้มาจากการแข่งขันเฉพาะรายวิชาภาษาอังกฤษเพียง
อย่างเดียวในรายวิชาอื่นที่นักเรียนก็ได้รับรางวัลเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น

- การสอบแข่งขันที่จัดโดย บริษัท ทีโอที เซ็นเตอร์ จำกัด กรุงเทพมหานคร
วัดความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์ ม. 3 นักเรียนโครงการภาษาอังกฤษสอบได้อันดับ 1 ของจังหวัด
จัดเป็น อันดับ 4 ของภาคและ อันดับ 8 ของประเทศ

- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดสอบแข่งขันความรู้วิทยา
ศาสตร์ ระดับ ม.ต้น นักเรียนโครงการภาษาอังกฤษสอบได้อันดับ 1 ของจังหวัด อันดับ 2 ของภาค
อันดับ 11 ของประเทศ

นอกจากในส่วนของการแข่งขันทางวิชาการแล้ว อัตราการสอบเข้าเรียนต่อของนักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษก็จัดอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ยกตัวอย่าง เช่น

- ผลการสอบแยกกลุ่มการเรียนเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ปีการศึกษา 2545 นักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษสอบได้ลำดับที่ 1 ของนักเรียนทั้งระดับชั้น และได้คะแนนสูงสุดวิชาคณิตศาสตร์ (94.52%)
- ปี 2545 นักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษสอบเข้าศึกษาต่อโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไทได้จำนวน 18 คน

ด้านกิจกรรมต่างนอกเหนือจากด้านวิชาการ นักเรียนในโครงการมีผลงานที่น่าภาคภูมิใจเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น

- การแข่งขันทักษะวันมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2544 นักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษได้รับรางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การเขียนแบบ, รางวัลชนะเลิศ ภาพไทยลายเส้นเขียนตามแบบ, รางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง วงเครื่องสายเครื่องคู่
- งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 54 ของภาคใต้ นักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษได้รับรางวัลรองชนะเลิศเหรียญเงิน เกี่ยวกับโครงการคอมพิวเตอร์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจโครงการในภาพรวมแต่ก็มีบางส่วนที่ต้องการให้ปรับปรุง เช่น ความสะอาดของห้องน้ำ

“อาคารสถานที่ก็มีครบ อุปกรณ์ก็ดี ห้องเรียนความสะอาดในห้องนักเรียนช่วยกันทำ คอมพิวเตอร์เน็ตช้า ห้องน้ำชายจะสกปรก เหม็น อาจารย์ก็ตั้งใจสอนอย่างนี้ดีแล้ว พี่ทำความสะอาดน่าจะเพิ่มเพราะตอนนี้มีแค่ 2 น่าจะมีสัก 3 คน”

นักเรียน ม.3 (8 ธันวาคม 2547)

“อาคารสถานที่ O.K. ห้องเรียนดี ห้องน้ำไม่ค่อยสะอาด คอมพิวเตอร์เพียงพอ หนังสือเพียงพอ แต่บรรณารักษ์เค้าชอบทำหน้าที่ไม่ค่อยยิ้มแย้มไม่ยอมเข้าเลย บุคลากรผู้สอนก็ดี แล้วแต่วิชา”

นักเรียน ม.2 (23 ธันวาคม 2547)

“ห้องเรียน ห้องสมุด อุปกรณ์ ดีแล้วค่ะ/ครับ ส่วนห้องน้ำไม่สะอาดหรอกค่ะแต่ก็ดีกว่าที่อื่นบุคลากรใจดีทุกคนค่ะ เพียงพอค่ะแต่อยากให้เรียนให้หนักขึ้น

อีกนิต คือให้มันเหมือนกับปกติหน่อย อยากให้มันตรงกันหรือให้มากกว่าเค้าก็ได้ ตอนนี้รู้สึกว่เนื้อหามันจะลึกลงกว่า”

นักเรียน ม.3 (13 ธันวาคม 2547)

“กับโครงการนี้ก็พอใจคะ แต่ว่าก็ไม่ถึงกับว่าที่สุดเพราะอย่างว่าแหละมันก็ต้องมีข้อเสียบ้าง การเรียนการสอนเค้าก็ดูแลดีเราก็อพอใจ ดีกว่าไปเรียนภาคปกติห้องละ 50 คน ครูเค้าจะดูแลไม่ทั่วถึง แต่โครงการนี้ครูกับนักเรียนดูแลอย่างทั่วถึง ความสนิทสนมจะมากกว่าเพราะเด็กจะมีน้อย”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (27 ธันวาคม 2547)

“พอใจคะ เป็นไปตามที่เราคาดหวังคะ แต่มันก็ขาดช่วงเพราะเบญจมาศเค้าจะมีแค่ ม.3 ไม่มีรองรับต่อ พอไม่มีรองรับนึบ เรายจะไปนานาชาติมันก็เกินกว่าเหตุ มันก็สูงเกินไปจึงทำให้เด็กขาดช่วง ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะให้โรงเรียนเปิดต่อเพื่อรองรับต่อไป”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (22 ธันวาคม 2547)

“ด้านการเรียนการสอนก็ดี อาจารย์ก็เอาใจใส่ดีแต่ว่าบางครั้งก็ไม่พอใจตรงที่ว่าอาจารย์ฝรั่งเค้าก็ไม่เหมือนคนไทยเพราะว่าบางที่เค้าให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเองมากเกินไป สมมุติว่าเค้าจะคุยกับครูประจำชั้นของเค้า คือจะมีอาจารย์คนหนึ่งที่นักเรียนไม่ค่อยอยากเรียน อาจารย์ประจำชั้นก็จะใช้คำพูดว่า ถ้า you ไม่อยากเรียนก็นอนไปเลย เค้าก็จะมาเล่าให้ฟังว่าอาจารย์เค้าพูดอย่างนี้ก็จะบอกกับเค้าว่าเราทำอย่างนี้ไม่ได้นะแม้ว่าอาจารย์เค้าจะพูดอย่างนี้แต่ถ้าเราทำอย่างนี้ไม่ได้เราเป็นเด็ก”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (18 ธันวาคม 2547)

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่ผ่านมา โรงเรียนเบญจมราชูทิศต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมา แต่ก็มีบางปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้ได้ผลดีด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค โดยการพิจารณาปัจจัยทั้ง 2 ส่วนผู้วิจัยจะพิจารณาตามแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานใน 4 ด้านคือ 1.ด้านโรงเรียน 2.ด้านอาจารย์ 3.ด้านนักเรียน 4.ด้านผู้ปกครอง ดังนี้

ปัจจัยสนับสนุน

การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่ประสบความสำเร็จนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ดังนี้

ด้านโรงเรียน

1. ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้ปกครอง ดังนั้นเมื่อเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงมีผู้ปกครองและนักเรียนจำนวนมากสนใจมาเข้าร่วมโครงการ จะยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ปี ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่มาสมัครเข้าเรียนที่เพิ่มขึ้น ดังแสดงให้เห็นในบทที่ 5 ตารางที่ 5.2 ข้อมูลการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ดังนี้

“ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานของเบญจมก็มีหลายปัจจัยนะ คือชื่อเสียงของโรงเรียนทุกคนก็รู้ว่าเบญจมนี้เป็นโรงเรียนระดับแนวหน้าของจังหวัดเลยละในเรื่องของสถานที่เรียนยังไงเบญจมก็ได้เปรียบมันออกไปนอกเมืองเด็กมีสมาธิดีกว่า สรุปว่าตัวโรงเรียน ชื่อเสียงของโรงเรียน เด็กที่เก่งๆส่วนใหญ่มาก็มาจากที่นี่ ผู้ปกครองที่เป็นศิษย์เก่าความที่เป็นศิษย์ก็คือนึกว่าโรงเรียนเป็นอย่างไร ครูเป็นอย่างไร สภาพโรงเรียนเป็นอย่างไรก็ส่งเสริมด้วย อีกเรื่องก็คือที่ตัวระบบที่ได้นำมา

แนะนำให้ผู้รู้จักโครงการและกัตัวระบบที่ค่านำมาใช้ก็ยอมรับได้ คำนี้มีผลงานให้
เราเห็น”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (19 ธันวาคม 2547)

“แบบว่าบ้านพี่น้องมาจากเบญจมาศหมด แล้วพอเบญจมาศเปิดโปรแกรมนี้
เราก็มั่นใจว่าคงจะดีก็เลยให้ลูกมาเรียน”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (22 ธันวาคม 2547)

“ชื่อเสียงดั้งเดิมของโรงเรียนเพราะทุกคนต่างก็มุ่งมาเบญจมาศอยู่แล้วไม่ได้
โครงการนี้ก็มาโครงการปกติอยู่แล้ว”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

2. ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์

โรงเรียนเบญจมาศวิทยาคือเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อมทั้งด้านสถานที่ วัสดุ
อุปกรณ์และบุคลากรที่มีคุณภาพ ดังนั้นการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึง
ไม่ใช่เรื่องยาก ยิ่งทางโรงเรียนมีเวลาเตรียมตัวล่วงหน้าเกือบ 1 ปี โดยเริ่มเตรียมโครงการตั้งแต่
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2541 และเริ่มเปิดโครงการเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 โรงเรียนจึงมี
ความพร้อมมากพอสมควรก่อนที่จะเปิดโครงการนี้และปัจจุบันโรงเรียนเปิดดำเนินการโครงการนี้
มาแล้ว 7 ปี ความพร้อมต่างๆ ของโรงเรียนมีเพิ่มมากขึ้นเพราะได้นำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นมา
แก้ไขปรับปรุงอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากตารางแสดงการจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาของโรงเรียนที่
แสดงไว้ในบทที่ 5 ตารางที่ 5.5 และงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ทางโรงเรียนใช้สำหรับเตรียมความ
พร้อมของโครงการ ยกตัวอย่างเช่น ปีการศึกษา 2545 ทางโรงเรียนใช้งบประมาณในการปรับปรุง
ห้องเรียนและพัสดุครุภัณฑ์สำนักงานจำนวน 786,611 บาท ใช้งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ
อุปกรณ์จำนวน 993,117 บาท จากการสัมภาษณ์อาจารย์ ดังนี้

“โรงเรียนพร้อมจะสนับสนุนตรงนี้ อย่างผมต้องการ Projector สักตัวก็ทำ
เรื่องเสนอไป..... พอเราเสนอไปโรงเรียนก็จัดให้เลย ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งดี
คอมพิวเตอร์เราก็ขอไว้ในห้องเรียนก็จัดให้”

อาจารย์สังคม, ไทย (14 ธันวาคม 2547)

“ผมอยากมีหนังสืออีก ถ้าผมอยากมีเค้าซื้อ ไปสิงคโปร์เมื่อ 2 เดือนที่แล้ว เบญจมาดีมากถ้าเราต้องการอะไรเค้าซื้อผมไม่มีปัญหา”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

“The students have all the technologies, all the equipment, all the books everything they need. Except enough time in a day. “

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

3. ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม

ขนาดชั้นเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะอยู่ที่ 28 คน เมื่อจำนวนนักเรียนน้อยการดูแลเอาใจใส่นักเรียนก็มีอย่างใกล้ชิด ผู้สอนสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงและสามารถติดตามนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนได้ โดยอาจารย์ในโครงการจะโทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรงสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกพอใจกับความเอาใจใส่ที่ทางโครงการมีต่อนักเรียน เมื่อเทียบกับนักเรียนในภาคปกติที่มีมากถึงห้องละ 56-58 คนจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเป็น 2 เท่าของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ดังนั้นการที่ผู้สอนจะดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิดนั้นเป็นไปได้ยาก ดังจะเห็นได้จากความพึงพอใจของผู้ปกครองและความเห็นของอาจารย์ ผู้บริหารจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การเอาใจใส่ของครูดีค่ะดี เพราะว่าโครงการนี้มีเด็กน้อย 20 กว่าคนครูดูแลทั่วถึง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (22 ธันวาคม 2547)

“my class is small. That's very important. My class has 28 students. More than 30 is a problem for any teacher, any subject.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“เด็กที่นี่เป็นเด็กที่ไม่ค่อยมีปัญหา ถ้ามีเราก็โทรหาผู้ปกครองเฉพาะกลุ่มมีปัญหาแต่ส่วนใหญ่ก็เด็กอยู่ในระดับดี”

อาจารย์สังคม, ไทย (9 ธันวาคม 2547)

“เด็กที่การเรียนลดลงก็ต้องเรียนปรึกษาคุณพ่อคุณแม่ว่าคุณพ่อคุณแม่ต้องดูแลเด็กด้วยนะคะ เราก็ปรึกษาใกล้ชิดมากเลย โทรคุยกันคะถ้าคนไหนที่มีแนวโน้มว่าแย่ะยะยาวต้องคุย”

อาจารย์สังคม, ไทย (16 ธันวาคม 2547)

“ผู้ปกครองก็มีอะไรจะโทรศัพท์มาจะมีเบอร์โทรศัพท์ของหัวหน้าโครงการกับของอาจารย์ผู้สอนมีอะไรก็โทรมาปรึกษาตลอด ความสัมพันธ์ตรงนี้นับว่าดีทีเดียว “

ผู้บริหารท่านที่ 2 (30 ธันวาคม 2547)

4. ค่าเล่าเรียนไม่สูง

โรงเรียนเบญจมราชูทิศจะเป็นโรงเรียนที่เก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ไม่สูงเพียง 25,000 บาท อีกทั้งยังรวมค่าทัศนศึกษาและค่ากิจกรรมเสริมพิเศษในวันเสาร์อยู่ในค่าเล่าเรียนด้วยแล้ว โรงเรียนไม่เรียกเรื่องเงินสนับสนุนอื่นๆเพิ่มเติมหรือเก็บค่าแรกเข้าเหมือนบางโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองรู้สึกพอใจว่าเงินที่จ่ายไปไม่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับนั้นนับว่าคุ้มค่าดังปรากฏในบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ค่าเทอมไม่สูงนะ คิดว่าคุ้มแต่ละเทอมเค้าจะเด็กไปไหนโดยที่เราไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรเลย แล้วก็กิจกรรมในโรงเรียนที่ลูกเราได้ร่วม มีสอนดนตรี สอนศิลปะ สอนอะไรต่าง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (15 ธันวาคม 2547)

“ค่าเทอมไม่แพงค่ะ เพราะว่าทุกอย่างมันอยู่ในนั้นหมด คือเราไม่ต้องจ่ายเพิ่ม”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (18 ธันวาคม 2547)

“คุ้มค่ะ เพราะถ้าเราเทียบกับว่า 25,000 เนี่ยนะอย่างเราให้ลูกไปเรียนภาษาอย่างเดียวแต่ละชั่วโมงมาคิดเป็นเทอมก็พอสมควร แต่อันนี้มันรวมอยู่ที่โรงเรียนหมด พร้อมหมดทุกอย่าง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (27 ธันวาคม 2547)

5. การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

การจัดการด้านการเงินเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนเบญจมราชูทิศให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ว่าจะต้องโปร่งใสและชัดเจน ค่าเล่าเรียนที่เก็บมาจากผู้ปกครองทางโรงเรียนจะเอาไปทำอะไรส่วนไหนบ้าง จะมีหลักฐานและแผนการใช้จ่ายเงินที่ชัดเจน ดังแสดงให้เห็นในบทที่ 5 ตารางที่

5.6 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของโครงการ

“เราจะใช้เงินบริหารปีงบประมาณ 15 ล้านบาท เราแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายให้ผู้ปกครองได้ทราบว่าสนับสนุนโรงเรียนเท่าไรค่าน้ำค่าไฟเท่าไรให้ชัด “

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

6. ผลการสอบแข่งขันและอัตราการสอบเข้าศึกษาต่อ

เมื่อนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วไปสอบเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอัตราการสอบเข้าค่อนข้างดี เช่น ปีการศึกษา 2546 นักเรียนสามารถไปสอบเรียนต่อเข้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพญาไทได้ 21 คนนักเรียนของโครงการทั้งหมด 78 คน ซึ่งหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศสามารถสอบเข้าได้มากกว่านักเรียนจากหลักสูตรภาคปกติและนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษสามารถสอบแยกแผนการเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ โรงเรียนเบญจมราชูทิศได้ที่ 1 นักเรียนบางส่วนขอโครงการไปศึกษาต่อต่างประเทศ เช่น นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย โดยไม่ต้องไปเรียนปรับความรู้ทางด้านภาษาสามารถเข้าเรียนได้เลย มีนักเรียน 2 คนของโครงการที่ไปเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นิวซีแลนด์ ได้ 1 ภาคการศึกษาจากนั้นทางโรงเรียนปรับให้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะมีความรู้ทางวิชาการในวิชาต่างๆ เพียงพอ จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่านอกจากนักเรียนจะได้ความรู้ทางภาษาแล้วความรู้ทางวิชาการของนักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็ได้ด้วยคุณภาพ

“ที่เบญจมาก็ O.K.เป็นที่ยอมรับใช้ใหม่จะมีคนมาดูงานจากโรงเรียนอื่นๆ เด็กนักเรียนจากโรงเรียนไปสอบเข้าที่อื่นได้เยอะแยะ อย่างเตรียมอุดมเนี่ยก็สอบได้เยอะนะ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (18 ธันวาคม 2547)

“นักเรียนที่จบ ม.3 EP รุ่นแรกเราจะกังวลมากเพราะต้องมาสอบแยกแผน โดยให้ข้อสอบกลาง กลัวเด็ก EP จะสอบแยกแผนออกมาไม่ดีนัก แต่ผลที่ออกมา มันเกินคาดสำหรับผู้ปกครองด้วย เราด้วย ซึ่งนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับนักเรียนหลักสูตรปกติสอบพร้อมกันให้ข้อสอบภาษาไทย ปรากฏว่านักเรียนที่จบปี 44 EP 72 คน สามารถเลือกแผนการเรียนใดก็ได้เกือบ 70 คนซึ่งไม่น่าเชื่อ แล้วเด็กกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งไปสอบเตรียมอุดมศึกษาพญาไทได้เยอะรู้สึก 18 คนในขณะที่นักเรียนปกติไปสอบเตรียมอุดมศึกษาพญาไทได้ 6 คน ปีนั้นได้ทั้งหมด 24 คน พอปี 45 รู้สึก EP ได้ 21 นักเรียนปกติได้ 10 รวมเป็น 31 คน นักเรียนที่จบหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งไปต่อสหรัฐอเมริกา ไปต่อออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ปรากฏว่าเค้าไปต่อ ม.4 ได้เลย โดยที่ไม่ต้องปรับภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นตรงนี้เราถือว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ ผู้ปกครองเค้าบอกเค้าไม่ต้องไปโรงเรียนนานาชาติเลย ค่าใช้จ่ายก็แค่นี้เค้าอยู่บ้านแต่ว่าผลสัมฤทธิ์ก็เท่าหรือไม่เท่า ก็เกือบเท่ากับโรงเรียนนานาชาติเพราะฉะนั้นโครงการนี้จึงเป็นที่สนใจ”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

ด้านอาจารย์

1. การตั้งครอบครัวของอาจารย์ต่างชาติ

อาจารย์ชาวต่างชาติในหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ 5 คนจากทั้งหมด 8 คน แต่งงานมีสามีหรือภรรยาเป็นคนไทย และตั้งครอบครัวอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงทำให้ทางโครงการได้ อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการสอน อาจารย์บางท่านเริ่มสอนตั้งแต่เปิดโครงการ (7 ปี) หรือบางท่านสอนมาอย่างน้อย 4-5 ปี ทำให้รู้จักเทคนิควิธีการสอนเด็กนักเรียนไทย รู้จักนิสัย วิถีชีวิตของคนไทย อีกทั้งยังช่วยเป็นที่เลี้ยงให้กับอาจารย์ชาวต่างชาติที่เข้ามาใหม่ เกี่ยวกับวิธีการทำงาน ลักษณะสังคมไทยทำให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างราบรื่น

“บางคนอยู่นานอย่าง Tom อยู่หลายปีเค้าได้ภรรยาเป็นคนไทยเค้าไม่ไปไหนแล้ว มีหลายรายที่อยู่หลายปี”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“Benjama is lucky because many of their teachers are married, have families and I've got foreign bosses 8 years in Nakorn, another 3 years”

อาจารย์ภาคภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

2. การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพอาจารย์

โรงเรียนเบญจมราชูทิศตระหนักถึงความสำคัญของอาจารย์ผู้สอนที่จะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรง ดังนั้นจึงพยายามจัดอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจด้านเทคนิควิธีการสอนให้กับอาจารย์ในโครงการ หรือไม่ก็ส่งอาจารย์ในโครงการไปอบรม สัมมนาในที่ต่างๆที่หน่วยงานจัดขึ้นทำให้อาจารย์ในโครงการมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และนำมาใช้เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

“ผมไปสัมมนาที่กรุงเทพเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ สองปีที่แล้วไป
เชียงใหม่เป็นทุกอย่างเกี่ยวกับการสอน English program”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2548)

“เรามีอบรมทั้งโครงการ เมื่อต้นปีที่ผ่านมาเป็นการจัดกิจกรรมการสอน
แบบ child center เป็นกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษแล้วเราก็ request ให้เค้า
เตรียมการสอนอย่างอื่นที่เราประยุกต์ใช้ได้ไม่ว่าจะเป็น Math Science สังคม ถ้ามี
มาเราก็จะไปนะคะ กำลังจะไปอบรมเรื่องการจัด English Camp”

อาจารย์สังคม, ไทย (8 ธันวาคม 2547)

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติ

โรงเรียนสองภาษาแต่ละโรงเรียนจะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องพยายามให้หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติทั้ง 2 หลักสูตรดำเนินงานไปพร้อมๆกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด มิฉะนั้นจะเป็นเสมือนมี 2 โรงเรียนอยู่ในบริเวณเดียวกันซึ่งจะเกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย เช่น การไม่ลงรอยกันระหว่าง 2 หลักสูตร โรงเรียนเบญจมราชูทิศตระหนักถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นนี้เป็นอย่างดี ดังนั้นก่อนที่จะเปิดโครงการโรงเรียนจะแจ้งการดำเนินงาน รายงานความก้าวหน้าของหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษให้อาจารย์ในโรงเรียนทราบอยู่เสมอและพยายามดึงอาจารย์จากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเพื่อให้อาจารย์ในโรงเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งโครงการและในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามสื่อสารจากทางโรงเรียนไปสู่อาจารย์ภาคภาษาอังกฤษด้วย เช่น การสรุปสาระสำคัญของการประชุมอาจารย์ของโรงเรียนให้อาจารย์ชาวต่างชาติรับทราบเมื่อโรงเรียนจัดงาน เช่น งานปีใหม่ งานเลี้ยงเกษียณอายุ ก็จะเชิญอาจารย์จากทั้ง 2 หลักสูตรเข้าร่วมโดยไม่แบ่งว่าจะเป็นอาจารย์จากภาคปกติหรือภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนจะให้

ความสำคัญว่าเป็นอาจารย์ของโรงเรียนเบญจมราชูทิศเหมือนกัน และในช่วงแรกที่เปิดโครงการโรงเรียนจัดให้อาจารย์ภาคภาษาอังกฤษสอนภาษาอาจารย์ภาคปกติทำให้อาจารย์ได้ทำความรู้จักและสนิทสนมกัน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราต้องทำไงก็แล้วแต่ที่ทำให้อาจารย์เค้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมกับโครงการนะ โครงการนี้เรามีรายได้จากผู้ปกครองมารายได้ส่วนนี้ต้องเอื้อกับเด็กปกติด้วย เค้าเห็นว่าโครงการนี้เป็นประโยชน์แก่เด็กทั่วไป คนเป็นครูก็มีความสุขไม่ใช่เห็นแต่ว่ากลุ่มนั้นกลุ่มไฮโซ กลุ่มนี้กลุ่มธรรมดา ที่นี้พอเราแสดงความชัดเจนความเอื้ออาทรมาถึงเด็กปกติเค้าก็มีใจมากับเรา ต่อมาเราหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆจากครูประจำไปทำหน้าที่ตรงนี้ เพื่อให้เค้าได้เกิดการเรียนรู้และเกิดความเข้าใจ และอีกวิธีการก็ใช้วิธีการปกติของสังคมไทย คือ การปฏิสัมพันธ์ การสนทนาอะไรก็แล้วแต่นะ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมดโรงเรียนต้องพยายามเผยแพร่ให้ครูทุกคนรู้เหมือนกับที่เรารู้ ด้วยวิธีการพูดในที่ประชุมครูด้วยวิธีการทำเอกสารแจก ด้วยวิธีการพูดแทรกในวงสนทนาอะไรก็แล้วแต่”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

“ฝรั่งไม่ต้องเข้าประชุมโรงเรียนเพราะเค้าฟังไม่เข้าใจ มีบ้างบางอย่างที่มีสาระที่เค้าจำเป็นต้องรับรู้เราก็ไปบอกเค้า โรงเรียนมีเอกสารออกมอะไรที่จำเป็นเราก็แปลให้เค้าเป็นภาษาอังกฤษ บางอย่างเราก็พูดให้ฟังในที่ประชุม มีอะไรเราก็ซักถามกัน ..... ช่วงแรกเราให้ฝรั่งสอนภาษาอังกฤษครูไทยเค้าก็สนิทกันตรงนั้น”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“คิดว่าที่นี่ดีอยู่แล้ว ถ้าเปรียบเทียบกับ English Program ของโรงเรียนอื่นๆ ที่เคยไปดูที่มา เมื่อเปรียบเทียบกับคิดว่าโรงเรียนที่นี่ดีกว่า ครูฝรั่งก็มีความสุขมากกว่า เพราะว่าที่นี่ communication ที่มาจากโรงเรียนดีกว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรก็ดีกว่าที่อื่น ทอมคิดว่าที่โรงเรียนอื่นก็มีฝรั่งที่ไม่รู้อะไรไปสอนอย่างเดียว ไม่รู้ต้องสอนอะไร มีหลายๆครั้งที่ครูฝรั่งไปโรงเรียนแล้วโรงเรียนปิดเค้าไม่รู้ นี่เป็นบ่อยปกติจะมีปัญหาเกี่ยวกับ communication ไม่บอกคุณครู แต่ที่นี้จะมีปฏิทินบอก ธรรมชาติของโรงเรียนที่จะมีการประชุมเป็นภาษาไทยหมดเลย ซึ่งฝรั่งไม่ทราบ น่าจะมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษให้อ่านแต่คงเป็นไปได้ยากเหมือนกันเพราะไม่มีคนที่ทำหน้าที่นั้น แต่ที่ EP ของเราจะเป็นอาจารย์สมัครี อาจารย์ปรีดา อาจารย์อรุณี ที่จะบอกเราว่าเกิดอะไรในการประชุม ซึ่งที่โรงเรียนอื่น

“ไม่มี คิดว่าอันนี้เป็นปัญหามากที่สุดกับครูฝรั่งในประเทศไทยคือ communication ปัญหาที่สองก็ไม่มีหลักสูตร แต่ที่นี้ก็มีหลักสูตร O.K. communication ก็ O.K. แต่ก็น่าจะมีเพิ่มมากกว่านี้”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการ

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าภายในสำนักงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ จะมี ส่วนของเจ้าหน้าที่โครงการ ส่วนของโต๊ะพักครูของอาจารย์ในโครงการทั้งอาจารย์ไทยและต่างชาติอยู่รวมกัน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรของโครงการจึงค่อนข้างดี มีการหยอกล้อ พูดคุยกันระหว่างบุคลากรในโครงการอย่างสนิทสนม มีการปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด เห็นกัน เช่น เรื่องการสอน เรื่องพฤติกรรมนักเรียน หรือนำอาหาร ขนม ผลไม้มาแบ่งกันรับประทาน อีกทั้งทางโครงการยังจัดประชุมอาจารย์ในโครงการทุกวันศุกร์สัปดาห์เว้นสัปดาห์เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาด้านการสอน หรือวางแผนในการทัศนศึกษา การประชุมผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่างๆ ดังนั้นอาจารย์ในโครงการจะสามารถแสดงความคิดเห็นหรือบอกความต้องการของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัย เอกสารบันทึกการประชุมและบทสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“การประชุมนี้อาจารย์เค้าขอเองว่าขอประชุมทุกอาทิตย์นะ เราบอกว่าไม่ไหว ถ้าต้องเตรียมวาระการประชุมทุกอาทิตย์ เราก็ขออาทิตย์เว้นอาทิตย์ แต่เราประชุมนี้ไม่ได้ขาดเลยนะ ตอนประชุมเลี้ยงข้าวเที่ยงด้วยถือว่าเป็นการพัฒนาบุคลากร”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

ด้านนักเรียน

1. คุณภาพของนักเรียน

เนื่องจากโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเปิดรับสมัครนักเรียนเข้าโครงการก่อนหลักสูตรภาคปกติ และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดมาจากการสอบคัดเลือกดังนั้นโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงได้นักเรียนที่มีคุณภาพสูงเข้าร่วมโครงการ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดีไม่ค่อยมีปัญหาเกิดขึ้น

“ผมเป็น *advisor 2/9* ผมโชคดีห้องของผมเก่งมากไม่เคยมีปัญหา ผมต้องทำ *record* เกี่ยวกับ *behavior* เวลาประชุมผู้ปกครองผมต้องพูดแต่ *I can not say anything*. ผมพูดไม่ได้เพราะว่านักเรียนทุกคนดีมาก”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2548)

2. พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นโครงการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ผู้ปกครองจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมภาคการศึกษาละ 25,000 บาท ฉะนั้นนักเรียนที่สามารถเข้าร่วมโครงการนี้ได้ต้องมาจากครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี จึงสามารถสนับสนุนงบประมาณของโครงการตรงจุดนี้ได้ ทำให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างราบรื่น มีงบประมาณเพียงพอที่จะใช้จ่ายตามแผนงานที่ได้จัดสรรไว้ ประกอบกับผู้ปกครองต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษและความสำคัญของการศึกษา จึงช่วยสนับสนุนส่งเสริมนักเรียน

“ที่ว่าความพร้อมของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญนะ เพราะผู้ปกครองที่เอาเด็กเข้า *English Program* จะเป็นผู้ปกครองที่ค่อนข้างพร้อมพอพร้อมก็จะมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย บางครั้งที่พี่ไปประชุมผู้ปกครองทางโรงเรียนเค้าก็จะแจ้งว่าเงินของ *EP* ก็มีสอนช่วยเด็กภาคปกติ ... เป็นเพราะผู้ปกครองไม่มีปัญหาการเงินกับเค้าทำให้เค้ามียอดเงินเหลือ พอมียอดเงินเหลือเค้าก็จะได้พัฒนาไปเรื่อยๆ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (22 ธันวาคม 2547)

“ด้านการเรียนจะสนับสนุนส่วนใหญ่ก็จะในเรื่องของอุปกรณ์ เทคโนโลยี ช่วย ให้ไปเรียนพิเศษ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (24 ธันวาคม 2547)

“ซื้อหนังสือ ชื่อ *talking dict* คอมพิวเตอร์ก็จำเป็นมากในการเรียน แต่ส่วนมากเด็ก *English Program* เค้าจะเป็นคนที่พร้อมนะ คอมพิวเตอร์มีมากกว่าบาท น่าจะซื้อได้ เพราะมีปัญหาเสียค่าเทอมจึงน่าจะเป็นคนที่พร้อมทุกอย่างแล้ว จึงจะให้ลูกเข้าเรียนได้”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (15 ธันวาคม 2547)

ด้านผู้ปกครอง

1. การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในหลายด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารงาน โดยตัวแทนผู้ปกครองห้องละ 1 ท่านได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกรรมการบริหารโครงการ ด้านการแสดงความคิดเห็นโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้นเพราะผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่จะตั้งความหวังกับโครงการไว้ค่อนข้างสูง ดังนั้นการสื่อสารกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีส่วนช่วยเหลือเมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ทักษะศึกษา

“เรื่องนี้เป็นเรื่องที่จำเป็นมากๆเลย ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้โครงการภาษาอังกฤษ เพราะว่าผู้ปกครองเค้าคาดหวังสูงเนื่องจากว่าเค้าเสียสตางค์ ในขณะที่คนอื่นไม่ต้องเสียเงินแต่เค้าต้องเสียเงินตั้ง 50,000 ต่อปีเพราะฉะนั้นเค้าคาดหวังสูง การที่จะลดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองก็คือการประชุมต้องยอมรับนะว่าโครงการมันไม่ perfect ไปซะทุกอย่างมันต้องมีจุดด้อยจุดเด่นอยู่แต่ถ้าหากว่าเรามานั่งจับเข่า มันก็จะแก้ปัญหาได้”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“โรงเรียนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นค่ะ มีการประชุมแล้วก็ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมอะไร.....ผู้ปกครองมาช่วยเวลาเราไปที่อื่นไปทัศนศึกษาผู้ปกครองก็มาช่วย มาดูแลเรื่องที่พัก อาหารอะไรอย่างนี้ก็มาช่วยเรามาดูแล ”

ผู้ปกครอง นักเรียน ม.3 (27 ธันวาคม 2547)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาของโรงเรียนเบญจมราชูทิศยังมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นบ้าง ดังนี้

ด้านโรงเรียน

1. เวลาระหว่างเปลี่ยนคาบเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื้อที่มากถึง 88 ไร่ ทำให้โรงเรียนสามารถจัดสรรอาคารแยกออกเป็นส่วนต่างๆ ได้ และสามารถสร้างอาคาร ขยายอาคารเพิ่มเติมได้โดยสะดวก ทำให้อาคารสถานที่ของโรงเรียนค่อนข้างจะพร้อม แต่เนื่องจากเนื้อที่ที่มากนี้เองก็เป็น

อุปสรรคได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากนักเรียนต้องเดินเรียนในบางครั้งการเดินทางเปลี่ยนคาบเรียนจากอาคารหนึ่งมายังอีกอาคารหนึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 5-15 นาที โดยเฉพาะนักเรียนในโครงการภาคภาษาอังกฤษที่อาคารเรียนของโครงการอยู่ค่อนข้างลึก ทำให้เวลาในการเดินทางไปเบียดบังเวลาในคาบเรียน ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์สอดคล้องกันดังนี้

“นักเรียนก็ต้องเดินเรียนจากอาคารนี้ไปอาคารโน้นบางที่ 10 นาที 15 นาที มันก็ต้องมีปัญหา อาจารย์บางคนปล่อยช้า บางที่นักเรียนไปช้า 10 นาทีอาจารย์อีกคนเชื่อกว่าขาด นักเรียนก็ไม่กล้าบอกอาจารย์ทางนี้ว่าหมดเวลาแล้ว และอีกประเภทหนึ่งคือ นักเรียนแวะ ทางมันไกลนะบางที่แวะกิน แวะซื้อน้ำ แวะซื้อคุกกี้ มันก็ไปสาย ตรงนี้มันมีปัญหาเหมือนกันฝรั่งจะเค้านั้นไม่ได้อันไหนที่มันสายเกิน คนไทยเราก็ครูยืนคอยนะบางที่ 10 นาที 15 นาทีอันนี้คือสิ่งที่เค้านั้นมากมาย”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

2. การกระจายงานไม่เหมาะสม

การกระจายภาระงานอื่นๆ นอกเหนือจากงานด้านการสอนสำหรับอาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยพบว่ามีภาระงานค่อนข้างน้อย ภาระงานส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของรองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการแทบทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น สอนหนังสือในจำนวนชั่วโมงเท่าอาจารย์ท่านอื่นแต่ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เพิ่มเติมทั้ง การสรรหาอาจารย์เข้าโครงการ สัมภาษณ์อาจารย์ ตรวจเอกสารประกอบการสอนของอาจารย์ในโครงการ นิเทศการสอน ทำให้ภาระงานที่รับผิดชอบค่อนข้างจะหนัก

“รองหัวหน้าโครงการจะทำทุกอย่างแทนพี่เค้าส่ง E-mail หาอาจารย์ เค้าสัมภาษณ์ เค้าบอกว่าคนนี้ OK พี่ก็ E-mail ไป เค้าจะเปิด E-mail พี่เพื่อเช็คดู แล้ว list ออกมาให้พี่ว่ามีกี่คน แล้วเค้าก็สัมภาษณ์ พี่ให้โทรศัพท์พี่เค้าไปนะ .... เค้าต้องหาครู ต้องมาทำงานเสาร์ อาทิตย์ ต้องสอนเท่าคนอื่น เค้าจะคอยประสานกับอาจารย์คือพี่ก็ช่วยด้วยตรงนั้น คือมีปัญหาอะไรอาจารย์ตรงนั้นก็ถามเค้า ถ้าพี่ไม่อยู่ หรือคณิตศาสตร์ทุกคนก็ถามเค้าหมดเพราะเค้าสอนคณิต พอภาษาอังกฤษก็ถามเค้าได้อีก เพราะเราบอกว่าเค้าเป็นผู้ช่วยพี่ เด็กมีปัญหาอาจารย์ก็

บอกเค้า ไม่เพียงแต่วิชาการนะ ครูมีปัญหาที่ลงที่รองวิชาการ เด็กมีปัญหาที่ลงที่รองวิชาการ”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

3. การประสานงานด้านบริการกับโรงเรียน

การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆของโรงเรียนกับอาจารย์ชาวต่างชาติในโครงการไม่ราบรื่นเท่าที่ควรเกิดอุปสรรคด้านภาษา ดังนั้นการประสานงานต่างๆ ระหว่างกันโดยตรงจึงเป็นไปได้ จำเป็นต้องอาศัยหัวหน้าโครงการหรืออาจารย์ชาวไทยในโครงการเป็นสื่อกลาง ซึ่งบางครั้งก็ทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน การปรับปรุง ซ่อมแซม อุปกรณ์ต่างๆ ของโครงการเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริการของโรงเรียนเพราะหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษถือเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ไม่ได้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการของโครงการแยกออกมา ดังนั้นเมื่ออุปกรณ์ในโครงการเสียหาย เช่น กระดาน หน้าต่าง ฯลฯ การซ่อมแซมจะล่าช้า ซึ่งอาจเนื่องมาจากปัญหาด้านการประสานงานหรือไม่ก็ภาระงานของเจ้าหน้าที่ภาคปกติที่มีค่อนข้างมากอยู่แล้ว แต่ปีการศึกษา 2547 ทางโครงการก็ได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยแต่งตั้งรองหัวหน้าโครงการฝ่ายบริการขึ้น เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงานต่างๆ ของโครงการ

“ห้องเรียนดี แต่น่าจะมีคนดูแลอุปกรณ์เหมือนตอนนี้ประตูลูกต่างยังไม่เรียบร้อย แต่ถ้าบอกโรงเรียนก็ต้องรอ อยากให้มีเจ้าหน้าที่ของ EP ที่ดูแล... มีประชุมทุกๆครั้งก็ว่าอาคารนี้ไม่สะอาด ห้องน้ำไม่สะอาดแต่โรงเรียนก็ไม่ได้แก้ไข”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

“We’ve small problem with the maintenance of the things that have been broken for a long time that we can’t fix ourselves. It’s annoying that on one is taking care on that..... I think the most problem for the English Program is lack of communication or problem of communication between management and foreign teachers. I want something for example, and I then tell someone, I want this...for example, the whiteboard has been broken in the science room for three years, I and other science teachers said, “ We would like this to be fixed.” And it is not fixed and we don’t really know why it’s not fixed. It is because they are too busy or they don’t consider it ‘s as important or don’t they care! And we don’t know if we bring this up, it is appropriate to go to the

Director or will it be impolite to border him with such a relative demand of question.”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (17 ธันวาคม 2547)

ด้านอาจารย์

1. ความยากลำบากในการสรรหาอาจารย์

การสรรหาอาจารย์เข้าร่วมโครงการเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของการดำเนินงานโครงการ เพราะชาวต่างชาติที่เป็น native speaker และมีความรู้ตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการนั้นหาได้ยาก ยิ่งหากมีประสบการณ์ในการสอนด้วยแล้วยิ่งหาได้ยากมากขึ้น ดังบทสัมภาษณ์ผู้บริหาร ต่อไปนี้

“อุปสรรคที่มีตลอดคือการหาครูเพราะครูหายากไม่ตรงกับวิชาที่สอนและเราต้องการ Native แต่คนที่สมัครมาส่วนใหญ่จะเป็นฟิลิปปินส์มากๆเลย ขนาดที่เราบอกไว้แล้วว่าต้องการ 5 ชาตินั้นก็ยังมีสมัครมาเป็นฟิลิปปินส์ เป็นอินเดียอะไรพวกนี้ แล้วก็เมื่อเราได้ครูมาแล้วโอกาสที่จะเลือกมีน้อยมากว่าจะมาสัมภาษณ์และมาทดลองงานและเราไม่เอาอย่างนี้ไม่มีเลย ได้มาถึงเราต้องจับทันทีเพราะเราไม่มี”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“อุปสรรคที่เรามีคือเรื่องครู หาครูค่อนข้างยาก เราต้องมีกระบวนการหาครูแต่คงจะใช้วิธีการเดียวไม่ได้ต้องใช้วิธีการหลากหลาย รัฐหรือสพฐ. น่าจะมีหน่วยงานเกี่ยวกับเรื่องครูหน่วยงานรับครูแต่เราหวังทุกอย่างจากตรงนี้ไม่ได้เราต้องหาเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

2. การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง

เมื่อหาบุคลากรได้แล้วทางโรงเรียนจะทำสัญญาจ้างเป็นปีต่อปี ในสัญญาก็กำหนดระเบียบข้อบังคับต่างๆ เช่น ไม่อนุญาตให้ลาออกระหว่างภาคเรียน หากจะออกต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน ซึ่งในความเป็นจริงมีอาจารย์หลายท่านที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาคิดจะออกก็ออกซึ่งทางโรงเรียนก็ไม่สามารถดำเนินการอะไรได้

“เราตกลงให้บอกล่วงหน้า 3 เดือนถ้าจะออกแต่จริงๆแล้วอย่างคนที่เพิ่งจะออกไปบอกล่วงหน้าประมาณ 10 วันเราก็หาครูไม่ทัน เพราะฉะนั้นครูออกกลางคัน

คือปัญหาหนึ่ง เราทำสัญญากับเค้าก็จริงแต่สัญญามันทำอะไรไม่ได้หรอก สัญญาไม่สามารถจะทำอะไรได้เราทำสัญญาเป็นรายปี แต่จริงๆแล้วเค้าก็จะออก เค้าก็ออก บางทีสิ้นเดือนแล้วรับเงินเดือนเค้าก็ไม่มาทำงานอีกเค้าไม่บอกเรา ล้วงหน้าและมืออยู่คนหนึ่งที่มาตั้งแต่ กุมภาพันธ์ มีนา หนึ่งเดือนกินเงินเดือนฟรีอยู่แล้วพอ เริ่มทำงานเมษาได้งานที่อื่นแล้วไป”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

เนื่องจากสัญญาในการทำงานจะเป็นสัญญาปีต่อปีชาวต่างชาติส่วนมากจะมาทำงาน เพียงแค่ปีเดียวก็ลาออกหรือไม่ก็ลาออกกลางคันโดยยังไม่หมดสัญญาจ้าง ดังนั้นทางโครงการ ต้องหาอาจารย์ใหม่ทุกๆ ปี ซึ่งอาจารย์ใหม่ที่ได้มากกว่าจะปรับตัวเข้ากับสถานที่ เข้ากับนักเรียนและ รูปแบบการทำงานก็ต้องใช้เวลาในการปรับตัว จากนั้นอีกไม่นานก็หมดสัญญาก็กลับประเทศ นักเรียนและผู้ปกครองจึงมีความรู้สึกที่เปลี่ยนครูป่อย นับเป็นปัญหาหนึ่งของโครงการ เพราะ อาจารย์ที่สอนหลายๆปีย่อมมีคุณภาพและทักษะในการสอนดีกว่าอาจารย์ที่ใหม่ แต่โรงเรียน เบญจมราชูทิศก็ยังมีอจารย์ต่างชาติที่ตั้งหลักแหล่งที่ประเทศไทยหลายคนและ เมื่ออาจารย์ไม่พออาจารย์เหล่านี้ก็จะช่วยเข้าสอนแทน

“ปัญหาอุปสรรคมันก็มีมากสำหรับโครงการนี้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเปลี่ยน ครูป่อย หลายคนมาอยู่แค่ปีเดียวก็ออก หรือบางที่ฝรั่งไม่เข้าใจวัฒนธรรมไทย หรือ บางที่ฝรั่งที่เข้ามาสอนไม่เข้าใจหลักสูตรของไทยว่ามีจุดมุ่งหมายอะไร”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“เบญจมโชคดีที่เรามีครูหลายคนตรงนั้น พอครูออกกะทันหัน ครูไม่มา ครูป่วย ครูตรงนั้นจะช่วยกันสอนแทนอย่างอาจารย์ Tom ถ้าใครไม่มาเค้าจะสอน แทนทันที ถ้าเค้าไม่ว่างพี่ว่างก็จะสอนแทน อาจสอนภาษาอังกฤษแทน .... ครูตรงนั้นที่ผ่านมา ครูเค้าดีมาก ๆ เค้าช่วยสอนแทนกันไม่คิดหวังเงินหรอกนะ แต่ ถ้าเค้าสอนมากเราก็ให้เพิ่มเติมเป็นบางครั้ง เค้าสอน 6 คาบต่อกันก็ได้อย่าให้เด็ก ว่าง ครูตรงนั้นก็มีทั้งครูไทยและครูฝรั่ง ครูเค้าจะช่วยกัน ครูฝรั่งมักจะไม่ปฏิเสธ การช่วยสอนถ้าเราขอร้องโชคดีที่ครูฝรั่งที่เราได้มาเกือบทุกคนเลยเป็นคนที่ดี ทำงานกันรักใคร่กัน “

ผู้บริหารท่านที่ 3 (30 ธันวาคม 2547)

“many foreign teachers are new to Thailand new comers and they are not comfortable. .... Because this is not their home country. Maybe they only come here because they're curious. Maybe they want to travel, or their time off.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“อาจารย์ฝรั่งบางคนมาแต่เค้าไม่สนใจสอน เค้าคิดว่า ok ทำงาน 6 เดือนแล้วก็ไปเที่ยว มีเงินเดือนแล้วก็ไปภูเก็ต เกาะสมุย ไปนั่งชายทะเล ที่เบญจมาศเคยมีส่วนมาสอน 2-3 เดือนแล้วก็ไป”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

3. อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษด้านบุคลากรของโครงการ ผู้วิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ของโครงการ ไม่ได้จบด้านการสอนมาโดยตรง ดังนั้นเมื่อเข้ามาสอน อาจเกิดปัญหาเรื่องการถ่ายทอดความรู้ เรื่องการควบคุมชั้นเรียน เรื่องเทคนิควิธีการสอนได้ ซึ่งการหาบุคลากรที่จบทางการศึกษา สามารถสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาได้และมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษเป็นข้อกำหนดที่หาได้ยากมาก โดยเฉพาะโรงเรียนในต่างจังหวัด แต่ผู้วิจัยพบว่าทางโรงเรียนพยายามจัดอาจารย์เข้าสอนในวิชาที่ใกล้เคียงกับสาขาการศึกษาที่อาจารย์จบมา เช่น เรียนจบวิศวกรรมศาสตร์ มาสอนวิชาคณิตศาสตร์ จบคณะสังคมสงเคราะห์ มาสอนวิชาสังคมศึกษา

“ถ้าจะให้โครงการดีขึ้นอีกโรงเรียนน่าจะต้องหาอาจารย์ต่างชาติที่ต้องจบสายครูโดยตรง แต่ว่ามันหายากในบ้านเรา ก็เห็นใจเค้านะ “

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (15 ธันวาคม 2547)

4. อัตราค่าตอบแทน

อัตราค่าตอบแทนของอาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษขณะนี้เริ่มต้นที่ 30,000 บาทต่อเดือน เป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูงสำหรับสังคมไทย หากคิดเป็นค่าเงินต่างประเทศจะไม่สูง ซึ่งอาจารย์ชาวต่างชาติแต่ละท่านก็จำเป็นต้องกลับไปเยี่ยมบ้านของตน ดังนั้นเงินเดือนที่ได้จึงไม่มากพอและเมื่อเทียบอัตราค่าตอบแทนของประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ เช่น เกาหลี จีน ได้ทุกวัน

ที่รายได้จะตกเดือนละ 60,000 บาทพร้อมสวัสดิการ ทำให้ชาวต่างชาติส่วนมากเลือกที่จะไปทำงานประเทศอื่นมากกว่าประเทศไทย ดังบทสัมภาษณ์อาจารย์ต่อไปนี้

“สำหรับการสอนที่เมืองไทยมีปัญหามาก เพราะว่าผมรู้ว่าคนไทยเค้าคิดว่าฝรั่งที่สอน EP มีเงินเดือนดีมาก แต่สำหรับฝรั่งนิดเดียว เงินเดือน 30,000 บาท อาจารย์ส่วนใหญ่ที่เค้าอยากกลับไปประเทศค่าเงินแพงมาก ถ้าผมอยากกลับไปประเทศอังกฤษไปอยู่ 2 อาทิตย์ผมต้องเก็บเงินประมาณ 1 แสนบาทไม่อย่างนั้นผมอยู่ไม่ได้ ... แต่ฝรั่งมีเงินเดือน 30,000 บาท เก็บเงินไม่ได้ สำหรับฝรั่งมีปัญหาเพราะว่าครูดีส่วนใหญ่ไปประเทศอื่น ไปจีน ไปไต้หวัน เพราะที่นั่นให้เงินเดือนมากกว่า พวกเค้าไปที่นั่น เบญจมาศดีเพราะว่าเค้ามีอาจารย์ฝรั่งส่วนใหญ่มาเมืองไทยเพราะแต่งงานกับคนไทย...ฝรั่งอยู่ที่นี้ทุกอย่างแพงมาก มอเตอร์ไซด์รับจ้างคนไทย 10 บาท ผม 30 บาท ทุกอย่างแพงมาก เวลาผมมาที่นี่ผมต้องเช่าบ้านเอง ผมต้องจ่ายทุกอย่าง...เพื่อนผมทำงานที่ประเทศจีนเขามีเงินเดือน 60,000 บาท ให้ตัวเครื่องบินและให้ Apartment 5 ห้องเขาไม่ต้องจ่ายและที่ประเทศจีนทุกอย่างถูกกว่าเมืองไทย เพื่อนผมอีกคนตอนนี้เค้าไปเกาหลีแล้วเขามีงานทำที่โน่น ค่าใช้จ่ายแพงกว่านิดเดียวแต่เงินเดือนดี”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (15 ธันวาคม 2547)

“the pay at BM is good pay for Nakorn. O.K. No problem. I live here. If I live in Bangkok, I could not. There're things. In their home country as teachers, they can be paid much more money. If I want to work with my degree in California, I would make 41,000 dollars a year, my first beginning. And over the year I will go up. “

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (29 ธันวาคม 2547)

“ค่าใช้จ่ายอยู่ที่นี้กับเงินเดือนที่ได้รับพอแล้ว แต่ถ้าจะเก็บ เงินจะนิดเดียวเมื่อกลับไปต่างประเทศ”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ต่างชาติ (28 ธันวาคม 2547)

“ในอนาคตเราจะหาครูตรงนี้ยากนิดหนึ่ง ถ้าเราเก็บค่าเล่าเรียนอยู่แค่นี้เราจ้างครูได้แค่นี้ ถ้าเราขึ้นเงินเดือนครูเป็น 40,000 บาทจะหาได้ง่ายกว่านี้ เราคงไม่มีงบประมาณตรงนั้น เพราะงบประมาณในการจ้างครู เจ้าหน้าที่ บุคลากรทั้ง

หมดของโครงการเราจะกำหนดไม่ให้เกิน 45% ของยอดเงินทั้งหมด อีก 55% ไว้กับการบริหาร ถ้าจะเพิ่มค่าเล่าเรียนของเราเพิ่มได้ท่อมละเป็นหมื่นไซ้ใหม่ แต่เราคิดว่าถ้าเราเพิ่มค่าท่อมไปเพียงท่อมละหมื่นบาทเด็กก็ยังไม่เรียนเต็มเหมือนเดิม เพราะเด็กต้องการเยอะ แต่คนส่วนหนึ่งที่เค้ารับได้ระดับนี้เค้าจะเสียโอกาส เพราะฉะนั้นคิดว่าถ้าไม่มีปัญหาจริงๆ เราจะไม่เพิ่ม”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 ธันวาคม 2547)

ด้านนักเรียน

1. ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน

ความสามารถด้านภาษาของนักเรียนแต่ละคนจะแตกต่างกันไปและแตกต่างกันในแต่ละระดับชั้นด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะมีปัญหาด้านภาษาอังกฤษค่อนข้างมากเพราะยังไม่เกิดความเคยชินในการเรียนที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนวิชาอื่นนักเรียนจะมีปัญหามากในท่อมที่ 1 แต่ในท่อมที่ 2 ก็จะมีเริ่มปรับตัวได้ แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ความสามารถด้านการใช้ภาษาจะค่อนข้างดี แต่จะมีปัญหาเกี่ยวกับความยากของเนื้อหาวิชาที่เข้มข้น ลงลึกในรายละเอียดมากขึ้นประกอบกับต้องรู้จักศัพท์เฉพาะทางมากขึ้น โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่นักเรียนจะมีปัญหาด้านศัพท์เฉพาะมาก สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ภาษาไม่เป็นอุปสรรคมากนักแต่จะยากด้วยตัวเนื้อหาที่เรียน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนอย่างที่บอกว่าภาษาอังกฤษมันสำคัญนักเรียนเค้าไม่สามารถอธิบายความคิดของเค้าได้ดีเท่าที่ควร”

อาจารย์สังคม, ไทย (8 ธันวาคม 2547)

“แรกๆฟังไม่ค่อยรู้เรื่องเราต้องพยายามปรับตัว ตอนนั้นก็ดีขึ้น .... อาจารย์จะพยายามอธิบายให้เด็กเข้าใจเป็นภาษาอังกฤษ มีการทำท่าทาง”

Focus Group นักเรียน ม.1 (1 ธันวาคม 2547)

“แรกๆ มากก็ปรับตัวไม่ค่อยได้เพราะอยู่ที่โรงเรียนเก่านี้เค้าจะสอนอังกฤษก็เฉพาะอังกฤษนอกนั้นก็ไทยหมดแต่ที่นี้มันเป็นอังกฤษเกือบทุกวิชา ช่วงแรกๆก็ไม่ค่อยรู้เรื่องแต่ตอนหลังนี่ดีขึ้นเยอะเพราะได้สื่อสารกับฝรั่งโดยตรงแล้วก็มันจะเริ่มปรับตัวได้ ... ช่วงแรกฟังเกือบไม่ได้เลย ถ้าอาจารย์ถามก็จะเงียบ อาจารย์ก็จะว่า

ทำไมไม่ตอบละก็จะมานั่งจี้ทีละคน แรกๆก็ไม่กล้าพูดแต่เดี๋ยวนี้ก็กล้าคะ เมื่อก่อน
ฝรั่งมาเดินหนีเลย”

นักเรียน ม.2 (23 ธันวาคม 2547)

“ยากเพราะว่ามันไม่ค่อยเข้าใจภาษาเท่าไร เมื่อก่อนไม่ค่อยเก่งภาษา
เท่าไร วันแรกที่เข้ามาเนี่ยฟังไม่รู้เรื่องเลยแต่เดี๋ยวนี้ดีขึ้นนิดนึง.... เมื่อเราเทียบกับ
ภาคปกติที่ไม่ได้เรียน EP นี้ของเค้าจะยากกว่าแต่ของเราจะไปยากตรงภาษาคะ
บางอย่างก็เรียนไม่เหมือนกัน... ยากเพราะภาษา แต่พัฒนาขึ้นมาก ม.1 ประมาณ
30% ตอนนี่ก็ 80% ใช้ทุกวันมันก็จะเข้าหัวไปเอง ไม่ได้ท่องศัพท์แต่เจอบ่อยมันก็
จะจำได้ ... บางวิชามันก็จะยาก เช่น วิทยุเพราะว่าภาษาอังกฤษมันจะมีศัพท์
เฉพาะเยอะคะ มันจะมีสูตรคำนวณมันก็จะยาก”

นักเรียน ม.3 (13 ธันวาคม 2547)

ด้านผู้ปกครอง

1. ความคาดหวังของผู้ปกครอง

เนื่องจากโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นโครงการที่ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่าย
เพิ่มเติม จึงเกิดความคาดหวังและความกังวลสูง เช่น กังวลว่านักเรียนจะเรียนไม่เข้าใจหรือ
นักเรียนจะมีความรู้ไม่เข้มข้นเท่านักเรียนภาคปกติ จึงให้นักเรียนไปเรียนพิเศษเพิ่มเติมโดยใช้
ภาษาไทยเป็นสื่อ ขณะที่อาจารย์ผู้สอนต้องการฝึกให้นักเรียนคิดและเข้าใจบทเรียนเป็นภาษา
อังกฤษ โดยไม่ต้องคิดและแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งระยะแรกนักเรียนอาจจะไม่เคยชินแต่จะเป็น
ผลดีในภายหลัง เพราะถ้านักเรียนคิดแล้วแปลเป็นภาษาไทย เมื่อตอบคำถามนักเรียนต้องตอบ
เป็นภาษาอังกฤษ ต้องคิดใหม่เป็นภาษาอังกฤษทำให้ขบวนการคิดซับซ้อน หรือบางครั้งผู้ปกครอง
จะเอาคะแนนนักเรียนในโครงการหลักสูตรไปเปรียบเทียบกับนักเรียนในภาคปกติโดยลืมนำค่าไป
ว่านักเรียนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษต้องทำข้อสอบทั้ง 6 วิชาเป็นภาษาอังกฤษและลักษณะ
ข้อสอบส่วนใหญ่ก็จะเป็นเขียนตอบ (อัตนัย) ดังนั้นผลการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 หลักสูตรจึง
ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้

“ใหม่ๆเนี่ยเพราะว่าผู้ปกครองเค้าคาดหวังสูงเนื่องจากว่าเค้าเสียสตางค์
ในขณะที่คนอื่นไม่ต้องเสียเงินแต่เค้าต้องเสียเงินตั้ง 50,000 ต่อปีเพราะฉะนั้น
เค้าคาดหวังสูง”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (30 พฤศจิกายน 2547)

“เราก็ยอมรับว่ามันน่าจะได้อีกมากกว่านี้ ความคาดหวังนะคาดหวังไว้สูงว่าน่าจะคุยภาษาได้มากกว่านี้ ไหนลองเล่าเป็นเรื่องเป็นราวหน่อยซิเค้าก็เขินๆ แต่โรงเรียนมีให้ทำ power point ให้นำเสนองานเป็นภาษาอังกฤษ เค้าก็ทำได้แต่เราอยากฟังจากเค้า เค้าไม่กล้าพูดให้เราฟัง อยากให้เค้าแสดงออกให้ผู้ปกครองได้เห็นมากกว่านี้”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (19 ธันวาคม 2547)

**แผนภาพที่ 5.1 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ
หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ**

ส่วนที่ 2 โครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงได้เปิดหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 เหตุผลที่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษขึ้น เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการเสนอความคิดว่าโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ควรจะเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ประกอบกับโรงเรียนประสบปัญหาเรื่องจำนวน นักเรียนที่ลดน้อยลง โรงเรียนจึงศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษว่าโรงเรียนมีความพร้อมมากน้อยเพียงไร ท้ายสุดโรงเรียนก็ตอบรับแนวคิดและตัดสินใจ เปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ดังบทสัมภาษณ์ผู้บริหารต่อไปนี้

“โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเนี่ยมันมีช่วงที่นักเรียนน้อยอยู่จุดหนึ่ง ณ วันหนึ่ง มันมีเด็กนักเรียนอยู่ประมาณไม่ถึง 400 คนประมาณ 300 กว่าคน ทั้งๆ ที่โรงเรียน เคยมีนักเรียนสูงสุดเกือบๆ 2,000 คนประมาณ 1,800 กว่าคน เด็กนักเรียนลดลงเรื่อยๆ คือเราก็ทำวิจัยหาสาเหตุเหมือนกัน คือโดยภาพรวมสังคมมันเปลี่ยนไป บริบทอื่นๆทางสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนไป วิถีชีวิตของคนที่นี่ก็เปลี่ยนไปมันก็ทำให้ เด็กลดลงประกอบกับโรงเรียนมีข้อจำกัด 2 เรื่องใหญ่ๆเท่าที่เราเช็คดู คือชื่อ โรงเรียนคนรู้สึกไม่ proud ชื่อ เมื่อมาเรียนแล้วก็เค้าก็มองว่าโรงเรียนอยู่ในซอยซึ่ง ค่อนข้างจะซบซึ้งเพราะฉะนั้นการคมนาคมก็มีส่วน แล้วโรงเรียนที่เป็นจุดสกัด ก็เยอะโรงเรียนในละแวก 1 ตารางกิโลเมตรเค้าจะมีโรงเรียนให้เลือก ดักหัวดักท้าย เยอะซึ่งเค้าอยู่ริมถนนหมด โรงเรียนที่เกิดใหม่จะอยู่ริมถนนบังเอิญเราโรงเรียนเก่า ซึ่งอยู่ริมคลองมันก็ถูกสกัดไปหมด ทั้งทั้งที่โรงเรียนก็เป็นโรงเรียนคุณภาพมีรางวัล การันตีว่าเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานมันก็ยังไม่ได้ได้รับความนิยมก็เลย ประกอบ กับทางโรงเรียนโยธินเค้ามีปัญหาว่าเค้าได้รับความนิยมสูงเพราะฉะนั้นจึงน่าจะ เปิดโรงเรียนอย่างนี้อีกซักโรง ทางกระทรวงก็ถามแล้วก็เห็นศักยภาพโรงเรียน ก็ถามเรามาว่าพอจะทำได้ไหม เราก็ต้องพิสูจน์ว่าเรามีศักยภาพพอที่จะทำได้ ก็พิสูจน์ให้กรรมการที่ตั้งกรรมการมาประเมิน หลายคณะในที่สุดก็ประเมินว่า โรงเรียนมีศักยภาพพอที่จะทำได้ก็เลยให้ดำเนินการ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“โครงการนี้เริ่มมาจากปัญหาของโรงเรียนที่ว่าเด็กมันน้อยลงน้อยลงทาง กระทรวงเค้าเลยมีความรู้สึกว่าถ้าเด็กมันน้อยลงมันจะมีปัญหาแล้วใช่ไหม ซึ่งทาง โรงเรียนเราก็เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ห้องก็มีมากพอซึ่งถ้าเด็กมันน้อยลงเนี่ย

ห้องมันก็จะสูญเปล่าและครูที่รับเงินเดือนมามันก็สูญโดยไม่ได้สอนอะไรมาตรงนั้น ทางกระทรวงก็เลยบอกให้เราทำโครงการนี้ขึ้นมาเพราะว่าเป็นโครงการที่รองรับของโยธินด้วยไงเพราะโยธินเด็กเค้าเต็ม”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายอย่างเป็นรูปธรรม
2. เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสากล
3. เพื่อสนับสนุนให้ครู อาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
4. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เต็มตามศักยภาพ

เป้าหมาย

1. ด้านปริมาณ
รับนักเรียนระดับชั้น ม.1 English Program จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวม 60 คน
2. ด้านคุณภาพ
ผู้เรียนมีความรู้ภาษาอังกฤษดีขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันกับการสื่อสาร ค้นคว้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการพัฒนาตนเองให้รู้วิธีคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหาได้ มีจิตสำนึกต่อตนเอง ชุมชน สังคมและโลกมากขึ้น

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงนำเสนอใน 2 ส่วน คือ 2.1 การดำเนินงาน 2.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ผู้วิจัยนำเสนอใน 4 ขั้นตอนตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 1.การวางแผนงาน
- 2.การกำหนดโครงสร้าง
- 3.การปฏิบัติงาน
  - 3.1 งานด้านหลักสูตร
    - การสอบคัดเลือก
    - โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
    - กิจกรรมเสริมหลักสูตร
  - 3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน
    - การคัดเลือกบุคลากร
    - สัญญาและอัตราค่าจ้าง
    - การพัฒนาบุคลากร
    - การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
  - 3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน
  - 3.4 งานด้านอาคารสถานที่
    - อาคารสถานที่
    - สื่ออุปกรณ์
  - 3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ
  - 3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
  - 3.7 งานด้านการเรียนการสอน
    - ความเข้าใจในหลักสูตร
    - แผนการสอน / การสอน
    - การวัดและประเมินผลการเรียน

4 การประเมินผลโครงการ

1.การวางแผนงาน

เมื่อโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงตัดสินใจจะเปิดการเรียนการสอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงเสนอขออนุมัติเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจากกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการมาตรวจประเมินความพร้อมของโรงเรียนว่ามีความพร้อมมากเพียงพอ

ที่จะเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษหรือไม่ เมื่อโรงเรียนผ่านการประเมินความพร้อมจาก คณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกคำสั่งอนุมัติให้โรงเรียนเปิดโครงการ หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2545 ระหว่างรออนุมัติโครงการ โรงเรียนได้ เดินทางไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนโยธินบูรณะและโรงเรียนบางบ่อสมุทรปราการ หลังจากนั้น โรงเรียนก็เริ่มเตรียมการด้านอื่นๆ เช่น การจัดหาผู้สอน ปรับปรุงอาคารสถานที่ ห้องเรียน จัดหาสื่อ เทคโนโลยีและประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ปกครองรับทราบ แต่ระยะเวลาในการเตรียมโครงการ ของโรงเรียนค่อนข้างกระชั้นชิด จึงต้องมีการวางแผนงาน จัดแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสามารถเปิดดำเนินการโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้ทันภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จากการศึกษาเอกสารขั้นตอนการวางแผนงานของโรงเรียนและสัมภาษณ์ ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษ
2. ดูงานที่โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนบางบ่อสมุทรปราการ
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
4. เสนอโครงการต่อกรมสามัญศึกษา (เดิม)
5. ปรับปรุงบรรยากาศทางกายภาพ
6. จัดหาสื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน
7. ประชาสัมพันธ์โครงการต่อผู้ปกครองและชุมชน

“เรามีเวลาอยู่ไม่กี่เดือนเพราะเราได้ทราบข่าวว่าจะให้เราเปิดเนี่ยเดือน พฤศจิกายน ปี 45 แล้วเราต้องเปิดเดือนเมษา เดือนพฤศจิกายนเนี่ยเราเพิ่งแต่ได้ทราบ ข่าวว่าจะอนุมัติเป็นรูปธรรมก็เดือนมกร เราใช้เวลาเตรียมตัวเดือนกุมภาพันธ์ มีนา เมษายน ประมาณ 3 เดือนซึ่งเราต้องเตรียมทุกอย่าง เตรียมอาคาร เตรียมบุคลากร แล้วเราก็ต้องเตรียมระบบการจัดการภายในเพื่อให้กรรมการเค้าเห็นว่าเราสามารถ เปิดได้เพราะฉะนั้นช่วงนั้นเป็นช่วงที่หนัก ..... มันแบ่งงานตามสายงานการบริหาร อยู่แล้วเพราะฉะนั้นใครที่ดูแลเรื่องบริการก็ไปวางแผนเรื่องห้องเรียน ใครดูแล เรื่องวิชาการก็ไปศึกษาว่าการเปิด EP เค้าทำอย่างไร”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ไปดูงานที่โยธินกับไปดูที่โรงเรียนสมุทรปราการมี 2 จุดที่เราไปดู ..... เตรียมงานก่อนเปิดกระชั้นชิดมากเลย คือเราคอยเฝ้าทางนั้นจะอนุมัติให้เรา

เปิดใหม่ไ้ ในส่วนนั้นนะอุปสรรคมันเยอะเลย คือผู้ใหญ่ว่าจะคุยกันได้ว่านายโรง
เปิดนี้ประมาณเดือนกุมภาพันธ์น่าจะออกเป็นคำสั่งมันก็กระชั้นชิดมาก .....
เมื่ออนุมัติเราก็รีบจัดเตรียมให้เรียบร้อย เราถึงได้ราวพื่ออยู่คนเดียว พอ กุมภาพันธ์
มีนา เมษายน ในส่วนของผู้บริหารก็ทำเรื่องอาคารสถานที่ไป ส่วนหนึ่งก็ได้เงินสมทบ
จากกระทรวงอะไรมาบ้างเพราะเราไม่มีอะไรเลยมี 0 อย่างเดียว ส่วนพี่ก็จะหาครู
แบ่งสายกันไป ทางผู้ช่วยก็ดูแลเรื่องอาคารสถานที่ ปรับปรุง เพราะว่าเมื่อสถานที่
เราพร้อม มีครุภัณฑ์พอดี “

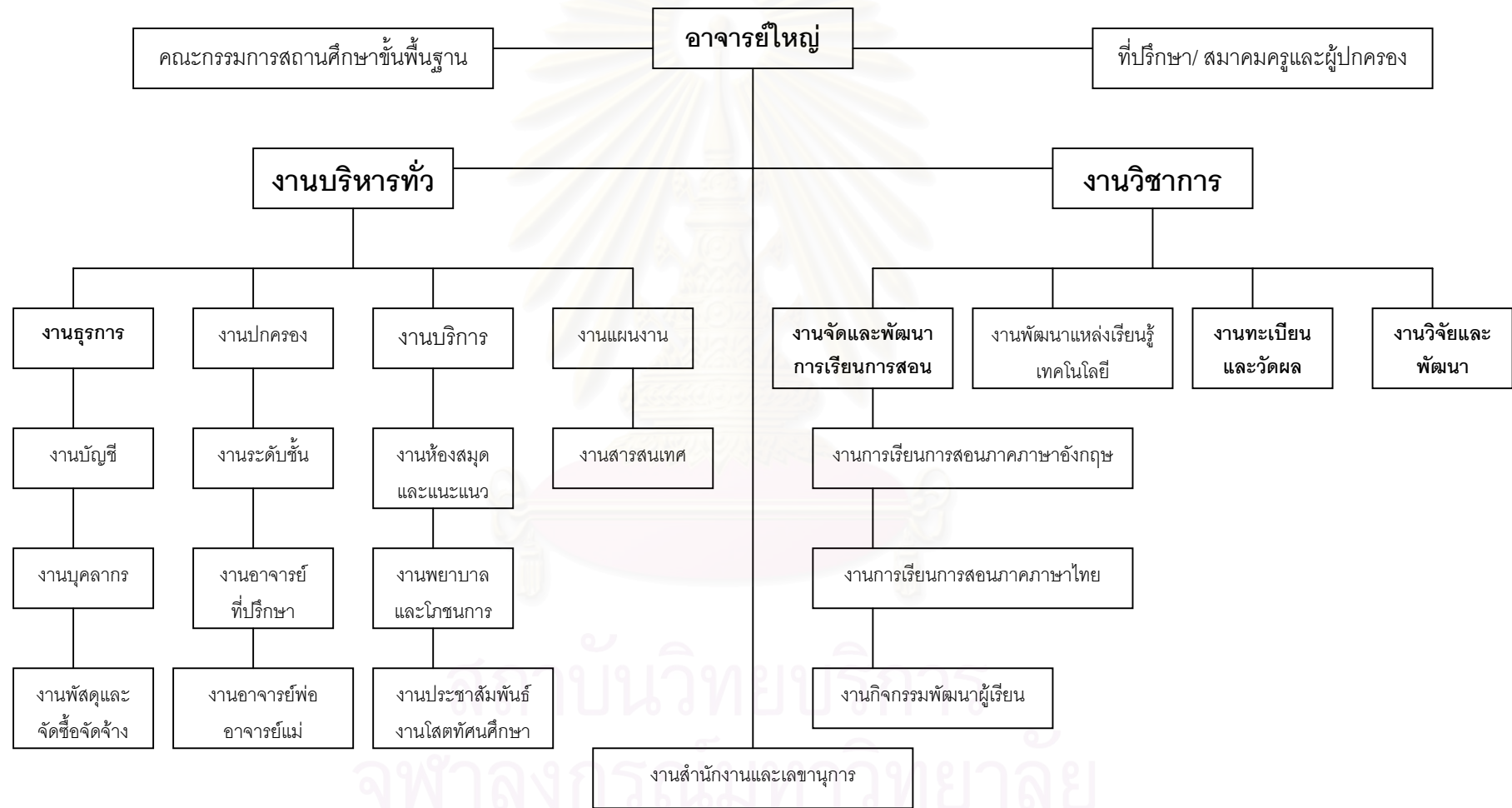
ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

2. การกำหนดโครงสร้าง

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมและ
วางแผนงานต่างๆ ก่อนที่จะเปิดโครงการในปีการศึกษา 2545 อันประกอบด้วย อาจารย์ใหญ่
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่ายธุรการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้าฝ่าย
บริการ ฝ่ายวางแผนและบริหาร หัวหน้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เมื่อโรงเรียนได้เปิด
ทำการสอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเรียบร้อยแล้วจึงได้ตั้งคณะกรรมการบริหาร
โครงการชุดใหม่ โดยมีอาจารย์ใหญ่เป็นประธานกรรมการบริหารโครงการ หัวหน้างานบริการทั่วไป
(ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่) หัวหน้างานวิชาการ และเจ้าหน้าที่งานธุรการ งานปกครอง งานบริการ
งานแผนงาน งานจัดและพัฒนากการเรียนการสอน งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี
งานทะเบียนวัดผล งานวิจัยและพัฒนา ซึ่งแสดงให้เห็นใน แผนผังที่ 5.2 โครงสร้างการบริหารงาน
โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังที่ 5.2 โครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

จากแผนผังที่ 5.2 พบว่าโครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ปกครองและครู และเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนของงานบริหารทั่วไปและงานวิชาการ โดยจัดแบ่งส่วนงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน แม้ว่าโครงสร้างการบริการโครงการภาคภาษาอังกฤษเป็นอีกโครงสร้างหนึ่งของโรงเรียน แต่ผู้รับผิดชอบหน้าที่ต่าง ๆ ในโครงการก็ใช้เจ้าหน้าที่ชุดเดียวกับภาคปกติ เพราะโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนเล็ก จำนวนบุคลากรมีน้อยทำให้จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอที่จะแยกการบริหารออกเป็น 2 ส่วนอย่างชัดเจน จากการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ดังนี้

“โครงสร้างมันแยกแต่มันก็ใช้คน group เดียวกันคือแยกแผนภูมิออกมาต่างหากแต่คนยังซ้อนการทำงานอยู่เพราะว่าครูเรายังไม่เยอะ อย่างงานวิชาการที่เป็นงานประจำกับงานวิชาการที่เป็นของ EP เนี่ย บทบาทบางคนก็ซ้อนกันอยู่เนื่องจากว่าเราไม่มีคนมากพอที่จะแยกออกไปบริหารเป็นเฉพาะโครงการได้ บางโรงเรียนเค้าอาจจะแยกไปเลยว่าคนนี้ดูแลเรื่อง EP อย่างเดียวเหมือนเป็นอีกโรงเรียนหนึ่ง แต่ของเราบางอย่างทับซ้อนกันอยู่บางอย่างต่างหากแล้วแต่ภารกิจ ... บอร์ด EP เวลาประชุมประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายปกครอง วิชาการ บริการ แล้วก็หัวหน้ากลุ่มสาระทุกสาระที่สอนเป็นภาษาอังกฤษแล้วก็อาจารย์ที่เรามอบหมายเป็นพิเศษเช่น หัวหน้าโครงการ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ระยะแรกๆ เนื่องจากว่าโรงเรียนเราเป็นโรงเรียนเล็กระยะแรกการแบ่งโครงสร้างก็ยังไม่ชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรเราก็มีไม่มาก...ในส่วนหนึ่งเราพยายามทำโครงสร้างให้เหมือนกับโยธินแต่โยธินเค้ามีครูเยอะและโครงสร้างเค้าใหญ่ เค้าจึงแยกเบ็ดเสร็จออกจากกัน แต่ที่นี้ของเรามันคงแยกไม่ได้เนื่องจากบุคลากรเราน้อยโครงสร้างการบริหารก็คือโครงสร้างภาคปกตินะ แต่ว่าเราก็ทำในลักษณะของ line อีก line หนึ่ง เพราะฉะนั้นโครงการภาคภาษาอังกฤษเนี่ยในเรื่องของโครงสร้างเราก็ล้อของภาคปกตินี้แหละก็จะมีทั้งฝ่ายธุรการ บริการ วิชาการ แล้วก็ฝ่ายปกครอง ที่นี้มีผู้ช่วยเพียงคนเดียวเพราะโรงเรียนเราเล็กไม่เหมือนโรงเรียนใหญ่ๆ เราแต่งตั้งภายในเป็นหัวหน้าฝ่ายให้ดูแล อันเนี่ยะอยู่ในเด็กภาคปกตินั้นแหละ แต่ว่าเราก็จะมีคนบางคนที่จะมาดูแลจุดนี้โดยเฉพาะเพื่อความชัดเจน เพราะว่ามันคงจะต้องดูแลพอสมควรนะ เพราะถ้ามองในภาพกว้าง

การดูแลอาจจะไม่ชัดเจน แต่ว่าในลักษณะของโครงสร้างเรายังยึดว่าใครเป็นหัวหน้าฝ่ายที่ต้องดูแลเด็กทุกคนไม่ว่าโปรแกรมไหน เราก็มีสายงานว่าต้องดูแลอะไรบ้าง...ถ้าพูดถึงในภาพรวม โครงสร้างเราไม่ยากให้เกิดความแตกแยก เราอยากให้เป็น unity ทุกกลุ่มนี่คือเป้าหมาย แต่โรงเรียนใหญ่ๆ เค้าน่าจะแยกเลยอันนั้นเราไม่เห็นด้วย แต่ว่ารายละเอียดจริงๆโดยปฏิบัติแล้วนะ ก็จะมีคนที่จะไปเฉพาะตรงนั้นที่เราใส่คนลงไปว่าคุณจะต้องเป็นคนดูแลงานที่เกี่ยวกับภาคภาษาอังกฤษ”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“โครงสร้างการทำงานมันอิงกันอยู่ตรงนั้นคือในส่วนนั้นผู้บริหารเค้าจะเป็นคนแบ่งสายงาน ส่วนของที่เนี่ยคือโรงเรียนเรามันจะไม่เหมือนโรงเรียนอื่นๆ คือ มันจะรวมอยู่ในนั้นด้วยอย่างพื้เนี่ยเป็นหัวหน้าโครงการก็จริงแต่พื้ที่อยู่ในสายของวิชาการ คนที่เป็นหัวหน้าพื้คือวิชาการ คือมันรวมกันอยู่ทุกอย่างเด็ก English program กับเด็กปกติก็ใช้ปกครองอันเดียวกันโรงเรียนเราไม่เหมือนโรงเรียนอื่นคือ English program เราเยอะกว่าแล้วของปกติมันน้อยโง่ก็ออกใหม่คะ ของโรงเรียนอื่นเนี่ยเพราะว่าโรงเรียนเค้าใหญ่เค้าก็ต้องแยก EP มาต่างหาก เพราะส่วนนั้นเค้าส่วนใหญ่โง่ คือว่าหน่วยงานทุกอย่างเนี่ยเหมือนภาคปกติก็แทรกเข้าไปอยู่ในนั้น วัสดุอุปกรณ์ทั้งโรงเรียนเหมือนกันหมด เรื่องที่ว่าจะมีการแบ่งแยกกัน มันจะไม่มีตรงนี้”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

คณะกรรมการบริหารโครงการในส่วนของงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานปกครอง งานบริการและงานแผนงานจะประชุมทุกวันอังคาร งานฝ่ายวิชาการจะประชุมทุกวันพฤหัสบดี ส่วนการประชุมอาจารย์ของโรงเรียนจะประชุมเดือนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการดำเนินงานโครงการภาคภาษาอังกฤษไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีการประชุมบ่อยครั้งแค่ไหนจะประชุมตามภาระงาน อาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะไม่มีการประชุมแต่หัวหน้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะเป็นผู้ประสานงาน บอกสาระสำคัญจากที่ประชุมให้อาจารย์ในโครงการทราบ

“การประชุมเฉพาะคณะกรรมการ EP ไม่ได้กำหนดว่าต้องประชุมทุกเดือนแต่จะประชุมตามภาระงาน ช่วงไหนที่มันไม่มีงานอะไร ก็ไม่ได้ประชุม

จะประชุมตามภาระงาน บางช่วงก็อาจจะประชุมมาก บางช่วงก็อาจจะประชุม น้อย”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

การบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษนอกจากจะประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินงานจากโรงเรียนแล้ว ยังประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนจากสมาคมผู้ปกครองและครู ซึ่งโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองของนักเรียน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุง โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เห็นได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ดังนี้

“ผู้ปกครองก็มีส่วนให้คำแนะนำ คือเราจะทำแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้ปกครองในการจัดโครงการ 1,2,3 พอเรารู้ว่าผู้ปกครองพอใจตรงไหน ไม่พอใจตรงไหนก็เป็น feed back กลับมาเพราะฉะนั้นผู้ปกครองก็จะมีส่วนร่วมทั้ง ทางตรงทางอ้อม ทางตรงก็คือว่าเค้าก็มาหาเราเลยว่าเค้าต้องการอย่างนี้ อย่างนี้ เราจัดแบบนี้เค้าบอกว่ามันน่าจะไม่ใช่เค้าก็มาให้คำแนะนำกับทางอ้อมก็ได้จาก แบบสอบถาม ซึ่งเราต้องเอามาแปลผล เราจะแจกทุกเทอมวัดความพึงพอใจของ นักเรียนและผู้ปกครอง”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างมาก ตั้งแต่เริ่มเลยจริงๆแล้ว โครงการ นี้เกิดขึ้นเพราะผู้ปกครองเค้ารวมตัวกัน เค้าอยากให้ลูกเค้ามีความรู้ทางภาษา อังกฤษที่มากกว่าธรรมดา โปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมภาษาอังกฤษที่เราได้รับการ สนับสนุนจากผู้ปกครองโดยตรง เพราะฉะนั้นในส่วนตรงนี้เขาก็จะมาคอย ติดตามดูแลเราตลอด โดยเฉพาะเค้าตั้งเป็นเครือข่ายผู้ปกครองเขาก็จะพบปะกัน”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

3. การปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงในระยะ 2 ปีแรก มีโรงเรียนโยธินบูรณะเป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น อาจารย์ผู้สอน เอกสารประกอบการสอน ดังบทสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โยธินเป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงเรา คำช่วยอนุเคราะห์เราเรื่องอาจารย์ เอกสารประกอบการสอน ข้อสอบ ปีแรกเค้าส่งอาจารย์วิทย์ คณิต สังคม มาช่วย คำช่วยอยู่ 2 ปีพอปีที่ 3 ก็ไม่แล้ว เค้าเห็นว่าเราช่วยตัวเองได้แล้ว”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“ถ้าพูดจริงๆแล้วเราก็ได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนโยธินบูรณะ ซึ่งเค้าเปิดมาก่อนและเค้ามีความพร้อมมาก และในเงื่อนไขที่ได้รับปากกับผู้หลักผู้ใหญ่ไว้นั้น ว่าถ้าโรงเรียนเราได้เปิดโรงเรียนโยธินบูรณะจะมาช่วยดูแลอนุเคราะห์เราตั้งแต่ เรื่องครูอาจารย์จนถึง เรื่องเอกสารการสอนต่างๆ”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

การปฏิบัติงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยนำเสนอใน 7 ด้าน ดังนี้

3.1 งานด้านหลักสูตร

- การสอบคัดเลือก
- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

- การคัดเลือกบุคลากร
- สัญญาและอัตราค่าจ้าง
- การพัฒนาบุคลากร
- การร่วมงานระหว่างครูหลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

- อาคารสถานที่
- ด้านสื่ออุปกรณ์

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

- ความเข้าใจในหลักสูตร
- แผนการสอน
- การสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียน

3.1 งานด้านหลักสูตร

งานด้านหลักสูตรของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- การสอบคัดเลือก
- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การสอบคัดเลือก

การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง โรงเรียนจะจัดสอบคัดเลือกประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ก่อนการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในภาคปกติ โดยโรงเรียนจะสอบคัดเลือก 2 ลักษณะคือสอบวัดความรู้ วิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบ จากนั้นสอบสนทนาภาษาอังกฤษ และโรงเรียนได้กำหนดคุณสมบัติของนักเรียนที่จะสมัครเข้าศึกษาต่อโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยระดับประถมศึกษาไม่ต่ำกว่า 3.5 การคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงนอกจากโรงเรียนจะจัดสอบวัดความรู้ดังที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว โรงเรียนยังเปิดโอกาสสำหรับนักเรียนที่ไปสอบเข้าภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนโยธินบูรณะที่มีความประสงค์จะมาเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนโดยไม่ต้องสอบเข้าอีกครั้งหนึ่ง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ตอนแรกเนี่ย เรายังไม่มีเครดิตให้สังคมเชื่อถือถือว่าเราสามารถทำได้ เพราะ เรายังไม่มีศิษย์เก่ารุ่นที่ 1 ก็เลยไปบอกโยธินเพราะโยธินเค้ารับ 90 คน เพราะ ฉะนั้นคนที่ 91 92 93 ถึงคนที่ร้อยกว่าที่เราจะรับได้เนี่ยเราบอกว่าให้มาสมัครกับ เราได้เลย เรารับเลย ก็มีมาส่วนหนึ่งแต่ก็ไม่มาก อีกส่วนหนึ่งเราก็สอบเอง เราก็ทำ เอกสารประชาสัมพันธ์.....เราก็ใช้วิธีเดียวกันในปีที่ 2 แต่ว่ากลุ่มคนที่ไปใช้บริการ ที่โยธินเนี่ยส่วนใหญ่ไม่สะดวกที่จะมาเรียนฝั่งธนฯ เพราะส่วนใหญ่เค้าจะอยู่

ฝั่งพระนคร คำเลยไม่สะดวกจึงจะมีเด็กที่อยู่ฝั่งธนฯ บางส่วนที่มาที่นี่ น้อย น้อยมาก นอกนั้นเรารับสมัครเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ปีแรกมีรับมาจากโยธิน ปี 2 เนี่ยไม่ค่อยมีมาจากโยธินแล้ว เราจะคัดเลือกเองสอบเอง สอบวิชาคณิต อังกฤษ แล้วสอบสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ เด็กฝากก็มี คือเราต้องเช็คก่อนว่าคะแนนเค้าเป็นไง มันมีบางช่วงที่คนที่เค้าได้แล้วเค้าไปโรงเรียนภาคภาษาไทยที่ต่างๆ นะ เราก็เอาตรงนี้มาเสียบเข้าแทน”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

ปีการศึกษา 2547 จำนวนนักเรียนและจำนวนห้องเรียนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระดับชั้นละ 6 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 18 ห้องเรียน ซึ่งก่อนเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีเพียงระดับชั้นละ 2 ห้องเรียนรวมทั้งหมด 6 ห้องเรียนเท่านั้น จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2547 มี 555 คน ในขณะที่จำนวนนักเรียนของปีการศึกษา 2545 ก่อนเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ มีประมาณ 300 คน เมื่อเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ จำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นประมาณ 200 คน จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นว่าการเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเพื่อแก้ไขปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลงจึงน่าจะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง

โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจัดการเรียนการสอนโครงการภาคภาษาอังกฤษ โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนภาคปกติ จะแตกต่างตรงภาษาที่ใช้เป็นสื่อในการสอนเท่านั้น โดยโครงการภาคภาษาอังกฤษสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อใน 6 สาระการเรียนรู้ คือ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การงานอาชีพ และพลานามัย จะยกเว้นก็เพียงสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศิลปะเท่านั้นที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ส่วนวิชาเลือกเสรีทางโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนเองนักเรียนไม่มีสิทธิเลือก แต่กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักเรียนมีสิทธิเลือกเรียนได้ตามต้องการ จำนวนอาจารย์ผู้สอนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีทั้งหมด 24 คน เป็นอาจารย์ไทย 16 คน อาจารย์ต่างชาติ 8 คน ซึ่งโรงเรียนได้จัดสรรอาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนในวิชาต่างๆ ดังตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 อาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนใน 6 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้	วิชา	ระดับ ม.1		ระดับ ม.2		ระดับ ม.3	
		ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
คณิตศาสตร์	คณิตพื้นฐาน	✓			✓	✓	
	คณิตเพิ่มเติม		✓	✓		-	-
วิทยาศาสตร์	วิทย์พื้นฐาน	✓			✓	✓	
	วิทย์เพิ่มเติม		✓		✓	-	-
ภาษาอังกฤษ	อังกฤษพื้นฐาน		✓		✓		✓
	อังกฤษเพิ่มเติม		✓		✓		✓
สังคมศึกษา	สังคม	✓		✓		✓	
	พระพุทธศาสนา	✓		✓		✓	
การงานอาชีพ	งานบ้าน	✓		✓		✓	
	คอมพิวเตอร์	✓			✓		✓
พละนาฏย	สุขศึกษา	✓			✓		✓

จากตารางที่ 5.8 พบว่า 6 สาระการเรียนรู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนแบ่งออกเป็น 11 รายวิชา มีเพียงสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเท่านั้นที่สอนโดยอาจารย์ต่างชาติทั้ง 3 ระดับชั้น ส่วนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวิชางานบ้าน สอนโดยอาจารย์ชาวไทยทั้ง 3 ระดับชั้น นอกเหนือจากนั้นในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่เหลือจะมีทั้งอาจารย์ต่างชาติและอาจารย์ไทยเป็นผู้สอน

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ การสอนเสริมและกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน

การสอนเสริม

การสอนเสริมของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การสอนเสริมก่อนเปิดภาคการศึกษา ซึ่งนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนต้องเรียนปรับพื้นฐานภาษาอังกฤษ โดยเริ่มเรียนกลางเดือนเมษายน(หลังสงกรานต์) จนถึงต้นเดือนพฤษภาคม รวมระยะเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนโดย

อาจารย์ผู้สอนจะเป็นอาจารย์ประจำวิชาต่างๆที่สอนเป็นภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทางโรงเรียนเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม 2,000 บาท

“เค้ามีปรับพื้นฐานก่อนนะคะ เค้าจะสอนพวกคำศัพท์ที่เราจะต้องใช้ เรียนกับครูไทยคะ เค้าสอนเนื้อหาด้วยแต่จะเน้นคำศัพท์คะ ก็ประมาณเดือนหนึ่งคะ ตอนแรกคะละกันพอปรับพื้นฐานเสร็จก็สอบแยกห้องคะ”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

2. การสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนจะจัดขึ้นในตอนเย็นชั่วโมงสุดท้ายของทุกวัน โดยครูผู้สอนจะเป็นอาจารย์จากภาคปกติ ส่วนการสอนเสริมศักยภาพสำหรับนักเรียน เรียนดี เรียกว่า”โครงการเพชร น.ร.” ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษใน วิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสมัครเพื่อเข้าทดสอบวัด ความรู้ที่นักเรียนคนใดที่สอบผ่านเข้า”โครงการเพชร น.ร.” ในวิชาใดก็จะได้รับการสอนเสริม ศักยภาพ โดยเชิญอาจารย์พิเศษมาสอนในตอนเย็น

3. การสอนพิเศษในวันเสาร์ ทางโรงเรียนจัดให้มีการสอนพิเศษเพิ่มเติม วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษาและภาษาอังกฤษ โดยอาจารย์จากภาคปกติจะเป็น ผู้สอน ซึ่งนักเรียนที่มาเรียนพิเศษในวันเสาร์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมประมาณ 1,000 บาท

“อย่างที่เราจะมีโครงการเพชร น.ร. คือเราจะคัดเลือกเด็กที่เป็นอัจฉริยะ ของเราสาขาละ 10 คน เราก็มาติวกันตอนเย็น เชิญอาจารย์จากข้างนอกมา พ่อแม่เค้าจะมาพบปะกันตรงนี้ อย่างวันเสาร์เนี่ย เค้าก็จะประชุมกันแล้วว่า ลูกเค้าอ่อนวิชาไหน ก็จะหาครูมาสอนให้ลูกเค้า”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“เรียนพิเศษวันเสาร์ที่นี้แต่เรียนเป็นภาษาไทย ไม่เรียนรวมกับ mini แยก กัน เรียนเฉพาะ EP แต่เอา 2 ห้องมารวมกันเรียน วิทย์ คณิต สังคม ไทย ค่าเรียน ก็ 1,300 ต่อเทอม”

Focus group นักเรียน ม.1 (3 กุมภาพันธ์ 2547)

“เรียนพิเศษเพิ่ม ผมเรียนที่โรงเรียนก็จะมีอังกฤษ, วิทย์, สังคม, เลข, ไทย 5 วิชา เรียนครึ่งวัน ห้อง 1,2,3,4 จะเรียนรวมกัน นักเรียนที่พิเศษที่โรงเรียนตอน ม.1 จะเยอะ ม.2 ก็ค่อยๆหาย พอ ม.3 ก็ไม่เหลือเลยคะ ..... มันซ้ำซาก มันจำเจ

โดยมากครูที่มาสอนก็คือครูที่นั่งหลังห้อง มันก็เลยน่าเบื่อไงคะ ก็เลยไปเรียนพิเศษข้างนอกมันจะเรียนนำในห้องเรียน เรียนลึกกว่า พอเราไปเรียนเราก็เข้าใจมากขึ้น”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

“ตอน ม.1 ตอนเย็นจะมีสอนเสริมคาบ 8 ของทุกวันสอนเสริมเป็นภาษาไทย ไม่ได้เก็บตังค์เพิ่ม.....เรียนพิเศษวันเสาร์ปกติจะมี 5 วิชาตอนนี้เหลือ 3 วิทยุเลข ภาษาอังกฤษ เค้านสอนเป็นภาษาไทยก็ไปเรียนรวมกับพวก mini “

Focus group นักเรียน ม.3 (24 มกราคม 2547)

กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจัดให้กับนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรม English Camp จัดสำหรับนักเรียนแต่ละระดับชั้น โดยมี English Camp ปีการศึกษาละ 1 ครั้งระยะเวลา 3 วัน 2 คืน กิจกรรม English Camp ของโรงเรียนไม่ได้กำหนดโปรแกรมไว้อย่างตายตัวว่าต้องเหมือนกันทุกปี เพียงแต่กำหนดอย่างคร่าวๆว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะไปจัดกิจกรรมที่ชายทะเล เช่น ชะอำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะไปจัดกิจกรรมที่ภูเขา เช่น เขาใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะไปจัดกิจกรรมที่ประเทศสิงคโปร์ โดยกิจกรรม English Camp ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 นักเรียนทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมและต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมประมาณ 2,000 – 3,000 บาท ส่วนกิจกรรม English Camp ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนเข้าร่วมตามความสมัครใจไม่บังคับ เพราะนักเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมค่อนข้างสูงคนละ 12,000 บาท

2. กิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่จะเป็นประเภทไป-กลับในวันเดียว แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- ทัศนศึกษาเฉพาะนักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษ กิจกรรมที่จัดขึ้นและวิทยากรที่มาบรรยายจะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เช่น การนำนักเรียนไปศึกษาวิธีการรับประทานอาหารแบบตะวันตกที่โรงแรม หรือการนำไปศึกษาการทำงานของหนังสือพิมพ์ The Nation
- ทัศนศึกษาร่วมกับนักเรียนภาคปกติ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะบรรยายโดยใช้ภาษาไทย เช่น ไปศึกษาเรื่องดวงดาวที่ท้องฟ้าจำลอง

กิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ที่เป็นประเภทไป- กลับในวันเดียวนั้นทางโรงเรียนจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากนักเรียนเพิ่มเติม ดังบทสัมภาษณ์ผู้บริหารและนักเรียนต่อไปนี้

“เท่าที่เราเปิดมา 3 ปี ก็วางกันว่า ม.1 ให้ไปเที่ยวทะเล ม.2 ให้ไปภูเขา ม.3 ให้ไปต่างประเทศ ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีกนิดหน่อย นอกจาก Camp มันก็ยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นๆเพิ่มเติมอีกไม่ใช่ camp อย่างเดียว ม.1 เนี่ยเราก็จะพาไปศึกษาการรับประทานอาหารแบบฝรั่งโดยมีวิทยากรในสถานประกอบการมาบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ เช่นเจ้าหน้าที่โรงแรมมาสอนการใช้ช้อน ส้อม หรือไม่ก็ไปที่ The Nation ไปดูการทำงาน หรือไม่ก็ไปอยุธยาไปศึกษาประวัติศาสตร์ก็มี guide มาบรรยาย พวกวันเดียวเราไม่ได้เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่ม”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ Trip ของ ม.1 จะไปชะอำไปเข้า camp .... ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตก แล้วมีพาไปกินอาหารตะวันตกแล้วก็บอกวิธีการใช้ช้อน วิธีกินไวน์อะไรเนี่ย ที่โรงแรมอย่างนู่นเลย พาไป day trip แล้วก็ยังมีกิจกรรมลูกเสือตามทั่วๆไป อย่างที่ผ่านมาม.1 เนี่ยก็ไปหอดูดาวที่เอกมัยแล้วแต่หมวดว่าหมวดไหนจะจัดหอดูดาวจะไปทั้งระดับเลย แต่ชะอำจะไปเฉพาะ EP กับ Mini เป็น English Camp เรียนปรับพื้นฐาน กับ English Camp ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มคะ นอกนั้นไม่เสีย ม.2 ที่ผ่านมามาอย่างเราพาไป day trip ที่อยุธยาล่องเรือแล้วก็บรรยายเกี่ยวกับประวัติอยุธยาเป็นภาษาอังกฤษดีมาก trip เนี่ยจริงๆแล้วจะมีวิทยากรจากข้างนอกมาบรรยายให้ฟัง”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“English Camp ที่ชะอำ ค่ามีกิจกรรมเยอะมากแต่ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาต่างประเทศ ไปวันเดียวก็น่าจะ อย่างไปศูนย์วิทยาศาสตร์แต่อธิบายเป็นภาษาไทย”

นักเรียน ม.1 (17 มกราคม 2547)

“ปิดเทอมเล็กตอนม.1 ม.2 ไปต่างจังหวัดเค้าบังคับ แต่ม.3 เค้าไม่ได้บังคับใครอยากไปก็ไป ม.1 ม.2 เก็บเงินเพิ่มประมาณ 2,000 3 วัน 2 คืน ไปก็มีกิจกรรมเข้าฐานมีเวิร์คแวลลี่ มี staff เป็นฝรั่ง อย่างสิงคโปร์ก็ 12,000 3 วัน 2 คืน”

นักเรียน ม.3 (26 มกราคม 2547)

“ไป เขาใหญ่, dream world, พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์, ชะอำ ถ้าเป็น English Camp ก็เก็บเงินเพิ่ม ชะอำอยู่ประมาณ 2,000 –3,000 อย่างเขาใหญ่เนี่ย ก็ 2,200 ไปก็ไปนอน ไปกิน ไปทำกิจกรรมเป็นฐานจะเป็น rally staff ก็มีต่างชาติ บ้างบางที่เค้าก็หลอกมาว่าเค้าเป็นต่างชาติอย่างเอาเด็กม.4 โยธินมาเป็น staff เค้า ก็มาพูดกับเราเป็นภาษาอังกฤษ ถ้าไปเข้าไปเย็นกลับจะเป็นภาษาไทย”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

นอกเหนือจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นแล้วทางโรงเรียนยังจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้งเพื่อให้ผู้ปกครองและอาจารย์มีโอกาสพูดคุย ปรีกษาปัญหา ด้านการเรียน ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะประชุมพร้อมกันทั้งระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยในช่วงแรกจะประชุมรวมพร้อมกันในห้องประชุมจากนั้นค่อยแยกไป ประชุมตามห้องเรียนของนักเรียน พบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพูดคุยในรายละเอียดเรื่องการเรียนรู้ของ นักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีห้องเรียนละ 2 คน เป็นอาจารย์จากภาคปกติ 1 คนและอาจารย์ต่างชาติ 1 คน ดังบทสัมภาษณ์

“ประชุมทั้งหมดประชุมรวมทั้งระดับ ม.ต้นเลย ที่แรกประชุมรวมในห้อง ประชุมใหญ่ก่อนแล้วค่อยแยกไปตามห้องย่อย แล้วอาจารย์ที่ปรึกษาก็เข้าไปบอก รายละเอียดอีกครั้ง”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“ประชุมผู้ปกครอง ก็จะมาพูดเลยว่าวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชานี้ วิชานั้นเป็นอย่างไรแล้วก็ให้อาจารย์เค้าพูดๆ ว่ามันมีอุปสรรคมีปัญหาคือ เป็น อย่่างไรแล้วก็ให้ผู้ปกครองพูด ให้ผู้ปกครองถามว่าทำไมจึงให้คะแนนน้อย ทำไม ออกข้อสอบอย่างนั้นอย่างนี้ เค้าจะพูดจนเคลียร์กันเรียบร้อย อันนี้ผู้ปกครองเค้า เสนอแนะว่าควรแจก course outline หมายถึงว่าสิ่งที่เราจะสอนเทอม 2 เนี่ย เราจะสอนอะไรบ้างอย่างเช่น คณิตศาสตร์ รหัสอะไร สอนเรื่องอะไรบ้าง จะวัดผล ยังไง มีคะแนนเท่าไร มึงงานก็ขึ้น เราจะแจกล่วงหน้าเพื่อให้เค้าไปศึกษา ผู้ปกครอง บางคนพาลูกไปเรียนล่วงหน้าอันนี้คือแนวคิดที่ผู้ปกครองเค้าเสนอมา เรียกว่าเป็น แนวคิดที่ดี เรียกว่าเกาะติดเลยสำหรับผู้ปกครองเนี่ย เพราะบางมากเพราะเค้าเสีย เงินเยอะ ยกตัวอย่างเช่น ครูไทยเราที่มาสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เค้าก็ พูดภาษาไทยที่ผู้ปกครองเค้ารู้เค้าก็พูดออกมา เค้าก็มาหา และบางที่เค้าก็ประชุม

กันประชุมเครือข่ายในห้องบีบ คำทำข้อสั่งเกตมาเป็นข้อๆแล้วเสนอเรามา คือ ความที่เค้าไว ความที่เค้าเกาะติด ที่พูดภาษาไทยมันก็เป็นธรรมดาว่าครูไทยเค้าก็ สงสาร เราก็ลองเปลี่ยนดูว่าเอาชาวต่างประเทศนะ แต่ไม่ใช่ฝรั่งเป็นฟิลิปปินส์ เพราะอังกฤษ อเมริกันเค้าก็ขาดแคลนครูสอนวิทย์ คณิตเหมือนกันพอเราเอามา ผู้ปกครองก็บอกว่าความรู้ content มันผู้คนไทยไม่ได้หรอก เพียงแต่ว่ามันไม่พูด ภาษาไทยเท่านั้นเอง อันนี้เป็นเรื่องซึ่งเราต้องคุยกันอยู่ตลอดแต่เราต้องฟังทุกสิ่ง ทุกอย่าง ถ้าเค้ามีความพึงพอใจมันก็โครงการนี้สำเร็จอยู่ที่ความพึงพอใจแล้วก็ได้ ผลสัมฤทธิ์ที่ลูกเค้าได้ ซึ่งเค้าสัมผัสได้”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“อาจารย์ที่ปรึกษา มี 2 ค่ะ ไทยคน ต่างชาติคน คนหนึ่งก็มีหน้าที่ดูแล คอย จิกเรื่องส่งงานจะมาตอนเช้า homeroom โดยมากจะเป็นคนไทย คนต่างชาติจะมา บ้างแรกๆ”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

“ อาจารย์ที่ปรึกษา มี 2 คน ฝรั่งเค้าไม่ได้ทำอะไรเลย ทำแต่อาจารย์ไทย เค้าก็มาคุมเรื่องเวร เรื่องเกี่ยวกับห้อง แล้วก็เรื่องเงินในห้องเค้าต้องมาพบเรา ทุกเช้าหลังเข้าแถว แต่อาจารย์ฝรั่งไม่มาเลย อาจารย์คนนี้เค้าไม่รู้มั้ง แต่ว่าอาจารย์ ฝรั่งคนก่อนเคยมา ..... ประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองมาก็ต้องประชุมรวมกันทั้ง โรงเรียนก่อนแล้วค่อยแยกเป็นห้องๆ ประชุมพร้อมกันระหว่าง EP กับภาคปกติ แต่ มีอาจารย์ภาคภาษาไทยคนเดียวเองที่เข้ามาประชุมในห้อง ”

นักเรียน ม.3 (26 มกราคม 2547)

“ Sometimes I have to attend meeting but not very often.....
A homeroom class but I don't really have to go in to speak to them.
Sometimes the students come to meet me outside the class and I talk to them.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (9 มกราคม 2548)

“ If my Thai teacher is not here I have to look after if the room is well disciplining or well organizing. Everyday we should look after the children.

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการเรียนการสอนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ดังนั้นบุคลากรที่เข้ามาในโครงการจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งด้านเนื้อหาวิชาที่จะสอนและต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในระดับสูงด้วย เพื่อให้เห็นภาพในงานด้านบริหารบุคลากรผู้วิจัยจึงขอเสนอใน 4 ส่วน ดังนี้ การคัดเลือกบุคลากร สัญญาและอัตราค่าจ้าง การพัฒนาบุคลากรและการร่วมงานระหว่างครูหลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แต่เนื่องจากบุคลากรทางการสอนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ อาจารย์ประจำ (full time) มีเฉพาะอาจารย์ชาวต่างชาติ และอาจารย์พิเศษ (part time) เป็นอาจารย์ชาวไทย ดังนั้นรายละเอียดในงานด้านบริหารบุคลากร 4 ส่วนข้างต้นแต่ละส่วนก็จะประกอบไปด้วยส่วนของอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษ ดังนี้

การคัดเลือกบุคลากร

ส่วนของอาจารย์ประจำ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีการคัดเลือกโดยประกาศรับสมัครทางอินเทอร์เน็ตหรือติดต่อผ่านทางเอเจนซี โดยโรงเรียนไม่ได้กำหนดว่าจะรับเฉพาะชาวต่างชาติที่เป็น native speaker เท่านั้น เมื่อมีอาจารย์สนใจสมัครเข้ามาสอนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็จะ E-mail ติดต่อมายังโรงเรียน จากนั้นจึงมีการนัดสัมภาษณ์โดยหัวหน้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษและหัวหน้าอาจารย์ชาวต่างชาติจะเป็นผู้สัมภาษณ์และหากผ่านการสัมภาษณ์ จะต้องทดลองงานประมาณ 1 เดือน ซึ่งช่วงทดลองงานนี้อาจารย์จะได้รับค่าตอบแทนตามปกติ

“อย่างอาจารย์คนแรกนี่เป็นญาติอาจารย์ในโรงเรียนคนอื่น ๆ เราจะใช้รับสมัครทาง mail แล้วเราก็นัดสัมภาษณ์ อย่างปลายเดือนเนี่ยก็จะมีบินมาจากอเมริกามาสัมภาษณ์ เราทดลองให้เค้าสอนแต่จุดเน้นจริงๆเราต้องการเช็คอารมณ์ของเค้าด้วยเพราะอารมณ์เค้ากับอารมณ์เรามันไม่เหมือนกัน แต่เค้าเนี่ยส่วนมากจะอารมณ์ร้อน เราเน้นเรื่องนี้เพราะถ้าอารมณ์ร้อนเนี่ยสอนเด็กเด็ยเกิดทำอะไร

ขึ้นมามันจะมีปัญหา เช็คเรื่องอารมณ์ที่จะชอบแกลังให้เค้าโกรธ ยั่วอารมณ์เค้า ถ้าเค้านิ่งแสดงว่า ok หลังจากนั้นเราก็ให้เค้าทดลองสอน อาจารย์ต่างชาติทำ สัญญาเป็นปีต่อปี”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“ในส่วนแรกนี้เราก็ใช้วิธี net work เครือข่ายเพื่อนฝูงก็ไปดูว่าใครมีเพื่อนที่เป็นฝรั่งบ้าง อันที่ 2 ก็คือคนที่สมัครตรงผ่าน web site ของโรงเรียน อันที่ 3 ก็ผ่านเอเจนซี่ .....รุ่นแรกรุ่นที่ 1 เรา screen เองเราก็สัมภาษณ์ถามประสบการณ์ แต่เราก็ไม่มีโอกาสได้เลือกหรอก หมายถึงว่าเราไม่มีตัวเลือกเราก็ดูหน่วยก้านดี ความรู้มี เราก็รับมาอยู่กับเราก็โอเค โชคดีที่ใช้ได้เลย แต่พอหลังจากนั้นเราก็ให้อาจารย์รุ่นแรกที่สมัครกับเราเนี่ยเค้าเป็นหัวหน้า เค้าก็มีหน้าที่คัดสรรเรากรองเบื้องต้นในการสัมภาษณ์ด้วยกันวิธีการนี้ก็ได้อะไรอย่างเช่นเคยมีฝรั่งที่เป็นอเมริกัน ครูก็มาสมัครที่นี้เราก็อยากจะรับแต่เราก็ไปให้หัวหน้าครูฝรั่งเราลองดูว่าคนนี้รับได้ไหม ที่นี้หัวหน้าครูฝรั่งเราก็บอกว่าสำเนียงเค้าไม่ได้ออกอเมริกันสำเนียงเค้าออกครูก็ถ้ามาสอนเด็กเราเนี่ยภาษามันจะเพี้ยน แต่ขณะที่เราฟังเราก็ไม่รู้ว่าเพี้ยน ส่วนใหญ่ไม่ได้ทดลองสอนจะดูภาพรวม แต่มีช่วงทดลองงานก็เช็คประมาณเดือนหนึ่งก็ให้เงินเดือนปกติแต่ยังไม่เซ็นสัญญา เราเซ็นสัญญาปีต่อปีรวมถึงช่วงที่ทดลองงานด้วย”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ You’ve to always make sure that you get quality native speakers. And to do that is difficult. You’ve to start early. You can’t wait until March to start thinking about hiring foreign native speakers to teach. I’ve been interviewing teachers actually since December to begin on 1 April. You’ve to check people out ..... They have to demonstrate the teaching ability in the classroom before we think of hiring them. .... I fired two teachers this year because they did not meet our standards. .... So the standard you know they have to be real teachers, they have to know about teaching and they have to care about the Thai students”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

อาจารย์พิเศษจะเป็นส่วนของผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ ที่ทางโรงเรียนขอความอนุเคราะห์มาช่วยสอน เช่น อาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษามาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์ผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์เป็นนายทหาร ผู้ดูแลเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกองทัพเรือและอีกส่วนหนึ่งโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงก็ได้รับความอนุเคราะห์อาจารย์ผู้สอนจากโรงเรียนโยธินบูรณะด้วย โรงเรียนพยายามสรรหาอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอน ดังนั้นจึงไม่มีช่วงทดลองงาน ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์

“อาจารย์ part time ในตอนแรกเราได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนโยธินบูรณะ เพราะบางที่เราไม่รู้แหล่งว่าครูไทยที่จะมาสอนเป็นภาษาอังกฤษนี้เราจะเอามาจากไหนบ้าง ในช่วงแรกเราจะได้จากโยธินบูรณะ โยธินก็ได้มาจากแหล่งต่างๆ แต่ตอนหลังเราก็พอรู้แหล่งเราก็ติดต่อเอง โดยทำหนังสือถึงรัฐต่อรัฐนะ เราติดต่อไปที่หน่วยงานของรัฐ เราก็บอกว่าเราเปิดโครงการตรงนี้และเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เราก็จะเชิญมาสอนที่นี่ แน่นนอนอาจารย์ part time ไม่มีการทดลองงาน”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“เราก็ประสานงานกับทางโยธินเนื่องจากว่าในรุ่นแรกๆเนี่ยเราก็มี contact กับโยธินคล้ายๆ มีสัญญาผูกพันกันว่าจะช่วยเราดำเนินการ เคื่อก็ส่งมาสอน 3 วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์แล้วก็สังคมศึกษา เป็นอาจารย์ part time มาจากโยธินแล้วเราก็มีอาจารย์ฝรั่งอยู่ 2 คนรุ่นแรกเลย ..... เรามองอย่างนี้ว่าเรามองว่าวิชาที่ควรจะสอนเป็นภาษาอังกฤษมันควรจะมิวิชาอะไรบ้างแล้วเราก็มามองว่าลักษณะวิชานี้มันควรจะเป็นใคร ยกตัวอย่างเช่น เราจะสอนพุทธศาสนาเป็นภาษาอังกฤษเนี่ยเรามองว่าคนที่จะสอนพุทธศาสนาได้ดีควรจะเป็นพระ เพราะฉะนั้น พระที่เก่งๆ เราก็ต้องไปสืบว่าเป็นพระวัดไหนเป็นใคร เพราะฉะนั้นพระที่จบปริญญาเอกจากต่างประเทศที่สอนเป็นภาษาอังกฤษได้เนี่ยเราก็ต้องมีวิธีการที่จะต้องไปสืบหาแล้วก็ไปนิมนต์มา ยกตัวอย่างวิชาสุขศึกษาเราจะสอนวิชานี้เป็นภาษาอังกฤษเนี่ยโรงเรียนเราอยู่ใกล้โรงพยาบาลศิริราชเราก็ไปสืบว่ามันมีคนที่อยู่ในวงการสาธารณสุขที่จบปริญญาเอกจากต่างประเทศพอมี่ใหม่ มันก็มีเราก็เชิญท่านมาสอน เราต้องทำหนังสือจากเราไปที่ต้นสังกัด อย่างเราอยู่ใกล้กองทัพเรือเราก็ดูว่าบุคลากรของกองทัพเรือที่เก่งๆที่จบวิศวะ จบทางคณิตศาสตร์จากต่างประเทศ

เราก็ไปขอความอนุเคราะห์ว่าให้มาช่วย อีกมุมหนึ่งก็เป็นลักษณะแนะนำเป็น
อาจารย์ต่ออาจารย์ "

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

สัญญาและอัตราค่าจ้าง

เมื่อทางโรงเรียนตัดสินใจจ้างผู้สอนคนใดแล้วก็ต้องมาทำสัญญาจ้างซึ่งเป็นสัญญาปีต่อปี
แต่สำหรับในส่วนของอาจารย์พิเศษ ทางโรงเรียนจะต้องทำหนังสือส่งไปขอความอนุเคราะห์จาก
หน่วยงานต้นสังกัดของอาจารย์ท่านนั้นๆ ซึ่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ก็ต้องทำทุกปี เช่นเดียวกัน

อัตราค่าจ้างอาจารย์ผู้สอนโครงการภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ประเภท
อาจารย์ประจำจะจ่ายเป็นรายเดือน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ อัตราของชาวต่างชาติที่เป็น
native speaker เริ่มต้นที่ 35,000 บาทต่อเดือน ส่วนอัตราของชาวต่างประเทศในเอเชีย เริ่มต้นที่
20,000 – 25,000 บาท ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ในการทำงาน และทางโรงเรียนจะเพิ่มขึ้นเงินเดือนให้ทุก 2 ปีโดยเพิ่มครั้งละ 3% แต่
ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับผลงานของอาจารย์ท่านนั้น ๆ ด้วย หัวหน้าอาจารย์ชาวต่างชาติจะมีเงิน
ประจำตำแหน่งให้ 5,000 บาท ส่วนสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล ที่พักอาศัย ทางโรงเรียนไม่ได้
รองรับในจุดนั้น ส่วนของอาจารย์พิเศษจะคิดเท่ากับจำนวนชั่วโมงที่สอนในแต่ละเดือน โดยอัตรา
ค่าจ้างอยู่ที่ชั่วโมงละ 500 บาท

"เราให้ native speaker ค่อนข้างจะมาตรฐาน ตั้งแต่แรกเริ่มเลยเนี่ย
เรา start ที่ 35,000 เพราะว่าถ้าต่ำจากนั้นเค้าไม่มา เค้าไม่สอน แล้วก็สำหรับ
ชาวต่างประเทศอื่นๆ เนี่ยเรา start อยู่ที่ 20,000 ต่อไปเราก็จะขึ้นเงินเดือนให้ต่อไป
เราคงทำเป็น rate เหมือนราชการ เพราะว่าโครงการนี้จะต้องมีต่อไปเพราะถ้าเรา
ต้องการความมั่นคง ต้องการครูดีเราต้องสร้างหลักประกันให้เค้า เพราะฉะนั้นเราก็
บอกไปว่าในช่วงแรก you เข้ามาเรา start เท่าไหร่และจะเพิ่มเป็น rate อย่างไร จะ
เพิ่มเป็น % ในรุ่นแรกเราขอให้เค้าอยู่กับเรา 2 ปี จากนั้นเราถึงจะปรับเพราะเราถือ
ว่าเรา start สูงมาก ปีนี้ก็เริ่มมีคือให้เฉพาะหัวหน้าชาวต่างประเทศที่เค้าช่วยเรา
ตอนแรกจะขึ้นเป็นเงินเดือนเราก็บอกว่าเอาเป็นเงินประจำตำแหน่งละกัน 5,000
อันนี้ถือว่าไม่ผูกพัน ถ้าคุณไม่ได้เป็นหัวหน้าแล้ว คุณก็ไม่ได้อันนี้ก็เป็น trick ของ
เรา"

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“ถ้าเป็นชาวเอเชีย จะ start 20,000 – 25,000 ถ้าเป็นฝรั่งเป็น native speaker ก็อีก rate หนึ่ง ก็ดูจากประสบการณ์มันก็ไม่ได้ fix อะไร ตอนนี้สูงสุดก็ 35,000 ที่เนี่ยเราให้เกียรติหัวหน้าครูฝรั่ง เราจะบอกว่าเงินเดือนเราประมาณเนี่ยมีช่องว่างประมาณเนี่ย หัวหน้าครูฝรั่งเค้าจะสัมภาษณ์แล้วเค้าดูประสบการณ์จากนั้นเค้าจะบอกเราว่าคนนี้น่าจะให้เท่าไรเพราะว่าเค้าจะดูว่าถึงแม้ว่าคนนี้เค้าจะทำงานใหม่แต่เค้ามีประสบการณ์ในการสอนมา อย่างหัวหน้าครูฝรั่งเนี่ย เราก็ให้เงินประจำตำแหน่งเค้า ..... ขณะนี้ก็มีเงินเดือนอย่างเดียว สวัสดิการอย่างอื่นก็ไม่ได้มีอะไร เราซื้อประกันอุบัติเหตุให้แล้วก็วันหยุดไม่ต่ำกว่าเท่าไร ปิดเทอมในช่วงเมษาก็ให้เงินเดือนถึงแม้ว่าจะไม่มีชั่วโมงสอนอย่างเนี่ย แต่สวัสดิการที่เป็น ค่ารักษาพยาบาล ค่าบ้าน ค่าดูแลตัวเองจ่ายเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“native ราคาหนึ่ง เอเชียราคาหนึ่ง native 35,000 เอเชียต่ำลงมาอีกขึ้นอยู่กับว่าปริญญาตรีปริญญาโท การขึ้นเงินเดือนของเราขึ้นเป็นเปอร์เซ็นต์.....สวัสดิการเรื่องที่พักอะไรไม่มี วิชา work permit เค้าจัดการทุกอย่างเราไม่ได้ทำตรงนั้นให้.....อาจารย์ part time จะจ่ายเป็นรายชั่วโมงเคลียร์เป็นเดือนๆ ถ้าวันไหนอาจารย์ไม่มาเราก็จะมีครูข้างหลังที่เป็นครูของเราสอนแทน ถ้าเค้าไม่มาเราไม่คิดชั่วโมงค่ะ เค้าจะต้องมาเซ็นชื่อถ้าไม่มีเซ็นชื่อก็ไม่คิด”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

เมื่ออาจารย์ประจำเข้ามาปฏิบัติงานในโครงการแล้วก็ต้องทำตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนดไว้ เช่น สอนไม่เกิน 20 คาบ/สัปดาห์ ต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ห้ามสูบบุหรี่ภายใน บริเวณโรงเรียน ต้องทำคะแนนเด็กนักเรียน แต่ในส่วนของอาจารย์พิเศษจะมีหน้าที่สอนหนังสือเพียงอย่างเดียว อาจจะมีทำคะแนนเด็กนักเรียนประจำวิชาบ้างเล็กน้อยเพราะโดยส่วนใหญ่อาจารย์พิเศษจะเข้ามาโรงเรียนสัปดาห์ละ 1-2 วันเท่านั้น เพราะอาจารย์เกือบทุกท่านต่างก็มีงานประจำของตนเองอยู่แล้ว ดังนั้นเวลาที่เข้ามาสอนจึงเป็นเวลาที่ค่อนข้างจำกัดและตายตัว ซึ่งส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการจัดตารางสอน

“มันก็มีเงื่อนไขทั่วไปในสัญญาอะเช่น มาทำงานเวลานี้เลิกเรียนเวลานี้ ส่วนใหญ่มันเป็นกติกาต่างๆไป วันหยุด วันลาได้จำนวนวันลาที่ได้โดยไม่ตัดเงินเดือนนอกนั้นก็ไม่มีอะไร เพราะเงื่อนไขบางอย่างมันก็ไม่ได้ผล ยิ่งมีเงื่อนไขมากยิ่งขึ้น

คนมาสมัครน้อย คาบสอนของเราก็ว่างไว้ประมาณ 20 คาบต่อสัปดาห์แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ถึงประมาณ 18-19 คาบ ..... ปัญหาการจัดตารางเรียนมีปัญหาเยอะจัดยาก เราต้องเอาอาจารย์พิเศษเป็นหลักแล้ววิชาของคนข้างในเราต้องรองลงมาเค้าไม่น้อยใจเพราะเค้าเห็นความจำเป็น อย่างอาจารย์มหาลัยเราก็ต้องเอาวันที่เค้าว่าง เราต้องเอาเค้าเป็นหลักอยู่แล้ว อาจารย์ปกติเค้าเข้าใจ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ที่มีหัวหน้าอาจารย์ต่างชาติจะเป็นคนบอกเค้า เช่น ระเบียบของโรงเรียน you ต้องมาเข้าเรียนตอนกี่โมง กลับกี่โมง ห้ามสูบบุหรี่ ห้ามดื่มเหล้า you ต้องทำสมุดสี่ชมพู ต้องออกข้อสอบอะไรอย่างเนี่ยนะคะ แล้วก็เรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยทั่วไป เค้าต้องเป็นอาจารย์ประจำชั้นด้วย ต้องทำสมุดพก ..... การจัดตารางสอนของอาจารย์ part time เป็นปัญหายุ่งยากแต่เราก็ทำได้ คืออย่างเช่น อาจารย์คนนี้ ขอ lock วันพฤหัสบดี อังคาร อาจารย์คนนั้นก็บอกว่า พฤหัสบดี อังคาร เราก็ปรับโน่นปรับนี่จนได้ นี่คือปัญหาของ part time ส่วนดีของเราคือห้องเราน้อยไป เราก็เลยจัดได้ตามที่อาจารย์เค้าต้องการได้หมด”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

การพัฒนาบุคลากร

โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรของโครงการบ้างในบางครั้ง โดยส่งอาจารย์ไปสัมมนากับหน่วยงานต่างๆที่จัดขึ้น แต่ต้องเป็นการสัมมนาที่ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจและโรงเรียนได้จัดสัมมนาขึ้นในเดือนมีนาคม 2547 ที่พัทธา เรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผล ซึ่งเชิญทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเข้าร่วมสัมมนาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ซึ่งข้อมูลจากการสัมมนาจะไม่สอดคล้องกับข้อมูลของผู้วิจัยเนื่องจาก คณะสัมมนาผู้อำนวยการทางโรงเรียนยังไม่ได้จัดสัมมนาขึ้น แต่วางแผนว่าจะจัดในเดือนมีนาคม 2547 ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าเป็นชาวต่างประเทศ การที่จะพัฒนาส่งเสริมความรู้ครูตรงนี้เรายังไม่ได้ไปทำตรงนั้น เราให้เค้าเรียนรู้ทางอื่น เช่น แหล่งการเรียนรู้เพราะว่าที่นี่ครูส่วนใหญ่จะเก่งเรื่องคอมพิวเตอร์ เค้าก็เข้าไป search อะไรต่างๆ เราก็จะมีเรื่องไม้เครื่องมือ โปรแกรมอะไรพร้อมหมด เพราะฉะนั้นเขาจะเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“ We went 2 years ago to Rayong with the Minister of Education and worked on this curriculum. .... we were at Rayong for a week with the Minister of Education working on all of these things.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

นอกจากจัดการอบรมสัมมนาแล้วทางโรงเรียนยังมีการนิเทศอาจารย์ผู้สอนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษอีกด้วย เพื่อควบคุมคุณภาพอาจารย์ในโครงการ โดยอาจารย์ภาคปกติที่ทำงานร่วมกับอาจารย์โครงการภาคภาษาอังกฤษท่านนั้นๆ จะเข้าไปสังเกตการณ์สอนในทุกคาบเรียนและเมื่อจบปีการศึกษาก็จะเป็นผู้ประเมินอาจารย์ผู้สอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ซึ่งโรงเรียนจะเอาผลการประเมินมาประกอบการพิจารณาว่าจะจ้างอาจารย์ท่านนั้นต่อไปในปีการศึกษาหน้าหรือไม่

“อาจารย์ภาคปกติเค้าก็มีหน้าที่ประเมินครูคนนั้นด้วย ตอนจบ course เค้าจะให้ข้อสังเกต สมมุติว่าเราถามว่าครูคนนี้ควรจะจ้างต่อปีหน้าไหม เค้าก็ต้องมาประเมิน ช่วยโรงเรียนประเมิน”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

อาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีการร่วมงานกันอย่างใกล้ชิดเพราะนโยบายของโรงเรียนจะมีอาจารย์ 2 ท่านอยู่ในห้องเรียน โดยอาจารย์หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะเป็นผู้สอนอยู่หน้าห้องส่วนอาจารย์ภาคปกติก็จะนั่งอยู่หลังห้อง บางครั้งอาจารย์ภาคปกติจะช่วยคุมชั้นเรียน หรือช่วยเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง และหากอาจารย์หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่สามารถเข้าสอนได้อาจารย์หลักสูตรปกติที่นั่งหลังห้องจะต้องเป็นผู้สอนแทนในคาบนั้น การดำเนินงานในรูปแบบนี้ไม่เป็นการเพิ่มภาระงานให้อาจารย์ภาคปกติเนื่องจาก แท้จริงแล้วอาจารย์ภาคปกติคือเจ้าของวิชา แต่ไม่ต้องสอนเพียงเข้าไปนั่งสังเกตการสอนในห้องเรียนและทางโรงเรียนจะนับเป็นคาบสอนให้อาจารย์ภาคปกติด้วย ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารต่อไปนี้

“อาจารย์ต้องเข้าห้องเรียน 2 ท่านมีอาจารย์ภาคปกติเข้าไปด้วยงานก็ไม่หนักหรอกก็เท่าเดิม สบายขึ้น เรานับคาบให้เค้าด้วย คือหมายความว่าเค้าเป็นเจ้าของวิชาโดยตรงแต่วิชานี้เราสอนเป็นภาษาอังกฤษเพราะฉะนั้นก็ต้องดูวิชานี้

ด้วย ยกเว้นบางจังหวัดที่เค้าไม่ว่าง แต่ว่าหน้าที่หลักเค้าต้องเข้าทุกครั้ง และถ้าอาจารย์ part time ไม่ว่างเค้าก็ต้องมาสอนแทนเค้าต้องทำงาน co กันและเค้าก็มีหน้าที่ประเมินครูคนนั้นด้วย ตอนจบ course เค้าจะให้ข้อสังเกต สมมุติว่าเราถามว่าครูคนนี้จะจ้งต่อปีหน้าไหมเค้าก็ต้องมาประเมิน ช่วยโรงเรียนประเมิน”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกันระหว่างครู เพราะเรา joy กันหมด ไม่มี EP หรือ Mini เราวมกันทั้งองค์กร ถ้าเป็นโรงเรียนใหญ่จะมีปัญหาระหว่างองค์กร เพราะวัดนายโรงจะไม่เหมือนโรงเรียนอื่นเราเป็นโรงเรียนเล็กทุกคนรู้จักกันหมด”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน

งานบริการและกิจการนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะขึ้นตรงต่องานกิจการและบริการของโรงเรียนไม่มีอะไรที่แตกต่างหรือแปลกแยกออกไปเพราะส่วนใหญ่ของนักเรียนในโรงเรียนก็คือนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ในส่วนของงานบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน เช่น บริการรถตู้รับส่งโดยทางโรงเรียนจะประสานงานกับเจ้าของรถตู้ให้รับส่งนักเรียนจากที่บ้านมาโรงเรียนในตอนเช้าและเย็น นักเรียนทุกคนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะมีบัตรประจำตัวนักเรียน ทุกเข้าก่อนเข้าโรงเรียนนักเรียนต้องรูดบัตรประจำตัวนักเรียนที่หน้าโรงเรียนเพื่อเป็นการเช็คเวลามาเรียน และบัตรประจำตัวนักเรียนยังสามารถใช้ในการยืม คินหนังสือในห้องสมุดได้ด้วย ทางโรงเรียนยังจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมในการค้นคว้าหาความรู้ไว้บริการนักเรียนสำหรับสืบค้นข้อมูลที่สนใจ

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

งานด้านอาคารสถานที่จะครอบคลุมไปถึงการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอนด้วย ดังนั้นในส่วนนี้ผู้วิจัยขอแยกนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ

- อาคารสถานที่
- สื่ออุปกรณ์

อาคารสถานที่

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เนื้อที่ของโรงเรียนไม่มากนักแต่ก็มีห้องเรียนที่มากเพียงพอสำหรับรองรับนักเรียน ในช่วงแรกก่อนเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทางโรงเรียนประสบปัญหาจำนวนนักเรียนลดน้อยลง ทำให้ห้องเรียนบางส่วนของโรงเรียนปิดไว้โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ และเมื่อทางโรงเรียนตัดสินใจจะเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทางโรงเรียนจึงทำการปรับปรุงห้องเรียนเหล่านั้น สำหรับรองรับนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โดยทาสีห้องเรียนใหม่ ติดเครื่องปรับอากาศ 2 เครื่อง โทรทัศน์ 1 เครื่อง มี locker สำหรับนักเรียน ซื่อโต๊ะนักเรียนใหม่เป็นพลาสติก ดังภาพที่ 5.3 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ห้องเรียน *English Program* เมื่อก่อนนี้บางห้องเป็นห้องเปล่าๆที่ไม่ได้ใช้อะไรเป็นส่วนใหญ่ เราก็เอามาปรับปรุงให้เป็นห้องเรียนเพราะเรามีห้องเหลือเยอะ ปิดไว้เปล่าๆ เราก็เอามาซ่อมแซม มาทาสี เราใช้ทุนที่เรามีอยู่ซึ่งเรามีอยู่ประมาณ ล้านบาทเพื่อจะดำเนินการ”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ในห้องเรียนมีทีวีครับแต่ว่าส่วนมากก็จะใช้ไม่ค่อยได้ เพราะมันจะยุ่งยาก นะคะถ้าจะใช้ ไม่มีคอมพิวเตอร์ สมัยก่อนมีเครื่องเล่น DVD แต่ตอนนี้ไม่รู้ไปไหนแล้ว”

Focus group นักเรียน ม.3 (24 มกราคม 2547)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5.3 ห้องเรียนนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

นอกจากปรับปรุงห้องเรียนแล้ว ยังจัดทำห้องพักสำหรับอาจารย์ในโครงการ โดยอาจารย์ประจำจะมีห้องพักอยู่ที่ชั้น 4 อาจารย์พิเศษห้องพักอยู่ที่ชั้น 3 ลักษณะภายในห้องพักทั้ง 2 แห่งเหมือนกัน อาจารย์จะมีโต๊ะประจำคนละ 1 ที่ และทางโรงเรียนได้จัดเตรียม น้ำดื่ม ชา กาแฟ อำนวยความสะดวกให้อาจารย์ ดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 ห้องพักอาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

สื่ออุปกรณ์

นอกเหนือจากการปรับปรุงอาคารสถานที่แล้วทางโรงเรียนยังต้องจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ไว้รองรับความต้องการของอาจารย์และนักเรียนในโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะหนังสือเรียน เนื่องจากต้องเรียนเป็นภาษาอังกฤษซึ่งก่อนเปิดโครงการโรงเรียนยังไม่มีหนังสือเรียนที่เป็นภาษาอังกฤษ ฉะนั้นตรงจุดนี้จึงต้องจัดเตรียมใหม่ทั้งหมด โดยโรงเรียนไปซื้อหนังสือเรียนภาษาอังกฤษที่ประเทศสิงคโปร์ นอกจากหนังสือเรียนแล้วโรงเรียนยังจัดเตรียมสื่อมัลติมีเดีย VCD DVD ประกอบการสอนให้กับนักเรียนเพิ่มเติมอีกด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถไปใช้บริการได้ที่ห้อง self access อุปกรณ์ต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดเตรียมสำหรับนักเรียนโครงการภาษาอังกฤษนักเรียนภาคปกติก็สามารถมาใช้บริการได้ เช่นเดียวกัน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกตอนนี้คิดว่าเพียงพอ หนังสือเรียนส่วนใหญ่เราไปซื้อที่สิงคโปร์เป็นหลักก็ไปเป็นทีม ปีแรกเราให้ไปทุกกลุ่มสาระที่เปิด ปีต่อมาเราก็ให้ list ว่าอยากได้อะไรเพราะว่าตอนนี้จะมี เซลล์ของบริษัทที่เค้านำเข้ามาแสดงที่โรงเรียนเราถ้าเราสนใจตรงไหน เค้าจะเอามาให้ราคามันอาจจะแตกต่างกันบ้าง ถ้าเราไม่ได้เดินทางตรงนั้นก็สั่งตรงนี้ได้ .....ตอนนี้เราทำห้องสมุด e-library หรือ ห้อง self access center มันก็จะมีแหล่งสืบค้นหรือแม้แต่โปรแกรม English discovery 5 แล่นกว่าบาท อย่างเนี่ย เราลงให้เยอะเยะไปหมดเลยเพราะฉะนั้นเด็กก็จะไปสืบค้นได้ทั้ง เช้า กลางวัน เย็น แต่ถามว่าเงินพวกนี้ที่ทำมาทั้งหลายจริงแล้วก็เป็นเงินจากการสนับสนุนของผู้ปกครองในโครงการแต่ในภาพรวมตรงนั้นเด็กทุกคนก็มีสิทธิมาใช้ โปรแกรมนี้มีประโยชน์มากในการที่จะจัดแหล่งเรียนรู้การที่จะบริหารจัดการเรื่องวิชาการนี้หรือการที่จะอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคมันค่อนข้างทำได้เร็วหรือค่อนข้างเห็นเป็นรูปธรรม”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“ค้นคว้าได้ตลอด อย่างห้อง self access เพราะพี่ไปซื้อหนังสือภาษาอังกฤษที่สิงคโปร์มา 2 รอบ เค้าจะ search อินเทอร์เน็ตได้ในห้อง resource”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“เราซื้อหนังสือจากประเทศสิงคโปร์ส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งก็มาจากการบริจาคจากมูลนิธิอะไรซักอย่าง ส่วนหนึ่งก็มาจากคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนว่าควรมี

เล่มนี้ เราก็ไปซื้อ.....สื่อที่ช่วยให้อาจารย์ค้นคว้ามันจะมี 2 พวกพวกหนึ่งก็คือ
เค้าจะใช้ resource ในโรงเรียนที่มีอยู่อย่าง internet หนังสือต่างประเทศที่โรงเรียน
มี อีกพวกหนึ่งเค้าก็ไปหาจากข้างนอกของเค้าเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ห้อง self ก็ใช้ค่ะ คอมพิวเตอร์ก็ใช้ได้ ที่วิจะได้ดูถ้าอาจารย์ในวิชาพา
เข้าไปแต่ตอนเที่ยงเค้าจะไม่เปิดให้ดู”

นักเรียน ม.2 (9 กุมภาพันธ์ 2547)

พบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตของผู้วิจัย เกี่ยวกับการจัดเตรียม
สื่ออุปกรณ์ของโรงเรียนสอดคล้องกัน ดังภาพที่ 5.5

ภาพที่ 5.5 สื่ออุปกรณ์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นโครงการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ดังนั้นหากนักเรียนคนใดเข้าร่วมในโครงการจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม โดยทางโรงเรียนจัดเก็บค่าเล่าเรียนภาคเรียนละ 35,000 บาท ซึ่งอัตรานี้จะไม่รวมค่าเรียนเสริมพิเศษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียนและไม่รวมค่า English Camp ที่ทางโรงเรียนจัดปีการศึกษาละ 1 ครั้ง นอกเหนือจากนี้ทางโรงเรียนก็ไม่ได้เรียกร้องค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม หรือค่าแรกเข้าจากผู้ปกครองแต่อย่างใด

“ค่าเทอมเค้ากำหนดมาจากกระทรวงแล้วว่า limit ห้ามเกิน 35,000 ม.4 ห้ามเกิน 40,000 ทางกระทรวงกำหนดเลยว่าโรงเรียนที่เป็น EP ห้ามเกิน เรายังเอา limit ที่มันห้ามเกินไว้ก่อนเพราะผลกำไรเราจะได้ตรงนั้นนะ แล้วเราเพิ่งเปิดเนี่ย ถ้าเราไปเอาต่ำสุดมันก็ไม่ได้ดี โรงเรียนเราเริ่มจะทำเนี่ยก็เอาเต็มพีดาน”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“ตามระเบียบถ้า EP ก็ 35,000 บาท mini ก็ 17,500 บาทแล้วเราก็ไม่มีเก็บพิเศษหรือเก็บค่าเข้าโครงการ บางโรงเรียนเค้าจะมีค่าเข้าโครงการเก็บพิเศษในช่วงแรก สิ่งที่ต้องจ่ายเพิ่มหลักๆก็ต้องเสียปรับพื้นฐานตอนเริ่มแรกที่เข้ามา แล้วก็ English Camp เพราะม.1 เราไปทะเล ม.2 เราไปเขา ไปป่า ม.3 เราไปสิงคโปร์ ก็ 2 ก็ตนเอง เพราะฉะนั้นโรงเรียนเรานี้ถือว่าเป็นทางเลือกของเด็กที่อยากเรียนภาษาอังกฤษแต่ว่ารายได้ต่ำ ของเรานี้ก็ถ้าพูดได้เลยว่าไม่มีเรื่องเกี่ยวกับการเก็บเงินผู้ปกครองเป็นพิเศษ นอกนั้นก็เยอะเยอะไปหมดที่เค้าฟ้องกัน”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“เค้ากำหนดเพดานว่าไม่เกิน 35,000 บาท เรายังเก็บตามเพดานที่ว่าไม่เกินที่เค้ากำหนด เรายังคำนวณดูแล้ว เนื่องจากว่าโรงเรียนเราไม่ได้เก็บเงินพิเศษเหมือนโรงเรียนอื่น โรงเรียนอื่นนี่ก่อนจะเข้าโครงการเค้าจะขอก่อนเป็นค่าเข้าร่วมโครงการเพื่อเค้าจะเอาเป็นทุนในการจัดการแต่ของเราไม่ได้เก็บ เรายังจะได้อย่างเดียวคือค่าสนับสนุนการเรียนเราก็คำนวณดูแล้วว่าเท่านี้ก็พอใช้”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

เงินงบประมาณของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้มาจากเงินสนับสนุนค่าเล่าเรียนของนักเรียน ดังกล่าวข้างต้น โดยโรงเรียนต้องจัดสรรงบประมาณของโครงการเพื่อใช้ในการบริหารงานส่วนต่างๆ เช่น ค่าตอบแทนบุคลากร ค่าสื่อการเรียนการสอน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าครุภัณฑ์ ค่าปรับปรุงบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาเอกสารของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษผู้วิจัยพบว่า เงินงบประมาณส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปในการจ่ายค่าตอบแทนบุคลากรมากที่สุด

งานธุรการของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่ได้แยกออกจากงานธุรการของโรงเรียนแต่อย่างใด ดังนั้นหนังสือติดต่อราชการ การจัดสรรงบประมาณ รายรับรายจ่ายของโครงการฝ่ายธุรการของโรงเรียนจะเป็นผู้จัดการดูแลทั้งหมด

“เงินที่เรเก็บค่าสนับสนุนโครงการคนละ 35,000 จะเป็นเงินหลักแล้วเงินค่าใช้จ่ายรายหัวที่รัฐให้มา มันก็เป็นค่าใช้จ่ายในภาพรวมของโรงเรียนไม่ได้เอามาจ่ายเฉพาะของ EP โดยตรง..... การจัดงบประมาณเราจัดในภาพรวมโรงเรียนของ EP เค้าจะมี Project มาว่าต้องการอะไรบ้าง ส่วนใหญ่เงินจะไปใช้ในการบริหารเรื่องเงินเดือนครูเรื่องค่าจ้างครูส่วนใหญ่ 100 เนี่ยค่าจ้างครูจะเกินครั้งที่เหลือจะเป็นค่าบริหารจัดการทั่วไปมาซื้อสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยี ซื่อ soft ware ซื่ออุปกรณ์เสริม soft ware บางตัวเราซื้อตั้ง 7-8 แสนบาทเราก็เอาเงิน EP มาซื้อแต่ว่าเด็กปกติก็ได้ใช้ด้วย บางส่วนเราก็เอามาปรับปรุงอาคารสถานที่เช่นห้องน้ำเด็กธรรมดาที่ได้ใช้ด้วย”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“การแบ่งงบประมาณ เราจะจัดสรรเลยว่าใน 100 จากเงินที่เก็บได้ จะเป็นในเรื่องของการบริหารโดยเน้นหนักทางด้านวิชาการ 70% 20% ก็เป็นบริการทั่วไปที่เหลือก็งบสำรอง เราจะแบ่งสรรปันส่วนไว้เลย คือถ้าพูดจริงๆแล้วตอนนี้ถ้าเราจะเอาจากสาธารณูปโภคจากรัฐนี่ไม่พออยู่แล้วเพราะฉะนั้นส่วนใหญ่เราจะเอาจากเงินของ EP นี้ไป support ตรงนั้น เด็กในภาพรวมของโรงเรียนจะได้หมด อย่างเราทำอะไรขึ้นมาเช่น ห้องสมุด e-library หรือ ห้อง self access center”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงกับชุมชนในช่วงแรกเป็นไปในทางที่ไม่ค่อยดีนัก ด้วยที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้กับห้างสรรพสินค้าซึ่งเกิดเหตุการณ์วัยรุ่นยกพวกตีกันบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนและคนในละแวกนั้นเข้าใจผิดคิดว่าเป็นเด็กนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ภาพลักษณ์ของโรงเรียนจึงค่อนข้างจะเป็นไปในแง่ลบ ประกอบกับโรงเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ติดกับถนนใหญ่ ผู้ปกครองนักเรียนจึงคิดว่าการเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก ซ้ำซ้อน อีกทั้งชื่อโรงเรียนฟังดูธรรมดา ไม่ไพเราะ หรูหรา จึงไม่เป็นที่นิยม ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนเรามีข้อจำกัดเรื่องความนิยมที่คนที่จะเข้ามา เพราะฉะนั้นภาพลักษณ์ image ของโรงเรียนเรา เมื่อเราทำการสำรวจแล้วเนี่ยมันเป็น image ที่ไม่ดี จะมีภาพลักษณ์ว่าเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนเกเรเพราะสมัยก่อนเราไม่ได้คัดเรียน เราเคยถามคนที่ไม่เรียนโรงเรียนเราเนี่ย ก็ทำแบบสอบถามไปถามผู้ปกครองกับนักเรียนโรงเรียนรอบๆเราเนี่ย ตอนที่มาปีแรก ถามไปว่าทำไมไม่เรียนที่นี่ทำไมไปเรียนโรงเรียนอื่น มันก็หยิบมาได้ 3 ประเด็น ประเด็นที่ 1 ก็คือว่าชื่อโรงเรียนไม่เพราะ 2 การคมนาคมไม่สะดวก 3 คำบอกวารู้สึกว่านักเรียนเกเร คือสมัยก่อนมันมีคอนเสิร์ตแถวเซ็นทรัล แล้วมันจะมีเด็กตีกันแถวนี้บ่อย เด็กที่ตีกันเนี่ยบางที มันเป็นเด็กที่อื่นแต่มันตีกันได้ป้ายโรงเรียน ทีนี้คนที่ผ่านไปผ่านมาเค้าก็นึกว่าเป็นเด็กวัดนายโรงตีกันแต่จริงแล้วมันอาจจะมีส่วนแต่มันไม่ใช่ทั้งหมดเพราะฉะนั้นภาพลักษณ์ของโรงเรียนในภาพรวมมันก็ไม่ดี”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

หลังจากที่โรงเรียนเปิดสอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชื่อเสียงของโรงเรียนก็ค่อยๆดีขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในลักษณะต่างๆ เช่น ทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ ลงประกาศทางหนังสือพิมพ์ ประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียนประถมศึกษาละแวกใกล้เคียง และจัดโครงการ open house ซึ่งเป็นการเปิดโรงเรียนเพื่อให้ผู้ที่สนใจโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้เข้ามาชมสถานที่ อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสื่ออุปกรณ์ต่างๆของโครงการ และได้มีโอกาสรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจากนักเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนปัจจุบัน ดังข้อมูลต่อไปนี้

“ประชาสัมพันธ์โครงการที่ทำมาเราก็ทำเอกสารพิมพ์เผยแพร่ brochure เราก็ทำข่าวสารส่งหนังสือพิมพ์ ล่าสุดเนี่ย เราก็มีป้ายโฆษณาเหมือนโฆษณา ส.ส. ติดตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มาใช้บริการเรา แนะแนวเราก็ไปเฉพาะ โรงเรียนที่เค้าเชิญเรามา ..... ภาพลักษณ์ของโรงเรียนในภาพรวมมันไม่ดี ก็เลยมีการ open house เชิญเค้ามาเห็น คือ ขณะเนี่ยเราเชื่อว่าของเราดี คนที่คิดว่าไม่ดีคือคนที่ยังไม่ได้มาเห็นโรงเรียน โรงเรียนอยู่ในซอยแต่มันก็ไม่ได้ไกลเท่าไร แล้วเด็กเราปัจจุบันก็ไม่ได้เป็นอย่างที่เค้าคิด เพราะฉะนั้นเราก็เปิดบ้านเพื่อให้เค้า มาเห็นว่าโรงเรียนเราดีนะ มีเทคโนโลยี ลูกศิษย์เราหน้าตาอย่างนี้มีความสามารถ อย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราก็เอาเด็ก EP ที่เรียนในแต่ละวิชา มา present ความสามารถ ว่าเมื่อเค้าเรียนวิทยาศาสตร์ สังคม คณิตศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ เค้าสามารถนำความรู้มา present ให้กับผู้ปกครองให้เห็นว่า ใน 1 ปี 2 ปี 3 ปี ที่เค้าเรียนที่นี้เค้ามีความสามารถ เพราะฉะนั้นเมื่อผู้ปกครองมาเห็นก็รู้สึกชื่นชม เพราะผู้ปกครองมักจะคิดว่าโปรแกรมภาคภาษาอังกฤษเป็นโปรแกรมที่เน้นภาษาอังกฤษอย่างเดียวแล้ววิชาอื่นจะอ่อนแต่จริงแล้วเด็กสามารถเรียนวิทยาศาสตร์เก่งก็ได้ เรียนคณิตศาสตร์เก่งก็ได้เพียงแต่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ.....เราก็เขียน ป้ายประชาสัมพันธ์ตามที่ต่างๆ ลงข่าวหนังสือพิมพ์ แล้วก็มีความหมายไปถึง ผู้ปกครองในโรงเรียนประถม เมื่อเค้ามาเราก็เชิญไปที่ห้องประชุมมีนักเรียนเป็น พิธีกรคนนึงก็จะพูดเป็นภาษาอังกฤษอีกคนนึงก็จะแปลว่าคนที่พูดเป็นภาษาอังกฤษพูดว่าอะไร แล้วคนที่แปลก็จะพูดภาษาอังกฤษอีกคนก็จะแปลสลับกันไปมา เพื่อจะให้เห็นว่าเด็กเราพูดภาษาอังกฤษได้ แล้วก็เอาเด็กแต่ละวิชามาแนะนำ เสนอ จากนั้นพบกับผู้ปกครองรุ่นก่อนว่าทำไมเค้าถึงเอาลูกเค้ามาเรียนที่นี้ แล้วก็พบกับ ตัวแทนครูผู้สอน พบกับตัวแทนนักเรียนว่าที่เค้าเรียนมา 1 ปี 2 ปี 3 ปี นี้เค้ารู้สึก อย่างไร”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ประชาสัมพันธ์โครงการหลากหลายอย่าง ทางโฆษณาแผ่นตั้งเห็นใหม่ ผู้ช่วยทำตั้ง 100 อัน สอง โรงเรียนต่างๆ ที่เค้ารู้จักโรงเรียนเราก็เชิญเราไปเป็น วิทยากรไปแนะนำโรงเรียนเค้า เค้าเชิญเรามาหรือบางที่เราก็เสนอตัวไปหาเค้า แล้วก็มีการประชาสัมพันธ์ แล้วที่แน่ๆคือ PR ของผู้ปกครองที่ถูกเค้ามาอยู่ที่นี่แล้วเค้าจะ ชวนกันมา .....Open House คือ เปิดให้ผู้ปกครองเด็ก ป.6 มาดูโรงเรียน

ดูอาคารสถานที่ ดูเด็กเราเราจะมีผลงานโชว์ ส่วนมากเราจะโชว์ผลผลิตของเรามากกว่า เด็กจะเป็นคนจัดการดำเนินงานอะไรเองหมด เป็นโฆษกอะไรเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

วิธีการประชาสัมพันธ์โครงการของโรงเรียนที่ได้ทำขึ้นนั้นค่อนข้างจะประสบผลสำเร็จ เพราะจากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนในโครงการส่วนมากรู้จักโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจากการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่วิธีการใดก็วิธีการหนึ่ง ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“พ่อแม่เป็นคนบอกค่ะ..... ของหนูพอดีวันนั้นแม่อ่านหนังสือพิมพ์ค่ะก็เจอพอดีว่าโรงเรียนนี้มี English program ก็เลยเรียกให้มาดูแล้วสนใจก็เลยมาสอบ ..... ก็ตอนแรกไปสอนที่โยธินแล้วก็ไม่ได้ติดพ่อแม่ก็เลยยื่นคำร้องแล้วก็มาที่นี่ ไม่เชิงยื่นคำร้องครับก็คือวัดนายโรงรับจากโยธินต่อมา .... ผมเห็นประกาศติดข้างทาง”

Focus group นักเรียน ม.3 (24 มกราคม 2547)

“แม่เป็นคนไปอ่านป้ายประกาศที่ติดไว้ค่ะ ป้ายมันติดไว้แถวบ้านค่ะ แม่ก็เลยให้มาลองสอบที่นี่.....หนูเห็นในป้ายโฆษณาค่ะ .....อาจารย์ที่โรงเรียนนี้ไปโปรโมทที่โรงเรียนประถม”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

“ของผมหอจารย์เค้าไปประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียน .....หนูเข้าโรงเรียนไม่ได้แล้วกระทรวงบอกว่ามีที่นี่ .....ไปที่โยธินแล้วเค้าประชาสัมพันธ์ .....แม่เค้าเห็นป้ายนะครับแล้วเข้ามาดูในโรงเรียน”

Focus group นักเรียน ม.1 (3 กุมภาพันธ์ 2547)

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วโรงเรียนยังจัดโครงการช่วยเหลือชุมชนบริเวณใกล้เคียงอีกด้วย โดยโรงเรียนจัดสอนคอมพิวเตอร์ให้กับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในละแวกใกล้เคียง ซึ่งสอนโดยอาจารย์ประจำ ของโครงการภาคภาษาอังกฤษ

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษนั้นผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหา ออกเป็นด้านต่างๆ 4 ด้าน ดังนี้

- ความเข้าใจในหลักสูตร
- การสอน
- แผนการสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียน

ความเข้าใจในหลักสูตร

เมื่อโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงตัดสินใจรับอาจารย์ผู้สอนเข้ามาในโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษทางโรงเรียนจะส่งอาจารย์ภาคปกติที่เป็นเจ้าของวิชานั้นๆ มาคอยดูแล อธิบาย หลักสูตร ขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ต้องรับผิดชอบสอน หากอาจารย์ในโครงการเป็นอาจารย์พิเศษ การสื่อสารกับอาจารย์ภาคปกติจะทำได้โดยสะดวก แต่หากเป็นอาจารย์ประจำ (ต่างชาติ) จะมี ปัญหาการสื่อสารกับอาจารย์ภาคปกติ ทางโรงเรียนแก้ไขปัญหามาโดยจัดทำ course outline เป็น ภาษาอังกฤษ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนพบว่าข้อมูลที่ได้สอดคล้องกัน ดังนี้

“อันนี้เนี่ยในระยะแรกๆ เอาจริงก่อนที่สอนภาษาอังกฤษเนี่ยไม่ค่อยมี ปัญหาเพราะของไทยเราก็มีตำราภาษาอังกฤษอยู่แล้ว เค้าสามารถที่จะสอนได้โดย ส่วนชาวต่างประเทศที่จะสอนวิทย์ คณิตเนี่ยเราก็มีครูคนไทยของเราที่จะดูแล การสอนแล้วก็ ถ้าเป็นชาวต่างประเทศกับครูเราที่บางทีก็สื่อสารกันไม่ได้เป็นภาษา อังกฤษ เราก็ให้ในส่วนของคุณ part time เค้ามาช่วย เพราะข้อจำกัดของคุณเรา อย่างคุณวิทย์ คุณคณิตเราเนี่ยบางทีการจะสื่อสารภาษาอังกฤษเนี่ยบางทีเรา ไม่ลึกซึ้งเพราะฉะนั้นเราก็อาศัยคุณ part time ช่วย แต่ครูผู้สอนต้องทำ sheet เอง”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“ตอนแรกๆ ก็จะไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรทั้งหมดเท่าไรหรอกแต่ก็ จะรับทราบจากอาจารย์ที่ติดต่อมา เราก็จะ contact กับอาจารย์ว่าแนวที่เราต้อง สอน เนี่ยเราต้องสอนในลักษณะไหนบ้าง อาจารย์จะเอว่าหลักสูตร ม.1 เนี่ย ภาษาไทยเค้าสอนอะไร เราก็จะสอนเป็นลักษณะ main concept ให้เด็กเพราะนี่ เป็นเด็ก ม.1 พี่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการมากแต่มองเป็นลักษณะให้รู้เพื่อจะปฏิบัติกับ ตัวเอง ทำความเข้าใจในระหว่างการสอนไปด้วย เราต้องดูจากกระทรวงศึกษาว่า บางครั้งมันยากไปสำหรับเด็กก็เปล่า ถ้าเราต้องใช้คำภาษาอังกฤษเราจะสอน

อย่างไรให้มันง่ายที่สุด ก็มีปัญหาคือในช่วงแรกๆ ว่าเราจะสอนอย่างไรดีเพราะเราก็ไม่เคยสอนเด็กเล็ก ไม่รู้ว่าปกติอาจารย์ระดับประถม มัธยมเค้าสอนกันอย่างไรแต่เราก็พยายามหาประสบการณ์ซื้อหนังสือตำรามาอ่านบ้าง อาจารย์ก็เอาหนังสือเอา course outline ของโรงเรียนมาให้ดู”

อาจารย์สุขศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“ทางโรงเรียนเค้าจะให้พวก course outline แล้วก็ตำรา จากนั้นเราก็จะมาศึกษาดูว่าอะไรที่มันเข้ากันได้ไปกันได้ ก็พยายามเตรียม plan เนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษ เนื้อหาที่ได้ก็เอามาจากหนังสือที่เป็น text ไปค้นคว้าที่ห้องสมุดบ้าง อะไรบ้าง “

อาจารย์สังคม, ไทย (25 มกราคม 2547)

“ดูตามหลักสูตรของกระทรวงครับ คือมีหนังสือวิทยาศาสตร์มาให้ก็สอนตาม อาจารย์ภาคภาษาไทยเค้าเอาหนังสือมาให้ อีกส่วนหนึ่งเค้าก็จะมีคล้ายกับ outline มาให้เป็นภาษาไทยก็แปลเป็นภาษาอังกฤษอีกที เนื้อหาที่เอามาจากหนังสือที่โรงเรียนมีซึ่งดูแล้วก็เห็นหลักสูตรที่เค้าใช้เรียนที่สิงคโปร์ คือมันไม่เหมือนกับไทยก็ต้องดึงเอามาจากหลายๆเล่มเข้ามารวมกันครับ แต่ในชั้นม.3 มันจะหนักไปด้านไม่เชิงฟิสิกส์แต่มันก็คือฟิสิกส์”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“Thai curriculum is different from what I have learned. Before I expected to teach the same way that I was taught. But it's not the same”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

“I basically study on that. The school also makes sure that they know what I'm doing. So I 'm always keeping the curriculum”.

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (9 มกราคม 2548)

แผนการสอน

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะทำแผนการสอน และ เอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง อาจารย์จะทำแผนการสอนโดยยึดเนื้อหาหลักสูตรที่ต้องสอน กับจำนวนคาบเรียนที่มีอยู่ใน 1 ภาคเรียนแล้วค่อยจัดแบ่งความสำคัญของเนื้อหาและคำนวณ ระยะเวลาที่มีอยู่เพื่อให้จำนวนเนื้อหาที่ระยะเวลาเหมาะสมกัน

“เราจะมี course outline ก่อนนะคะจำได้ว่าวิชาแรกที่สอนนี่จะเป็น 028 ประวัติการตั้งถิ่นฐานเราก็เอาหนังสือมาดูว่าทั้งหมดนี้มีกี่บท scope มันคืออะไร แล้วก็มาทำ course outline ว่าวิชานี้เนี่ย 028 นี้เกี่ยวกับอะไร เสร็จแล้วก็มาดูว่า objective ของกระทรวงสำหรับการกำหนดวิชานี้เพื่ออะไร ต้องการให้นักเรียน รู้อะไรพอถึงตรงนั้นเสร็จปั๊บเนี่ย เราก็มาดู content ของหนังสือเนคะ ว่า content ของหนังสือ กับ content ของหลักสูตรมันจะ Co กันว่า อย่างสมมุติประวัติการตั้ง ถิ่นฐานเนี่ยเค้าจะให้ scope แคไหนและจากหัวข้ออันนั้น เราก็มาแบ่ง คือตัวเอง ทำเองนะคะว่า 1 เทอมมีกี่สัปดาห์ แล้วก็มาจัด แล้วก็ทำ lesson plan ปีแรกเนี่ย ความที่เราใหม่มากเพราะฉะนั้นแล้วเราจะทำ lesson plan ละเอียดมากเลยนะคะ เรียนว่าทำครั้งต่อครั้งแล้วก็ทำไปปรับเปลี่ยน พอปีที่ 2 นี่ดีขึ้นเรารู้ทิศทางของเรา แล้ว พอมาปีนี้นี่ก็ดีกว่าปีที่แล้ว”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“แผนการสอนล่วงหน้าก็มี outline จากภาคภาษาไทยที่บอกนะครึบว่า สอนอย่างไร ก็คาบ ก็คาบก็มาจัดเอาเองให้ลง lock”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“I usually plan period by period about a week advance. At the beginning of the term, I think about what subject I've to cover that term and I think about what project I want them to do during the term.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (9 มกราคม 2548)

“...we have this curriculum where in at this semester you have to teach this, this, this . We have an outline. The week before that I have to plan my lesson plan.”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

ด้านการสอน

ด้านการสอนผู้วิจัยขอแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ

- รูปแบบการสอน
- สื่อการสอน
- การบ้านและรายงาน

รูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะสอนโดยใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยกำหนดสัดส่วนการใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทยเป็น 50:50 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 70:30 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และใช้ภาษาอังกฤษ 100% ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่จะเน้นไปทาง lecture แต่ก็มีกิจกรรมเกมส์ เข้ามาประกอบด้วยแต่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้สอนและรายวิชานั้น จากการสังเกตการสอนในห้องเรียนและสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นอกห้องเรียนพบว่า ในห้องเรียนอาจารย์จะอธิบายเป็นภาษาอังกฤษจากนั้นก็อธิบายเป็นภาษาไทยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และหากนักเรียนมีปัญหาอยากซักถามอาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียนก็จะใช้ภาษาไทย ในการสื่อสาร

“นโยบายของเรา ม.1 เนี่ย เราจะสอน 50: 50 ภาษาไทย 50 ภาษา อังกฤษ 50 เพราะเด็กยังไม่ค่อยเก่งเรื่องภาษา เสร็จแล้ว ม.2 เขยิบเป็น 70 ม.3 100%”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

“มีภาษาไทยบ้างคะสำหรับเด็ก ม.1 ก็ให้ดูตามแผ่นใส ดู power point แล้วก็ดูในเนื้อหาไป ถ้าเค้าไม่เข้าใจหรือว่าถามแล้วไม่มีใครตอบได้เลยเราก็ต้องเปลี่ยนใหม่เป็นถามภาษาไทยหรือว่าอธิบายภาษาไทยอีกรอบหนึ่ง ส่วนใหญ่ต้องปนๆ ค่ะ มันต้องปรับพินก่อน”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ไทย (19 มกราคม 2547)

“พูดไทยในห้องเรียนเป็นส่วนมากเลยถึงตอนนี้ด้วยนะคะ พยายามจะไม่พูดแต่เด็กไม่ฟัง คือเด็กเนี่ยนะคะเค้ามีความรู้สึกว่ถ้าเราพูดอังกฤษหมดเนี่ยเค้า

จะเข้าใจไม่ถ่องแท้ทั้งๆที่เค้าเข้าใจ เรายังต้องพูดอังกฤษไปซัก 4-5 ประโยค ถามเค้าว่าเข้าใจไหมเค้าบอกไม่เข้าใจก็ต้องพูดภาษาอังกฤษกับภาษาไทยสลับกัน แต่รุ่นแรกเลยเนี่ย เราภาษาอังกฤษล้วนเลยนะคะ ซึ่งมันก็มา find out ว่าบางคนเค้าไม่รู้เรื่องเลย”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“ต้องพูดไทยบางครั้งแบบว่าศัพท์บางอย่าง เด็กก็เป็นเด็กไทยเราพูดไปบางครั้งเค้าอาจจะไม่เข้าใจก็ต้องพูดอธิบายนะ ไม่งั้นก็คือไม่รู้เรื่องก็มองตาปริบๆ แล้วก็ผ่านก็ต้องไล่กันว่าเออเข้าใจไหม”

อาจารย์คณิตศาสตร์, ไทย (25 มกราคม 2547)

“การทดลองเนี่ยก็ต้องให้ทำร่วมกันจะมีอภิปรายซึ่งก็แล้วแต่หัวข้อว่าเป็นอย่างไรบ้างแต่ว่าหลังการทดลองเนี่ยก็ต้องมาสรุปเป็น lecture อีกทีหนึ่งครับเพราะว่าเนื้อหามันจะมีพวกการคำนวณซึ่งต้องมาอธิบายซ้ำอีกทีครับ ปกติเนี่ยเวลา lecture จะมาที่ห้องเรียนเวลาทำ lab ถึงจะลงไปข้างล่าง.....ถ้าเป็นห้อง 1 เนี่ยเด็กเก่งจะเยอะเกือบ 90% ก็พูดภาษาอังกฤษได้ แต่ห้อง 2 เนี่ยก็ต้องใช้ภาษาไทยด้วย เพราะมันมีในสิ่งที่ต้องใช้ว่า term ศัพท์ภาษาไทยใช้ว่าอะไร”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“I try to mix the two because I think it's important that they listen to me speaking English sometimes it's very difficult for them to all understand, the concept I 'm teaching is really difficult grammar. So I speak to them a lot, I explain a lot and I write on the board a lot. I'm also trying games, activities which will help them understand it. Sometimes it's more teacher centered, sometimes it's more student centered. It depends on what particularly I want to teach them.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (9 มกราคม 2548)

“In Mathayom 3, especially in computer I have two hours, 45 minutes or 50 minutes I give lectures and after that most of the time is

application because I think that in computer if you just hear what you see and then you don't practice it is nothing."

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

“วิธีการสอนของอาจารย์ส่วนมากเป็น lecture ค่ะ แต่ก็แล้วแต่อย่างภาษาอังกฤษก็มี เกมสื่อกิจกรรมมาก ถ้าถามในห้องเรียนพูดภาษาไทยค่ะ คือเค้าไม่เน้นว่าจะต้องพูดภาษาอังกฤษ เคยมีตอน ม.2 สุขศึกษากับคอมให้พูดภาษาอังกฤษคอมจะปรับ 5 บาทถ้าพูดภาษาไทย

Focus group นักเรียน ม.3 (24 มกราคม 2547)

“อาจารย์ก็อธิบายไปเรื่อยๆตาม sheet ก็พูดไทยบ้างอย่างปีแรกพูดไทยซัก 70 ได้ค่ะ เทอมนี้ก็ลดลง ถ้าสงสัยถามเป็นภาษาไทยค่ะอาจารย์เค้าไม่ว่า”

นักเรียน ม.2 (9 กุมภาพันธ์ 2547)

“ถ้า ม.1 เทอมแรกเนียอาจารย์พูดไทยประมาณ 50 50 ค่ะ พอเทอม 2 ก็ลดลงค่ะ ม.2 เนียก็ไม่เหลือแล้วค่ะ พูดไทยก็เก็บตังค์ 5 บาท ตอนนี้อยู่ในห้องอาจารย์ก็จะไม่ค่อยพูดไทย ยกเว้นว่าจำเป็นจริงๆ คือถ้าเด็กไม่เข้าใจเป็นส่วนมากนะคะแบบงมมากๆ ถ้าเกิดห้องเงียบเค้าจะถาม Do you have any question ? อะไรอย่างเนี่ย “

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

ในแต่ละรายวิชาที่สอนเป็นภาษาอังกฤษยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษจะมีอาจารย์ผู้สอน 2 ท่านในห้องเรียนคือ อาจารย์ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษและอาจารย์หลักสูตรภาคปกติ โดยอาจารย์ภาคปกติจะนั่งสังเกตการสอนอยู่ข้างหลังห้องช่วยควบคุมห้องเรียน โดยอาจารย์ทั้ง 2 หลักสูตรจะต้องทำงานร่วมกัน หากอาจารย์หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่สามารถเข้าสอนได้อาจารย์ภาคปกติต้องสอนแทนในคาบนั้นๆ อาจารย์ภาคปกติบางท่านยังช่วยดูแลเรื่องการสอบซ่อม การทำคะแนนนักเรียนอีกด้วย ฉะนั้นอาจารย์ทั้ง 2 ท่านจะต้องทำงานประสานงานกัน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โดยมากเค้าจะประสานกับอาจารย์ที่ทำงานกับเค้า แต่ละคนก็จะมีคนดูแลเป็นคนๆ ไปเค้าจะประสานกันเอง เป็นคู่ระหว่างอาจารย์ part time กับ

อาจารย์ปกติ บางคู่อย่างวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ก็จะเข้าไปห้องสอนพร้อมกัน แต่อย่างภาษาอังกฤษนี่จะไม่ลง เพราะว่าถือว่าอิสระเพียงแต่ว่าถ้ามีปัญหาไม่มา เราสอนแทน อาจารย์ภาคปกติแม้ว่าเค้าจะไปนั่งอยู่ข้างหลังเราก็จัดตารางสอนให้ เค้าจะถือว่าเป็นคาบของเค้าด้วย เรามีเด็กน้อยไม่มีปัญหา”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“ในห้องจะมีอาจารย์ 2 คนส่วนมากจะเป็นวิชาที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ ครบ แต่อาจารย์เค้าก็ไม่ค่อยมาจะเป็นประเภทงานเยอะ ถ้ามาเค้าก็จะนั่งฟังด้วย นั่งสังเกต ถ้าเป็นวิทยกันั้นจับผิดจะเป็นฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

สื่อการสอน

อาจารย์ทุกท่านต้องทำเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง เนื่องจากโครงการหลักสูตร ภาคภาษาอังกฤษไม่มีหนังสือเฉพาะสำหรับใช้สอนในโครงการ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงต้องดู ขอบเขตเนื้อหาตามหลักสูตรภาคปกติแล้วจัดทำเอกสารการสอนเป็นภาษาอังกฤษ โดยส่วนใหญ่ อาจารย์จะค้นคว้าเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอนจากหนังสือเรียนต่างประเทศและทาง อินเทอร์เน็ต

“ส่วนหนังสือเรียนเรายังไม่มีหนังสือของ English program ใช้นั้นคะ และกระทรวงเองก็ยังไม่มีการกำหนดแน่นอนเลย ว่า English program ใช้นั้นสิ ะไร เพราะฉะนั้นตรงนั้นมันเหมือนกับว่าใครจะทำอย่างไรก็ได้ขึ้นอยู่กับความ ตัวเองก็เลยตีความโดยอิงของนักเรียนภาคปกติเพราะเราคิดว่ายังไงก็ตามเด็กก็ ต้องไปเอนท์กับนักเรียนภาคปกติ ถ้าเผื่อเราให้เค้าไปเนี่ย เค้าก็ไปแข่งขันไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะบอกเด็กเค้าเลยว่า you อยู่ตรงนี้ เธอต้องทำงานหนักเป็น 2 เท่า คือนอกจากเธอจะต้องดูหนังสือเป็นภาษาไทยแล้วเนี่ยเธอจะต้องรู้ศัพท์ภาษาอังกฤษด้วย อย่างปีแรกเนี่ยซ้ำมากเพราะเราจะให้เค้าอ่าน text ภาษาไทยก่อน เสร็จแล้ว ก็จะแจก text ภาษาอังกฤษ text ภาษาอังกฤษตัวเองก็จะทำ ทำโดยการ simplify แล้วก็ออกอย่างเช่น text ภาษาไทยเนี่ยมันจะเขียนยืดเยื้อมากเลย เรา ก็จะอ่านแล้วก็สรุป แล้วเราก็พิมพ์ให้เด็กแจกเป็น sheet ไปเลย เพราะว่าไม่สามารถจะทำเป็นเล่มได้เพราะมันวันต่อวัน แล้วอย่างบางครั้งเนี่ยต้องยอมรับเลย

นะว่า ตำราภาษาไทยเนี่ยเขียนแล้วงมมาก แล้วบางทีขึ้นต้นกับลงท้ายก็คนละเรื่อง แล้วมันก็ไม่เป็นเหตุเป็นผลต่อกันเยอะมากเลย ก็มีปัญหาเกี่ยวกับตำรามาก”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“เอกสารส่วนใหญ่จะหาเนื้อหาเอง ที่โรงเรียนไปซื้อเค้าก็เอามาให้ดูเหมือนกันแต่ว่ามันจะใช้ได้บ้าง วิชาคอมพิวเตอร์มันไม่เหมือนวิชาอื่นนะมันต้องเป็นสิ่งใหม่ๆ บางทีทำหนังสือไปแล้วจัดรูปเล่มแล้วแต่ปีหน้าเนี่ยมันต้อง up date อีกแล้ว เพราะว่าโปรแกรมอาจจะเวอร์ชันเก่าไปแล้วต้องเปลี่ยนใหม่แล้ว เนื้อหาเปลี่ยนบ่อยด้วย”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ไทย (19 มกราคม 2547)

“Here in Mathayom Wat Nairong they’re sport enough to provide us with the video and books and even if we want them to serve any computers.”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

“.....so what I’m doing now is searching in the internet. I gather books so I think next year before the school opening on May, I’ll revise all the materials, all the books in science. “

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

ในส่วนของเอกสารประกอบการสอนที่อาจารย์ผู้สอนทำขึ้นมาทางโรงเรียนไม่มีการตรวจสอบเอกสารของอาจารย์ก่อน เพราะทางโรงเรียนเชื่อว่าเอกสารที่อาจารย์ทำขึ้นมา นั้นอิงเนื้อหาจากโครงสร้างหลักสูตรที่ทางโครงการแจกไปให้ ดังนั้นเนื้อหาในเอกสารจึงน่าจะอยู่ในขอบเขตที่กำหนด ส่วนความถูกต้องด้านภาษาทางโรงเรียนเชื่อว่าเอกสารการสอนของอาจารย์ก็ได้มาจากหนังสือเรียนต่างประเทศหลายๆ เล่มมารวมกัน ดังนั้นภาษาที่ใช้ในเอกสารน่าจะมี ความถูกต้องอยู่แล้ว จึงไม่ได้มีการตรวจสอบเอกสารของอาจารย์ผู้สอน

“ไม่ได้ตรวจเอกสารเพราะเราจะให้ course outline เค้าไป เค้าก็หาตาม course outline และเค้าก็ไปเอามาจากเอกสารจากหนังสือที่มาจากเมืองนอก ส่วนนี้มันก็ได้กลิ่นกรองเรื่องความรู้แล้วนะ เพราะเค้าไป copy มานะไม่ได้เขียนเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

“เรื่องเอกสารในหลักการเราก็เอา concept การเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหลัก เค้าต้องสอนตามนั้นเท่าที่ผ่านมามันก็ไม่มีปัญหา”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้เตรียมสื่อที่จะใช้ประกอบการสอนเอง มีเพียงอุปกรณ์บางชนิดที่ทางโรงเรียนเตรียมให้ เช่น โทรทัศน์ในห้องเรียน อาจารย์บางท่านจะทำเนื้อหาการสอนเป็น power point และนำคอมพิวเตอร์ notebook (ทางโรงเรียนไม่ได้มีไว้บริการผู้สอนต้องนำมาเอง) มาเปิดต่อกับโทรทัศน์ สื่อหรืออุปกรณ์เสริมต่างๆที่อาจารย์ใช้ในการสอนจะใช้มากหรือน้อยแล้วแต่วิชา เช่น วิชาภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์จะเป็นวิชาที่มีสื่ออุปกรณ์ค่อนข้างมาก ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ และสังคมศึกษาการใช้สื่อในการสอนจะลดน้อยลงกว่า 2 วิชาแรก

“I use games. I use my computer in my classes all the times with video, with music. All of my lessons are in a parallel point of a presentation in that video clip and in a parallel point of a presentation sometimes.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

“แผ่นใส โปสเตอร์ แผ่นที่ แผ่นใสเราจะเป็นคนจัดการเองอะไรเองเพราะเราจะสอนของเราแต่ว่าเครื่อง overhead ทางโรงเรียนจะมี”

อาจารย์สังคม, ไทย (25 มกราคม 2547)

“สื่อเนี่ยลำบากมากเลย เออ..คือโรงเรียนเค้าค่อนข้างจะจำกัดนะคะ แล้วก็ เครื่องไม้เครื่องมือหรืออะไรมัน ... ถ้าพูดถึงที่นี้ นะคะ แล้วเราก็ไม่ได้เป็นอาจารย์ประจำการติดต่อก็ไรเราก็ไม่รู้ช่องทางเค้า เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อเราจะต้องหาสื่ออะไรแล้วมันเสียเวลาสอนเรา เราก็ไม่ชอบเพราะว่าเวลาเรียนก็น้อยมาก อยู่แล้ว

เพราะฉะนั้นส่วนมากเนี่ยสื่อจะทำเองก็คือถ้าเราไม่เอาเทปเป็น *listening tape* ก็เอาหนังสือพิมพ์ โบรชัวร์ อะไรอย่างเนี่ย”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“สื่อก็จะมีเป็นเอกสาร มีเป็น *flip chart* อย่างเช่นสอนเรื่องระบบสืบพันธุ์ก็จะมีรูปไปดอะแกรมของ *human body* พี่จะเอามาเองทางโรงเรียนไม่ได้ช่วยเรื่องสื่อ นอกจากเอกสารตำราที่จะในห้องสมุดแต่ว่าบางทีเนื้อหามันจะลึกมากเกินไปที่จะใช้วิธีการค้นจาก *web* และที่ใช้ตำราของเราเอง”

อาจารย์สุขศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“สื่อบางทีอาจารย์ก็เอามาแล้วก็เปิด *power point* ต่อจากทีวีในห้องมีเพลงด้วยเปิดเพลงฟัง วิทยุก็มีทดลอง อุปกรณ์วิทยุไม่เพียงพอ ไม่ดีด้วย อย่างทดลองอะไรไม่รู้ที่ทดลองวิทยุที่เป็นจานๆ ที่จะให้ติดไฟ อาจารย์เค้าไปเอาของรถซาเล้งมาทำแทนเพราะโรงเรียนไม่มี”

นักเรียน ม.3 (26 มกราคม 2547)

“สื่อการสอนไม่มากค่ะ มาแต่ตัว มีอังกฤษใช้คอมพิวเตอร์ *power point* วีดีโอ สุขศึกษาเป็นบางครั้งจะมีภาพ รูปโรคต่างๆ วิทยุก็มีการทดลองแต่เครื่องมือก็ไม่พออย่างเครื่องมือชิ้นนี้ 3-4 คน อยากได้คนละเครื่อง คุณภาพของเครื่องก็ไม่ดีเท่าไร”

Focus group นักเรียน ม.1 (3 กุมภาพันธ์ 2547)

การบ้านและรายงาน

นักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษต้องทำการบ้านและรายงานส่งอาจารย์โดยใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งการบ้านโดยทั่วไปจะมากขึ้นอยู่กับวิชาและอาจารย์ผู้สอน วิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ เป็นวิชาที่มีการบ้านค่อนข้างมากโดยอาจารย์จะแจกเป็นใบงานให้กลับไปทำ ส่วนวิชาอื่น ๆ มีการบ้านบ้างในบางครั้งและเฉลี่ยโดยทั่วไปทุกวิชาจะมีรายงานภาคเรียนละ 1 งาน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนสอดคล้องกัน ดังนี้

“I observe a lot. I walk around the class to see how they doing and try in touch them by asking them questions and make sure they understand but also from homework. A lot of homework. By that way I

measure their progress. I usually set them about 2 or 3 projects every time. For example I set them one project for this term which has been writing information and then they have to present it in class and then I set them second project where they have to write information. I test their speaking and writing. I give them whole term to finish this project.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (9 มกราคม 2548)

“ระหว่างเรียนก็จะมี oral presentation จะให้เค้าแล้วแต่ประเด็น เค้าจะต้องเตรียมออกมาพูดสั้นๆคนละไม่เกิน 5 นาที คือใน 1 เทอมทุกคนจะต้องออกมา oral presentation สั้นๆ 1 ครั้งแล้วก็จริงจังเลยเนี่ย 1 ครั้งแล้วก็ group work ก็คือทำงานกลุ่มจะเป็น 4,6,8 แล้วแต่ซึ่งเราก็เพิ่งรู้ว่าเด็กม.1 เนี่ยวุฒิภาวะ เค้าน้อยมาก group work ตอนต้นๆเนี่ย เด็กทำงานร่วมกันไม่ได้เลยนะคะ กว่าที่เค้าจะสามารถ unite เป็น group work จริงๆเนี่ยบางที่ต้องเทอมหลัง นี่คือธรรมชาติของเด็กนะคะแล้วพอทำ group work เสร็จแล้วต้องส่งตัวแทนออกมารายงาน แล้วก็ quiz end objective ทุกครั้งที่จบบทจะต้อง test เมื่อก่อนทำ pre – test กับ post – test เสร็จแล้วไม่ได้ผลเพราะว่ามันมีปัญหาคือเด็กไม่ค่อยตั้งใจเรียนเพราะฉะนั้น pre – test กับ post – test ไม่ได้บอกอะไรเราเลยบางครั้งเนี่ย post – test ได้น้อยกว่า pre – test อีกที่ตอนหลังเราเวลาน้อยเราก็ตัด pre – test ไปเอา post – test อย่างเดียวแล้วก็ทำรายงาน ที่นี้รายงานเล่มใหญ่เนี่ย ก็มาเจอว่าเด็ก ม.1 ทำรายงานไม่เป็นไม่สามารถจะ extract ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ สิ่งที่เด็กทำก็คือไปตัดปะ แล้วก็ download มาจาก internet ทั้ง file เลยบางข้อมูลไม่เกี่ยวข้องกับซ้ำก็เอามา แล้วก็มาเย็บรวมเล่มแล้วก็สมมุติว่าส่งวันศุกร์นะคะ เข้าวันศุกร์ก็มาทำเพราะฉะนั้นตอนหลังก็ไม่เอาก็ใช้เป็นวิธีไปงาน small project ใส A4 มาใบเดียวทำอะไรก็ได้ สวยๆ หูๆ แล้วแต่อย่างตอนนี้งำลังเรียนเรื่อง financial institute เรื่อง bank ก็ให้เค้าไปแนะนำ bank ใกล้บ้านอะไรก็ได้ 1 bank แล้วทำใส่กระดาษ A4 มาเขียนมาว่าถ้าหนูอยากจะให้คนเค้ารู้จัก bank นี้หนูอยากจะบอกอะไร function ข้อดี ข้อเสียก็ทำมา ตอนส่งเนี่ยก็ต้องมา oral “

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“การบ้านเฉลี่ยอย่างน้อยก็อาทิตย์ละครั้ง ให้คาบนี้ก็มาส่งคาบหน้า รายงานที่ผ่านมานี้เนี่ยยังไม่มีครับ”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“Actually, I don't give homework. You know why? Because they are not doing that. They say ^{ขึ้น}ชื้อเกี่ยจ.”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

ข้อมูลเกี่ยวกับการบ้านและรายงานที่อาจารย์สั่งก็สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน ดังต่อไปนี้

“การบ้านเยอะมาก อย่างเลขเนี่ยก็ให้การบ้านทุกวันทีเรียน วิทย์จะเป็นงานชิ้นใหญ่มากกว่าการบ้านไม่ค่อยจะมี อังกฤษเนี่ยการบ้านเยอะมากจะให้ sheet เทอมแรกเป็นปึกเลย”

Focus group นักเรียน ม.1 (3 กุมภาพันธ์ 2547)

“การบ้านเยอะมากๆ เยอะเป็นบางช่วงยิ่งช่วงก่อนสอบไม่รู้มาจากไหน เหมือนอาจารย์เค้านัดกันมา ส่วนมากการบ้านก็เป็น report project อย่างสอนวิทย์เนี่ยก็ให้ทำ project เกี่ยวกับขยะคือต้องทำทั้งรายงานและ future board เพราะต้องออกมา present หน้าห้องด้วย อย่างเลขเค้าก็จะให้ exercise”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

“การบ้านเยอะมาก แต่ก็ทำทันกัน มันจะเป็นช่วงๆคะบางช่วงก็เยอะมาก แต่บางช่วงก็ไม่มี การบ้านจะทำทั้งในชีทและสมุด รายงานหลายเล่มเลยครั้บ อย่างน้อยวิชาละเล่มคะ เป็นงานกลุ่มครั้บ ต้องออกไป present บางครั้งก็ทำเป็นบอร์ดแต่ส่วนใหญ่จะออกไปอ่านออกไปพูดแต่ว่าพูดก็จะไม่ค่อยมีคนฟัง”

Focus group นักเรียน ม.3 (24 มกราคม 2547)

การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดผลของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนจะกำหนดน้ำหนักคะแนนไว้ว่าจะมีสัดส่วนคะแนนเก็บ คะแนนสอบก่อนกลางภาค กลางภาค และปลายภาคเท่าไร โดยส่วนใหญ่คะแนนจะมาจากการสอบ รายงาน พฤติกรรมในห้องเรียน ซึ่งน้ำหนักคะแนนที่ได้จากการสอบจะมากที่สุดทั้งสอบ mid term quiz ประจำบท ลักษณะข้อสอบจะมีหลากหลายทั้ง ตอบสั้น เขียน อธิบาย ตัวเลือก จับคู่ เติมคำ แต่จะเน้นหนักไปที่ข้อสอบแบบข้อเขียน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนสอดคล้องกัน ดังนี้

“วัดผลออกเป็นข้อสอบ คืออาจารย์เค้าจะบอกว่า pattern ของการ test ในแต่ละเทอมมีอะไรบ้าง เช่นในเทอมต้นจะก่อน mid term 20 คะแนนจะ quiz หรือสิ่งงานอะไรก็แล้วแต่พี่ก็มาแบ่งเอา คือเค้าจะบอกมาก่อน mid term 20 คะแนนและก็มีสอบ 20 หลังจาก mid term ก็ 20 แล้วก็ final 30 คะแนน มีจิตพิสัยเด็ก 10 แต่ว่าอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ประจำห้องเค้าจะเป็นคนให้.....ทางโรงเรียนจะบอกว่าให้เป็นลักษณะของการเขียนให้ได้ 70% และเป็น multiple choice 30% พี่ก็จะออกตามที่เค้ากำหนด อย่างเขียนก็จะเป็นแบบเติมคำแล้วก็เขียนตอบเป็น paragraph เวลาเรา assignment ก็อาจต้องสั่งเป็นภาษาไทย เพราะบางครั้งเด็กอาจจะไม่เข้าใจว่าให้ทำอะไรแต่บอกเค้าว่าตอบมาเป็นภาษาอังกฤษ”

อาจารย์สุชศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“I give quizzes , I give tests, homework, exams. Final exam is 30 % . Mid term exam is 20 % . So I give another 50% in there. In that 50% : 10% has to do with their behavior and their being on time, the other 40% then is divided between homework, how they participate in class, Quizzes and I give a lot of quizzes.”

อาจารย์ภาษาอังกฤษ, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

“เกณฑ์เนี่ยเค้ากำหนดโดยโรงเรียนเลยว่า mid term 20 คะแนน final 30 แล้วก่อน - หลัง mid term อีกอย่างละ 20 เป็น 40 แล้วก็จิตพิสัย จิตพิสัยตัวเอง จะให้เป็น class contribution หมายถึงว่าในระหว่างเรียนเค้าตั้งใจเรียนใหม่ เค้าเป็นตัวป่วนของห้องรีเปลา ..... ดิฉันเป็นคนที่ไม่ against choice มากเพราะว่า สอนมา 10 กว่าปีมีความรู้ดีกว่า choice เนี่ยเป็นวิธีที่ทำให้ปัญญาคนหด เพราะว่าตัวเองเนี่ยเคยสอบมาหลายระดับแล้วนะคะ การทดสอบแบบ multiple choice เนี่ยมันจะให้เด็กซึ่เกียจเด็กไม่คิดเพราะว่าอย่างเด็กที่ไม่ได้ดูหนังสือมาถึงกึ่งๆ ไปได้ มันไม่ได้ test อะไรเลยเพราะฉะนั้นข้อสอบตัวเองจะเขียนตลอดคะหรือเติมคำ ในช่องว่างนะคะ correct the mistake เราก็จะมี 1 fill in the blank ใหม่ก็เราจะมี choice ให้เค้าเลือกมาใส่ต่อไปก็ไม่มีแล้วเค้าเติมเอง อันที่ 2 คือ correct the wrong information อันที่ 3 ก็ matching definition อย่างเราบอกว่า demand คืออะไร อีกอันหนึ่งก็คือ answer ก็ตอบง่าย

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“We have 20 % for class participation and the project and then 20 % for the midterm. And then 20 % for class participation for final and 30% for the final. The remaining then is with the Thai teacher to decide. But we have to have the 100%.”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ต่างชาติ (14 มกราคม 2548)

“ผมจะมี quiz แล้วยังพวก mid term exam และ final ..... quiz จะทุกอาทิตย์ไม่จบบทเรียนนะครับจะเป็นหัวข้อเพื่อกระตุ้นให้อ่านหนังสือทุกอาทิตย์ ..... ลักษณะข้อสอบก็ choice กับคำนวณจะมีอธิบายอาจจะมีซักข้อหรือ 2 ข้อ ที่ต้องอธิบายยาวๆนะครับ คำนวณเนี่ย ต้องแสดงวิธีทำด้วยครับว่ามายังไง”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“Quiz บ่อยอย่างวิทย์เค้าจะไม่บอกล่วงหน้า แต่ภาษาอังกฤษอาจารย์เค้าจะบอกแล้วก็ให้เกี่ยวกับแนวข้อสอบมา ข้อสอบโดยมากจะเป็นเขียน บางทีเว้นช่องว่างให้แล้วก็เติม choice จะไม่ค่อยมี ..... ข้อสอบยาก ก็แล้วแต่วิชาอย่างวิทย์ สุขศึกษาจะยากชื่อโรคมันจำยาก สังคมก็ยากอย่างครั้งที่แล้วตก 20 กว่าคนนะครับจากทั้งหมด 31 คน”

Focus group นักเรียน ม.1 (3 กุมภาพันธ์ 2547)

“สอบบ่อยมากค่ะ เรียนจบเรื่องหนึ่งก็สอบ โดยมากจะเป็นอย่างนี้เกือบทุกวิชา.....โดยมากเขียนอธิบาย แสดงวิธีทำ choice ก็มีบ้างค่ะ 5 ข้อ 8 ข้อ จะเน้นเขียน มีถูกผิด เติมคำ”

นักเรียน ม.2 (9 กุมภาพันธ์ 2547)

“สอบบ่อยครับจะมี quiz เยอะ ข้อสอบยากครับ โดยมากจะให้เขียนบรรยายไม่ค่อยมี choice เค้าเน้นเขียน 70%”

Focus group นักเรียน ม.3 (24 มกราคม 2547)

การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยหลังจากจบปีการศึกษาทางโรงเรียนจะมีแบบประเมินผลให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ประเมินโครงการ เพื่อเป็นผลสะท้อนกลับมาสู่โรงเรียนให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานโครงการในด้านต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัยพบว่า นักเรียนจะการประเมินผลการสอนของอาจารย์เป็นรายวิชา โดยสรุปผลการประเมินพบว่า ในทุกๆ ด้านที่ถาม เช่น นักเรียนเข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอน อาจารย์มีการเตรียมการสอนที่ดีนักเรียนพอใจวิธีการสอนของอาจารย์ ฯลฯ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก นอกเหนือจากการประเมินที่ได้จากนักเรียนและผู้ปกครองแล้วในช่วง 2 ปีแรกที่เปิดโครงการทางกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งคณะกรรมการจากโรงเรียนโยธินบูรณะมาประเมินผลการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ซึ่งผลการประเมินที่ออกมาอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ มีโรงเรียนต่างๆ ที่สนใจจะเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมาศึกษาดูงานที่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงหลายโรงเรียนด้วยกัน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนเราเนี่ยเค้าก็เอาโรงเรียนโยธินมาประเมิน ว่าการจัดการเรียนของเราเนี่ยทางโยธินในฐานะที่เป็นพี่เลี้ยงเนี่ยว่าเราจัดได้ขนาดไหน เค้าจะดูหมดเลย เมื่อเค้าประเมินเสร็จเค้าจะส่งผลเข้ากระทรวงและส่งมาให้เราด้วย”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“ที่จริงแล้วโครงการภาคภาษาอังกฤษของวัดนายโรงถือว่าใช้ได้ perfect นะจากที่ผ่านมามาประมาณ 2 ปีเนี่ย มีโรงเรียนมาเยี่ยมเราประมาณ 50 โรง มาดูงาน จากเราแสดงว่าจากการที่ทุกคนออกไปกระจายไป ทุกคนก็มาดูที่เรา เพราะเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเหมาะที่จะเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้วิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแตกต่างกัน โดย ผู้ปกครองส่วนใหญ่รู้สึกพอใจกับการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โครงการนี้ก็ดีค่ะใช้ได้เด็กได้แสดงออกอะไรมากขึ้นดีกว่านั่งท่องเหมือนภาคปกติค่ะ ครูก็ใช้ได้ค่ะให้เด็กได้รู้จักค้นคว้ามากขึ้น อาจารย์ประจำค่อนข้างเป็นกันเองมีมนุษยสัมพันธ์ดีค่ะ อาคารสถานที่ก็ใช้ได้ค่ะ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (31 มกราคม 2547)

“พอใจค่อนข้างมาก คือจริงๆอาจจะไม่คิดเหมือนคนอื่นนะคนอื่นเค้าจะมองว่าเด็ยวเปลี่ยนครูเด็ยวอะไรอย่างเนี่ยแต่เรามองว่า โอเคการเปลี่ยนครูถ้าเรามองด้านดีคือเด็กได้ปรับตัว เด็กต้องไปเจอกับสภาพความเป็นจริงในสังคมนะซึ่งมันจะต้องมีหลากหลายซับซ้อน ก็มองว่าสถานการณ์แบบนี้อย่างน้อยๆก็เป็นบทเรียนให้เด็กในอนาคต .....มองว่าอนาคตคือถ้าคุณมีตรงนี้บุปภาษานีเยมันก็จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ซึ่งมันก็จะหลากหลายขึ้น สำหรับตรงนี้สิ่งที่ได้จากลูกนี่ก็คือลูกเค้าไปอยู่ในจุดที่เจออาจารย์หลากหลายอาจารย์ part time ที่เค้ามาสอนเนี่ยเค้าก็จะมี vision มีมุมมองที่กว้าง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

แต่ยังมีผู้ปกครองบางส่วนที่ยังไม่ค่อยแน่ใจ หรือไม่ค่อยพอใจกับการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“พอใจบ้าง แต่ยังไม่แน่ใจในเรื่องภาษาเค้าเท่าไรเพราะยังไม่เห็นเค้าพูดภาษาอังกฤษหรือว่าใช้ภาษาเท่าที่ควรแค่นั้นเอง ด้านครูอาจารย์เท่าที่ดูที่โรงเรียนนี้ก็พอใจครับเพราะว่าเค้ายังอยู่ในช่วงระยะเริ่มต้น เค้าต้องพยายามสร้างชื่อเสียง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (10 กุมภาพันธ์ 2547)

“ปี 1 นี้เราคิดว่าเค้าปรับตัวเด็กปรับตัวโรงเรียนปรับตัวเป็นปีแรกของเค้า เออ ม.2 ม.3 น่าจะดีขึ้นแต่ดูแล้วรู้สึกว่ามัน โรงเรียนนี้นะไม่ใช่โรงเรียนอื่นนะ คิดว่าอีก 10 ปีข้างหน้าน่าจะดีลูกเรามันไม่ทันแล้วก็คือ ถ้า ม.4 ถ้าเด็กมีทางไปทางอื่นเด็กก็อยากจะไป คือเรานี้อยากให้ไป 100% แต่ว่ามันอยู่ที่เด็กว่าเด็กนี้อยากไปรีเปล่าเด็กมีความสามารถจะไปรีเปล่า ถ้าเด็กทำไม่ได้เราก็ต้องยอมรับ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (15 กุมภาพันธ์ 2547)

“ความพอใจในส่วนผมเองผมยังกลางๆอยู่นะครับ ในตอนที่เข้าไปเรียนเริ่มต้นที่มีการประชุม การประชุมนี้เทศค่อนข้างจะคาดหวังว่าจะมีการ push เด็กใน

ทางภาษาสูงกว่านี้จะครึบมีการพูดว่าจะต้องมีการพูดภาษาอังกฤษตลอดเวลาที่โรงเรียน ถ้าไม่พูดภาษาอังกฤษก็จะถูกปรับนี่เป็นการพูดเหมือนกับโฆษณาว่าในโปรแกรมอันนี้จะมีบรรยากาศอย่างนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสในการใช้ภาษาสูงในความเป็นจริงผมไม่เห็นความพยายามอันนั้น บางทีมันก็มีเหตุผลหลายๆประการที่ทำให้ไม่ได้หรือไม่ควรจะทำก็แล้วแต่บางทีมันอาจจะมากเกินไปหรือเด็กจะหนักเกินไปแค้ก็เลยไม่ทำแต่ในภาพรวมการเน้นในด้านนี้ในฐานะที่เป็น English Program สำหรับผมมันยังน้อยไป”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (11 กุมภาพันธ์ 2547)

ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่ผ่านมา โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมา แต่ก็มีบางปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้ได้ผลดีด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค โดยการพิจารณาปัจจัยทั้ง 2 ส่วนผู้วิจัยจะพิจารณาตามแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานใน 4 ด้านคือ 1.ด้านโรงเรียน 2.ด้านอาจารย์ 3.ด้านนักเรียน 4.ด้านผู้ปกครอง ดังนี้

ปัจจัยสนับสนุน

การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่ประสบความสำเร็จนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ดังนี้

ด้านโรงเรียน

1. ระบบการจัดการของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และมีจำนวนนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียน ดังนั้นการบริหารโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ก็คือการบริหารของโรงเรียนนั่นเอง ทำให้การแบ่งหน้าที่การทำงานในทางปฏิบัติทั้ง 2 หลักสูตรไม่ได้แยกออกจากกัน การประสานงานกันระหว่างฝ่ายต่างๆของโครงการจึง

เป็นไปโดยสะดวก งานที่แตกต่างออกมาก็คืองานด้านวิชาการเท่านั้น นอกเหนือจากนี้ในส่วนอื่นจะขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆของโรงเรียนปกติ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โครงสร้างมันแยกแต่มันก็ใช้คน group เดียวกัน คือแยกแผนภูมิออกมาต่างหากแต่คนยังซ้อนการทำงานกันอยู่”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

2. การประชาสัมพันธ์โครงการที่หลากหลาย

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีการประชาสัมพันธ์โครงการในหลายวิธี ทั้งแจกแผ่นพับ ติดประกาศตามโรงเรียนต่างๆ แผ่นป้ายโฆษณาที่แหล่งชุมชน ลงประกาศทางหนังสือพิมพ์ และไปประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียนประถมศึกษาละแวกใกล้เคียง จากวิธีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีวิธีการประชาสัมพันธ์โครงการที่ดี หลายช่องทางทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้รู้จักโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมากขึ้น และสนใจเข้ามาร่วมในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ประชาสัมพันธ์โครงการที่ทำมาเราก็ทำเอกสารพิมพ์เผยแพร่โบว์ชัวร์ เราก็ทำข่าวสารส่งหนังสือพิมพ์ ล่าสุดเนี่ยเราก็มีป้ายโฆษณาเหมือนโฆษณา ส.ส. ติดตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มาใช้บริการเรา เนอะเนอะเราก็ไปเฉพาะโรงเรียนที่เค้าเชิญเรามา”

ผู้บริหารท่านที่ 2 (7 กุมภาพันธ์ 2547)

“มีการสอบที่โยธินก่อนนะครับซึ่งเค้าก็มีโครงการ English Program อยู่แล้ว แล้วก็ได้เห็นประกาศที่โยธินว่ามี English Program ที่นายโรงด้วยพอลูกสอบที่โยธินไม่ได้ก็เลยมาที่นายโรง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (11 กุมภาพันธ์ 2547)

“ขับรถผ่านทุกวันแล้วเห็นป้ายหน้าซอย ก็เลยสนใจให้เค้ามาลองสอบดู”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (8 กุมภาพันธ์ 2547)

“ทราบจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนะคะ เค้าลงรายละเอียดไว้ว่าโรงเรียนวัดนายโรงเค้ามีเปิดแบบ 2 ภาษา”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

3. ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม

จำนวนนักเรียนในโครงการไม่มากเพียงห้องละ 30 คน ทำให้อาจารย์ผู้สอนสามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง

“เคยคุยกันรู้สึกว่าเป็นดีเพราะ 2 ห้องต่อ 1 ชั้นและ class ก็เล็ก 20 กว่าคนดูแลได้ทั่วถึงครับและก็อยากให้มีคนงไว้เล็กๆอย่างเนี่ย”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“เค้าให้ความสนใจเด็กดี ถึงโรงเรียนจะไม่ดังมากแต่เค้าสนใจเด็กดีเด็กน้อย เค้าดูแลทั่วถึงนะ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (12 กุมภาพันธ์ 2547)

“โรงเรียนเล็กแล้วจำนวนนักเรียนน้อย การเอาใจใส่ของครูต่อเด็กที่นี้ก็ใช้ได้ไม่เหมือนโรงเรียนใหญ่ๆอย่างบางโรงเรียนเนี่ย 50 คน 60 คนต่อครู 1 คน”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (15 กุมภาพันธ์ 2547)

4. ความช่วยเหลือจากโรงเรียนพี่เลี้ยง

ในระยะ 2 ปีแรกเมื่อโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ มีโรงเรียนโยธินบูรณะเป็นพี่เลี้ยง ช่วยดูแลในเรื่องอาจารย์ผู้สอน เอกสารประกอบการสอน ข้อสอบฯลฯ ทำให้การดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเป็นไปด้วยดีและมีรูปแบบการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกับโรงเรียนโยธินบูรณะ เช่น มีอาจารย์ผู้สอน 2 ประเภท คือ อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ

“เราก็ได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนโยธินบูรณะซึ่งเค้าเปิดมาก่อนและเค้ามีความพร้อมมาก และในเงื่อนไขที่ได้รับปากกับผู้หลักผู้ใหญ่ไว้ที่ว่าถ้า โรงเรียนเราได้เปิดโรงเรียนโยธินบูรณะจะมาช่วยดูแลอนุเคราะห์เราตั้งแต่ในเรื่องการดูแล เรื่องครูอาจารย์ เรื่องเอกสารการสอนต่างๆ”

ผู้บริหารท่านที่ 1 (17 มกราคม 2547)

5. การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีการจัดการด้านการเงินที่ดี ค่อนข้างมีระบบ โดยทางโรงเรียนไม่ได้เรียกร้องเงินสมทบทุนอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากเงินค่าเล่าเรียนของนักเรียนจะมีบ้างที่โรงเรียนขอบริจาค ด้านการเงินจากผู้ปกครองบ้างเล็กน้อย ซึ่งโรงเรียนก็ไม่ได้บังคับจำนวนเงินบริจาคขึ้นอยู่กับความสมัครของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองไม่รู้สึกรู้ว่าทางโรงเรียนเรียกร้องด้านการเงินจากผู้ปกครองมากจนเกินไป

“พี่จะไม่ใช้คำว่าเรียกร้องนะบางครั้งเค้าก็จะขอบริจาคเราก็เต็มใจนะ เพราะเรามีความรู้สึกว่าโรงเรียนเค้ากำลังพัฒนา เค้าขาดแคลนด้านนี้ก็มีบ้าง แต่ว่าไม่มาบังคับไม่มีคะ ส่วนใหญ่พวกพี่เองในปีแรกๆ ต้องรวมกลุ่มกันบังคับให้โรงเรียนขอบริจาคเพราะเราเห็นว่าเค้ายังขาดอีกหลายอย่าง พี่ชื่นชมเค้าอย่างเมื่อเทียบกับอีกโรงเรียนนะเพราะว่าอีกโรงเรียนดูเป็นการค้าพอสมควร”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (17 กุมภาพันธ์ 2547)

“สนับสนุนงบประมาณบ้างเหมือนกัน แต่ว่าไม่มากมายอะไรอันนี้ก็เป็นความยินยอมของผู้ปกครองถ้าใครเห็นความสำคัญของสิ่งที่ทางโรงเรียนขอมาแล้วให้ครูเค้าก็รับ แต่ว่าถ้าใครเฉยๆก็ไม่ใช่ไรเค้าก็ไม่ได้บังคับอะไรมากมาย”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (15 กุมภาพันธ์ 2547)

“เงินช่วยเหลือเป็นการทอดผ้าป่าการศึกษาเป็นครั้งคราว ซึ่งเราก็ไม่คิดว่ามันมากเกินไปเพราะผมก็คิดว่าค่าเทอมก็แพงอยู่แล้วทางโรงเรียนไม่สมควรจะเรียกร้องอะไรเป็นพิเศษ ซึ่งทางโรงเรียนเค้าก็ไม่ได้เรียกร้องอะไรในลักษณะที่ว่าต้องนะครับ เค้าเอาความสมัครใจมากกว่า”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (11 กุมภาพันธ์ 2547)

ด้านอาจารย์

1. ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของอาจารย์พิเศษ

อาจารย์พิเศษของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง นั้นทางโรงเรียนได้พิจารณาคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชานั้นๆ แล้วค่อยไปขอความอนุเคราะห์มาช่วยสอน เช่น วิชาพระพุทธศาสนาผู้สอนคือพระอาจารย์ วิชาสุขศึกษา

อาจารย์ผู้สอนมาจากคณะพยาบาลศาสตร์ ดังนั้นความรู้ความเชี่ยวชาญของอาจารย์พิเศษแต่ละท่านใน เนื้อหาวิชาที่สอนจึงมีค่อนข้างมาก ดังข้อมูลต่อไปนี้

“จบปริญญาตรีที่ก็ทำงานที่โรงพยาบาลศิริราชได้ 3 ปี ก็ไปเรียนต่อปริญญาโทที่อเมริกาแล้วก็มาทำงานที่กระทรวงสาธารณสุขได้ซัก 4-5 ปี แล้วก็ย้ายไปอยู่มหาวิทยาลัยมหิดลที่คณะพยาบาลศาสตร์แล้วก็ไปเรียนปริญญาเอก ..... พอดีมีอาจารย์ในโครงการภาษาอังกฤษไปติดต่อกับวิทยากรที่คณะพยาบาลว่ามีอาจารย์ที่จะมาสอนสุขศึกษาหัวข้อเนี่ยพอดีเจอพี่พอดี พี่ก็เลย OK”

อาจารย์สุขศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“บางคนคิดว่าคนที่เก่งภาษาอังกฤษสอนคณิตศาสตร์ไม่เก่งโรงเรียนนี้ไม่ใช่เพราะเค้าเอาอาจารย์คนไทยซึ่งจบปริญญาโท ปริญญาเอกที่มีความถนัดทางด้านนี้ อย่างเอาพวกวิศวะมาสอนคณิตศาสตร์ซึ่งมันถูกต้องแล้วเพราะว่าพวกวิศวะเค้าใช้คณิตศาสตร์เก่งใช่ไหมคะ เพราะฉะนั้นก็คิดว่าไม่น่าจะด้อยกว่าโรงเรียนภาคไทยนะคะ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

ด้านนักเรียน

1. พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน

เนื่องจากโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นโครงการพิเศษจำเป็นต้องเสียค่าเล่าเรียนเพิ่มเติมภาคการศึกษาละ 35,000 บาท ซึ่งเป็นรายจ่ายที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการจึงเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่พื้นฐานค่อนข้างดี มีความพร้อมสามารถรองรับค่าใช้จ่ายตรงจุดนี้ได้ ผู้ปกครองให้ความสนใจเรื่องการเรียนพร้อมจะส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียน

“พอดีเรารู้จักครูก็ให้เค้ามาตีวงให้ ก็เรียนเลขแต่เรียนเป็นภาษาไทยนะ แล้วก็เรียนวิทย์ เรายังต้องหาครูมาช่วยเค้าด้วยตอนนี้ก็เริ่มที่จะเข้าที่เข้าทางเริ่มจะโอเคไม่ค่อยห่วงเท่าไรแล้ว”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (12 กุมภาพันธ์ 2547)

“ผู้ปกครองก็แค่เสริมว่าเค้าอยากไปเรียนพิเศษภาษาอังกฤษตรงนั้นตรงนี้ เราก็เสริมด้านการเรียนพิเศษที่เค้าอยากเรียน บังเอิญว่าน้องเนียเป็นคนที่ชอบการเรียนมากเรียนทุกอย่าง”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

ด้านผู้ปกครอง

1. การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนส่งเสริมโครงการค่อนข้างมาก เพราะผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนโดยเฉพาะการเรียนด้านภาษา จึงให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาโครงการภาคภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

“ลูกเราเป็นรุ่นแรกตอนอยู่ ม.1 ผู้ปกครองได้ช่วยกับโรงเรียนเยอะเหมือนกันนะคะ ช่วยพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพนะคะ ..... คือเราจะคุยกับผู้ปกครองด้วยกันว่าเราจะสนับสนุนให้อะไรโรงเรียนได้บ้างเพื่อลูกของเราพวกเราก็ช่วยกันอยู่แล้วนะคะ ตอนที่ลูกเราอยู่ ม.1 ของเราเป็นปีแรกที่เป็น English program เราก็ช่วยกันเพราะอยากให้ลูกเราออกมาได้ดี”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

2. ทักษะที่ดีที่อาจารย์ต่างชาติชาวเอเชีย

ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการภาคภาษาอังกฤษค่อนข้างจะมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความสามารถทางด้านภาษาของอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวเอเชีย โดยผู้ปกครองไม่รู้ลึกกังวลเรื่องสำเนียงทางภาษาของนักเรียนหากนักเรียนต้องเรียนเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ที่ไม่ใช่ native speaker ทำให้การจัดหาอาจารย์ผู้สอนของโครงการค่อนข้างจะไม่มีปัญหาเพราะไม่มีข้อจำกัดเรื่องเชื้อชาติ

“ไม่ซีเรียสเรื่องเชื้อชาติ เพราะว่าในชีวิตจริงของเด็กในอนาคต เค้าต้องไปติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ มันก็หลายเชื้อชาติเนาะ อย่างความรู้ภาษาอังกฤษเรามั่นคนรุ่นเก่าเนาะอย่างเราฟังอเมริกันเราพอรู้เรื่อง พอเราไปโรงเรียนเราไปเจอครูอังกฤษ

เราไม่ค่อยรู้เรื่องแล้วไปเจอฟิลิปปินส์เรายังไม่รู้เรื่องใหญ่เลย แต่เด็กเค้าสามารถสื่อสารตรงนี้ได้ คือจะคอยถามลูกว่าฟังรู้เรื่องไหม เค้าบอกว่ารู้”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

“ไม่ซีเรียสครับตราบใดที่ยังมี native speaker อยู่ในนั้นจะมีชาติอื่นปนมาบ้างก็ไม่เป็นไร หลักๆ ก็คือคนเหล่านี้เค้าได้ใช้ภาษาเป็นประจำ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (11 กุมภาพันธ์ 2547)

“ผมว่าพวกนี้มันไม่ใช่สาระสำคัญคือ ฟิลิปปินส์ก็มีสำเนียงภาษาอังกฤษก็มีไม่ใช่สำเนียงฟิลิปปินโนหมด ถ้าโรงเรียนเลือกคน ฟิลิปปินส์ มาเลย์ สิงคโปร์ที่สำเนียงออกไปทางอังกฤษมาหน่อย มันก็น่าจะโอเค ครูจากทางยุโรป อเมริกา มาค่าตัวเค้าก็แพงมาก โอกาสที่จะเปิดโครงการก็ยาก”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (10 กุมภาพันธ์ 2547)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นในการดำเนินงานเกิดขึ้นในบางด้าน ดังนี้

ด้านโรงเรียน

1. สื่ออุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ

สื่ออุปกรณ์ อำนวยความสะดวกที่ทางโรงเรียนจัดเตรียมไว้สำหรับอาจารย์ผู้สอนยังไม่เพียงพอ และหลากหลายเท่าที่ควร มีเพียงเครื่อง overhead และโทรทัศน์ในห้องเรียนซึ่งไม่สะดวกในการใช้งาน

“อุปกรณ์การศึกษาในห้องเรียนยังไม่ค่อยจะสมบูรณ์เท่าไร มีไมโครโฟนซึ่งเสียบ้าง ไม่เสียบ้าง ไม่มีคอมพิวเตอร์ แต่พูดถึงว่าที่นี้เนียเครื่องช่วยการศึกษาไม่ค่อยดี อย่างบางทีตัวเองต้องใช้แผนที่ atlas ที่มัน up to date ที่นี้ก็ ไม่มีต้องไปหา มาเอง..... เราบอกเค้าก็รับฟังคะแต่ว่าหา ไม่หามันก็เป็นระบบ ราชการ เค้าก็มีประชุมอยู่เรื่อยๆ แต่เราไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของเค้าก็อยู่ที่ว่าเค้าจะฟังเราไปละ”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“ในเรื่องของสื่อเอกสารที่จะใช้สอนน่าจะมีมากกว่านี้ พี่ก็พยายามจะหาสื่อพวกวีดีโอที่มันเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งประเทศไทยมันก็ไม่มีแต่ว่ามันมีที่ต่างประเทศ พี่หา source ได้แต่ว่ามันแพง ซึ่งทางโรงเรียนต้องลงทุน ทางโรงเรียนก็เคยถามเราก็บอกเค้าไป ก็เห็นแต่มีหนังสือนะ ..... ไมโครโฟนก็มีปัญหาเพราะบางครั้งเด็กจะเล่นแล้วไมค์ก็จะพัง บางครั้งสอนโดยไม่มีไมค์เลยพอไม่มีไมค์เนี่ยเราจะแย่มากเลยเพราะเราจะเสียงแข่งกับเด็กไม่ได้ มันเหนื่อยมากเราก็จะมาบอกอาจารย์เค้า เรื่องของโต๊ะนักเรียนมันก็ชำรุดพี่คิดว่าเด็กเค้าคงเล่น แล้วก็ห้องเรียนอย่างวันนี้เข้าเรียนเนี่ยยุ่งมากเลย พี่ก็รู้ว่ามันมาได้จากที่ไหนก็ไม่ทราบว่าทางโรงเรียนได้ควบคุมเด็กเรื่องการทำให้เวรรีเปล่า”

อาจารย์สุชศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

2. ความยากลำบากในการจัดตารางสอน

การจัดตารางสอนของโรงเรียนค่อนข้างมีความยุ่งยากเพราะ อาจารย์ของโครงการมีทั้งอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษซึ่งเป็นอาจารย์ที่ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของราชการอื่นๆ เช่น กองทัพเรือ มหาวิทยาลัย ดังนั้น วันเวลาที่อาจารย์สะดวกจะมาสอนจึงมีอยู่อย่างจำกัด และตายตัวทำให้โรงเรียนต้องพยายามจัดตารางสอนให้ลงตัวกับวันเวลาที่อาจารย์พิเศษสะดวก

“พี่จะบอกว่าพี่จะว่างแค่วันพุธเท่านั้น”

อาจารย์สุชศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“การจัดตารางสอนของอาจารย์ part time เป็นปัญหายุ่งยากแต่เราก็ทำได้ อาจารย์บางคนขอ lock วันพฤหัสบดี อังคาร อาจารย์คนนี้ก็บอกว่าพฤหัสบดี อังคาร เราก็ปรับโน่นปรับนี่จนได้ นี่คือปัญหาของ part time”

ผู้บริหารท่านที่ 3 (27 มกราคม 2547)

3. การประสานงานระหว่างอาจารย์พิเศษกับโรงเรียน

อาจารย์พิเศษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะเข้ามาสอนสัปดาห์ละ 1-2 วันเท่านั้นทำให้บางครั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับทางโรงเรียนค่อนข้างจะไม่สะดวกเพราะอาจารย์จะไม่ทราบระบบการปฏิบัติงานของโรงเรียน

“เราก็ไม่ได้เป็นอาจารย์ประจำการติดต่ออะไรเราก็ไม่รู้ช่องทางเค้า ..... ก็โดดเดี่ยวมากเลยคือเราไม่รู้อะไรเลยเราต้องทำจากความไม่รู้ซึ่งบางครั้งคิดว่ามันอาจจะได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร”

อาจารย์สังคม , ไทย (18 มกราคม 2547)

ด้านอาจารย์

1. การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง

อาจารย์ประจำในโครงการภาคภาษาอังกฤษทุกคนต้องทำสัญญาการทำงานปีต่อปี ซึ่งมีอาจารย์บางท่านที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ตกลงไว้ ทำงานไม่ครบตามสัญญาแล้วลาออกกลางคัน ทำให้โรงเรียนขาดอาจารย์ผู้สอน

“จะติดอยู่นิดนึง เรื่องครูผู้สอนซึ่งบางทีครูมีเปลี่ยนบ้างนะคะ สอนอยู่ครึ่งๆ กลางๆ ครูลาออก แล้วก็ได้ครูใหม่เข้ามา ซึ่งตรงนี้นั้นจะทำให้เด็กสะดุด ครูออกไปกลางเทอม ..... แต่ว่าคิดว่าทุกโรงเรียนคงเจอปัญหาแบบนี้”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (15 กุมภาพันธ์ 2547)

“ปัญหาอยู่ที่ว่าครูอยู่ไม่นานเปลี่ยนครูบ่อยแล้วเด็กก็จะสับสนว่าเพราะอะไรทำมาบุคลากรทางการศึกษาด้านการศึกษาถึงเป็นแบบนี้ แก่จะมีคำถามมาว่าทำไมครูอยู่ดีก็ออกไป ..... มันขึ้นอยู่กับอาจารย์ถ้าอาจารย์อยู่แล้วมีเวลาให้นักเรียนพอครบเทอมเนี่ยมันก็จะดี แต่บางทีออกไปกลางเทอมไม่ได้ดูแลอะไรเลยผลงานก็ยังไม่ทันจะสำเร็จก็ออกไปซะแล้ว คือโครงการนี้นั้นจะประสบปัญหาเรื่องบุคลากรนะครับ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.1 (4 กุมภาพันธ์ 2547)

2. อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา

บุคลากรของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษผู้วิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ของโครงการ ไม่ได้จบด้านการสอนมาโดยตรง ดังนั้นเมื่อเข้ามาสอนอาจจะเกิดปัญหาเรื่องการถ่ายทอดความรู้ เรื่องเทคนิควิธีการสอน และอาจารย์พิเศษของโครงการจะเป็นอาจารย์ที่มาจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสอนนักเรียนระดับอุดมศึกษา ดังนั้นเมื่ออาจารย์ต้องมาสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งธรรมชาติของเด็กยังไม่มี ความตั้งใจเท่าที่ควร จึงอาจเกิดปัญหาเรื่องการควบคุมชั้นเรียนได้และจากการสัมภาษณ์ก็พบว่าข้อมูลที่ได้จากอาจารย์แต่ละท่านตรงกัน ดังนี้

“พฤติกรรมนักเรียนคือรู้ว่าเด็กสมัยนี้เนี่ยมีความตั้งใจเรียนน้อยมากคือไม่ทราบว่าเป็นระบบของสังคมหรือเปล่านั้นเพราะตัวเองคิดว่าตัวเองเป็นครูรุ่นเก่าจะคะสังคมของรุ่นใหม่เนี่ยเราพยายามจะชี้แนะเด็กในทางที่ถูกที่ควรแล้วแต่เด็กจะต้องมีอิสระในการแสดงออกแต่อย่าลืมว่าเด็ก ม.1 เนี่ย เค้ายังมีวุฒิภาวะไม่พอ เพราะฉะนั้นตัวเองคิดว่าเด็กชั้น ม.ต้นเนี่ยเป็นเด็กที่ต้องการการดูแลคุ้มครอง ชี้แนะ ชักจูงอย่างรัดกุมที่สุดเลยเพราะฉะนั้นปล่อยเค้าไม่ได้ คือบังเอิญตัวเองสอนทหารมาแล้วเรามีวินัย แต่ถึงกระนั้นเนี่ยเรารู้ว่าเด็ก ม.1 เนี่ยมันยังไม่สนใจเรียน โดดเรียน คุยกันในห้องเรียน มาที่นี้ นี่ที่สุดเลย บางทีเนี่ยไม่ฟังเลยเล่นกันก็มีชอว์ริงก็แล้วใช้ไม้ค้ำก็แล้วแก้ปัญหาโดยใช้วิธีที่ว่าสอนคนที่เรียน ignore คนที่ไม่เรียนก็บอกว่าหนูขาด้านหน้าจะเล่นเนี่ย หนูไปเล่นมุมนู่นเค้าก็คลานไปเล่นกัน บอกถ้าหนูจะเล่นเนี่ยหนูอย่าทำเสียงดังได้ไหมบางคนเค้าจะเรียน แต่บางครั้งในห้องเค้าก็จัดการกันเองบางคนเค้าก็ตะโกนออกมาว่าหนูจะเรียน ทำนองนี้”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“เพราะด้วยความที่เค้าเป็นเด็กเล็กเค้าจะเล่นกันแล้วเราเหนื่อย และด้วยความที่เราเป็นอาจารย์ข้างนอกเด็กจะไม่ค่อยเกรงกลัวเท่าไรเพราะเราจะไม่ค่อยดุมาก แล้วเราก็ไม่รู้จะดุแบบไหน เราก็พยายามที่จะดึงเข้ามาเมื่อเค้าเริ่มจะซนแล้วก็ให้เค้าแยกกลุ่มไปแจกหัวข้อให้ไปแล้วคุณคิดมาซิ.....เด็กไม่ค่อยนิ่งนะคือเราต้องหาวิธีการหลากหลาย บางทีก็หยุดสอนไปเลยให้เค้าเล่นไปจนกระทั่งพอใจแล้วเค้าก็จะเอ๊ะทำไมอาจารย์หยุดไปเค้าก็จะเงียบ แต่เค้าก็ไม่มีคำตอบด้านร้ายแรงอะไรพยายามจะบอกว่าวินัยต้องมีนะพูดทุกครั้ง แต่ว่าเรานานๆมาเจอเค้าที่เนี่ย มันจะมีกลุ่มหนึ่งที่ตั้งใจเรียนเราก็จะบอกว่าเห็นไหมเนี่ยเพื่อนข้างหน้าเค้าตั้งใจเรียนถ้าพวกหนูทำเสียงดังมันจะรบกวนเพื่อนแล้วพวกหนูก็จะไม่เข้าใจไม่ได้ความรู้ตรงนี้ด้วยด้วย เราก็พูดได้แค่นี้แหละคะ เค้าจะทำได้ไม่ได้ก็เรื่องของเค้า”

อาจารย์สุขศึกษา, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

“เรียกว่าปัญหาคงไม่ใช่ เรียกว่าเป็นธรรมชาติของเด็กมากกว่าคือสมาธิสั้น แล้วก็ติดจะเล่นต้องคอยควบคุม บางทีถ้าครูประจำชั้นไม่อยู่แล้วเราปล่อยเนี่ยจะไปกันใหญ่เลย ถ้าครูประจำชั้นมาคุม เด็กเค้าจะกลัวเพราะครูเค้าอาจจะเข้มงวดหน่อย แต่เราเองถ้าเราเข้มงวดก็โอเคต้องคุมเด็กให้ได้ เพราะเด็กติดจะเล่นยังเป็นวิชาที่แบบไม่ได้เรียนในห้องเรียนมีเครื่องให้เล่นอยู่ข้างหน้าไปกันใหญ่”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ไทย (19 มกราคม 2547)

3. เวลาของอาจารย์พิเศษที่มีค่อนข้างน้อย

เนื่องจากโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง มีอาจารย์ผู้สอนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบอาจารย์ part time ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ ให้มาช่วยสอน ดังนั้น วันและเวลาที่อาจารย์สะดวกจะมาสอนจึงเป็นวันและเวลาที่กำหนดตายตัว โดยส่วนใหญ่ อาจารย์แต่ละท่านจะเข้ามาโรงเรียนเพียงคนละ 1-2 วันเท่านั้นและในวันที่เข้ามาก็จะสอนหลายคาบเรียนทำให้เวลา ที่อาจารย์มีในการตรวจเช็คการบ้าน ข้อสอบ ให้คำปรึกษาให้กับนักเรียนมีค่อนข้างน้อย

“สอน 2 คาบต่อสัปดาห์ค่ะสอน 2 ห้องเพราะฉะนั้นทั้งหมดก็ 4 คาบจะมาวันนี้วันเดียวค่ะ(วันอังคาร)”

อาจารย์งานบ้าน, ไทย (25 มกราคม 2547)

“ตอนนี้สอนวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครบ 2 ห้อง สอน 6 คาบ/สัปดาห์ จะมา 2 วัน วันนี้ 3 คาบห้องหนึ่ง 2 คาบอีกห้องหนึ่ง 1 คาบ แล้วยังอีกวันหนึ่งก็สลับกันส่วนใหญ่ 1 คาบจะเป็น lecture แล้ว 2 คาบก็เป็นการทดลอง”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการค่อนข้างน้อย

เนื่องจากห้องพักรักษาที่โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจัดให้อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษแยกออกจากกัน และอาจารย์พิเศษแต่ละท่านก็มาโรงเรียนเพียงสัปดาห์ละ 1-2 วันเท่านั้น ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์อาจารย์ในโครงการจึงไม่ค่อยแน่นแฟ้นมากนัก จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า อาจารย์แต่ละท่านจะนั่งตรวจงานหรือเตรียมการสอนอยู่ที่โต๊ะของตนอย่างเงียบๆ ไม่ค่อยมีการพูดคุยหรือปฏิสัมพันธ์กัน ดังนั้นจึงไม่มีการแลกเปลี่ยนปรึกษาปัญหาการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมนักเรียนระหว่างอาจารย์

ด้านนักเรียน

1. การขาดวินัยในห้องเรียน

จากการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า นักเรียนค่อนข้างคุยในห้องเรียนและทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น ทานอาหาร ฟังเพลง ทำให้ความสนใจในเนื้อหาวิชาที่อาจารย์สอนมีน้อยลง และยังสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารทำให้การทำความเข้าใจยิ่งยากขึ้น ดังนั้นหากนักเรียนไม่มีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเรียนก็อาจจะไม่เข้าใจ ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนสอดคล้องกัน ดังนี้

“แอบกินขนมอย่างไงก็อย่างนั้น .....พระพุทธรูปเนี่ยจะไม่มีใครฟัง พระอาจารย์เลยครับ พระอาจารย์สอนอยู่ที่แอบเล่นไฟกัน”

Focus group นักเรียน ม.2 (28 มกราคม 2547)

“เด็กสมัยนี้เนี่ยมีความตั้งใจเรียนน้อยมาก.....เรารู้ว่าเด็ก ม.1 เนี่ยยังไม่สนใจเรียน โดดเรียน คุยกันในห้องเรียน มาที่นี้ นี่ที่สุดเลย ไม่ฟังเลยเล่นกัน”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“ สมารถสิ้น แล้วก็ติดจะเล่นต้องคอยควบคุม”

อาจารย์คอมพิวเตอร์, ไทย (19 มกราคม 2547)

“ปัญหาเรื่องวินัยในห้องเรียนที่เค้าไม่ค่อยมีมารยาท พูดมาก เสียงดัง อย่างเนี่ยคะพี่ว่าการควบคุมตัวเองยังไม่ได้เนาะคะ”

อาจารย์งานบ้าน, ไทย (25 มกราคม 2547)

2. ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน

ความสามารถด้านภาษาของนักเรียนที่มีไม่มากพอ เมื่อมาเรียนเป็นภาษาอังกฤษในหลายรายวิชา จึงมีปัญหา ในการทำความเข้าใจสิ่งที่อาจารย์อธิบายหรือไม่เข้าใจเมื่ออ่านเอกสารประกอบการสอน ทำให้อาจารย์จำเป็นต้องอธิบายเป็นภาษาไทยให้นักเรียนฟังอีกครึ่งหนึ่ง ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“คุณภาพเด็กเค้ามีปัญหาเรื่องคำศัพท์นะคะเรื่องพื้นฐานภาษาอังกฤษ เค้าไม่ได้เท่าที่ควรนะคะเพราะฉะนั้นบางทีเราจะสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ไม่ทั้งหมด ส่วนมากก็จะใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษแล้วก็ให้เค้าหาคำศัพท์ที่เค้าไม่รู้ก่อน บางครั้งก็พูดไทยปนอังกฤษ มันจะค่อยๆลดปริมาณการพูดไทยลงไปเรื่อยๆนะคะ แต่ว่าบางครั้ง มันก็ยังต้องพูดภาษาไทยในห้องเรียนมันยังไม่ 100% นะคะ..... ควรคัดเลือก ผู้เรียนใหม่ ให้ข้อสอบมัน screen เด็กได้มากกว่านี้”

อาจารย์งานบ้าน, ไทย (25 มกราคม 2547)

“เด็กวันนี้เนี่ยเขียนภาษาอังกฤษไม่ได้เลยเพราะฉะนั้นต้องมีสมุดแล้วก็ให้เค้าเขียน เนี่ยเขียนเองก็ไม่ได้นะจะต้องให้เขียนบนกระดานแล้วให้เค้าลอกขนาดอย่างนั้นเนี่ยก็ยังมีสะกดผิด ถ้าสะกดผิดก็ต้องมีระบบคือคัดคำละ 10 ตัวคือเหมือนกับกลับไปเป็นเด็กใหม่”

อาจารย์สังคม, ไทย (18 มกราคม 2547)

“เรื่องภาษาเพราะเด็กบางคนเนี่ยภาษายังไม่ดีเท่าที่ควรแต่อาจจะเป็นว่า ม.3 ปีนี้เป็นครั้งแรกที่รับเด็กเข้ามา การคัดผมก็ไม่ทราบว่าจะยังงี้”

อาจารย์วิทยาศาสตร์, ไทย (2 กุมภาพันธ์ 2547)

ด้านผู้ปกครอง

1. ความคาดหวังของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษค่อนข้างจะคาดหวังกับการดำเนินงานของโครงการโครงการภาคภาษาอังกฤษมาก เพราะผู้ปกครองรู้สึกว่าตนเองเสียเงินเพิ่มเติมนักเรียนจึงน่าจะมีความรู้ทั้งเนื้อหาวิชาการและความรู้เรื่องภาษาในการสื่อสาร ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เนื้อหามันไม่ลึกนะ ต้องสงสารครูเค้าเหมือนกันเพราะว่าต้องสอนเป็นภาษาอังกฤษเนี่ยมันยากนะมันจะให้เน้นเนื้อหาเข้าไปลูกก็คงยาก แต่คิดว่าครูที่มาสอนเนี่ยเค้าคงจะมีรูถึงจุดนั้นนะ เท่าที่อ่านซีทดูนะ แต่ว่าไม่สามารถสอนไปให้ลูกได้เพราะว่าแค่สอนง่ายๆแบบนี้ก็ยังไม่ค่อยได้กันเลยแล้วอย่างข้อสอบที่เป็นภาษาอังกฤษเนี่ย ถ้าเราเอามาสอบเป็นภาษาไทยข้อนี้ไม่ควรถามมันง่ายเกินไปแต่เนื่องจากเป็นภาษาอังกฤษซึ่งต้องใช้การตอบเป็นภาษาอังกฤษมันก็ยากจุดหนึ่งแล้ว นี่คือความที่เนื้อหามันไม่เข้มข้น English Program จึงเป็นพันธู์ทางคือไทยก็ไม่ดีเท่าภาคปกติ ภาษาอังกฤษก็ไม่ดีเท่าอินเตอร์ ..... 35,000 มันเป็นเงินไม่เยอะหรอกสำหรับพี่นะ ถ้ามากกว่านี้แล้วสอนได้ดีกว่านี้ พี่ก็โอเค แต่ว่าตอนนี้มันอาจจะไม่คุ้มถ้าเราดูก็คือครูพูดไทยซะเยอะ”

ผู้ปกครองนักเรียน ม.3 (15 กุมภาพันธ์ 2547)

“รูปแบบการเรียนการสอนคิดว่ามันยังไม่เป็นตามที่เราคิด เราคิดว่า English Program มันต้องมองเห็นภาพกว้างๆนะ ในแง่ของโรงเรียนมันยังเล็กไปตรงจุดนี้ยังไม่มองออกรอบตัวเท่าไร อย่างเช่นโรงเรียนควรจะมี connection กับ

ต่างประเทศอะไรมากกว่านี้ การแลกเปลี่ยนนักเรียนอย่างเงี้ย จริงๆถ้ามีตรงนี้ โรงเรียนเล็กจริงแต่ถ้าเค้ามี vision การติดต่อเมืองนอกไม่ใช่เรื่องยาก แล้วก็เอาเด็กที่นู่นมาที่นี่ เอาเด็กเราไปที่นู่นก็คิดว่าน่าจะช่วยได้เยอะ

ผู้ปกครองนักเรียน ม.2 (18 กุมภาพันธ์ 2547)

**แผนภาพที่ 5.2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ
หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง**

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

เปรียบเทียบการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงผู้วิจัยนำเสนอใน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินงาน

5. การวางแผนงาน
6. การกำหนดโครงสร้าง
7. การปฏิบัติงาน
  - 3.1 งานด้านหลักสูตร
    - การสอบคัดเลือก
    - โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
    - กิจกรรมเสริมหลักสูตร
  - 3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน
    - การคัดเลือกบุคลากร
    - สัญญาและอัตราค่าจ้าง
    - การพัฒนาบุคลากร
    - การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
  - 3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน
  - 3.4 งานด้านอาคารสถานที่
  - 3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ
  - 3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
  - 3.7 งานด้านการเรียนการสอน
    - ความเข้าใจในหลักสูตร
    - แผนการสอน / การสอน
    - การวัดและประเมินผลการเรียน
8. การประเมินผลโครงการ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 5.9 เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่าง
โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
ที่มาของโครงการ ภาคภาษาอังกฤษ	เปิดโครงการเพื่อฉลองครบรอบวาระ 100 ปีของโรงเรียน	โรงเรียนประสบปัญหาจำนวนนักเรียน ลดลง กระทั่งฯ จึงเสนอแนะให้เปิด โครงการเพื่อแก้ปัญหาตรงจุดนี้
1. การวางแผนงาน	ขั้นตอนการวางแผนงาน	ขั้นตอนการวางแผนงาน
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือ 2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 3. เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจาก กรมสามัญศึกษา 4. ศึกษาดูงาน 5. ประชุมวางแผนดำเนินงาน จัดทำ ปฏิทินปฏิบัติงาน 6. ประชาสัมพันธ์โครงการ 7. รับสมัครและสอบคัดเลือกนักเรียน 8. จัดหาครูผู้สอน 9. ปรับปรุงอาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ การสอน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัด การเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษ 2. ศึกษาดูงาน 3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 4. เสนอโครงการต่อกรมสามัญศึกษา 5. ปรับปรุงบรรยากาศทางกายภาพ 6. จัดหาสื่อเทคโนโลยี 7. ประชาสัมพันธ์โครงการต่อผู้ปกครอง และชุมชน
	- ระยะเวลาในการเตรียมการ 10 เดือน	- ระยะเวลาในการเตรียมการ 4 เดือน
	- ดำเนินการล่าช้า ไม่มีโรงเรียนพี่เลี้ยง	- มีโรงเรียนพี่เลี้ยงมาช่วยดูแลใน 2 ปีแรก
2. กำหนดโครงสร้าง	- มีเจ้าหน้าที่เฉพาะของ English Program	- ไม่มีเจ้าหน้าที่เฉพาะของ English Program
	- การทำงานของโครงการในภาพรวมขึ้นอยู่กับโรงเรียน	

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
2. กำหนดโครงสร้าง	- มีตารางการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานที่แน่นอน	- ประชุมตามภาระงานไม่กำหนดวัน เวลาประชุมตายตัว
	- ประชุมอาจารย์ English Program สัปดาห์เว้นสัปดาห์	- ไม่มีการประชุมอาจารย์ English Program
	- มีตัวแทนผู้ปกครองเป็นกรรมการบริหาร	- ดำรงความคิดเห็นผู้ปกครองแต่ไม่มีตัวแทนผู้ปกครองในคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การปฏิบัติงาน 3.1 งานด้านหลักสูตร	- สอบคัดเลือกเดือนมกราคม ก่อนนักเรียนภาคปกติ	- สอบคัดเลือกเดือนกุมภาพันธ์ ก่อนนักเรียนภาคปกติ
การสอบคัดเลือก	- ไม่กำหนดเกณฑ์ผลการเรียนของนักเรียนที่สมัครเข้าโครงการ	- กำหนดผลการเรียนของนักเรียนที่สมัครเข้าโครงการ 3.5 ขึ้นไป
	- สอบเฉพาะข้อเขียน 4 วิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	- สอบสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษและสอบข้อเขียน 2 วิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ
โครงสร้างหลักสูตร	- เปิดสอนเฉพาะหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบบ English Program	- เปิดสอนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบบ English Program และ Mini English Program
	- สอนเป็นภาษาอังกฤษ 4 สาระการเรียนรู้	- สอนเป็นภาษาอังกฤษ 6 สาระการเรียนรู้
	- นักเรียนมีสิทธิเลือกวิชาเลือกเสรีได้เอง	- โรงเรียนเป็นผู้กำหนดวิชาเลือกเสรี
	- นักเรียนมีคาบว่างระหว่างวัน	- นักเรียนไม่มีคาบว่างระหว่างวัน
	- มีอาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน/ห้อง โดยเป็นอาจารย์ English Program	- มีอาจารย์ที่ปรึกษา 2 คน/ห้อง โดยเป็นอาจารย์ English Program และอาจารย์ปกติอย่างละ 1 คน
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	- มี 3 กิจกรรม คือ สอนเสริม เรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะชีวิต	- มี 2 กิจกรรม คือ สอนเสริมและ เรียนรู้นอกห้องเรียน

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
กิจกรรมเสริม หลักสูตร	กิจกรรมสอนเสริม	กิจกรรมสอนเสริม
	- ปรับพื้นฐานนักเรียน ม.1 (1 เดือน) ค่าใช้จ่าย 2,000 บาท	- ปรับพื้นฐานนักเรียน ม.1 (3 สัปดาห์) ค่าใช้จ่าย 2,000 บาท
	- สอนเสริมนักเรียนอ่อน วันอังคารบ่าย โดยอาจารย์ English Program	- สอนเสริมนักเรียนอ่อน ตอนเย็นโดย อาจารย์ภาคปกติ
	- ไม่มีการสอนเสริมศักยภาพนักเรียน เรียนดี	- มีโครงการเพชร น.ร. สอนเสริมศักยภาพ นักเรียนเรียนดี
	- โรงเรียนไม่ได้จัดสอนพิเศษ	- สอนพิเศษ วันเสาร์ วิชาสามัญโดย อาจารย์ภาคปกติ เข้าร่วมตาม ความสมัครใจ ค่าใช้จ่าย 1,300 บาท
	กิจกรรมเรียนรู้นอกห้องเรียน	กิจกรรมเรียนรู้นอกห้องเรียน
	- มี English Camp ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โปรแกรมกำหนดตายตัว ภายในประเทศ 2 ครั้ง ต่างประเทศ 1 ครั้ง ไม่เก็บค่า ใช้จ่ายเพิ่มเติม นักเรียนทุกคนต้องเข้า ร่วม	- มี English Camp ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โปรแกรมไม่ได้กำหนดตายตัว ภายใน ประเทศ 2 ครั้ง นักเรียนทุกคนต้อง เข้าร่วม ค่าใช้จ่าย 2,000 – 3,000 บาท ต่างประเทศ 1 ครั้ง นักเรียนเข้าร่วมตาม ความสมัครใจ ค่าใช้จ่าย 12,000 บาท
	- ทัศนศึกษาแบบวันเดียว โปรแกรม ไม่ตายตัว ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม	- ทัศนศึกษาแบบวันเดียว โปรแกรม ไม่ตายตัว ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
	กิจกรรมทักษะชีวิต	กิจกรรมทักษะชีวิต
	- วันอังคารและวันเสาร์มีกิจกรรมทักษะ ชีวิต ศิลปะ ดนตรี กีฬา ไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพิ่มเติม นักเรียนทุกคนต้องร่วมกิจกรรม	- ไม่มีกิจกรรมทักษะชีวิต

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	- ประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง แยกประชุมแต่ละระดับชั้น ช่วงต้นประชุมรวมทั้งระดับแล้วแยกประชุมตามห้องเรียน หากเป็นอาจารย์ต่างชาติมีอาจารย์ชาวไทยเข้าประชุมในห้องเรียนด้วย	- ประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง ประชุมรวมกันทุกระดับชั้น ช่วงต้นประชุมรวมแล้วแยกประชุมตามห้องเรียน ส่วนใหญ่อาจารย์ภาคปกติจะเป็นผู้ประชุมผู้ปกครอง
3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน	- มีเฉพาะอาจารย์ประจำ ไม่มีอาจารย์พิเศษ อาจารย์ต่างชาติต้องเป็น native speaker	- มีอาจารย์ประจำกับอาจารย์พิเศษ อาจารย์ต่างชาติไม่จำเป็นต้องเป็น native speaker
การคัดเลือกบุคลากร	ขั้นตอนการรับบุคลากร 1. อาจารย์ต่างชาติประกาศทาง web site อาจารย์ชาวไทยจะใช้เครือข่ายคนรู้จัก หรือศิษย์เก่าของโรงเรียน 2. e-mail ติดต่อกับหัวหน้าโครงการ 3. สัมภาษณ์ 4. ไม่มีช่วงทดลองงาน	ขั้นตอนการรับบุคลากร 1. อาจารย์ประจำประกาศรับสมัครทาง web site และเอเจนซี่ อาจารย์พิเศษขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐ 2. e-mail ติดต่อกับหัวหน้าโครงการ 3. สัมภาษณ์ 4. ทดลองงาน 1 เดือน
สัญญาและอัตราค่าจ้าง	- เห็นสัญญาปีต่อปี - อัตราจ้าง 30,000 – 34,000 บาท ใช้อัตราเดียวกันทั้ง English Program - ขึ้นเงินเดือนทุก 2 ปี ครั้งละ 2000 บาท - สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าต่อ visa work permit - รองหัวหน้าโครงการ (ชาวต่างชาติ)ไม่มีเงินประจำตำแหน่ง	- อัตราจ้างอาจารย์ native speaker 35,000 บาท อาจารย์เอเชีย 20,000 – 25,000 บาท อาจารย์พิเศษชั่วโมงละ 500 บาท - ขึ้นเงินเดือนทุก 2 ปี ครั้งละ 3% - ไม่มีสวัสดิการ - รองหัวหน้าโครงการ (ชาวต่างชาติ)มีเงินประจำตำแหน่ง 5,000 บาท

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
สัญญาและอัตราค่าจ้าง	- ภาระงานอื่นๆ ไปทัศนศึกษา เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นหนึ่งในคณะ กรรมการโครงการ ทำคะแนนนักเรียน	- ภาระงานอื่นๆ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทำคะแนนนักเรียน
การพัฒนาบุคลากร	- โรงเรียนจัดสัมมนาและส่งบุคลากรไป เข้าร่วมการสัมมนาต่างๆ บ่อยครั้ง	- โรงเรียนจัดสัมมนาและส่งบุคลากรไป เข้าร่วมการสัมมนาต่างๆ บ้างบางครั้ง
	- อาจารย์ภาคปกติเข้าไปนิเทศบ้างใน บางคาบเรียน	- อาจารย์ภาคปกติเข้าไปสังเกตการสอน และประเมินหลังจบปีการศึกษา
การร่วมงานระหว่าง อาจารย์ 2 หลักสูตร	- อาจารย์มีการร่วมงานกันบ้างแต่ไม่มาก นัก เช่น การนิเทศการสอน, การควบคุม นักเรียนไปทัศนศึกษา	- อาจารย์ทำงานร่วมกันค่อนข้างมากมี อาจารย์จากภาคปกติเข้าสังเกตการสอน
	- อาจารย์ในโครงการเข้าสอนแทนในกรณี ที่มีอาจารย์ลา	- อาจารย์ภาคปกติเข้าสอนแทนในกรณีที่ มีอาจารย์ลา
3.3 งานบริการและ กิจการนักเรียน	- ขึ้นตรงกับโรงเรียนแต่มีผู้รับผิดชอบของ โครงการโดยเฉพาะ	- ขึ้นตรงกับโรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งผู้รับ ผิดชอบเฉพาะ
3.4 งานด้านอาคาร สถานที่	- ตั้งโครงการแยกออกจากภาคปกติ	- ตั้งโครงการอยู่รวมกับภาคปกติ
	- มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เฉพาะของโครงการแต่นักเรียนภาคปกติ สามารถมาใช้ได้	- มีห้องเรียน ห้อง self access ห้อง resource ของโครงการแต่นักเรียนภาค ปกติสามารถมาใช้ได้
	- ภายในห้องเรียนติดเครื่องปรับอากาศ 2 เครื่อง โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ มี locker	- ภายในห้องเรียนติดเครื่องปรับอากาศ 2 เครื่อง โทรทัศน์ มี locker
สื่ออุปกรณ์	- มีหนังสือประกอบการเรียนและคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกให้นักเรียน ค้นคว้าข้อมูล	
	- จัดสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนให้ อาจารย์อย่างหลากหลาย	- สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนสำหรับ อาจารย์ยังไม่เพียงพอ

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ	- ค่าเล่าเรียนเทอมละ 25,000 บาท	- ค่าเล่าเรียนเทอมละ 35,000 บาท
	- ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมมีเพียง ค่าเรียนปรับพื้นฐานนักเรียน ม.1	- ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมมี ค่าเรียนปรับพื้นฐานนักเรียน ม.1, ค่า English Camp
	- ไม่เรียกร้องเงินอุดหนุนหรือค่าแรกเข้าเพิ่มเติม	
	- ฝ่ายธุรการของโรงเรียนเป็นผู้ดูแลงบประมาณโครงการ	
	- ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ที่ด้านบุคลากร	
	- เชื้อประโยชน์ต่อนักเรียนภาคปกติ	
3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	- ความสัมพันธ์ดีมาก ชุมชนให้ความเชื่อมั่นและต้องการให้ลูกเข้าเรียน	- ช่วงแรกความสัมพันธ์ไม่ค่อยดี คิดว่านักเรียนของโรงเรียนเกรง จำนวนนักเรียนค่อนข้างน้อย
	- ประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียน ประถม แจกแผ่นพับ เปิดตัวโครงการให้ผู้ปกครองมาฟังรายละเอียดที่โรงเรียน	- ประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียน ประถม แจกแผ่นพับ ลงประกาศหนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ เปิดตัวโครงการให้ผู้ปกครองมาฟังรายละเอียดที่โรงเรียน (open house)
	- อาจารย์ในโครงการออกไปเป็นวิทยากรตามหน่วยงานต่างๆ และไปสอนนักเรียนที่โรงเรียนประถมใกล้เคียง	- นักเรียนประถมโรงเรียนใกล้เคียงมาเรียนคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
3.7 งานด้านการเรียนการสอน ความเข้าใจในหลักสูตร	- โรงเรียนอธิบายขอบเขตหลักสูตรให้ โครงสร้างรายวิชา และให้โครงสร้าง หลักสูตรภาษาอังกฤษแก่อาจารย์	- โรงเรียนอธิบายขอบเขตหลักสูตรและ ให้ อาจารย์พิเศษของโครงการช่วยทำ โครงสร้างรายวิชาภาษาอังกฤษให้ อาจารย์ต่างชาติ
	- อาจารย์ภาคปกติและรองหัวหน้า โครงการฝ่ายวิชาการเป็นที่เลี้ยง	- อาจารย์ภาคปกติเป็นที่เลี้ยง
แผนการสอน	- อาจารย์ทุกท่านทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง	
	- หัวหน้าและรองหัวหน้าโครงการ ตรวจเอกสารการสอนและข้อสอบ เพื่อดู ความถูกต้องของภาษา	- ไม่มีการตรวจเอกสารการสอนและ ข้อสอบ
การสอน	- รูปแบบการสอนส่วนใหญ่เป็นบรรยาย	
	- อาจารย์ใช้เฉพาะภาษาอังกฤษในห้อง เรียน นอกห้องเรียนนักเรียนและอาจารย์ ก็สื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ	- อาจารย์ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ในห้องเรียนตามสัดส่วน 50:50 ในชั้น ม.1 70:30 ในชั้น ม.2 และ 100% ในชั้น ม.3 นอกห้องเรียนนักเรียนและอาจารย์ สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย
	- สอนเน้นให้นักเรียนคิดเป็นภาษา อังกฤษโดยไม่แปลเป็นภาษาไทย	- สอนเน้นให้นักเรียนแปลเป็นภาษาไทย
	- อุปกรณ์และสื่อการสอนสำหรับอาจารย์ มีอย่างเพียงพอ หากต้องการอุปกรณ์ใด เพิ่มเติมทางโรงเรียนก็จัดหาให้ตามที่ อาจารย์ขอ	- อุปกรณ์และสื่อการสอนที่เตรียมไว้ สำหรับอาจารย์ ค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอ
	- การบ้านค่อนข้างมากจะแจกเป็น sheet รายงานมีทั้งรายงานเดี่ยวและกลุ่ม บางครั้งต้องนำเสนอหน้าห้องโดยใช้ power point หรือ future board ด้วย	- การบ้านค่อนข้างมากจะแจกเป็น sheet รายงานมีทั้งรายงานเดี่ยวและกลุ่ม บางครั้งต้องนำเสนอหน้าห้องโดยใช้ future board หรือ ออก เป็น อธิบาย ปากเปล่า

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	- อาจารย์แต่ละวิชากำหนดสัดส่วน คะแนนเอง	- โรงเรียนกำหนดสัดส่วนคะแนน
	- เน้นข้อสอบเขียนอธิบายมากกว่าแบบเลือกตอบ	
	- ใช้เกณฑ์การประเมินผลเหมือนภาคปกติ	
4. การประเมินผล โครงการ	- ประเมินผลโครงการ จากนักเรียน ผู้ปกครองทุกภาคการศึกษา ขอความ อนุเคราะห์บุคคลภายนอกมาประเมิน ได้ รับการประเมินจาก สมศ. (ประเมินรวม ทั้งโรงเรียน)	- ประเมินผลโครงการ จากนักเรียน ผู้ปกครองทุกภาคการศึกษา ยังไม่ได้รับ การประเมินจาก สมศ.

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
5.ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยที่เป็น อุปสรรคใน การดำเนินงาน	โรงเรียน	โรงเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน - ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ - ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม* - ค่าเล่าเรียนที่ไม่สูง - การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ* - ผลการสอบแข่งขันและอัตราการสอบเข้าเรียนต่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการจัดการของโรงเรียน - การประชาสัมพันธ์โครงการที่หลากหลาย - ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม* - ความช่วยเหลือจากโรงเรียนพี่เลี้ยง - การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ*
	อาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ผู้สอน
	<ul style="list-style-type: none"> - การตั้งครอบครัวของอาจารย์ต่างชาติ - การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพอาจารย์ - การติดต่อสื่อสารระหว่างโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติ - ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของอาจารย์พิเศษ
	นักเรียน	นักเรียน
<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพของนักเรียน - พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน* 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน* 	
ผู้ปกครอง	ผู้ปกครอง	
<ul style="list-style-type: none"> - การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง* 	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง* - ทักษะที่ดีต่ออาจารย์ต่างชาติชาวเอเชีย 	

* ปัจจัยสนับสนุนที่เหมือนกันระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศกับโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

การดำเนินงาน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	โรงเรียน	โรงเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาว่างเปลี่ยนคาบเรียน - การกระจายงานไม่เหมาะสม - การประสานงานด้านบริการกับโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่ออุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ - ความยากลำบากในการจัดตารางสอน - การประสานงานระหว่างอาจารย์พิเศษกับโรงเรียน
	อาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ผู้สอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ความยากลำบากในการสรรหาอาจารย์ - การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง* - อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา* - อัตราค่าตอบแทน 	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง* - อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา* - เวลาของอาจารย์พิเศษที่มีค่อนข้างน้อย - ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการค่อนข้างน้อย
	นักเรียน	นักเรียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน* 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดวินัยในห้องเรียน - ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน*
	ผู้ปกครอง	ผู้ปกครอง
<ul style="list-style-type: none"> - ความคาดหวังของผู้ปกครอง* 	<ul style="list-style-type: none"> - ความคาดหวังของผู้ปกครอง* 	

* ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเหมือนกันระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศกับโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา 2) ศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษา 3) เปรียบเทียบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบพหุกรณีศึกษา 2 โรงเรียนคือโรงเรียนเบญจมราชูทิศ และโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างขอสรุปแบบอุปนัยและเปรียบเทียบ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยในการดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษา ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

- 1.1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
- 1.2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
- 1.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่าง 2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

- 2.1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
- 2.2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
- 2.3 เปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

1.1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ

1. การวางแผนงาน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีขั้นตอนการวางแผนงาน ดังนี้

- 1) ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือ
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- 3) เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากกรมสามัญศึกษา
- 4) ศึกษาดูงานจากโรงเรียนโยธินบูรณะและโรงเรียนนานาชาติอีก 4 แห่งทั้งในและต่างประเทศ
- 5) ประชุมวางแผนดำเนินงาน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
- 6) ประชาสัมพันธ์โครงการให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ
- 7) รับสมัครและสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ
- 8) จัดหาครูผู้สอน
- 9) ปรับปรุงอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอนและจัดทำแผนการเรียนการสอน

โรงเรียนมีระยะเวลาในการวางแผนและเตรียมโครงการนาน 10 เดือน

2. การกำหนดโครงสร้าง

โครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศประกอบด้วย คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้ง 4 ฝ่าย สมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนห้องละ 1 ท่าน หัวหน้าโครงการ อาจารย์นิเทศ รองหัวหน้าโครงการทั้ง 4 ฝ่ายแต่เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานจึงมีคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นกรรมการที่มาจากบุคลากรของโรงเรียนโดยเริ่มที่ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าโครงการ รองหัวหน้าโครงการทั้ง 4 ฝ่าย ซึ่งการประชุมคณะกรรมการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการกำหนดวัน เวลาที่แน่นอนโดยกรรมการบริหารโครงการประชุมภาคเรียนละ 1 ครั้ง กรรมการดำเนินการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง

3. การปฏิบัติงาน

3.1 งานด้านหลักสูตร

- การสอบคัดเลือก

การสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียน จัดสอบในเดือนมกราคม ใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 รายวิชา คือ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และจะประกาศผลสอบพร้อมกันนัดมอบตัวประมาณ ต้นเดือนกุมภาพันธ์ โดยนักเรียนต้องชำระค่าเล่าเรียนในวันมอบตัว

- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษคือโครงการที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อโดยอิงเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนนักเรียนทั่วไป โรงเรียนเบญจมราชูทิศใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อใน 4 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ส่วนวิชาอื่นๆที่นอกเหนือจากข้างต้น นักเรียนจะเรียนกับอาจารย์ภาคปกติ นักเรียนมีสิทธิเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีได้ตามต้องการซึ่งนักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษต้องเรียนร่วมกับนักเรียนภาคปกติ

- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

นอกเหนือจากการเรียนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนเพิ่มเติมแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1) การสอนเสริม สอนปรับพื้นฐานด้านภาษานักเรียน ม.1 เดือนเมษายน เสียค่าใช้จ่าย 2,000 บาท สอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน โดยจะสอนเสริมในวันอังคารตอนบ่าย หรือสอนเสริมในคาบว่างซึ่งจะเป็นการนัดหมายกันเองระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ผู้สอน ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

2) กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ การทัศนศึกษาระยะสั้น (1วัน) ภาคเรียนละ 1 ครั้งมักจะเป็นสถานที่ภายในจังหวัด ไม่ได้กำหนดโปรแกรมไว้ตายตัว ส่วนการทัศนศึกษาระยะไกล ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จะมีโปรแกรมที่กำหนดไว้ตายตัว โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ทัศนศึกษาจังหวัดภูเก็ตระยะเวลา 3 วัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ทัศนศึกษาประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ระยะเวลา 5 วัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทัศนศึกษาโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญๆ ของประเทศไทย ณ.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร สุโขทัยและเชียงใหม่ ระยะเวลา 7 วัน ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

3) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียนนอกเวลาเรียน ให้นักเรียนเลือกกิจกรรมทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ในวันอังคารระหว่าง เวลา 14.30 – 16.30 น. และวันเสาร์ ระหว่าง เวลา

9.00 – 12.00 น. และ 13.30 – 15.30 น. ซึ่งนักเรียนทุกคนเลือกเข้าร่วมกิจกรรม ตามความสนใจและความถนัด ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

- การคัดเลือกบุคลากร

โรงเรียนเบญจมราชูทิศคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่โครงการโดยลงประกาศทาง web site ซึ่งกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นว่ารับเฉพาะ native speaker หากมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการสามารถติดต่อมาทาง e-mail ถึงหัวหน้าโครงการและนัดหมายสัมภาษณ์

- สัญญาและอัตราค่าจ้าง

เมื่อโรงเรียนตัดสินใจรับอาจารย์เข้าทำงานจะทำสัญญาจ้างเป็นปีต่อปี อัตราค่าจ้างเริ่มต้นที่ 30,000 บาท 2 ปีต่อมาเพิ่มอีก 2,000 บาทและอีก 2 ปีต่อมาเพิ่มอีก 2,000 บาท ดังนั้นจะมีเพดานเงินเดือนอยู่ที่ 34,000 บาท นอกจากอัตราค่าจ้างแล้วโรงเรียนมีสวัสดิการ ดูแลการต่อ Visa จ่ายภาษี ทำประกันสังคม ค่ารักษาพยาบาล อาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีภาระงานอื่น ที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน โดยจะต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ต้องเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง ทำคะแนนนักเรียนและดูแลนักเรียนเมื่อไปทัศนศึกษา

- การพัฒนาบุคลากร

การเสริมสร้างพัฒนาความรู้ความสามารถของอาจารย์ในโครงการทางโรงเรียนได้จัดสัมมนาหรือไม่ก็ส่งอาจารย์ในโครงการเข้าร่วมงานสัมมนาต่างๆที่จัดขึ้นบ่อยครั้ง โดยโรงเรียนจะเป็นผู้ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนา นอกเหนือจากการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์แล้วโรงเรียนยังมีการตรวจสอบคุณภาพการสอนของอาจารย์ในโครงการโดยการนิเทศจากอาจารย์ภาคปกติ

- การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

อาจารย์ทั้ง 2 หลักสูตรมีการร่วมงานกันบ้างในบางโอกาส เช่น การนิเทศการสอน การเข้ามาช่วยควบคุมนักเรียนเมื่อไปทัศนศึกษา

3.3 งานด้านบริการกิจการนักเรียน

งานบริการและกิจการนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีรองหัวหน้าโครงการฝ่ายบริการและฝ่ายกิจการนักเรียนของโครงการเป็นผู้ดูแลในเบื้องต้นแต่การทำงานในภาพรวมแล้วทุกอย่างขึ้นกับการทำงานของโรงเรียนปกติ

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

- อาคารสถานที่

เมื่อโรงเรียนตัดสินใจว่าจะตั้งโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษที่อาคาร 6 จึงได้ดำเนินการปรับปรุงห้องเรียน จัดทำห้องสมุด ทำสำนักงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (ห้องพักครู) ในปีแรกและปีต่อมาได้จัดทำห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ เพิ่มเติม โดยห้องเรียนและห้องปฏิบัติการของโครงการภาคภาษาอังกฤษ ทุกห้องจะติดเครื่องปรับอากาศ

- สื่ออุปกรณ์

โรงเรียนได้จัดหาสื่ออุปกรณ์ให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียน เช่น หนังสือเรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ และจัดหาสื่ออุปกรณ์ให้อาจารย์ใช้ประกอบการสอน เช่น เครื่องฉายภาพ ข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายมัลติมีเดีย ฯลฯ

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

งบประมาณของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้มาจากค่าเล่าเรียนของนักเรียนที่เก็บเพิ่มเติมภาคเรียนละ 25,000 บาทเท่านั้น ทางโรงเรียนไม่ได้เรียกร้องเงินสนับสนุนหรือค่าแรกเข้าเพิ่มเติม ซึ่งการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของโครงการจะขึ้นอยู่กับฝ่ายธุรการของโรงเรียนที่จะเป็นผู้ดูแลตรงส่วนนี้ งบประมาณส่วนใหญ่ของโครงการจะใช้เกี่ยวกับการจ้างบุคลากรและการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศกับชุมชนเป็นไปในทิศทางที่ดี โรงเรียนได้รับความนับถือและการยอมรับจากชุมชน ดังนั้นเมื่อโรงเรียนเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ จึงได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและนักเรียนมาสมัครเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นโรงเรียนยังได้ให้ความช่วยเหลือเมื่อหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนที่ร้องขอ เช่น ส่งอาจารย์ในโครงการไปเป็นวิทยากรในการอบรมความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ส่งอาจารย์ไปช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

- ความเข้าใจในหลักสูตร

โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรการสอนและโครงสร้างรายวิชา (Course outline) ของแต่ละวิชาเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นจะมีอาจารย์พี่เลี้ยงจากภาคปกติและรองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการเป็นผู้อธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตรเพิ่มเติม

- แผนการสอน

อาจารย์ทุกคนในโครงการทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง หัวหน้าและรองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการตรวจเอกสารประกอบการสอนและข้อสอบเพื่อเช็คความถูกต้องด้านภาษา

- การสอน

การสอนของอาจารย์เน้นบรรยายแต่ก็มีการจัดกิจกรรมเกมส์ งานกลุ่มในห้องเรียนบ้างขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชา นักเรียนกับอาจารย์สื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์การสอนสำหรับอาจารย์มีอย่างเพียงพอและสามารถหยิบไปใช้ได้โดยสะดวก

- การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดผลการเรียนเน้นการสอบมีเก็บคะแนนจากรายงานบ้างบางส่วน โดยลักษณะข้อสอบเน้นข้อเขียน ตอบสั้น อธิบาย แสดงวิธีทำมากกว่าข้อสอบแบบเลือกตอบ เกณฑ์การประเมินผลใช้เกณฑ์เดียวกับภาคปกติ

4. การประเมินผลโครงการ

โรงเรียนจัดประเมินผลโครงการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการจากผู้ปกครองและนักเรียน ขอความอนุเคราะห์นักวิจัยมาทำวิจัยประเมินโครงการและได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้ว

1.2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

1. การวางแผนงาน

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีขั้นตอนการวางแผนงาน ดังนี้

- 1) ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษ
- 2) ศึกษาดูงานจากโรงเรียนโยธินบูรณะและโรงเรียนบางป่อสมุทรปราการ
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- 3) เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากกรมสามัญศึกษา
- 4) ปรับปรุงบรรยากาศทางกายภาพ
- 5) จัดหาสื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประชาสัมพันธ์โครงการต่อ ผู้ปกครองและชุมชน

โรงเรียนมีระยะเวลาในการวางแผนและเตรียมโครงการนาน 4 เดือน

2. การกำหนดโครงสร้าง

โครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ประกอบด้วย คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สมาคมผู้ปกครองและครู หัวหน้างานวิชาการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ที่รับผิดชอบตามภาระงานของโรงเรียน การประชุมกรรมการดำเนินงานหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่ได้กำหนดเวลาที่แน่นอนแต่จะประชุมตามภาระงาน และในช่วง 2 ปีแรกที่เปิดโครงการโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีโรงเรียนโยธินบูรณะเป็นพี่เลี้ยง

3. การปฏิบัติงาน

3.1 งานด้านหลักสูตร

- การสอบคัดเลือก

การสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนจัดสอบในเดือนกุมภาพันธ์ โดยสอบสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษและสอบข้อเขียนแบบเลือกตอบ 2 รายวิชา คือ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ กำหนดเกณฑ์นักเรียนที่สมัครต้องมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 3.5

- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษคือโครงการที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อโดยอิงเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนนักเรียนทั่วไป โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อใน 6 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์สังคมศึกษา การงานอาชีพและพลานามัย ส่วนวิชาอื่นๆที่นอกเหนือจากข้างต้นนักเรียนจะเรียนกับอาจารย์ภาคปกติ โรงเรียนเป็นผู้กำหนดวิชาเลือกเสรี แต่กิจกรรมชุมนุมนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามต้องการ

- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

นอกเหนือจากการเรียนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนเพิ่มเติมแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) การสอนเสริม สอนปรับพื้นฐานด้านภาษานักเรียน ม.1 เดือนเมษายนเสียค่าใช้จ่าย 2,000 บาท สอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่เรียนเก่งในตอนเย็น

2) กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ การทัศนศึกษาระยะสั้น (1วัน) ไม่ได้กำหนดโปรแกรมไว้ตายตัว ส่วนการทัศนศึกษาระยะไกลภาคเรียนละ 1 ครั้ง ไม่ได้กำหนดโปรแกรมไว้ตายตัวเช่นกันเพียงแต่วางไว้คร่าวๆ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทัศนศึกษาที่ทะเล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทัศนศึกษาที่ภูเขา ค่าใช้จ่ายประมาณ

2,000 – 3,000 บาท ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทศนศึกษาต่างประเทศ (สิงคโปร์) ค่าใช้จ่ายประมาณ 12,000 บาท

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

- การคัดเลือกบุคลากร

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงคัดเลือกอาจารย์ประจำเข้าสู่โครงการโดยลงประกาศทาง web site และจากเอเจนซี่ หากมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการสามารถติดต่อมาทาง E-mail ถึงหัวหน้าโครงการและนัดหมายสัมภาษณ์ จากนั้นจะทดลองงาน 1 เดือน สำหรับอาจารย์พิเศษโรงเรียนขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐ

- สัญญาและอัตราค่าจ้าง

เมื่อโรงเรียนตัดสินใจรับอาจารย์เข้าทำงานจะทำสัญญาจ้างเป็นปีต่อปี อัตราค่าจ้างจะมี 3 ลักษณะคือ อาจารย์ประจำที่เป็น native speaker เริ่มต้นที่ 35,000 บาท อาจารย์ประจำชาวเอเชียเริ่มต้นที่ 20,000 – 25,000 บาท ทุก 2 ปีเงินเดือนจะเพิ่ม 3 % โรงเรียนไม่มีสวัสดิการอื่นนอกจากค่าจ้าง อาจารย์พิเศษชั่วโมงละ 500 บาท อาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีภาระงานอื่น ที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน โดยจะต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ต้องเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง

- การพัฒนาบุคลากร

การเสริมสร้างพัฒนาความรู้ความสามารถของอาจารย์ในโครงการทางโรงเรียนได้จัดสัมมนาหรือไม่ก็ส่งอาจารย์ในโครงการเข้าร่วมงานสัมมนาต่างๆที่จัดขึ้นบางครั้ง นอกเหนือจากการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์แล้วโรงเรียนยังมีการตรวจสอบคุณภาพการสอนของอาจารย์ในโครงการโดยการสังเกตการสอนจากอาจารย์ภาคปกติ

- การร่วมมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

อาจารย์ทั้ง 2 หลักสูตรมีการร่วมมงานกันค่อนข้างมากเพราะนโยบายของโรงเรียนที่จะมีอาจารย์ภาคปกติเข้าไปสังเกตการณ์อาจารย์โครงการภาคภาษาอังกฤษในทุกรายวิชาทุกวัน สาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3.3 งานด้านบริการกิจการนักเรียน

งานบริการและกิจการนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษไม่ได้แยกออกจากการทำงานของโรงเรียนปกติ

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

- อาคารสถานที่

เมื่อโรงเรียนตัดสินใจว่าจะเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษา จึงได้ดำเนินการปรับปรุงห้องเรียนที่ปิดทิ้งไว้ จัดทำห้องพัสดุ ห้อง self access เพิ่มเติม โดยห้องเรียนและห้องปฏิบัติการของโครงการภาคภาษาอังกฤษทุกห้องจะติดเครื่องปรับอากาศ

- สื่ออุปกรณ์

โรงเรียนได้จัดหาสื่ออุปกรณ์ให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียน เช่น หนังสือเรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ และจัดหาสื่ออุปกรณ์ให้อาจารย์ใช้ประกอบการสอน เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

งบประมาณของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้มาจากค่าเล่าเรียนของนักเรียนที่เก็บเพิ่มเติมภาคเรียนละ 35,000 บาทเท่านั้น ทางโรงเรียนไม่ได้เรียกจ่ายเงินสนับสนุนหรือค่าแรกเข้าเพิ่มเติม ซึ่งการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของโครงการจะขึ้นอยู่กับฝ่ายธุรการของโรงเรียนที่จะเป็นผู้ดูแลตรงส่วนนี้ งบประมาณส่วนใหญ่ของโครงการจะใช้เกี่ยวกับการจ้างบุคลากรและการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงกับชุมชนในช่วงต้นเป็นไปในทิศทางไม่ดี ชุมชนมีความคิดว่านักเรียนของโรงเรียนเกเร โรงเรียนจึงต้องดำเนินการสร้างความเข้าใจกับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองได้เข้ามาดูภายในโรงเรียน ได้พบพูดคุยกับนักเรียน นอกจากนั้นโรงเรียนยังได้ให้ความช่วยเหลือชุมชนโดยรับนักเรียนประถมศึกษาจากโรงเรียนใกล้เคียงมาเรียนคอมพิวเตอร์

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

- ความเข้าใจในหลักสูตร

โรงเรียนได้จัดทำ Course outline ของแต่ละวิชาเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นจะมีอาจารย์ที่เลี้ยงจากภาคปกติเป็นผู้อธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตรเพิ่มเติม

- แผนการสอน

อาจารย์ในโครงการทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง

- การสอน

การสอนของอาจารย์เน้น lecture แต่ก็มีการจัดกิจกรรมเกมส์ งานกลุ่มในห้องเรียนบ้างขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชา ในห้องเรียนนักเรียนกับอาจารย์สื่อสารโดยใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ส่วนนอกห้องเรียนจะสื่อสารโดยใช้ภาษาไทย สื่อและอุปกรณ์การสอนสำหรับอาจารย์ยังไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร

- การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดผลการเรียนเน้นการสอบมีเก็บคะแนนจากรายงานบ้างบางส่วน โดยลักษณะข้อสอบเน้นข้อเขียน ตอบสั้น อธิบาย แสดงวิธีทำมากกว่าข้อสอบแบบเลือกตอบเกณฑ์การประเมินผลใช้เกณฑ์เดียวกับภาคปกติ

4. การประเมินผลโครงการ

โรงเรียนจัดประเมินผลโครงการด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการจากผู้ปกครองและนักเรียน นอกจากนี้ยังได้รับการประเมินจากโรงเรียนพี่เลี้ยงด้วย

1.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ผู้วิจัยเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เพื่อให้เห็นลักษณะการดำเนินงานที่เหมือนและแตกต่างกันในแต่ละด้านเท่านั้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเปรียบเทียบว่าโรงเรียนใดดำเนินงานได้ดีกว่ากัน และเนื่องจากกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนมีบริบทพื้นฐานของโรงเรียนที่แตกต่างกันในหลายๆด้าน ดังนั้นลักษณะการดำเนินของแต่ละโรงเรียนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างพื้นฐานของโรงเรียนด้วย ผู้วิจัยเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน ดังนี้ การวางแผนงาน การกำหนดโครงสร้าง การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน

1. การวางแผนงาน

การวางแผนงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีการวางแผนงานหลักๆ ในการดำเนินงานที่คล้ายกัน เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่นๆ ปรับปรุงห้องเรียนและอาคารสถานที่ จัดหาสื่อ อุปกรณ์การศึกษา ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบรายละเอียด

ของโครงการแต่มีบางส่วนของกรวางแผนงานที่ทั้ง 2 โรงเรียนแตกต่างกัน เช่น ระยะเวลาในการวางแผนงาน โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีเวลาในการเตรียมโครงการถึง 10 เดือน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีเวลาเตรียมการเพียง 4 เดือนแต่มีโรงเรียนโยธินบูรณะที่เปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมาก่อนเข้ามาช่วยดูแลเป็นที่เล็งในการเตรียมการ

2. การกำหนดโครงสร้าง

โครงสร้างการบริหารงานหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้ง 2 โรงเรียนจะคล้ายกับโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนโดยทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ เมื่อพิจารณาโครงสร้างการบริหารจะพบว่าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการของโรงเรียน โดยโครงสร้างภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงไม่ได้แยกหน้าที่รับผิดชอบในโครงการออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเฉพาะเจาะจงเนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนมีไม่เพียงพอที่จะแยกโครงสร้างออกไปต่างหาก และทางโรงเรียนก็ไม่ต้องการให้การดำเนินงานแยกออกเป็น 2 หลักสูตรอย่างชัดเจนประกอบกับนักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนจึงเปรียบเหมือนเจ้าหน้าที่ของโครงการภาคภาษาอังกฤษ ส่วนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศนั้นโครงสร้างการบริหารโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะแยกย่อยออกเป็นฝ่ายต่างๆ เลียนแบบโรงเรียน ทั้งฝ่ายบริการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายบริหารทั่วไป โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นโรงเรียนใหญ่ลำพังเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงทั้ง 2 หลักสูตร แม้ว่าจะแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบเฉพาะโครงการออกไปแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติฝ่ายต่างๆ ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็ยังขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่หลักของโรงเรียน เจ้าหน้าที่ของโครงการเป็นเพียงแต่ผู้ช่วยประสานงานให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การปฏิบัติงาน

การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้ง 2 โรงเรียนจะเปรียบเทียบในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 งานด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตรผู้วิจัยเปรียบเทียบในประเด็นต่อไปนี้ คือ การสอบคัดเลือกโครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การสอบคัดเลือก

การสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียนจะดำเนินการคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการก่อนการคัดเลือกนักเรียนภาคปกติ ส่วนใหญ่จะดำเนินการสอบคัดเลือกในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ โรงเรียนเบญจมราชูทิศจะคัดเลือกโดยใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ และทดสอบ 4 วิชา คือ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของนักเรียนที่มาสมัครสอบ ส่วนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของนักเรียนโดยนักเรียนจะต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยระดับประถมศึกษาไม่ต่ำกว่า 3.5 โรงเรียนจะคัดเลือกโดยใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ 2 วิชา คือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากนั้นจะมีการสอบสัมภาษณ์นักเรียนเป็นภาษาอังกฤษ

- โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงใช้โครงสร้างเดียวกัน โดยอิงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหลักสูตรเดียวกับนักเรียนภาคปกติ แต่ทั้ง 2 โรงเรียนจะแตกต่างกันในรายวิชาที่เปิดสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน 4 สาระการเรียนรู้คือ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน 6 สาระการเรียนรู้คือ ภาษา ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา การงานอาชีพ ศิลปะและพละนาฏย นอกจากนี้การจัดวิชาเลือกเสรีของทั้ง 2 โรงเรียนยังแตกต่างกัน โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีวิชาเลือกเสรีให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามต้องการ ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงนักเรียนไม่มีสิทธิเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีเพราะทางโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดวิชาเลือกเสรีให้กับนักเรียน

- กิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจัดให้กับนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมบางอย่างที่ทั้ง 2 โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน เช่นเดียวกันนั้นคือ

การสอนเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคการศึกษาซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่าย 2,000 บาท

การสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน ซึ่งจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม โดยโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจัดสอนเสริมตอนเย็น ส่วนโรงเรียนเบญจมราชูทิศจะสอนเสริมช่วงบ่ายวันอังคารหรือในคาบว่างซึ่งจะนัดเวลากันโดยตรงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

กิจกรรม English Camp ที่ทั้ง 2 โรงเรียนจัดให้นักเรียนจะจัดเป็นระดับชั้นโดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศจะมีโปรแกรม English Camp ที่ตายตัว มัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปภูเก็ตระยะเวลา 3 วัน 2 คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปสิงคโปร์และมาเลเซีย ระยะเวลา 5 วัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปเชียงใหม่ กรุงเทพฯ ออยุธยา สุโขทัย ระยะเวลา 7 วัน นักเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงไม่ได้กำหนดโปรแกรม English Camp ที่ตายตัว เพียงแต่กำหนดว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทะเล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปภูเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปต่างประเทศ ระยะเวลา 3 วัน นักเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหากเป็น English Camp ภายในประเทศ ประมาณ 2,000 – 3,000 บาท ต่างประเทศประมาณ 12,000 บาท ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ภายใน English Camp จะเป็นภาษาอังกฤษ

กิจกรรมทัศนศึกษาแบบวันเดียว ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียนมีการจัดทัศนศึกษาให้นักเรียนอย่างหลากหลาย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและหากเป็นการทัศนศึกษาเฉพาะนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ แต่หากเป็นการทัศนศึกษาที่รวมกับนักเรียนภาคปกติจะบรรยายเป็นภาษาไทย

นอกจากนั้นโรงเรียนเบญจมราชูทิศยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพิ่มเติมให้กับนักเรียนในโครงการภาคภาษาอังกฤษ เป็นกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยนักเรียนสามารถเลือกเรียนกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ได้ 1 กิจกรรมต่อปีการศึกษา ซึ่งกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตจะเรียนในวันอังคารช่วงบ่าย และวันเสาร์ นักเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอนผู้วิจัยเปรียบเทียบการดำเนินงานของทั้ง 2 โรงเรียนในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ การคัดเลือกบุคลากร สัญญาและอัตราค่าจ้าง การพัฒนาบุคลากร และการร่วมงานกันระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

- การคัดเลือกบุคลากร

การคัดเลือกบุคลากรเข้าร่วมในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศค่อนข้างจะประสบปัญหามากกว่าโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เนื่องจากไม่มีนโยบายให้อาจารย์พิเศษมาช่วยสอน ดังนั้นความต้องการบุคลากรชาวต่างชาติจึงมากกว่าโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ประกอบกับโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีนโยบายจ้างบุคลากรชาวต่างชาติที่เป็น native speaker เท่านั้นทำให้การสรรหาบุคลากรยิ่งเพิ่มความยุ่งยากมากขึ้น

- สัญญาและอัตราค่าจ้าง

สัญญาจ้างทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงทำสัญญาจ้างอาจารย์เป็นปีต่อปี อัตราค่าจ้างทั้ง 2 โรงเรียนจะแตกต่างกัน โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศอาจารย์

ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทุกคนมีอัตราค่าจ้างเหมือนกันไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ เริ่มต้นที่ 30,000 บาททำงานครบ 2 ปีเพิ่มครั้งละ 2,000 บาทขณะนี้เพดานเงินเดือนสูงสุดที่ 34,000 บาท โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีอัตราค่าจ้างแตกต่างกัน โดยอาจารย์ประจำ หากเป็น ยุโรป อเมริกา เริ่มต้นที่ 35,000 บาท เอเชีย เริ่มต้นที่ 20,000 บาท ทำงานครบ 2 ปีเพิ่มเงินเดือน 3% โดยพิจารณาผลงานประกอบการขึ้นเงินเดือน ส่วนอาจารย์พิเศษคิดอัตราค่าจ้างเป็นรายชั่วโมง ชั่วโมงละ 500 บาท

- การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการพัฒนาบุคลากรในโครงการอย่างต่อเนื่องทั้งที่โรงเรียนเป็นผู้จัดสัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรด้วยตนเองและส่งบุคลากรไปร่วมสัมมนาในที่ต่างๆ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้ ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีการพัฒนาบุคลากรบ้างแต่ยังไม่มากนัก

- การร่วมงานระหว่างครูหลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

การร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการร่วมงานกันบ้างแต่ไม่มากนัก เช่น อาจารย์ภาคปกติที่สอนในวิชาและระดับชั้นเดียวกับที่มีการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อจะต้องเป็นอาจารย์นิเทศวิชานั้น หรืออาจารย์ภาคปกติอาจจะเข้ามามีส่วนช่วยดูแลนักเรียนตอนไปทัศนศึกษาบ้าง และโดยส่วนใหญ่แล้วอาจารย์ภาคปกติที่เข้ามาทำงานร่วมกับอาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็จะเป็นเฉพาะอาจารย์บางคนเท่านั้น

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงการร่วมงานระหว่างอาจารย์หลักสูตรปกติและหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีค่อนข้างมากเนื่องจากนโยบายของโรงเรียนที่มีให้อาจารย์ภาคปกติเข้าไปสังเกตการสอนในทุกรายวิชาที่สอนเป็นภาษาอังกฤษยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษ และโรงเรียนจะนับค่านั้นเป็นคาบสอนของอาจารย์ภาคปกติให้ด้วย ดังนั้นในทุกรายวิชาที่สอนเป็นภาษาอังกฤษยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษจะมีอาจารย์ผู้สอนอยู่ในห้องเรียน 2 ท่าน อาจารย์ทั้ง 2 ท่านต้องทำงานร่วมกันโดยอาจารย์หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะเป็นผู้สอนหน้าชั้นเรียน อาจารย์ภาคปกติจะนั่งสังเกตการสอนอยู่หลังห้องเรียน ช่วยคุมชั้นเรียน ในบางวิชาอาจารย์ก็ช่วยสอบแก้ตัวและทำคะแนนนักเรียนให้

3.3 งานบริการและกิจการนักเรียน

งานบริการและกิจการนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียน ต่างขึ้นอยู่กับงานกิจการและบริการนักเรียนของโรงเรียน แต่โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการแต่งตั้งรองหัวหน้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษฝ่ายกิจการนักเรียน และฝ่ายบริการนักเรียนขึ้นเพื่อ

อำนวยความสะดวกในการประสานงานระหว่างโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นการปฏิบัติทุกอย่างก็ยิ่งขึ้นกับภาคปกติเหมือนเดิม ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง จะไม่มีการแบ่งแยกเจ้าหน้าที่ออกมาดูแลเฉพาะใช้เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนตามปกติ

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

- อาคารสถานที่

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศตั้งอยู่ที่อาคารเรียน 6 ของโรงเรียนซึ่งอยู่แยกออกจากอาคารเรียนของนักเรียนภาคปกติ โดยห้องเรียนของนักเรียนในโครงการจะได้รับการปรับปรุง ติดเครื่องปรับอากาศ เครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์และเครื่องคอมพิวเตอร์ในทุกห้องเรียน ภายในอาคารของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษนอกจากห้องเรียนของนักเรียนแล้วยังมี ห้องพักรู ห้องคอมพิวเตอร์และห้องสมุดของโครงการ

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงไม่ได้ตั้งหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในอาคารที่แยกออกไปเหมือนโรงเรียนเบญจมราชูทิศเนื่องจากอาคารเรียนของโรงเรียนมีจำกัด แต่ก็ตั้งโครงการอย่างเป็นทางการเป็นส่วนออกจากภาคปกติ ห้องเรียนของนักเรียนในโครงการก็ได้รับการปรับปรุง ติดเครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์ เปลี่ยนโต๊ะ เก้าอี้ เปลี่ยนกระดาน ในส่วนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมีห้องพักรู 2 ห้องโดยแยกเป็นห้องพักของอาจารย์ประจำ ห้องพักอาจารย์พิเศษ มีห้อง self access ห้อง resource ซึ่งห้อง self access ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงก็เทียบได้กับห้องสมุดภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศเพราะภายในห้องทั้ง 2 ประกอบด้วยหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เหมือนกัน ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียนต่างก็มีนโยบายที่ให้นักเรียนภาคปกติสามารถมาใช้ได้เช่นเดียวกัน

- ด้านสื่ออุปกรณ์

โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียนต่างต้องจัดหาสื่อและอุปกรณ์เพิ่มเติมเพราะต้องจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นหนังสือเรียนก็ต้องเป็นภาษาอังกฤษซึ่งโรงเรียนต้องจัดซื้อเพิ่มเติมเนื่องจากหนังสือที่โรงเรียนมีไม่ได้เป็นภาษาอังกฤษ ทั้ง 2 โรงเรียนได้ไปซื้อหนังสือเรียนสำหรับนักเรียนในโครงการที่ประเทศสิงคโปร์ ส่วนสื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนจากการสอบถามและสังเกตผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนเบญจมราชูทิศจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์สำหรับบริการอาจารย์ผู้สอน เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมากและหลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนสามารถเสนอความต้องการด้านสื่ออุปกรณ์ได้ ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะเน้นไปที่การเตรียมหนังสือเรียน VCD ประกอบการเรียนให้นักเรียนได้ศึกษา ไม่ได้เน้นไปที่สื่อและอุปกรณ์ที่อาจารย์ผู้สอนสามารถเอาไปใช้ประกอบการสอนได้มากเท่าที่ควร

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

การจัดการด้านงบประมาณและธุรการของโครงการภาคภาษาอังกฤษในโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงรวมอยู่กับการจัดการของโรงเรียนในภาคปกติ แต่แยกการบริหารงบประมาณของโครงการภาคภาษาอังกฤษออกมาต่างหาก ซึ่งงบประมาณของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้ง 2 โรงเรียนที่นำไปใช้ก็เอื้อประโยชน์ให้นักเรียน ภาคปกติในโรงเรียนด้วยเช่นเดียวกัน

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 2 โรงเรียนมีวิธีการประชาสัมพันธ์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษให้ชุมชนรับทราบทั้งการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์และการออกไปประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งโรงเรียนเบญจมราชูทิศค่อนข้างจะมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนมาตั้งแต่ยังไม่ได้เปิดโครงการตั้งนั้นเมื่อเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนจึงค่อนข้างจะได้รับความไว้วางใจจากชุมชน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ค่อยดีมากนัก ดังนั้นเมื่อโรงเรียนเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจึงต้องมีวิธีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบในหลายช่องทางเพื่อเพิ่มความเข้าใจและความไว้วางใจที่ชุมชนมีให้กับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

นอกจากงานด้านประชาสัมพันธ์โครงการแล้วทั้ง 2 โรงเรียนยังมีความสัมพันธ์กับชุมชนในรูปแบบที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศได้ส่งอาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษออกไปเป็นวิทยากรช่วยอบรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษให้กับหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนที่ขอความช่วยเหลือ เช่น ธนาคาร สนามบิน สถานีอนามัย โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงก็เช่นเดียวกันมีการช่วยเหลือชุมชนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนประถมศึกษาที่โรงเรียนใกล้เคียงได้เข้ามาเรียนคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนซึ่งผู้สอนจะเป็นอาจารย์ประจำในโครงการ

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

งานด้านการเรียนการสอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบใน 4 ส่วน ดังนี้ ความเข้าใจในหลักสูตร แผนการสอน การสอน การวัดและประเมินผล

- ความเข้าใจในหลักสูตร

เมื่อทางโรงเรียนได้รับอาจารย์เข้ามาสอนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ทางโรงเรียนจะมีอาจารย์พี่เลี้ยงช่วยอธิบายหลักสูตร ขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่จะต้องรับผิดชอบสอน โดยให้โครงสร้างรายวิชากับอาจารย์ ซึ่งทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีวิธีการอธิบายให้อาจารย์ในโครงการเข้าใจในหลักสูตรเหมือนกันจะแตกต่างกันเพียงแค่ว่าบุคคลที่รับผิดชอบในการดูแลอาจารย์ โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศผู้รับผิดชอบในการอธิบายให้อาจารย์เข้าใจในหลักสูตรจะเป็นหัวหน้าโครงการและรองหัวหน้าโครงการฝ่ายวิชาการ ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะเป็นอาจารย์ผู้สอนที่เป็นผู้รับผิดชอบวิชานั้นๆ ในภาคปกติ

- แผนการสอน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนพบว่าอาจารย์ในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้ง 2 โรงเรียนจะทำแผนการสอน โดยจะทำเพื่อวางเนื้อหาที่ต้องรับผิดชอบสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่ แผนการสอนที่อาจารย์ทำจะเป็นโครงใหญ่ๆเท่านั้น บางท่านจะทำเป็นแต่ละ unit

- การสอน

การสอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษผู้วิจัยแบ่งเนื้อหา เปรียบเทียบการสอน ออกเป็น 3 ส่วน คือ รูปแบบการสอน สื่อการสอน การบ้านและรายงาน

รูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนของอาจารย์ทั้ง 2 โรงเรียนจะผสมผสานระหว่างบรรยาย (lecture) กับการสอนเป็นเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (child center) โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปทางบรรยายมากกว่า แต่ก็ขึ้นอยู่กับวิชาด้วย ผู้วิจัยพบว่าวิชาภาษาอังกฤษจะเป็นวิชาที่นักเรียนชอบเรียนเพราะอาจารย์ผู้สอนทั้ง 2 โรงเรียนจะมีเกมส์ กิจกรรม ค่อนข้างมาก ในส่วนของวิชาอื่นๆ จะเน้น lecture มากกว่า จากการสังเกตการสอนในห้องเรียนพบว่าอาจารย์โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศจะใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนเกือบ 100% และเมื่อนักเรียนกับอาจารย์พบปะ ประชุมกันนอกห้องเรียนจะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะใช้อาจารย์จะใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยในการสอน การเข้าพบอาจารย์นอกห้องเรียนจะใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

สื่อการสอน

การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ทั้ง 2 โรงเรียนจะมาน้อยแตกต่างกัน ตามธรรมชาติของรายวิชาโดยวิชาภาษาอังกฤษจะเป็นวิชาที่อาจารย์ใช้สื่อการสอนมากที่สุด รองลงมาคือวิชาวิทยาศาสตร์ที่ต้องมีอุปกรณ์การทดลองประกอบการเรียน ส่วนในรายวิชาอื่นๆ อาจารย์ผู้สอนจะใช้บ้างบางครั้ง เช่น รูปภาพ แผนที่ ซึ่งอาจารย์โรงเรียนเบญจมราชูทิศจะค่อนข้าง

จะใช้สื่อได้สะดวกเพราะในห้องเรียนมีทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และโทรทัศน์ ดังนั้นอาจารย์สามารถทำ power point หรือใช้ DVD ประกอบการสอนได้ หรือไม่ก็สามารถใช้เครื่อง visualizer ที่สามารถแสดงภาพจากหนังสือขึ้นฉายบนฉากรได้

การบ้านและรายงาน

การบ้านและรายงานของนักเรียนในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่าการบ้านค่อนข้างจะมาก หากนักเรียนทำไม่ได้จะโทรปรึกษาเพื่อนหรือไม่ก็มาลอกในตอนเช้า ส่วนรายงานเฉลี่ยรายวิชาละ 1 เล่มต่อภาคเรียนในบางวิชานักเรียนจะต้องออกมานำเสนองานที่หน้าชั้นเรียนด้วย

- การวัดและประเมินผล

การวัดผลนักเรียนในโครงการ ทั้ง 2 โรงเรียนเน้นการวัดผลโดยการทดสอบ ซึ่งลักษณะข้อสอบที่ใช้จะเน้นข้อสอบข้อเขียน อาจจะเป็นเติมคำในช่องว่าง ตอบสั้น อธิบายยาว แสดงความคิดเห็น แสดงวิธีทำ แต่จะไม่นิยมข้อสอบที่เป็นตัวเลือกเหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน

4 การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลงานของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จัดประเมินผลโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในหลายรูปแบบทั้งแบบสอบถามความพึงพอใจในโครงการจากนักเรียนและผู้ปกครอง การขอความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยจากสถาบันการศึกษาอื่นมาทำการวิจัยโครงการ การนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการต่อกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนการประเมินผลโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงก็มีการประเมินผลโครงการเช่นเดียวกัน โดยมีการสอบถามความพึงพอใจจากนักเรียน มีคณะกรรมการจากโรงเรียนโยธินบูรณะเข้ามาประเมินผลโครงการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

2.1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ

ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียน ประกอบด้วย ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม ค่าเล่าเรียนที่ไม่สูง การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ ผลการสอบแข่งขันและอัตราการสอบเข้าเรียนต่อ

2) ด้านอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วย การตั้งครอบครัวของอาจารย์ต่างชาติ การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพอาจารย์ การติดต่อสื่อสารระหว่างโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการ

3) ด้านนักเรียน ประกอบด้วย คุณภาพของนักเรียน พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน

4) ด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียน ประกอบด้วย เวลาที่เสียไประหว่างเปลี่ยนคาบเรียน การกระจายงานไม่เหมาะสม การประสานงานด้านบริการกับโรงเรียน

2) ด้านอาจารย์ ประกอบด้วย ความยากลำบากในการสรรหาอาจารย์ การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างของอาจารย์ อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา อัตราค่าตอบแทน

3) ด้านนักเรียน ประกอบด้วย ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน

4) ด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความคาดหวังของผู้ปกครอง

2.2 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียน ประกอบด้วย ระบบการจัดการของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โครงการที่หลากหลาย ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม ความช่วยเหลือจากโรงเรียนพี่เลี้ยง การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

2) ด้านอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของอาจารย์พิเศษ

3) ด้านนักเรียน ประกอบด้วย พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน

4) ด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย การเข้ามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทศนคติที่ดีต่ออาจารย์ต่างชาตินักเรียนเอเชีย

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียน ประกอบด้วย สื่ออุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ ความยากลำบากในการจัดตารางสอน การประสานงานระหว่างอาจารย์พิเศษกับโรงเรียน

2) ด้านอาจารย์ ประกอบด้วย การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างของอาจารย์ อาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา เวลาของอาจารย์พิเศษที่มีให้กับนักเรียนค่อนข้างน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ค่อนข้างน้อย

3) ด้านนักเรียน ประกอบด้วย การขาดวินัยในห้องเรียน ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน

4) ด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความคาดหวังของผู้ปกครอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 เปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียนมีปัจจัยสนับสนุนที่เหมือนกันคือ ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม และการจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ นอกเหนือจากนั้นโรงเรียนเบญจมราชูทิศยังมีปัจจัยสนับสนุนด้านความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ ค่าเล่าเรียนที่ไม่สูง ผลการสอบแข่งขันและอัตราการสอบเข้าเรียนต่อ ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีปัจจัยด้านการจัดการของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โครงการที่หลากหลาย ความช่วยเหลือจากโรงเรียนพี่เลี้ยง สนับสนุนเพิ่มเติม

2) ด้านอาจารย์ผู้สอนทั้ง 2 โรงเรียนมีปัจจัยสนับสนุนในด้านนี้แตกต่างกัน โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีปัจจัย การตั้งครอบครัวของอาจารย์ต่างชาติ การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพอาจารย์ การติดต่อสื่อสารระหว่างโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการเป็นปัจจัยสนับสนุน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีปัจจัยสนับสนุนด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของอาจารย์พิเศษ

3) ด้านนักเรียนปัจจัยเกี่ยวกับพื้นฐานครอบครัวของนักเรียนเป็นปัจจัยสนับสนุนทั้ง 2 โรงเรียน แต่ในส่วนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศยังมีปัจจัยสนับสนุนด้านคุณภาพของนักเรียนเพิ่มเติม

4) ด้านผู้ปกครอง ทั้ง 2 โรงเรียนมีปัจจัยด้านการเข้ามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสนับสนุน แต่ในส่วนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีปัจจัยด้านทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ต่างชาติ ชาวเอเชียสนับสนุนเพิ่มเติม

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ คือ เวลาที่เสียไประหว่างเปลี่ยนคาบเรียน การกระจายงานไม่เหมาะสม การประสานงานด้านบริการกับโรงเรียน ส่วนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง คือ สื่ออุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ ความยากลำบากในการจัดตารางสอนและการประสานงานระหว่างอาจารย์พิเศษกับโรงเรียน

2) ด้านอาจารย์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่เหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียนคือ การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างและอาจารย์ไม่ได้จบทางการศึกษา ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคอื่นๆ ของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ คือ ความยากลำบากในการสรรหาอาจารย์ อัตราค่าตอบแทน ส่วนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง คือ เวลาของอาจารย์พิเศษที่มีให้กับนักเรียนค่อนข้างน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในโครงการค่อนข้างน้อย

3) ด้านนักเรียน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเกี่ยวกับ ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียนเหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค การขาดวินัยในห้องเรียนเพิ่มเติม

4) ด้านผู้ปกครองทั้ง 2 โรงเรียนมี ความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเหมือนกัน

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยในการดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษา ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีเหตุผลในการเปิดโครงการที่แตกต่างกันโดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษขึ้นเนื่องจากต้องการเฉลิมฉลองวาระที่โรงเรียนมีอายุครบ 100 ปี ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเนื่องจากโรงเรียนประสบปัญหาจำนวนนักเรียนลดลงจึงต้องการเปิดโครงการนี้เพื่อแก้ไขปัญหานี้และนอกจากนี้สภาพบริบทต่างๆของ กรณีศึกษาทั้ง 2 แห่งก็แตกต่างกันค่อนข้างมาก เช่น ขนาดของโรงเรียน ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ จำนวนบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนในบางส่วนแตกต่างกันเพราะจะต้องปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการดำเนินงานใน 4 ส่วน คือ การวางแผนงาน การกำหนดโครงสร้าง การปฏิบัติงาน และการประเมินผลโครงการ โดยการอภิปรายผลจะมุ่งอภิปรายลักษณะการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนไม่ได้มุ่งเปรียบเทียบการดำเนินงานว่าโรงเรียนใดดำเนินงานได้ดีกว่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานของทั้ง 2 โรงเรียนต่างก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียน

1. การวางแผนงาน

ขั้นตอนการวางแผนงานของกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนโดยภาพรวมเหมือนกัน เช่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ศึกษาดูงาน ประชาสัมพันธ์โครงการ แต่จะแตกต่างกันบ้างในลำดับขั้นตอนการวางแผนงาน เช่น โรงเรียนเบญจมราชูทิศทำเรื่องเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากกรมสามัญศึกษาก่อนที่จะไปศึกษาดูงานแต่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะไปศึกษาดูงานก่อนที่จะทำเรื่องเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากกรมสามัญศึกษา แสดงให้เห็นว่าการวางแผนงานของโรงเรียนสองภาษามีขั้นตอนคล้ายกันแต่สามารถยืดหยุ่นลำดับขั้นตอนได้แล้วแต่ความสะดวกของแต่ละโรงเรียน โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีระยะเวลาในการวางแผนงานที่นานกว่าโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเนื่องจากการเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของโรงเรียนเบญจมราชูทิศต้องการจะเปิดเพื่อเฉลิมฉลองวาระก่อตั้งครบ 100 ปีจึงมีเวลาในการเตรียมตัวและวางแผนงานล่วงหน้า แต่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเปิดโครงการจากคำแนะนำของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อแก้ไขปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลง ดังนั้นระยะเวลาในการวางแผนงานของโรงเรียนจึงค่อนข้างกระชั้นชิดแต่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงก็สามารถเตรียมงานโครงการได้ทันเนื่องจากมีโรงเรียนโยธินบูรณะเป็นที่เล็งช่วยดูแลในเรื่องต่างๆ ทั้งการหาอาจารย์ เอกสารประกอบการสอน ฯลฯ ทำให้แม้จะมีระยะเวลาในการวางแผนงานที่สั้นแต่การมีโรงเรียนที่เล็งก็จะช่วยในการเตรียมงานให้เรียบร้อยได้ทันเปิดภาคเรียน

2. การกำหนดโครงสร้าง

โครงสร้างการบริหารงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ไม่ได้แยกออกจากโครงสร้างการทำงานของโรงเรียนปกติอย่างชัดเจนจะมีบางส่วนของฝ่ายงานที่ยังอิงอยู่กับเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเช่น ฝ่ายบริการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ส่วนฝ่ายที่แยกออกมาค่อนข้างจะชัดเจนจะเป็นส่วนของฝ่ายวิชาการ เพราะลักษณะของงานจะมีรายละเอียดที่แตกต่างจากภาคปกติค่อนข้างมากแต่อย่างไรก็ตามฝ่ายวิชาการของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายวิชาการโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่การควบคุมดูแลงานต่างๆ ของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจากโรงเรียนอาจไม่ทั่วถึง ดังนั้นโรงเรียนจึงแต่งตั้งรองหัวหน้าโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษใน 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริการ ฝ่ายกิจการนักเรียนและฝ่ายบริหารทั่วไป เลียนแบบมาจากฝ่ายงานของโรงเรียนโดยรองหัวหน้าโครงการแต่ละฝ่ายจะเป็นผู้ประสานงานระหว่างโครงการภาคภาษาอังกฤษกับโรงเรียน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เนื่องจากเป็นโรงเรียนเล็กและนักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ของโครงการ ดังนั้นการควบคุมดูแลจากโรงเรียนจึงทำได้อย่างทั่วถึง

หรืออาจกล่าวได้ว่าการบริหารของโรงเรียนก็คือการบริหารโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษนั่นเอง จะเห็นได้ว่าการกำหนดโครงสร้างการทำงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษสามารถกำหนดได้ 2 รูปแบบโดยอาจเป็นการแยกโครงสร้างออกมาจากโรงเรียนอย่างชัดเจนหรืออิงโครงสร้างกับโรงเรียนแต่โรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงได้กำหนดโครงสร้างภาคภาษาอังกฤษอิงกับโรงเรียน เพราะเชื่อว่าจะช่วยลดปัญหาความแตกแยกในโรงเรียนแต่ในรายละเอียดว่าจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เฉพาะของโครงการหรือไม่นั้นต้องขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนเป็นสำคัญ

3. การปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยแบ่งการอธิบายเป็น 7 ด้าน ดังนี้

3.1 งานด้านหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษของทั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเหมือนกันเพราะทั้ง 2 โรงเรียนใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการและจำนวนวิชาที่สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อของทั้ง 2 โรงเรียนต่างก็สอดคล้องกับนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดว่าจะต้องจัดสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่ออย่างน้อย 4 สาระการเรียนรู้ แต่หากจะให้โครงการภาคภาษาอังกฤษเต็มรูปแบบมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยคิดว่าควรจัดสอนให้ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ ยกเว้นภาษาไทย แต่อาจจะทำได้ค่อนข้างยากเพราะอาจมีปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอนและค่าใช้จ่ายของโครงการ วิชาเลือกเสรีขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละโรงเรียนว่าจะให้นักเรียนมีสิทธิเลือกเรียนหรือโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนด แต่การให้นักเรียนเลือกวิชาเลือกเสรีและจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษและภาคปกติได้มีโอกาสเรียนร่วมกันจะให้นักเรียนทั้ง 2 หลักสูตรมีโอกาสทำความรู้จักกันทำให้ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียน นอกเหนือจากการเรียนรู้ด้านวิชาการแล้วทั้ง 2 โรงเรียนยังจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนเพิ่มเติม โดยลักษณะกิจกรรมที่จัดคล้ายคลึงกัน เช่น สอนเสริม ทักษะศึกษา โดยจะใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสภาพการณ์จริงนอกห้องเรียน

3.2 งานด้านบริหารบุคลากรทางการสอน

การคัดเลือกอาจารย์เข้าร่วมโครงการทั้ง 2 โรงเรียนมีขั้นตอนการคัดเลือกที่คล้ายกันแต่จะแตกต่างกันในคุณสมบัติเบื้องต้นที่โรงเรียนกำหนด โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศจะรับอาจารย์ต่างชาติเฉพาะ native speaker เท่านั้นแต่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงไม่มีข้อจำกัดตรงจุดนี้ดังนั้น

การคัดเลือกอาจารย์เข้าร่วมโครงการจึงทำได้ง่ายกว่า จากหลักเกณฑ์วิธีการจัดโครงการหลักสูตร ภาควิชาภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการพบว่า หากอาจารย์ผู้สอนไม่ใช่เจ้าของภาษา จะต้อง มีผลสอบ TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการในจุดนี้และยังมีข้อกำหนดอีก หลายข้อที่โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เช่น หากเป็นอาจารย์ต่างชาติต้องได้รับการอบรม ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย อาจารย์ต้องมีหลักฐานการศึกษาด้านการสอน หรือการผ่านการ อบรมด้านวิชาการ ฯลฯ และเป็นที่น่าสังเกตว่าแม้กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ แต่ก็ได้ติดตามตรวจสอบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามหรือไม่

โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีอาจารย์ในโครงการ 2 รูปแบบ คือ อาจารย์ประจำ (ชาวต่าง ชาติ) และอาจารย์พิเศษ (ชาวไทย) ซึ่งการมีอาจารย์ 2 รูปแบบก็มีข้อดีและข้อด้อยที่แตกต่างกัน ข้อดีเช่น อาจารย์พิเศษจะเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอนและการมีอาจารย์พิเศษ จะเป็นการลดความต้องการอาจารย์ต่างชาติ อีกทั้งยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้านการจ้างบุคลากร ส่วนข้อด้อยเช่น อาจารย์พิเศษกับนักเรียนจะสื่อสารโดยใช้ภาษาไทย อาจารย์พิเศษอาจจะไม่ใกล้ชิด กับนักเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากอาจารย์จะมาโรงเรียนประมาณ 1-2 วันต่อสัปดาห์เท่านั้น แต่ทางโรงเรียนก็คำนึงถึงปัญหาในจุดนี้โดยกำหนดให้อาจารย์ภาคปกติที่สอนวิชานั้นๆ เข้าห้องเรียนคู่กับอาจารย์พิเศษเพื่อช่วยดูแลนักเรียนอีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยคิดว่าการมีอาจารย์พิเศษ ในโครงการภาควิชาภาษาอังกฤษก็มีส่วนช่วยให้การดำเนินงานของโครงการสะดวกมากยิ่งขึ้น แต่น่าจะมีการกำหนดสัดส่วนอาจารย์ในโครงการว่าควรมีอาจารย์ต่างชาติ อาจารย์พิเศษเท่าไร ให้เหมาะสมเพราะการมีอาจารย์พิเศษมากเกินไปอาจทำให้ความจำเป็นที่จะต้องการใช้ภาษาอังกฤษ สื่อสารไม่มากเท่าที่ควร อัตราค่าจ้างอาจารย์ในโครงการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ เท่ากันทั้งอาจารย์ไทยและต่างชาติทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเชื้อชาติแต่การขึ้นเงินเดือน ของโรงเรียนยังมีข้อจำกัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณของโรงเรียนที่อาจจะจำกัดเนื่องจาก โรงเรียนเก็บค่าเทอมไม่สูงมากนัก 25,000 บาท/เทอม เมื่อเทียบกับอัตราที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ว่าสามารถกำหนดได้ไม่เกิน 35,000 บาท/เทอม ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงอัตราเงิน เดือนจะแตกต่างกันในแต่ละเชื้อชาติ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงมีอัตราการเพิ่มเงินเดือน 3% ทุก 2 ปีแต่ในขณะนี้โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการอย่างชัดเจนอาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเพิ่มเปิด โครงการเพียงแค่ 3 ปีกระทรวงศึกษาธิการก็ไม่ได้กำหนดอัตราค่าจ้างและเกณฑ์การขึ้นเงินเดือนไว้ ทำให้อัตราค่าจ้างอาจารย์โครงการหลักสูตรภาควิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน ฉะนั้น อาจเกิดปัญหาการเพิ่มเงินเดือนของแต่ละโรงเรียนเพื่อจูงใจให้อาจารย์มาสอนที่โรงเรียนได้ จึงควรมีการกำหนดอัตราค่าจ้างและเกณฑ์การเพิ่มเงินเดือนให้เท่ากันทุกโรงเรียน

โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการพัฒนาอาจารย์ต่อเนื่องทั้งโรงเรียนจัดสัมมนาเองและ ส่งอาจารย์ออกไปสัมมนา ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ว่า

อาจารย์ต้องได้รับการอบรมศึกษาดูงานอย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง การปฏิบัติตรงจุดนี้กำลังเริ่มดำเนินการ เนื่องจากโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเพิ่งเปิดดำเนินการ เพียง 3 ปี ทำให้การพัฒนาบุคลากรอาจยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

3.3 งานด้านบริการและกิจการนักเรียน

งานด้านบริการและกิจการนักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียน ขึ้นอยู่กับโรงเรียนปกติ นักเรียนทั้งโรงเรียนใช้กฎระเบียบเดียวกันซึ่งผู้วิจัยคิดว่าการกำหนดเช่นนี้ จะไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างนักเรียน 2 หลักสูตร โรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลเฉพาะงานด้านบริการและกิจการนักเรียน เนื่องจากในระยะแรกโรงเรียนประสบปัญหาในการประสานงานเพราะโรงเรียนเป็นโรงเรียนใหญ่การดูแลอาจไม่ทั่วถึงและหลังจากแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การประสานงานการดำเนินงานในจุดนี้ดีขึ้น ส่วนของโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะไม่ประสบปัญหาเพราะเป็นโรงเรียนเล็กเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถดูแลได้ทั่วถึง ดังนั้นงานด้านบริการและกิจการ นักเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เฉพาะขึ้นมาดูแลหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนเป็นสำคัญ

3.4 งานด้านอาคารสถานที่

สภาพอาคารสถานที่ ห้องเรียนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียน สะอาดเรียบร้อย โดยห้องเรียนจะได้รับการปรับปรุง ติดเครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์ เปลี่ยนโต๊ะ เก้าอี้ กระดาน ทำให้สภาพห้องเรียนสวยงามและมีบรรยากาศที่น่าเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีมากและหลากหลายเพียงพอต่อความต้องการของทั้งนักเรียนและอาจารย์ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงสื่อและอุปกรณ์สำหรับนักเรียนใช้ค่อนข้างรู้ประกอบการเรียนรู้ค่อนข้างเพียงพอแต่ สื่ออุปกรณ์สำหรับอาจารย์ที่ใช้ประกอบการสอนยังไม่มากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะโรงเรียน เพิ่งเปิดโครงการและคาดว่าในอนาคตโรงเรียนคงจะค่อยๆ ปรับปรุงสื่ออุปกรณ์สำหรับอาจารย์ เพิ่มขึ้น

3.5 งานด้านงบประมาณและธุรการ

งบประมาณโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษทั้ง 2 โรงเรียนได้มาจากค่าเล่าเรียนของ นักเรียนเท่านั้น ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บอยู่ในขอบเขตที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ว่า ต้องไม่เกิน 35,000 บาทต่อภาคเรียน การเบิกจ่ายงบประมาณก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายธุรการของโรงเรียน เช่นเดียวกัน โดยงบประมาณส่วนใหญ่ของทั้ง 2 โรงเรียนจะเกี่ยวกับค่าจ้างอาจารย์และค่าสื่อ

อุปกรณ์การเรียนการสอน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าจากที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้การจัดสรรงบประมาณสำหรับนักเรียนที่ความสามารถผ่านเกณฑ์ให้เข้าเรียนตามโครงการอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนในแต่ละปีตามที่กระทรวงกำหนด ผู้วิจัยพบว่าทั้ง 2 โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการ จึงน่าจะดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ฐานะไม่เอื้ออำนวยจะได้มีโอกาสตรงจุดนี้

3.6 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์กับชุมชนทั้ง 2 โรงเรียนค่อนข้างแตกต่างกัน เนื่องจากบริบทของโรงเรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเบญจมราชูทิศเป็นโรงเรียนเก่าแก่ความสัมพันธ์กับชุมชนดีมาก ชุมชนให้การยอมรับและเชื่อมั่นในโรงเรียน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในช่วงแรกไม่ค่อยดีสังเกตได้จากจำนวนนักเรียนที่ลดลง แต่เมื่อเปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนค่อยๆ ดีขึ้นตามลำดับ ทั้ง 2 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการภาคภาษาอังกฤษให้ชุมชนได้รับรู้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น ป้ายประกาศ แนະแนวที่โรงเรียนประถมศึกษาและเปิดโรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามาชมภายในโครงการ ซึ่งจะทำให้ชุมชนรู้จักโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษมากขึ้น และนอกเหนือจากนั้นยังมีการช่วยเหลือชุมชนโดยส่งอาจารย์ออกไปเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ หรือไม่ก็รับนักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียงมาช่วยสอน ซึ่งการช่วยเหลือชุมชนในลักษณะนี้จะเป็นการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโครงการกับชุมชนอีกด้วย

3.7 งานด้านการเรียนการสอน

อาจารย์ทั้ง 2 โรงเรียนมีความเข้าใจหลักสูตรการสอนค่อนข้างดี และทำแผนการสอน เอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง โดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศมีการตรวจสอบเอกสารประกอบการสอนและข้อสอบของอาจารย์เพื่อตรวจเช็คความถูกต้องด้านภาษาและเนื้อหาซึ่งเป็นวิธีการที่ดี เพราะสามารถดูแลและควบคุมคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนและข้อสอบ การสอนเน้นบรรยายเหมือนกันแต่จะแตกต่างกันตรงที่ปริมาณการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนโดยโรงเรียนเบญจมราชูทิศจะใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน 100% แต่โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจะใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทยปนกัน ซึ่งการใช้ภาษาอังกฤษ 100% ในช่วงแรกนักเรียนอาจมีปัญหาด้านการปรับตัวแต่ในที่สุดนักเรียนก็สามารถปรับตัวได้ การใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทยปนกันอาจเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในช่วงแรกให้สามารถปรับตัวได้ง่ายแต่ต่อไปนักเรียนจะเกิดความเคยชินและแม้ว่าสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีก็ยังคงต้องการให้อาจารย์ใช้ภาษาไทยซ้ำอีกครั้ง การวัดผลส่วนใหญ่ใช้การสอบโดยเน้นข้อเขียน ซึ่งเป็นข้อสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจของ

นักเรียนได้ดี ทำให้อาจารย์ทราบว่านักเรียนมีปัญหาไม่เข้าใจตรงจุดไหน และเป็นการลดปัญหาการลอกข้อสอบ

4. การประเมินโครงการ

วิธีการประเมินผลโครงการโดยให้นักเรียนกับผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินผลเหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน แต่โรงเรียนเบญจมราชูทิศได้มีการประเมินผลเพิ่มเติมโดยขอความร่วมมือจากบุคลากรภายนอกมาประเมิน ส่วนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงก็ได้รับการประเมินผลจากโรงเรียนพี่เลี้ยง เห็นได้ว่าทั้ง 2 โรงเรียนมีการประเมินผลจากหลายแหล่งดังนั้นผลที่ได้จึงน่าจะตรงกับสภาพความเป็นจริงและโรงเรียนสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป และจากหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดว่ากระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดต้องมีการประเมินผลโครงการภาคภาษาอังกฤษพบว่า ในการปฏิบัติจริงมีการประเมินโครงการจากหน่วยงานต้นสังกัดบ้างแต่ไม่มีความถี่ในการประเมินที่แน่นอน และทางโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษจะจัดทำเอกสารสรุปการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษาเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการทุกปี ซึ่งเอกสารที่ทางโรงเรียนทำเสนอไป อาจเป็นการประเมินของกระทรวงได้อีกแนวทางหนึ่งเพราะสามารถตรวจสอบคุณภาพพัฒนาการในการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ด้านพบว่าปัจจัยสนับสนุนส่วนใหญ่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ตั้งแต่ ที่มาของโครงการ ขนาดของโรงเรียน จำนวนนักเรียน แต่ก็มีปัจจัยสนับสนุนบางปัจจัยที่เหมือนกัน เช่น ขนาดชั้นเรียน การจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ พื้นฐานครอบครัวของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เห็นได้ว่าปัจจัยสนับสนุนที่เหมือนกันนั้นเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ไม่เกี่ยวข้องกับบริบทของโรงเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง 2 โรงเรียนพบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ค่อนข้างเหมือนกัน เช่น การไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างของอาจารย์ ความไม่พร้อมด้านภาษาของนักเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง หากพิจารณาจะพบว่ามีเพียงด้านโรงเรียนเท่านั้นที่ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของทั้ง 2 โรงเรียนไม่เหมือนกันนั้นก็มาจากเหตุผลเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียนที่ผู้วิจัยให้ไว้ในข้างต้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบรายละเอียดในการดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ บัณฑิตยสนับสนุนปัจจัยอุปสรรคซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะใน 3 ส่วน สำหรับโรงเรียนอื่นที่ ต้องการจะเปิดโครงการนี้ สำหรับหน่วยงานต้นสังกัดและสำหรับผู้ปกครอง ดังนี้

โรงเรียน

1 ด้านการวางแผนงาน จากการวิจัยพบว่าควรมีการวางแผนงานก่อนเปิดโครงการเพื่อให้โครงการมีความพร้อมและครบถ้วนในทุกๆ ด้าน โดยจะต้องใช้ระยะเวลาในการวางแผนงาน เพื่อจะได้เตรียมโครงการให้พร้อมซึ่งระยะเวลาในการเตรียมการน่าจะประมาณ 1 ปีการศึกษา ก่อนเปิดโครงการจะเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมและการมีโรงเรียนพี่เลี้ยงก็จะมีส่วนช่วยให้การเตรียมโครงการสะดวกยิ่งขึ้นแต่ควรคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนที่อาจแตกต่างจากโรงเรียนพี่เลี้ยงด้วย ดังนั้นโรงเรียนพี่เลี้ยงก็จะเป็นเพียงแบบอย่างในการดำเนินงานจึงควรต้องมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพและบริบทของโรงเรียนที่จะเปิด

2 การกำหนดโครงสร้างการดำเนินงาน จากผลการวิจัยพบว่ากรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียน ไม่ได้แยกโครงสร้างการทำงานหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษกับภาคปกติออกจากกันอย่างเด็ดขาด ซึ่งจะทำให้การบริหารงานภายในโรงเรียนมีเอกภาพเป็นไปอย่างราบรื่นทั้งระบบไม่มีการแบ่งแยก และจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่าง 2 หลักสูตรลงอีกด้วย การกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานจะมีการกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะขึ้นมาดูแลโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษหรือไม่ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนเป็นสำคัญหากเป็นโรงเรียนใหญ่ที่ลำพังเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนอาจดูแลได้ไม่ทั่วถึงก็ควรกำหนดเจ้าหน้าที่เฉพาะของโครงการ แต่หากเป็นโรงเรียนเล็กเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนสามารถดูแลทั้ง 2 หลักสูตรได้ทั่วถึงก็ไม่จำเป็นต้องกำหนด

3) การปฏิบัติงาน พบว่ากรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนมีอุปสรรคเกี่ยวกับเรื่องการสรรหาอาจารย์ ดังนั้นหากจะเปิดโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษควรคำนึงถึงการสรรหาอาจารย์เป็นอันดับแรก ควรคัดคุณภาพอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการอย่างรอบคอบและน่าจะมีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ต่างชาติกับอาจารย์ไทยให้เหมาะสมเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นภาคภาษาอังกฤษ ส่วนงบประมาณของโครงการควรมีการจัดการอย่างเป็นระบบและโปร่งใส เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองว่าค่าเล่าเรียนที่เสียไปจะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนจริงๆ สื่อและอุปกรณ์ควรสอบถามความต้องการของอาจารย์ในโครงการก่อนจัดซื้อเพื่อจะได้จัดหาสื่อที่สนองตอบความต้องการ สามารถใช้ได้จริงและคุ้มค่า ควรมีการตรวจสอบเอกสารประกอบการสอนเพื่อเช็คความถูกต้องของภาษาและเนื้อหาในเอกสารเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง และนักเรียนว่าจะได้รับความรู้ที่ถูกต้องและครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

4) การประเมินผลโครงการ โรงเรียนควรจัดประเมินผลโครงการในทุกปีทั้ง โรงเรียนเป็นผู้ประเมินเองและขอความอนุเคราะห์จากบุคคลภายนอกมาประเมินเพื่อจะได้ทราบผลการประเมินที่หลากหลาย ซึ่งโรงเรียนสามารถนำไปปรับปรุงโครงการให้ดียิ่งขึ้น

หน่วยงานต้นสังกัด

1) หน่วยงานต้นสังกัดน่าจะแต่งตั้งหน่วยงานจัดหาอาจารย์ของส่วนกลาง เพื่อลดปัญหาการขาดอาจารย์ การแย่งอาจารย์ระหว่างโรงเรียนและเป็นการควบคุมคุณภาพอาจารย์ในแต่ละโรงเรียนให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน

2) หน่วยงานต้นสังกัดน่าจะจัดให้โรงเรียนสองภาษาทั้งหมดร่วมมือกันทำเอกสารประกอบการสอนของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ จะได้เป็นเอกสารของส่วนกลาง เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองว่าเนื้อหาและภาษาในเอกสารมีความถูกต้องครบถ้วนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเป็นการควบคุมคุณภาพของโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแต่ละโรงเรียนว่าได้สอนตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

3) หน่วยงานต้นสังกัดก็ควรประเมินโครงการทุกปีเพื่อตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน และควรตรวจสอบดูว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบายหรือข้อกำหนดที่ตั้งไว้หรือไม่ และหากไม่ได้ปฏิบัติตามเกิดจากเหตุผลใดและจะมีวิธีแก้ไขได้อย่างไรบ้าง

ผู้ปกครอง

1) การดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษาแต่ละโรงเรียนต่างก็มีรูปแบบวิธีการที่เฉพาะของตนเอง ดังนั้นผู้ปกครองควรที่จะศึกษาลักษณะการจัดดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนให้เข้าใจในรายละเอียดอย่างครบถ้วนก่อนตัดสินใจสมัครเข้าเรียน สิ่งที่ผู้ปกครองควรที่จะทราบก่อนส่งบุตรหลานเข้าเรียน เช่น จำนวนสาระการเรียนรู้ที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ นโยบายการใช้ภาษาอังกฤษของโรงเรียน ลักษณะอาจารย์ในโครงการ ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ค่าเล่าเรียน+ค่ากิจกรรมต่างๆ) เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเลือกโรงเรียนที่มีการดำเนินงานตอบสนองต่อความต้องการและเหมาะสมกับนักเรียนได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาเฉพาะ English Program ในเชิงลึกแบบพหุกรณีศึกษา จึงน่าจะมีการศึกษาเชิงปริมาณ ทั้งโรงเรียนสองภาษารูปแบบ English Program และ Mini English Program เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขึ้น และเห็นการดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษาทั่วประเทศ

2. จากผลการวิจัยพบว่ากรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนมีการดำเนินงานที่ต่างกันซึ่งแต่ละโรงเรียนก็มีข้อดีและข้อควรปรับปรุงที่ต่างกันดังนั้นหากหน่วยงานต้นสังกัดควรจะมีการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนสองภาษาทั้ง 8 โรงเรียนและนำข้อดีของแต่ละโรงเรียนมีจัดทำเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนที่ต้องการจะเปิดโครงการนี้ต่อไปในอนาคตและนำไปปรับปรุงโรงเรียนที่เปิดโครงการแล้วให้พัฒนาดียิ่งขึ้น

3. งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษาเท่านั้นไม่ได้ประเมินว่าการจัดโครงการนี้ดีหรือไม่อย่างไร ดังนั้นควรมีการวิจัยที่ประเมินผลโครงการเพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินงานว่าประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงไร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ชูชีพ. (2543). *กรณีศึกษาคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาในการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). *จอมปราชญ์นักการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2546). *ทำเนียบโรงเรียนสองภาษารุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2546*. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). *โครงการโรงเรียนสองภาษาประสบผลสำเร็จจริงหรือ*. (ร่าง) กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). *แนวทางดำเนินงานโรงเรียนสองภาษา*. (ร่าง) (เอกสารอัดสำเนา).
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2546). *สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการเรียนการสอนโครงการโรงเรียนสองภาษาฉบับย่อ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).
- คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, สำนักบริหารงาน. (2546). *ทำเนียบโรงเรียนเอกชนเปิดสอนโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ*. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- จารุณี ฤกษ์สันทัด และ ขวัญหทัย ป็องประภา. (2539). *การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา*. เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (เอกสารอัดสำเนา).
- จุฑามาศ รุคำ. (2540). *การพัฒนาทักษะทางภาษาโดยใช้แผนการจัดประสบการณ์ ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในระดับอนุบาลปีที่ 2 ในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดำเนิน การเด่น และ เสถียรพงษ์ วรรณปก. (2538). *พจนานุกรมไทย-อังกฤษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

- ทวีป ศิริรัศมี. (2544). *การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธีระพล อรุณกลสิกร และคณะ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2523). *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์เนศ.
- นิตา ชูโต. (2527). *การประเมินโครงการ*. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- นิตา ชูโต. (2545). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- เบญจมาชชุติศ. (2542). *โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. นครศรีธรรมราช.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2529). *การบริหารโครงการ*. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- ประภาพรรณ ไชยวงศ์. (2544). *การวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวิต เอราวรณ. (2539). *ศึกษาการเพิ่มพลังอำนาจครู: การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ. (2545). *การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ*. กรุงเทพมหานคร: เม็ดทรายพรินติ้ง.
- ประเสริฐ เซษุพันธุ์. (2542). *การบริหารการศึกษา*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (ม.ป.ป.). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พุทธรักษ์ จินดาโรจน์. (2546). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในจังหวัดขอนแก่น*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2529). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ปัญญา สาธ. (2523). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศ.ส.การพิมพ์.
- ปัญญา สาธ. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ยีนยง ราชวงษ์. (2538). *เทคนิคการประเมินโครงการสำหรับการบริหารโครงการในโรงเรียน*. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.

- โยธิน แสงวดี. (2530). การสนทนากลุ่ม. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วีระพล สุวรรณนันต์. (2526). หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพมหานคร: ประยูรวงศ์.
- วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และ โยธิน แสงวดี. (2536). การสนทนากลุ่ม: เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ม.ป.ท.).
- วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ. (2541). ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา: การเปรียบเทียบระหว่างการใช้เทคนิคเสียงจากภาพและเทคนิคการสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2544). คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก1065/2544 เรื่องให้ใช้ นโยบายหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ.(เอกสารอัดสำเนา).
- สังัด อุทรานันท์. (2530). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2544). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมบูรณ์ พรรณภาพ. (ม.ป.ป.). หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2535). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรจน์ บัวศรี. (2504). แนวคิดในการบริหารการศึกษา. โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุทธิพงษ์ ยงค์กมล. (2543). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาวงศ์ จันทวานิช. (2543). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ เพ็ญสุระ. (2540). การศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. (2531). *ภาระหน้าที่และลักษณะงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อรพิน พจนานนท์. (2528). ความมุ่งหวังหลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4,1 (กุมภาพันธ์): 25-28.
- อุทัย ธรรมเดโช. (2531). *หลักบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยา.

ภาษาอังกฤษ

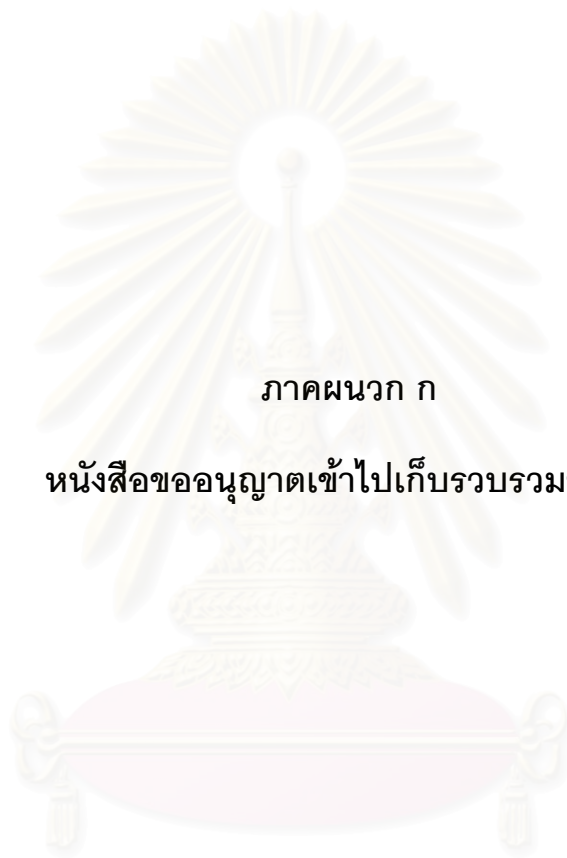
- Adam, L., and Dickey, G. (1966). *Basic Principle of Supervision*. New Delhi: Eurasia.
- Baum, C., and Tolbert. (1985). *Investing in development: lessons of World Bank experience*. New York: Oxford University Press.
- Certer, V. G. (1959). *Introduction to educational research*. New York: Appleton-Century Crofts.
- Goodman, L. I., and Love, R. N. (1980). *Project planning and management: an integrated approach*. New York: Pergamon Press.
- Rondinelli, A. (1977). *Planning development projects*. Pennsylvania: Dowden, Hutchinson&Ross.
- Spears, H. (1967). *Improving the Supervision of instruction*. New York: Prentice-Hall.
- Stewart, W., and Shamdasani, N. (1991). *Focus groups: theory and practice*. NewburyPark, California: Sage.
- Vaughn, S., Schumm, S. J., and Sinagub, M. J. (1996). *Fogus Group Interviews in Education and Psychology*. United State of America: Sage Publication.
- Witkin and Altschold. (1995). *Planning and conducting needs assessments: a practical guide*. ThousandOaks,California: Sage.
- Yin, R. K. (1993). *Applications of Case Study Research*. California: Sage Publication.
- Yin, R. K. (1994). *Case Study Research Design and Methods*. California: Sage Publication.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(4)

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

9 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขออนุญาตศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

เนื่องจาก นางสาวพริมรส นนทภักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ การวิจัยพหุกรณีเพื่อศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีภาควิชาฯ พิจารณาเห็นว่าโรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสองภาษาที่สมควรนำมาศึกษาเป็นหนึ่ง ในกรณีศึกษาครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(4)/ 381

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

10 มกราคม 2548

เรื่อง ขออนุญาตเข้าไปศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

เนื่องจาก นางสาวพริมรส นนทภักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ การวิจัยพหุกรณีเพื่อศึกษาการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ภาควิชาพิจารณาเห็นว่าโรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสองภาษาที่สมควรนำมาศึกษาเป็นหนึ่งในกรณีศึกษาครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล ภาควิชาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาประธานสาขาวิชา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตสภาพโรงเรียน

โรงเรียน.....

วัน-เวลา	สถานที่	สภาพ/กิจกรรม	หมายเหตุ
	สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		

แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน

โรงเรียน..... ห้อง..... วิชา.....

จำนวนนักเรียน.....คน เวลา..... ผู้สอน.....

เวลา	สื่ออุปกรณ์	พฤติกรรม	หมายเหตุ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. วันที่.....เวลา.....
สถานที่.....
3. เพศ.....
4. วุฒิการศึกษา.....
5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร.....
6. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน.....

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ด้านการวางแผนงาน

- การวางแผนงาน
- การเตรียมโครงการ

ด้านการกำหนดโครงสร้าง

- การกำหนดโครงสร้างการทำงาน
- การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ ภายในโรงเรียน
- การควบคุมดูแลงานจากผู้บริหารหรือหัวหน้า
- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง
- การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ด้านการปฏิบัติงาน

- การสอบคัดเลือก
- หลักสูตรและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การคัดเลือกครูผู้สอน
- การส่งเสริมความรู้และทักษะของครูในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- การมอบหมายงานและเวลาทำงานให้ครู
- การทำงานร่วมกันระหว่างครูคนไทยกับครูต่างชาติ
- การจัดแหล่งวิชาการอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

- การจัดห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียน
- การกำหนดค่าเล่าเรียนและการจัดสรรงบประมาณ
- การตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของครู

ด้านการประเมินผลโครงการ

- การกำกับติดตามการดำเนินงานของโครงการ
- ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์อาจารย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. วันที่.....เวลา.....
สถานที่.....
3. เพศ.....
4. วุฒิการศึกษา.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....
6. ระยะเวลาที่ทำงานในโรงเรียน.....

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ด้านอาคารสถานที่

- ความพร้อมของสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ
- ความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์ประกอบการสอน

ด้านการเรียนการสอน

- ความเข้าใจในหลักสูตร
- การทำแผนการสอน
- รูปแบบวิธีการสอน
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน
- การจัดใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน
- วิธีการวัดและประเมินผล
- การสอนซ่อมเสริม
- ปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ความถี่ของการนิเทศการสอน
- การนัดหมายก่อนการนิเทศ
- การนำผลที่ได้จากการนิเทศมาปรับปรุงการสอน

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. วันที่..... เวลา.....
สถานที่.....
3. เพศ.....
4. ผู้ปกครองของนักเรียนชั้น.....

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ด้านการกำหนดโครงสร้าง

- การเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ด้านงบประมาณ

- การส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์
- ค่าเล่าเรียน

ด้านอาคารสถานที่

- ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียน

ด้านการเรียนการสอน

- พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนขณะอยู่กับผู้ปกครอง
- คุณภาพอาจารย์ในโครงการ
- การส่งเสริมสนับสนุนทางการเรียนด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่โรงเรียน
- ความพึงพอใจต่อโครงการ
- ปัจจัยสนับสนุนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ
- ปรับปรุงโครงการภาคภาษาอังกฤษ

แบบสนทนากลุ่มของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ชื่อ-สกุล 1. .... 2. ....
 3. .... 4. ....
 5. .... 6. ....
 7. .... 8. ....
 9. .... 10. ....

วันที่..... เวลา.....

สถานที่.....

ระดับชั้น.....

ตอนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มกับนักเรียน

- รู้จักโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษได้อย่างไร
- เหตุผลที่ตัดสินใจมาเรียนโครงการภาคภาษาอังกฤษ
- รูปแบบวิธีการสอนของอาจารย์
- การใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนของอาจารย์
- การบ้านและรายงาน
- ลักษณะข้อสอบและความยากง่ายของข้อสอบ
- การสอบแก้ตัว
- การสอนเสริมพิเศษ
- กิจกรรมเรียนรู้นอกห้องเรียน
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในและนอกห้องเรียน
- ปัญหาในการเรียน
- สภาพอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องน้ำ ฯลฯ
- ความสัมพันธ์กับนักเรียนภาคปกติ
- ความสัมพันธ์กับอาจารย์ภาคปกติ
- ปรับปรุงโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพริมรส นนทภักดิ์ เกิดเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง) สาขาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2545 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

